

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Karl og Emilie : et Bidrag til Skildring over det
sidste Aarhundredes filosofiske og politiske
Sværmier.

Udgivet år og sted | Publication time and place: København : J. H. Schubothes Forlag,
1802-1803

Fysiske størrelse | Physical extent: 1-2 i 1 bd.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

57. - 532.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK

130020578735

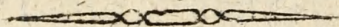
Karl og Emilie.

Et

Bidrag til Skildring

over

det sidste Aarhundredes filosofiske
og politiske Sværmerier.

Oversat

af

C. J. W. Schwentzen,

Candidatus Juris.

Første Deel.

Kjøbenhavn, 1803.

Trykt paa J. H. Schubotheds Forlag,
hos E. L. Grøner & Comp. i Helsingør.

Forerindring.

Bed at fremlægge nærværende Bog, som er en Oversættelse af Skriftet: *Bittere Wahrheiten französischer Unfug in Niedersachsen, vorzüglich in Hamburg und umliegende Gegend* &c., for det danske Publikum, troer jeg at skylde, at gjøre Rede for, hvad der bevægede mig til at lade Originalens Titel forandre. Årsagen var, at denne var deels alt for lokal, efterdi Bogen indeholder almindelige Sandheder og Gjendrivelser af Bildfarelser, som især i en vis Periode af sidstforløbne Decennium ikke blot vare gangse i Nedersachsen, men og i andre Egne; deels og næsten upassende, efterdi den mere er Roman, end blot historisk Skildring. Jeg valgte derfor den Titel til den: *Karl og Emilie*, saasom disse ere

Hovedpersonerne i denne historisk-satiriske Skildring af politiske og philosophiske Sværmerier, som blot spekulative Hoveder, berusede af den franske Revolution, uden sand Kundskab om Mennesket, søgde at overføre fra deres Studereffuer til den virkelige Verden. Ligeledes finder jeg det og at være min Pligt, at erindre, at første Deel af dette Værk allerede har været trykt for et par Aar siden, men ikke udgivet før nu, da jeg har tilforhandlet mig Op-
laget af Hr. Pastor Grüner i Helsingør, og siden selv besørget anden Deel oversat. Ved dette lidet Ophold har Læseren ingenlunde tabt, men snarere vundet, som nu saaledes kan læse det Hele i en forbindende Sammenhæng. De i sig selv ubetydelige Trykfejl vil vistnok den billige Læser og Bedømmer undskylde.

København, i August 1803.

Forlæggeren:

F o r t a l e.

Naar jeg tænker over min Tidsalder og mine Medmennesker, forfærdes jeg over talrige Daarskaber, og syner mange Affskyeligheder. Dette er intet ejendommeligt eller overordentligt Syn; den menneskelige Aand har sine faa faste Tidsrum; den vandrer frem indtil den berører sine Grændser, og vender da igien tilbage til sig selv. Der er meget mindre Nytt i blændende Daarligheder og dristige Forbrydelser, end almindelige Daarer og almindelige Skurke nogensinde kunde forestille sig.

Enhver Tidsalder synes at udmærke sig ved en eller anden herskende Udsvævelse; og enhver fortrinlig Philosoph har ved et eller andet nyt System gjort sig mærkværdig; ved Tidsalderens Slutning var Udsvævelsen og Philosophen ligemeget forglemte. Menneskene indskrænkede engang deres Betragtninger til Naturen; men Naturen er udtømmelig; og Mennesket er snart udtømt! Derpaa skreede til Siælen; men det, vi kalde Forstand, var Menneskene stæde uforstaaeligt. Nu foreene vi Legeme med Siæl. Nogle geniefulde Mænd, med uttrættelig Flid og beskedet Storhed, have tilstaaet, at disse Gienstande tilintetgøre vore Undersøgelser, og erklære Mennesket for et ufuldkomment Væsen. Nogle, som kalde sig Philosopher, paastaae i deres Uvidenheds Tummel, at have opdaget hos Mennesket en uendelig Perfektibilitet.

Havde derimod vor uværende Philosophie
 blot vist sig som en metaphysisk Drøm, saa
 vilde enhver, som er bekendt med den menne-
 skelige Naturs Historie, ikke have holdt det
 for nogen vigtig Gienstand. En blot Meta-
 physiker havde endnu aldrig nogen Indflydel-
 se, end ikke paa den mørke Gade, han boede
 i. Descartes's Hvirvel, Leibnizes Mona-
 der, Berklejs Aand, eller Spinozas Le-
 gemer, foruden andre alt for talrige og
 alt for tomme Drømme, til at fortjene Op-
 regning, kunde blot underholde eller trække en
 liden Deel af det menneskelige Selskab. Græ-
 kenlands Sophister sølte Lucians satiriske Lun-
 ne; og Frankrigs Jesuiter, Paskals Vid og
 Bestalenhed. Spot er i det mindste en be-
 undringsværdig Prøvesteen for det latterlige.

Men i den sidste Halvdeel af dette Aarhun-
 drede, betiente en forstræffelig Deel Men-

nesser sig af det Kunstgreb, at foreene Politik med Metaphysik; og, store Gud! hvilken Politik! Her forlader min liden Lektüre mig; jeg maa lade mig undervise, om Verden nogenfinde har kiendt et philosophisk System, som havde et politisk til sit erklærede Øjemed?

Vi leve rigtig nok i svage og sygelige Tider; kun det Forunderlige opvækker vor Deeltagelse; det er lettere at opvække vor Beundring, end at tilfredsstille vor Dom; det er Alimmers Smag; det er den barnlige Smag; vi sige Underviisning, og søge Børnerier. Mogle forsikre os, at den menneskelige Siæl er i sin Barndom; jeg frygter, den laborerer af Vanvittighed; og vi gjøre derfor ingen Forskiel i Henseende til de Gienstande, som passe sig til dens Underholdning.

Man troer, at denne Philosophie har Vol-

taires Arbejder sin Tilbærelse at takke. Dette er et Skumserie om hiint kraftfulde Genie. Voltaire tillader sig ikke i nogen Deel af sine talrige Værker saadanne romantiske Urime- ligheder; overalt paastaaer han, at Menne- skets Siæl og Evner ere begrændsede, og at Følelsen af vor Uvidenhed og Ufuldkommen- hed er Maalet for alle vore Bestræbelser. En Sekt af Forfattere, af langt ringere Smag og Aand, troede, ved Bekjendtgjørelsen af deres uhyre Overdrivelser, at overgaae deres store Lærer i Skarpsindighed. Udgiverne af Voltaires Værker har indrykket en Afhand- ling af dette Slags, for at bestride dette gien- nemtrængende Genies bestedne Viisdom. Hel- vetius, Kondorcet og Mirabeau høre til hi- ne, som ved nye Overdrivelser have søgt at gjøre sig berømte. Disse Mænd vare det, der talede dristig om B e r e g n i n g e n af saadant

ne Begivenheder, hvilke saa ofte ere afhængige af Tilfældet; høyt triumpherede de over første Grunde, som stedsse hemmelighedsfuldt ere gienste for os; ligeledes over vor Siæls og vore Organers uendelige Perfektibilitet, hvilke, naar de neppe have naaet Tilværelse, forsvinde for deres Øyne, som paastaae deres Evighed.

Disse Philosopher vedligeholde deres System derved, at de orholde sig ved det, som ikke er bekiendt; vi bestride dem ved det, som er bekiendt; det vil sige, vi stille den menneskelige Natur mod nogle saa Metaphysiker.

Denne Lære fandt ogsaa i andre Lande flaa visse Efterfølgere i nogle endnu levende Forfattere. Deres Politik er endnu meget usforstaaeligere, end deres Metafysik. Romantiske Overdrivelser i Philosophien finde let Forla-

delse; de ere ofte kun en Siæring af nogle ædle og mandige Siæle; og liig den Skum, der svømmer paa Overfladen af en herlig Drif, kunde vi blæse den bort, og nyde den Nektar, den skinker. Men hine Mænds Kunst, lede Drikke kunde vi ikke nyde; thi de har blandet dem saaledes, at Døden og Naturen kæmper om os; det gielder Liv eller Død.

Naar jeg tænker over vor Religion, bemærker jeg mange Sekter; blant Folket det hidsigste Sværmerie; blant Philosopherne de meest overdrevne Udkast; og blant dem, der hverken hører til Folket eller til Philosopherne, den latterligste Syge efter Hemmeligheder. Philosophien har ingen Religion; Religionen har ingen Philosophie; man truer med Udelæggelse; og Foreening bliver paa samme Maade forkastet. Christi Religion er den reenste Philosophie. Det smertes mig

derfor, naar jeg seer Mustier i Jesu Kirke. Visse Skindhelliges Barne og Svaghed, ligner de ulykkelige Væsners Tilstand, hvilke, paa det nederste Trin af en tærende Sygdom, gjøre den Bemærkning, at deres Hede kun er en Virkning af deres Kraftløshed.

Derfor Christendommen nogenstunde skal fængsle Menneskenes Tilbøieligheder, saa kan dette kun skee ved dens første Lærers Dyder og Bessedenhed; thi til de Geistlige see vi, i denne betænkelige Tidspunkt, med Haab, eller med Fortvivlelse.

Naar jeg betræder Sædernes Verden, seer jeg med Smerte den herskende Odselhed og Vindesynge. Vor Tidsalder erholder, selv af dens Spottere, den meest udmærkede Berømmelse for Menneskelighed; men denne Menneskelighed er kun en Naade, hvorpaa vi udøve bore Udsævelser; vore Hierter overlade vi,

ligesom vores Formue, til de meest overdre-
ne Tilfredsstillelser, og blive ligesaa svage,
kolde og udmattede. Deraf see vi, at den
overdrebnne Følsomme, i et vist Tidrum af
sit Liv, i Henseende til sin Følsomhed, er det
følelsøseste og ustadigste Menneske. Uhyre
Rigdomme vindes ved uhyre Spekulationer;
Udsuget af det menneskelige Selskab hæver
sig, for at tildrage sig Folkets Agtelse; et
Moradses Dynd bliver paa en unaturlig
Maade fastet i Bejret, og svømmer paa den
reene Strøm af offentlig Vre. Overalt
handler det enkelte Menneske for at blive
seet offentlig, og aldrig for den huuslige Ny-
delse; vi kappes med hinanden; vi offere, og
blive offrede.

Der findes nogle almindelige Fordomme,
der ere grusomme, i Henseende til deres Føl-
ger. At op søge og fremstille disse, hører til

den philosophiske Sædelære. Jeg valgte, i nærværende Værk, dette i et Fruentimmers Historie, der i Begyndelsen blev fundet paa Gaden, som en Person, der var ti'fals; og de uretsfærdige og sørgelige Følger af denne Situation, i Henseende til hende selv og hendes Venner, gjøre Arelen, hvorom Lyffens Hjul i denne Fortælling drejer sig. Der som Emilies barnlige Charakter, i et ungt og dannet Fruentimmer, fremstiller en glimrende Afhængigheds Elendighed, vil den ikke spille nogen ubetydelig Rolle i disse Optrin af det menneskelige Liv.

Den 14de Februar 1799.

Forste Kapitel.

Den værdige Herr Dedekind, Karls Fader, var en yndet Geistlig, som over et halvt Aarhundredel havde beboet sin landlige Præstegaard. Hans lille Huus laae tæt ved Kirken; dets gamle Udseende lignede Beboerens Aand; og saa stor var dets indvortes Hellighed, at det med større Ret, end Kirken selv, kunde kaldes et Guds Huus. Ingen Efterabelse af den nyere Smag skulde hans Charakter; det var en lav Bygning, hvis gothiske Vinduer vare yppig omstængede af Vitrerankens Lov:

værk; Forhuuset var rummeligt; Bærellerne smaae; men de spraglede Tapeter stode hos ham i stor Agtelse; thi de vare de første Betrækt, som Huusets Vægge, strax efter sin Opbyggelse, ved Enden af det forrige Aarhundrede, havde erhholdet; og han plejede undertiden, med inderlig Glæde, at pege hen paa et Dørstykke fra hine Tider, og udraabe: „De arbejdede dengang efter en ganske anden Plan; men sandelig, jeg siger Eder, intet af Ederes moderne Dørstykker vil nytte vore Efterkommere noget.“

Nogle af denne værdige Præstes yngre Medbrødre, som talste Store og Rige under deres Belyndere og Beskyttere, som fordobblede deres Indkomster, og gjorde deres Tieneste tredobbelt, som, foruden dette, traaf aarlig Gage til Belønning for deres Arbejde med deres adelige Godsherrers Børns Opdragelse, og tildeels vare givte med bemidlede Koner, — dreve naturligviis et meere indbringende Haandværk, og vare, ved saadanne geistlige Fordeele, i Stand til at holde deres Stalde i bedre Stand, end deres Kirker. Hr. Dedekind

lemflættede aldrig Glittigheds Arm med den præstelige Røvgierrigheds Jernkølle. Han var ingen Væsel blant Høner, han var ingen ødelæggende Sygdom blant Faarene, ingen skadelig Dug paa deres Kornar. Enhver erindrede sig med Henrykkelse mange behagelige Beviis paa hans Godhed; og hans Almues Hjerter var det skjulte Offer, Præsten bragte sin Gud.

Den gode Mand havde virkelig et høyt Begreb om den Charakter, han kunde paa-
 skaae; og det varede længe, inden han kunde overtale sig til, at anlægge det hellige Smykke, som han bar med Trefrygt og Glæde. Den Selvagtelse, hvilken han som Præst beviiste sig, gjorde ham agtværdig. Det tydske Ord: Pfarrer — var ham ikke udtryksfuldt nok; han roeste Engellænderne, hos hvem han hedde Parson; og Parson, sagde han, er en for-
 dærvet Udtale af Ordet Person; og denne Titel er den værdigste, som Menneskeheden kan erholde; han forestiller i sin Person Kirken som er et usynligt Legeme; kun om ham kan man sige, at han er Kirkens Vicarins, og

saaledes er det efter guddommelige og menneskelige Love; dette, lagde han til, er Forbindelsen imellem Kirke og Stat.

Og denne Forbindelse var en af hans kæreste Kierhefte. Men det Mærkværdigste derved var hans vidtloftige Arbejde paa Tre Eenigheden, den evige Stienstand for hans Betragtninger, og Kilden til hans Lykkelig-
hed. „Det er, — for at bruge hans egne Ord — der er en Hemmelighed, hvis Sandhed vi fuldt og fast troe, og hvis Høyhed vi af Hiertet ære.“

Og sandelig, den eneste mærkværdige Tildragelse i denne gode Mand's stille og eensformige Liv, kan henregnes til den Dag, da han udgav sine „Beviis for Tre Eenigheden til alle Nationer.“ Denne vigtige Dag udmærkede han ved Uddelelsen af et stegt Lam og et lille Kød Oll til de fattige af hans Sognesfolk; og uaierne maae vi sige det, at denne Vtrelse af hans Genrykkelse og hans Velvillighed, blot bidrog til at forøge Vebrejdelserne over hans Udgaue. Maaskee havde vor værdige Præst gjort bedre, om han havde fulgt en gammel

Forordning af Cistercienser-Munkene, i Følge
hvilken deres Abbeder hver Søndag maatte
prædike, kun ikke paa Tre-Eenigheds-Festen
— propter difficultatem materiæ, eller
formedelsf Indholdets Vanskelighed.

Karl var denne fortreffelige Mands eenes-
te Søn. I denne stille og affondrede Krog af
Verden vænnede hans Fader ham til hiine in-
dre Færdigheder, der giøre Lærlingen sin Læ-
rer lig; ligesom Skyggen paa det uoprørte,
glatte Vands Overflade er en nøjagtig Af-
bildning paa den tilbagestraalende Gienstand.
Karl havde stort Anlæg til Dyden; hans ædle
Blod flød med en jevn Koelighed; Naturen le-
dede hiin hurtige og virksomme Følelse, der
ligner den blotte Driot, og som Menneskefæ-
lighedens Pligter, uden Philosophiens kolde
Hielp, udretter, og som heller handler end
praler med Fornuft. Mange Grundsætning-
er, som han havde erhholdet af sin Fader,
stode i Strid med hans Hierte. Et System
af Religion, eller Klogskabslære, er ethvert
Tidsrum i Besynderlighed ejendommeligt;
men de opstigende Følelser af Menneskefæ-

lighed er enhver Tidsalder uforgængelige Døder; de første ere kun latterlige eller fantastiske Besmykkelser, som Menneskene af en Varnes anlægge, da d. rimod de sidste fremstille Menneskets naturlige Skikkelse, som vi skule, men aldrig kunde forandre.

Da Karl var i Slægt med den friherlige Familie von Reischach, havde han for længe siden erhholdet Lofte om deres Understøttelse og Beskyttelse; og Tilbudet blev nu antaget. Hans ærbørdige Fader, som derved tænkte paa sin Alder, ansaae denne Skiksmisse for den sidste. Han førte ham i sit Studerekammer, og indprentede ham nogle rettroende Lærdomme, som havde Indflydelse paa Unglingens tilkommende Liv.

Det sidste skielvende Tryk af en æret Faders Haand, — den rørende og afbrudte Stemme, som vi elste, og ikke meer skal høre, — de paa Unglingens blussende Kinder fallende Taare, — alt dette giennemtrænger i et Øyeblik Hjertet, trænger sig ind i Nerverne, og sætter sig i Liighed med vor Tilværelse. Taarerne fald, naar den, som græd,

ikke udgyder flere; og et elsket Faders Stemme høres endnu fra Graven. O du vor Tilværelses følgerige Øjeblik, hvori vi modtage som Alv en faderlig Charakter!

Endnu var der to af hans Faders Venner, som næsten vare ligesaa gamle Indbyggere af Sirkesognet som han selv; men deres selvnyndede Gindstimminger vare af en anden Charakter; thi begge havde helliget Smagets Værker deres Timer. Karl tog Afsked med begge disse Venner. Den eene var Landshybederen, som med temmelig stor Lethed gjorde ulæselige Vers, og just da var sysselsat med et par Heltedigte, videre med 300 ægte Sonetter, og stod paa Point at udgive sine Syngedigte i Folio. — Den anden var Skolemeister, og agerede her tillige Maler; han var en anden Claude Lorraine, det vil sige, han malte Solens Undergang, som blev anseet for en Teglvæn; Høye, som Udsætte; og Træer, der havde hiint ubeskrivelige Vnde. Je ne sçais quoi; hiint — Certo non so che; hiint — Nequeo monstrare, et sentio tantum, som Juvenal siger; — hiint —

hvorledes skal jeg udtrykke mig? — noget, som gav dem en paafaldende Liighed med en Række Glibesteene, af hvilke enhver var forsynet med en liden upudret Peruke.

Den digteriske Barbeer tiltalede ham saaledes: „O gid ikke Deres litteraire Talenter maae komme til at kiempe med hiine Sammensvorne, hvilke, som jeg ofte har berørt, saa længe har været imod mig. Jeg kan skrive ti tusinde Vers i eet Aar; men vor Tidsalder er bleven forfærdelig prosaisk. Opdag denne skammelige Bande, som allerede har bestaaet i 20 Aar. Arbejderne i det almindelige tydske Bibliothek staae i Spidsen for den; thi ved Bekjendtgjørelsen af mit første Digt havde de den Forvovenhed at spørge, hvorfor jeg ikke skrev i Prosa?“

Maleren sagde: „Jeg har sendt mine Malerier til Akademiet i Dresden, og har selv nogle Gange gjort Rejser derhen, til det yderste Tab for mine Forretninger, blot for at modtage det smigrende Biesald, som min Fødebye — den tilkommende Biographie over tydske Malere vil nævne dens Navn — af

brig har meddeelt mig. Men der har de høert
 den Dyne eller Menneskefiærlighed. Alle mine
 nedgaaende Sole ere ophængte i mørke Kroge.
 Tænk Dig kun, Karl, et flet Lys ved et Ma-
 lerie er det samme, som Trykfejl i en Bog,
 hvilke forandre de skønneste Udtryk til Waas.
 Min Pige, som fører Sviin, blev forrige
 Aar saa uheldig ophængt, at jeg hørte ad-
 skillige forundre sig over det dumme Indfald
 af Maleren, at bringe Væller i Svinestalde.
 Staldene vare tilforladelig Stalde; jeg op-
 fordrer dem herved at bevise det. Modsatte,
 kiære Karl! men mine Sviin saae sandelig
 ud som Væller! Fordømt være alle de, der
 hængte Malerier op!"

Saaledes seer man, at, naar en Prædi-
 kant udgiver et Bind om Tre-Eenigheden, hol-
 der han Arianismen for hans Tidsalder's her-
 skende Last; — Digteren, som gjør Vers,
 der kunde forarsage Ufordøyelighed, anmær-
 ker, at hans Tidsalder er prosaisk; — i det
 Maleren laster Himmelen's Lys, fordi den ikke
 gjør Naturens Gienstande passende for hans
 Begreb.

Disse Herrer vare desuagtet, naar de ikke
 reed deres Riepheste, meget retskafne Mænd;
 saa skarpsindige, at enhver af dem tydelig ind-
 saae den andens Urimeligheder; og saa lykke-
 lige, at de naade den Trøst, ikke at mærke de-
 res egne. Men dog maae vi troe, at, der-
 som disse rebelige Mænd, i Stedet for at ride
 deres Riepheste, havde indhegnet nogle røde
 Stykker Land, og beplantet dem med Kar-
 tofler, at da saavel vi, som alle de Selskaber
 der ere oprettede til Agerdyrkningens Bedste,
 vilde have troet dem større Løf skyldige.

Andet Kapitel.

Hamborg, hvilken man vel ikke, som Lon-
 don eller Paris, kan kalde en Verden, som in-
 deholder alle den menneskelige Aands Grader,
 og alle Viarter af det menneskelige Køn; var
 dog for den eftertænkende Karl af saa stor
 en Vigtighed, at han ikke kunde betræde dette

mærkværdige Sted uden hiine voldsomme Følelser, der ere en Følge af vor Drist for de Nye, hvoraf Sandferne beruses. En blandet Forestilling af hidtil ubemærket Storhed, og af hidtil ukendt Glendighed, lærte ham, at føle Stoltthed og Ydmyghed for Menneskeheden. Her bemærkede han først, at Mennesket er en uopløselig Gaade; thi alt, hvad Indbildningskraften tænker sig Stort og Velgørende, grændser nær til det, den tænker sig nedrigt og gruesomt.

Ethvert Øjeblik vriste ham her eller der en nye Gienstand; enhver Lyd forenede sig med een eller anden nye Tanke; og i de Gienstande, der omgave ham, syntes han at tabe sin egen Tilværelse. Han gik næste Morgen ud af Vertshuset, som han havde valgt til sit første Logi, for at gisre Friherren af Reischach sin Opvarthing; men han havde neppe lagt nogle faa Gader tilbage, da hans Mand, der saa gierne gav efter for ethvert Indtryk, tabte sig i Betragtninger, hvorved han fandt, at ingen Gienstand i Hamborg var meere tiltrækkende, end Hamborg selv.

Giennem nogle Deelee af Staden gik han meer med Fornøyselse end med Misfornøyselse. Han saae Ansigter, der syntes at vise meere Munterhed end Ondskab; dog forandrede han sig over at finde nogle, som med en bedrøvet og sorgmodig Mine slæbde Beenene efter sig; thi han kiendte endnu ikke Uvirkeligheds Byrde. Han vidste ikke at dette uløselige Kion var meget begiærligt efter Fornøyselser, men ogsaa meget ustadigt deri; at de, naar de ryfste Blomsterne, allerede sukke efter Frugten; at deres asmægtige Liden skaber, hvilke aldrig giennemtrænge Overfladen af Hjertet, blive uden Næring: en Kiærlighed, der deeler sig til flere, tilhører ikke nogen, og et Ven skab, der sluttes i et Øyeblik, endes med Timen.

Hans Øye blev fængslet af talrige Arbejder, som Følesløshed giver Anledning til; Nutidens Sybariters vigtige Bagateller. Da han saae igiennem et Vindue ind i en vis Salanteriebod, tænkte han: „der viser sig noget Vid i disse Opfindelser; men man skulde troe, der udfordres endnu meer til deres Brug; for en Fremmed, som jeg, bliver det en meta-

forklædt Besskræftigelse, at indsee deres Hensigter; og jeg tvivler, om ikke en timelang Eftertænkning ofte vil blive et uheldigt Foretagende."

De smalleste Gader i denne Stad fandt han tildeels folkerigest; de bare Præget af en raue og sparsommelig Alder; da man derimod paa andre Steder fandt Beviser paa fordervede og forfinede Tider. Her syntes en Blanding af alleslags Støj, af alleslags Røg, og af alle Stænder, at udbrede en uophørlig Forvirring, og at give Optrinene et Udseende af en hovedfulds Flugt. Karl blev henrevet med en Strøm fornuftige Bæfener, og fandt ingen Tid til Eftertænkning; og blant hans Medborgere blev han ikke fængslet af nogen Sympathie; thi et Menneske følger det andet, ligesom mechaniske Kunststykker, der have samme Dannelsse, og som vel kan tælles, men ikke gøres Forskiel paa.

Karl vidste ikke, hvor vidt han, i Henseende til sin personlige Sikkerhed ved et saadant Oplob, kunde forlade sig paa det ham endnu ej bekiendte gode hamborgske Politie. Han

erindrede sig endnu levende, hvad han forrige Aften havde læst i de engelske Tidender om de mange Lommetyberier i London; og især følgende Tildragelse: „En Ungling var ganske fordybt i Betragtninger, i det en Herre undskyldte sig hos ham, fordi han havde trædt ham paa Foden; og det med en saa indtagende Høflighed, og med en saadan Fiinhed i hans Opførsel, at Unglingen blev ganske indtaget af denne londonfke Herre, hvilken var den første, der havde underholdt ham med Høfligheder. Han skildte sig ugierne fra ham. „Vi have ingen saa dannede Mennesker i vor Landsby, — sagde Unglingen ved sig selv, — og Jernpikkerne paa en Bondes Harpe, ere ikke saa piinlige, som hans Umenneskelighed.“ I det han saaledes talte med sig selv, kom en smudsig Gavtyv og meldte ham, i en meer affkrækkende end indtagende Tone: „De er vist bleven bestiaalet.“ Unglingen erfarede det snart. „Jeg er en Rettensbetient, — vedblev den dristige Fremmede; — jeg veed, hvor jeg skal finde den Karl; og dersom De gjør mig en taalelig Foræring,

skal De kunde lade ham hænges." Unglingen undersøgte Rettensbetjentens Træk, og hans Mistanke faldt paa denne og ikke paa hiin høflige Herre. Han raabte derfor om Hielp; og lod ham, til heele Rængdens Forundring, føre for Fredsdommeren.

Denne blev ikke saa meget forundret, som de andre, da han øynede sin fornemste Drabant i nærværende Stilling; thi hos ham gieldte ogsaa den sædvanlige Anvliisning til at fange Tyve. — Fredsdommeren føelte meer Uvillie end Forundring; Misfornøielsen rejste sig af hans Indlings Uafnemmelse; thi han sagde i sin Hestighed: — og Hestighed er en sladderagtig Opdager af Hemmeligheder — at, siden han havde været Rettens Bud til Gods, og Stratenrøver paa en stigalet Hest, og ved hans venkelige Megling var blevet en ærlig Mand, fordi han i dets Sted havde befordret ham til det første Rettens Bud, at det da var den skammeligste Uafnemmelse, og at den elendige Stumper nu skulde bekomme sin Ret; og i det fornærmede Clientkabs klagende Tone

lagde han til, at man ikke engang kunde troe sin egen Broder.

Rettensbetienten, som ved alle de Kæberier han end havde begaaet, dog ikke var noget Uhyre af Utafnemmelighed, — thi han havde en ret naturlig og omfindlig Afstye for den ovenfor nævnte elendige Stymper, i det han, ved sit nærværende Embede, havde været i fuld Nydelse af alle dets Rettigheder og Friheder — sendte en dampende Tæd af sit Bryst, der brændte af Brændeviin og Tufnemmelighed. Ethvert Menneske udtæller sin Tænkemaade og sine Forsikfringer, ligesom han er vænnet til; og siden vi ikke stedse ere bekiendte med disse Vaner, saa blive vi undertiden derved meere forbavsede, end overbeviste. En qvindelig Skabning vilde, ved saadanne Lejligheder, vrie et par skønne, hvide Hænder, og med udtryksfuld Tien udgyde mildeste Taarer; et Menneske af fastere Masse, vilde ubevægelig fæste Øyet paa den uretfærdige Anklager, og vise sin Tufnemmelighed ved en haanende Foragt for Beskyldningen for Utafnemmelighed. Men nu vare disse

og andre lignende Maader, hvorpaa vi befæste vor Troeværdighed og Taknemmelighed, ganske uforstaaelige for Hr. Fredsdommerens hærdede Nerver. — Og vil man beskjede os for Grovhed, om vi skildre Pøbelens Charakter? Vi ville ikke beskrive nogen sammenhængende Række af romantisk Storhed — vedblev Fortælleren — saaledes som den visser sig i denne store Stad. Vi ville derfor vedblive, at melde vore Læsere, paa hvad Maade vor Anklagebe overbeviste Hr. Fredsdommeren om sin Sandhedskjærlighed og Taknemmelighed.

Det skæde paa en anatomisk Maade; det vil sige, med saa megen Kundskab om det menneskelige Legeme, som man kan vente af en Rettensbetient. Han fælte den Jæver, som ganske tilforladelig brændte i den gode chatholske Biskop Ernulfs Bryst, da han udsendte den Bandstraale, som i Tristram Shandys Historie skal blive læst og beandret. Han begyndte med at forbande sine Øyne, sin Lever, sit Hjerte, o. s. v., indtil han endelig ved denne Selvforbandelse kom til en Trappe-

ikke, hvorved han meget let overbeviste sin Patron om sin Redelighed. Det lykkedes ham paa samme Grund, i Følge hvilken en Rudsfiger sig forstaaelig for sine Heste; det vil sige, ved visse Forbandelser, hvis langvarige Brug og Tone de fuldkomne forstaae; og de, der for et beskedent eller fromt Ord ere de stræffeligste, ere i dette Tilfælde altid de bedste. Saa snart Rettensbetienten havde foredraget Sagen, vendte Fredsdommeren sig til den anklagende Ungling, og sagde med Dommer-vigtighed: „Min Herre! jeg maae, formedelt en falsk Beskyldning og et Skumlerie, lade Dem sætte i Arrest; jeg forsikrer Dem, at dette Menneske er en af mine ærtigste Karle, og har i ti Aar ikke gjort sig skyldig i noget Røverie. —“

I et snevert Vardelses hemmelige Stillehed fik vor Ungling meer Lys, i Henseende til det, der var hændet ham. Her ventede hiin høflige Herre, som havde trædt ham paa Foden, paa en artig Beskilling; og under Løfte af ingen videre Undersøgelse, og som en ærlig Mand, som Rettensbetienten anmær-

lede, tilstod han Røveriet. Unglingen hørte og saae med den største Forundring. Hans høflige og tjenstvillige Herre gav sig her til Kende, som Kommetov, som Retsfærdighedens Vægter, og som et Rettens Bud. Unglingen, der udgav sig for en Landjunker, blev, i Betragtning heraf, løsladt med en lille Frettes sættelse. —

Dog, tilbage til vor Historie! Karl havde ingen saadanne Eventyr at udstaae; vel blev han om Aftenen paa Hjemvejen tiltaalt af nogle uhyggelige qvindelige Skabninger, som fra deres urgene Læber offrede ham tusinde Kiærlighedsskys, ligesom Roser, der ere distillerede i en med Galde oversmurt Krukke. Men den ædelstænkende Ungling er frygtforn i det første Øyeblik af hans nye Fare, og holder alle sine skjælvende Tvivl for dydig Uvillie. Deres høflige Indbydelser besvarede Karl med nogle Tanker over Ubeskedenhed af en af hans Faders Prædikener; og han vilde have indladt sig i en vidtløftigere Samtale, dersom ikke enhver af hans Tilhøreriinder havde præget den foragteligste Utaalmødighed.

En Grassand af nogle faa Skridt, mødte
 ham et andet Fruentimmer, der var til Al-
 ders; hun var anstændig klæd; hendes Ud-
 seende indbød ikke til Kiærlighed, men maatte
 indgyde Agtelse; hun tiltalede ham, og lagde
 sin Haand paa hans Skulder. En døende
 Frygtsomhed syntes endnu stedse at smægte
 i hendes Taushed. Karl, som hendes Hen-
 sigter gjorde opmærksom, hvilke syntes at
 stride imod hendes Udvortes, glemte sin Fa-
 ders Prædiken, og føelte et Anstød af Menne-
 skeliærighed. Hui Glendighedens Datter stød
 hen i Taarer, trykte hans Haand med mild
 Gælfse, og en varm Rødme udbredede sig over
 hendes Kinder; den sagde ham, — hun kom
 ikke for at opvække sandseelig Vellyst hos ham.
 Hun skildrede sin Forsatning. Hun var en
 Enke med fire Børn, som stode ganske for-
 ladte blandt Millioner af deres Medskabnin-
 ger, — hendes Arbejde rækkede ikke til at
 skænke hendes hjælpeløse Smaa en Bid Brød,
 og hun, som med et ulasteligt Levn forenede
 en dannet Gælsomhed, styrtede sig, blot for-
 medelsi hendes nøgne, forladte, og hungrige

Børns ængstlige Raab, i Mattens Mørke, en Beskiæmmelse imøde, hvori hendes Hjerte ingen Deel havde. —

„Og de, unge Mand! — sagde hun — hvem de ogsaa er; Deres Charakteer er besynderlig! Vi ere udelukkede fra Selskabets Rettigheder; hvorhen vi gaae, forfølger os deres Forbandelse. Alle afstaae deres Fordringer paa os; ikke een eeneste af de mange Skinsølsomme værdiger de Væsener et Djesfast, hvis Elendighed er skult; og falsk Forsigtighed afholder mange fra at estertænke vores Skiæbne, ligesom de lade for Besmittelse. De, min Herre, kan endnu ikke begribe, hvorledes en omstreffende Kone, der beder enhver Forbiegaaende om noget, kan være dydig. Ja, mange Dyrer blive udøvede af hiine svage Væsener, som i Ungdommens Vaar blive bragte i Graven. Mange ere taalmodige ved Undertrykkelser; milde ved Gruesomheder; og fulde af Hengivenhed i Død og Sygdom. O! kunde de kun betragte vort ængstede Liv! Munterheds Sprog af Tungsinds Stemme; Elfsøvs samme Rys af Frygt

for Skræk; den døde Eensomhed; og de bittre Taarer, hvilke bringe os til at forbande Himlens Lys! Den arme forladte Kone lider en Elendighed, som Mandens stolte Mod stet ikke kunde udholde. — Ungdommens Frækhed, Alderdommens Fordærvelse, — dette min Herre, ere ikke vore største Onder; men af Menneskeheden see vi intet, uden den værste Side! Desværre! vi stirre ved Erindrings skrækkende Spejl tilbage; jeg seer mig om, og ethvert Øjeblik fornedrer mig; en Søsters Stemme, en Broders Arm bliver mig nægtet! — Med det eene Kion kan jeg intet Venskab slutte, thi de ere mine Medbejlere; og heller ikke med det andet, thi de ere mine Herrer."

„Naar jeg sidder og tænker, hvor ofte ønsker jeg ikke, at Naturen vilde indhylle i evig Forglemmelse enhver Hierne, som, uden egen Tilintetgjørelse, stedse giver sig nye Næring. Hvorfor lever jeg? — raaber jeg. — Men jeg er ikke den ulykkeligste af mit Kion; min Lod er Skam, men ingen Samvittighedsnag. Jeg har ikke knuset Forældres

Hierter; har ikke forstyrret agtestabelig Fred.
 — Al! unge Mand! jeg maae leve! hun,
 som nu taler med Dem, er Moder for fire
 Børn. — Og jeg glemmer min egen Forne-
 drelse, naar min Haand rækker dem Brød." —

Hun førte Karl op paa sit Værelse. Han
 saae det rørende Optrin, hvorledes Børnene
 trængte sig om deres Moder, og gjorde hende
 Bebrejdelser, fordi de heele Timer havde
 maattet sulte; i det Moderen, som følte sig
 frænket ved hiine Forbomme, uddeeledede det
 Brød imellem dem, som hun havde kjøbt for
 hans Penge. Han blev rørt af den ældste
 Drengs kunstløse Snakksomhed. — „Hør,
 Moder, — sagde han — jeg har opløst alle
 disse Traade, og har udsøgt alle disse Måale,
 som Du sagde mig, jeg skulde gjøre. Kom,
 Du vil vist give mig et Kys og lidt Aftensmad,
 he? Moder! Den stakkels Marie skreeg af
 Kulde, da bragte jeg hende selv til Sengs; det
 er dog varmest i Sengen. Kom, Moder er i
 Aften bliid; lad os nu alle gaae til Sengs." —

Karl tog Afsked med denne ulukkkelige
 Moder med en blandet Følelse af biesfaldende

Menneskefiærlighed og fordømmende Sædelighed.

Da Karl havde lagt sig, hvilket for ham gierne var et vigtigt Øjeblik til Eftertænkning, gav den nyelig fortalte Hændelse ham Anledning til mange alvorlige Betragtninger, og det var ham endnu stedse en uopløselig Gaade, hvorledes en tilfals Kone kunde være en dydig og god Moder.

Tredie Kapitel.

Den følgende Dag iiste Karl til sin Væbmand, Frieherren af Reischach; og da han gik igiennem Gaderne, lukkede han, saa godt han kunde, baade Øyne og Øren for Phantasiens Indgivelfer, fordi han ikke, som i Saar, vilde rage i nogen Forlegenhed. Paa Vejen stillede alle de Begreb om Adel, som hans Fader saa hyppig havde indprentet ham, sig med en brændende Følelse for hans Siel.

Frieherren af Reischach var af gammel Adel, og tællede under sine Ahner Personer, som just ikke havde staaet i saa stor en Afstand fra Hertuger og Konger; og alle disse afsteedigede Ahner tænkte Karl sig saaledes, som de, efter Marchalls Rang, fremtraadde for hans frygtsomme og beskeedne Person.

„Var Herr Baronen blot en Landsbys-Adelsmand — tænkte han ved sig selv; — Landsbys-Adelsmænd har jeg seet. Et ukiendt Bæsen, som jeg, der bliver tilladt Omgang med en Mand af saa ædel en Herkomst, maae, hvis det bliver stolt modtaget, føle en Selvfornedrelse; og bliver det optaget med Godhed, maae det stedse erindre sig, at den Lighed, det nyder, er en Gunsbeviisning og ingen gienfærdig Forbindtighed. Hvor forhadet maatte det ikke være mig, dersom jeg blot var det, man lod mig være! Alligevel er Adelen en gylden Kiæde til Prydelse og Nytte næsten i enhver Statsregiering; en formildende Skjægge af Monarchiet, som hæver det lyse Malerier af Forfatningen. En Adelsmand fører en vis Vægt af Værd eller en vis Vægt

af Stam hos sig. Dersom han kappes med sine fortreffelige Ahner, hvem fortjener da meere Høragtelse? Og dersom han lader sine Fædreskrandse visne, saa vil den ædle Stamme, af hvilken han udspirede, staae tilbage som et mærkværdigt Minde om dens Udartelse. Adelsmanden er berettiget til en Høragtelse, som ikke tilkommer den enkelte Borger, hvis Ubefiendthed hans Mangler skjule; thi dette Høragtelsestegn viser man ham enten for hans egen Skyld — og det vil være hans Roes — eller og man offerer hans Fædres Minde det, — og det vil være hans Stam. Kun ved denne Stand iblandt Menneskene kan en Nation forsikre sig en Stamme af glimrende Charakterer. Frie for andre Menneskers begrænsede Fordeelens Indflydelse, hvad begjærer da den Adelige til Belønning for sine Handlinger, som andre ved nye Vresbeviisninger eller ringere Tilfredsstillelser blive godtgjorte? Han behøver intet af begge; Erindringen om hans Fædres, og den stolte Kappelyst i hans egne Forhold, ere de eeneste Belønninger, som hans store Siæl kan modtage. Baron

von Reischach, Efterkommeren af saa mange berømte Ahner, hvilken tilfokkende Driøt til ædle Handlinger!" —

Med saadanne Betragtninger og ved Igien- tagelsen af de første Linier i den første Ode i Horaz naaede Karl endelig sin adelige Klients Huus.

Da han var meldet, traadde han skielvende og bestrøtset i en Bogsal, hvor han saae en høstlig Ridelnegt, med besporede Støvler, en støvet Kioel og rundt Haar.

Frieherren modtog ham med den største Fortroelighed; en Fortroelighed, som, da den blev enhver ligemeget til Deel, ikke af nogen kunde betragtes som en Gunstbeviisning. Hans Charakter er for ubetydelig til at han skulde fortjene nogen Berørelse i disse Blade; og hvis ikke hans Forbindelse med vor Helt havde været, vilde vi aldrig have holdt ham af nogen saa tilstrækkelig Betydning, at vi paa Prent skulde sige om ham, han var intet betydende. Hans Indkomster hørte til de anseeligste; men hans

Hengivenhed for nogle høje Koffeskrere, der anmassede sig Titel af Republikanere, for nogle Haarfløvere, der kaldte sig Philosopher, og hans Sindssvagthed ved alle de slibrige Tidsfordriv, hvorved det var lykkedes ham at fordærve sin egen Gemahlinde. — alle disse Ubefindligheder og Forbrydelser gjorde hans Formue utilskræffelig for hans Hensigter. I sig selv svag, blev han i de Listiges Hænder et mægtigt Værktøj. Han var mærkbar for medelst den Glæde, han søgte, naar han saae sit Vaaben sættes paa sin Vogn; hans Philosopher sagde, at han havde gjort dette, for at vanære ethvert Adelsstegn; da derimod andre havde den Tanke, at disse Tegn endnu stedse maatte være ham behagelige, og at de bleve anbragte, for at vise, at der fandtes nogen Forskiel imellem en Borgers og en Adelsmands Vogn.

Saaledes var denne Mand beskaffen, som blev vanæret formedelst sin Adels, fattig ved sine Rigdomme, og en Bold for sine Lidenstaber ved sin Philosophie. Hvor mange for Menneskene gunstige Omstændigheder blive ikke fordærvede i Frieherre Dietrich von Reischachs Charakter?

„Sarl! tabte i denne Stores Rærværelse snart hin høje Urefrygt, han bar for hans Ahner.

„De kommer, min Kiære! — sagde Fries herren — med en heel Skov af Fordomme, der har slaget Rødder lige i Jordens Middel-punkt. De vil behøve en Dre, for at bringe lidt Lys ind. Vi have her Brændebuggere af det Slags, og vi ville begynde at rydde lidt op. De vil her finde Mænd forsamlede, som selv Athen ikke har overgaaet. Vi undersøge i fortroelrige Samtaler de mandige Systemer over den nyere Philosophie, ligesaa vel i Moralen, som i Politiken. Hvad vi have at tænke, have vi ogsaa at yttre; og hvad vi yttre, derefter ere vi ogsaa beredde at handle. Vores nuværende Vndlingsundersøgelse angaaer et nyt Sædernes System; vi sysselsætte os med at danne en brugbar og mathematisk Videnskab af en tom og ubestemt. Efter saa mange tusinde Aar vide vi ei, hvad Dyd er. Verden er, som for kort Tid siden er opdaget, i den kraftløse Barndoms første Alder.“

ste Ordfortolkninger, bliver støttet paa farlige Skinmodsigelser, og ført vild i overdrevne vilkaarlige Sætninger."

"Jeg seer — svarede Friherren — at min Ven, Herr Weishaupt, gjorde en fortreffelig Anmærkning, da han sagde, at der udfordres en Evighed til at opklare en Borgerligs Forstand. Gaae De i Raad med denne store Philosoph. Han er, liig en anden Sokrates, omringet af sin Tidsalder's geniefulde Ungdom. Naar han er hos dem, saa lever han, som han siger, i den kommende Tidsalder; og blot af Ungdommen venter han en varm Optagelse af hans Philosophie; thi Alderen er ubøvelig og forhærdet; men hos Ungdommen er alting nyt; og hvad den først hører, erindre den længst, og vil ikke let holde det for Bidsfarelse. Vi bevilge eet tusinde og to tusinde Aar til at opklare Verden; thi det er et Evighedsværk."

"Dette er den almindelig beregnede Tid, som efter de fornemste nyere Wiises Vidnesbyrd bliver holdt for tilstrækkelig til Almens Philosophiens Udbredelse. Men jeg maae be-

mærke, at Herr Holcroft, en engelsk Skribent, hvis sidste Værker syntes at gjøre nogen Opsigt, i sine Tankedrømme antager en meget større Maalestok, end saadanne usle Indbildninger, og anseer ikke hiint Tidsrum tilstrækkeligt. Denne kæmpestærke Philosoph, som erindrer mig om Indbyggeren i Sirius i Voltaires Roman, Mikromegas, siger udtrykkelig i sin Fortale til Hugh Trevor: „Det er vist ikke ganske umueligt, at Mennesker saaledes kunde vedblive, at samle Sundskaber, og at de efter ti tusinde Aars Forløb, dersom denne gode Verden ellers skulde staae saalænge, torde være i Stand til o. s. v.“

„Vor store Philosoph — vedblev Baronet i sin Fortale over sin Ven — slutter af sammen Grundsatninger; og han søger sin Lige i Beviser sex Timer lange; modsiget man ham, svarer han intet. Vi maae forforte de to tusinde Aar, i det vi ikke spille nogen Tid. Han har bragt altsammen i et System. Et System er Philosophiens Blendinge; et Værktøj af Jern for den vorbløde

Natur; en elastisk Silke-Patentstrømpe, glat, glindsende og passende til enhver Fod.

Min Ven Weishaupt giver Grunde for de meest ugrundede Ting; thi han gjør Forskiæl imellem Sandsynligheder og Mueligheder, imellem det, der er vist, og det, der er saa got som vist. Han har forskæddiget physiske og metaphysiske, moralske og politiske Tabeller, hvor de forskjellige Sandsynlighedsgrader med den største Nøyagtighed ere anmærkede, og hvor følgelig ogsaa Troens Størrelse er angivet, som lader sig bestemme for enhver Meeening."

Læseren finder allerede hos Helvetius en lignende Gladder, hvori han siger: „Da Sandhed er en udeelbar Punkt, og da vi ikke om nogen Sandhed kunde sige, den er større eller mindre, saa sees, at, naar vi have større Visshed om vor egen end om vort Legemes Tilværelse, Legemets Tilværelse blot er en Sandsynlighed; en meget stor Sandsynlighed, og en Sandsynlighed, som i det Heele betragtet, nærmer sig Visshed. Da nu næsten alle vore Sandheder begrændses af Sandsynligheder, hvor meget vilde vi da ikke have en

Mand af Genie at takke, naar han paatog sig Ordningen af physiske, moralske og politiske Tabeller, hvor alle de forskjellige Grader i Sandsynlighed, og saelig ogsaa Troens Grad, bleve antegnede, som vi have enhver Meening at meddeele." — Siden viser han den vel anbragte Godhed, at gaae os til Haande med de fornævnte Tabeller. — „Legemets Tilværelse, f. Ex., — siger han — vilde i de physiske Tabeller blive anmærket som den første Grad af Visshed; derpaa vilde man bestemme, hvor sandsynligt det er, at Solen i Morgen, i ti, tyve og flere Aar vilde staae op. I de moralske og politiske Tabeller vilde Roms eller Londons Tilværelse ligeledes blive bemærket ved den første Grad af Visshed; siden Heltones Tilværelse, f. Ex. Cæsars eller Wilhelm Erobrerens; vi vilde videre efterhaanden nedstige paa Sandsynlighedens Trin, indtil vi naaede mindre visse historiske Begivenheder. Saaledes vilde Menneskene, som nu kun betiene sig af ufuldkomne Tegn, til at udtrykke Troens Grader, lettere kunde meddeele hinanden deres Tanker, naar de umid-

delbar blive hen paa disse Sandsynligheder's
Tabeller og deres Tal." — (Esprit, vol. 1.
p. 8.) — Saaledes vil, dersom en metaphy-
sisk Tidssalder skulde blive almindelig, ethvert
Menneske i eet eller ti tusinde Aar bære en
Lommebog hos sig, som nødvendig maae inde-
holde flere Sandheder, end Bibelen selv. —

„Vive la metaphysique! vive la Baga-
telle — vedblæs den henrykte Frieherre; —
Min Ven Weishaupt beregner enhver Hand-
ling, enhver Dyd, enhver Last, og bedøm-
mer med Pennen i Haanden alle Fortienester
og Forseelser, al Sandhed og Falskhed efter
en metaphysisk Algebra. O! store Ordner af
Mueligheder! fine Kiender af Sandsynligheder!
som aldrig forvilder sig ved Forbindelserne
imellem Vished og Tvivl. Han kiender
Geniets Sammenhæng med den udvortes
Dannelse; vi ere lutter Aand, gode Ungling!
denne min tykke Mave er lutter Aand; jeg
kan vise Vid, Genie og Skarpsindighed. —
Du uendelige Aands Perfektibilitet! Vi smigre
os med, snart at kunde være i Stand til, at
forbinde nye Sandser med de fem gamle, og

saaledes at leve nogle Aarhundrede længere. Herr F — siger, at han ikke tvivler om, endnu at leve tre hundrede Aar, naagtes Lægerne have opgivet ham." —

Her endte Friherren pludselig og aandedes.

To tusinde Aar til Verdens Oplysning, — Sjælens Perfektibilitet — nye Sandser — og ikke vide hvem der har skrevet det nye Testament, — alle disse nye Begreb forvirrede vor landlige Philosophs Forstand. Naar nogen er overbevist, nikker han taus med Hovedet; og just dette gjør han i det ganske modsatte Fald. Forundring er ligesaa stum som Overbeviisning, hvorfor Karl, da Friherren holdt op, taus gjorde ham sin Kompliment.

Da Karl gik hjem, tænkte han ved sig selv: „Denne nye Videnskab om Sædelighed er langt meere forvirret, end alt det jeg hindintil har hørt. Jeg seer, at Baronen er en Arianer; og jeg maae give ham min Faders Beviis for Tre Eenigheden. — Og overhovedet har jeg endnu ikke fundet noget

beundringsværdigt her, uden en elendig tilfals Kone."

F i e r d e K a p i t e l.

Jeg har bemærket, at en Forelæsning over Metaphysiken henhører til de største Forstyrrelser af vor Selvforglemmelse, Sønnen. Menneskets heele System bliver anvendt; de bedste ordnede Begreb blive fortrængte fra deres Plads; og naar, efter uendelig Anstrængelse af Forstanden, de nye engang ere blevene faste, saa gaaer det dem, ligesom Meubler af friskt Træ; de erholde pludselig Sprækker, briste, og splittes ad i glimrende Stykker; eller, dersom vi vilde fortsætte Lignelsen i en anden Skikkelse, — man læser Kapitlerne af metaphysiske Skribentere, uden at beholde meget deraf; ligesom ved Indtrædelsen i et mørkt Værelse, hvor man søger en eller anden Gjenstand, og af hvilket man gaaer ud, uden at

have fundet hvad man søgte, efterat have gjort en forfækkelig Larm med Worde og Stoele.

Efter denne foreløbige Anmærkning, behøves det vel neppe at forsikre Læseren, at Karl kun sov lidt, i det han vandrede omkring under mange vaagne Drømme, snart krøb paa Hænder og Fødder, snart flattrede op ad stejle Bierge, snart tabte sig under Skjerner, og snart faldt tilbage i den nye Philosophies Sumper. Da han om Morgenens atter begyndte at nyde Brugen af sine gamle Sandser, som han over Søgningen efter de nye nær havde glemt, faldt det ham ind, at Friherren endnu ikke havde gjort ham bekiendt med sin Gemahlinde. Da han troede at Baronessen formedelsst en Upasselighed ikke torde forlade sit Værelse, vovede han at spørge om hendes Befindende; hvilket gav Anledning til følgende Samtale.

Baron: Jeg haaber at Frue Baronessen befinder sig meget vel. En elskværdig Kone! — Jeg har ikke seet hende denne Uge.

Karl: Frue Baronessen er altsaa bort-
reist?

Baron: Det troer jeg ikke. Jeg hører,
hun er hjemme.

Karl: Hjemme? min Herr Baron! og
De har ikke seet hende denne Uge?

Baron: Gode Karl! Jeg glemte Deres
Raadshed. Frue Baronessen er den elskvær-
digste Kone; og jeg er den lykkeligste Egte-
mand; dog, bort med det Raad! Det falder
En saa mekanisk! Vi besitte os paa at
gøre hinanden lykkelige, men vi belejre hinan-
den ikke. Vi formælede os just i den Hensigt,
for ikke at leve saa meget sammen; thi da jeg
en heel Sommer igiennem havde gjort Frue
Baronessen min Opvartning, erholdt jeg
hendes stionne Haand, at vi ikke skulde være
nød til, at lade os see offentlig med hinan-
den. Han har sine Spillepartier og modta-
ger Selskaber; og jeg har mine Heste og mine
Philosopher. En smukkere Stald kan De
ikke finde i heele Tydskland; alle mine Opsnit-
tede har jeg solgt; de vare af min Overknekt
saaledes blevne pæbrede og saltede, at de

rejste Halerne i Vejret; og deres Hoster vare saa tynde og magre, at de ikke kunde røre et Been. Jeg har den Grundsætning, Karl, at man ikke snart nok kan sælge en slet Hest, og ikke snart nok købe en god. Jeg vædder med hvem det skal være. Enhver siger jeg har et Faldesøye paa Heste; alle mine Rideknegte og Jockejer sige det. De ere gode Kiendere, bedre end Philosopherne. Jeg havde engang om Morgenens den store Professor Campe paa hans Gienneimrejse i min Stald, for at undersøge en Hest. Han kan maaskee nok kiende en Hest efter det Linneiske System; men i min Stald var Philosophen et Dumhoved mod mine Rideknegte. Jeg ærgrede mig over dette Menneskes Uvidenhed. Han havde den Dristighed, formedelsi Farven, at foretrække en Fux for en Graaestimmel; da dog heele Verden veed, at intet Menneske, som kun har den mindste Kundskab om den gode Tone, vil kisse med et par Fuxer for en Vogn.

„Hvad Frue Baronessen angaaer, da har jeg sidste Gang seet hende i Selskab hos Grevinde D — saa munter, saa glad og

ligegyldig ved alting! Alle Koner forekommer
 mig, som Stoiker; de bestemme min Ven
 Weishaupt i Philosophie. Hun skælver aldrig
 for et Kort som taber hende Tusinde; og
 kører saa hurtig med sine Hire, at hun, der
 som hun redder sin Hals, vil blive den første
 Ruds i Europa. Hun kan ride uden Sadel.
 Hun viser i alle Ting en stor Siæl. Jeg vil
 give dem et besynderligt Beviis paa hendes
 Styrke. Marquisen af Mortiere, hiin blaae
 ønede Nymphe fra Seinen, havde væddet en
 anseelig Sum med hende, at hun in-
 den et Aars Forløb vilde nøde mig til at be-
 gaae en lille Utroeskab, i det Baronessen vilde
 vinde Marquien. Vi vare begge underrettede
 om vor Fare. Marquien tabte; elle a con-
 té des fleurettes; den sølsomme Fransmand
 kan ikke gjøre Modstand, og hvad endnu vis-
 sere er, han kan ikke betale. Den stakkels
 Marquis er i Fortvivlelse over, at han ikke
 kan bringe sit tabte Væddemaal i Rigtighed.
 Thi han er en Mand af den fineste Vre.
 Haret forløber; den fortryllende Emigrantinde
 forsøger alle Skikkelser, benytter alle Tider,

men hendes Artillerie skyder i Luften. Tydsskiød og Blod sperrer Udgangen til Hjertet; og i saadanne Tilfælde er Tydskeren en bedre Regnemester end Franskmændene. Hæ, unge Ven! hvorover forundrer De Dem da? Frue Baronessen har endnu ikke gjort Grevinden af Lauragin det efter, som den Tid jeg var i Paris, blev holdt for Dagens Heitinde. — Grevens lidenskabelige Hengivenhed for Mademoiselle Arcaux, første Operasangerinde, var, formedelst hans overdrevne Skinsyge, blevet høyst foruroeligende for hiint fortryllende Fruentimmer. Hun havde givet Grevinden de Foræringer tilbage, som hun af Greven havde erholdet; disse bestode i Diamanter, en Vogn, og to Børn. Hun begav sig under en vis Statsministers Beskyttelse. Den arme Greve geraadede i et fortvivlende og digterisk Raseri; han oversvømmede Staden med Klagesange. I dette Smertens rørende Øyeblik, traadde Grevinden i personlige Underhandlinger med Sangerinden; hun bad hende atter modtage Demanterne, Vognen og hendes Mand; Børnene beholdt hun,

for selv at sørge for dem. Sangerinden, der har ligesaa høymodig, som Grevinden, tillod, at Greven paa nye erobrede en gammel Fæstning, hvoraf han engang var bleven uddrevet. Dette er i Sandhed den høyeste Grad af sin Følelse, og Grevinden er et Mønster for alle Modens Fruentimmer.

Himlen bevare mig! — tænkte Karl ved sig selv — hvilke falske Begreb! En elskværdig Kone, som kun seer sin Mand ved et tilfældigt Besøg! — En Egtemand, som beklager det Menneskes haarde Skæbne, der fornærmede hans Ære! — og dette Menneske har den fineste Følelse af Ære! — En Kone henvender sig til en Skioge om at besmitte hendes Seng! Hvor vil min Forvirring ophøre! Jeg vil ved en Handling, som blot fremspirer af mit Hierte, give min trætete og forstyrrede Forstand en Løttelse. Berøieligende Medlidenhed! Dine Glæder ere uafhængige af de locale Forskielligheder i de menneskelige Begreb. Jeg vil ile for at skaffe Moderen og Børnene et Maaltid. Al! hvor

lidt er ikke tilstrækkeligt til at rebbe en for-
lade Rone fra een eneste Rats Stiændsel! —

F e m t e K a p i t e l.

Efterat Karl havde lovet Baronens ud-
valgte Ven et stille Biesfeld, blev han indladt
i det philosophiske Selskab. Frieherren be-
mærkede: „Disse store Mænd maae ikke taale
nogen Modsigelse; thi jeg er en Forsvarer af
den yderste Frihed i Meeninger.“ — Denne
Grundsætning holdt Karl for ganske ulogisk;
men det var Selskabets Logik.

Her vare forsamlede: hiin store Philosoph,
Herr Weishaupt, vor Tidsalvers koldblodig-
ste Metaphysiker; — Herr Burmbrand, som
i sin Indbildningskrafts gloende Døn med
brændbar Stof, som han havde samlet af
Herr Weishaupt, tilbagekastede Luerne med
tredobbelt Styrke; — Doktor Bakker, en
firkantet, kort, knarburren, og vulkanisk

Geistlig. Dette Dandiprat besidder Semiets første Vrde i deres Omgang, men den roeligste Phlegma i deres Skrifter. Personlige Mangler ere Gienstænde for Satiren, naar en Dreng efteraber Kiæmpens Skridt, eller en plump Klods en Adonis's Kiinhed. Hvorfor ere de smaae Personer af det menneskelige Kion almindelig saa knarsurne og koleriske? Kobelais siger: Den legemlige Aarsag er, at deres Hierte sidder saa nær deres***; men dette er en Kobelaismus; og jeg henviser Læseren til det syv og tyvende Kapitel i hans anden Bog. — De øvrige Medlemmer af hiint philosophiske Selskab, vare: Herr Risler, denne lykkelige Efteraber af den fordum berømte Veslej, hvis Bænke vare bedækkede med den lette Rest af Kramboederne, med vilde Læredrenge, med hiine Traade af Menneskeheden, tynde Skræddere, og med Slagterbodernes blodige Affætninger; — Herr Tompson, hiin solotonende lumske Morder, Udgiver af et Ugeblad, med et Janus-Ansigt, hvis ene Side smiilede, medens den anden haanede; og som, for desto virksommere at

stumle, ængstlig søgte efter et almindeligt Bekendtskab; — Herr Dyl, en politisk Sagsgrado, som raadede Staten en rigelig Aarsladning, for at bestyrke og rense sin Tilstand; — og endelig Herr Weinlich, som havde opfundet en nye Religion.

Under dette Konflave af nyere Philosopher — thi saaledes kaldte enhver sig, uagtet de vare fra en meget gammel Dato; vi maae undersøge deres Hensigter eller deres Værker; — sad for sig selv en vis Herr Alvensleben, som talde meere ved Miner end ved Stammen; han var meget færdig til at udfylde Samtalens Huller ved et betydende Nix, eller et passende Hm! Hm! og ligesom Lømmerranden forbinder Bælkerne med Svale-Halm, udvirkede han derved Samtalens Sammenhæng. Spot, Roes og Stiklen, vare sigtbare i hans ringeste Miner; Enhver betragtede ham, som en Mand af en udmærket Duelighed, fordi han, saavidt de vidste, ikke havde givet noget offentlig Beviis paa sine Færdigheder; hvilket i sig selv ikke er det lykkeligste Middel, til at erholde nogen stor Anseelse blant vore Venner.

Da vi betragte den philosophiske og galderige Weishaupts Charakteer, som en saadan, der hverken er for almindelig til at blise fremstillet i et Malerie, ikke heller har formegget paaafaldende til ikke at opvække nogen Deeltagelse, saa ville vi gjøre et Forsøg at skildre nogle Træk af en Klasse Mennesker, som i denne politiske Undersøgelses og philosophiske Tvivlesyges Tidsalder ere af større Vigtighed for Selskabet, end i noget tidligere Tidsrum, hvori Betragtninger over Philosophien blot bleve os tilhøiſtede, eller med en ængstelig Tvetydighed, en fordærvet Styrke, og en ubilkaarlig Anstand offentlig bleve bekendtgjorte; Fort, hvor den menneskelige Aand blot blev vlist i et ufuldkomment Udskudt, som slet udtrykker de Følelser hvoraf enhver Ansigtsmuskel i Besynderlighed bliver oplivet.

Lig en anden Marius jublade Weishaupt, over sit Udspring af Folkets Barm. Et ubetvibeligt Tilfælde gav Verden denne store Philosoph, ligesom den større Deel af deres Forandringer, dens korte Gæringer, og dens

blivende Fordeele. Superintendentens Bogn, foer daglig tæt forbie den Boed, der tilhørte Weishaupts Fader, som var en ærlig Slagter, og som ikke kunde glemme, at han var en Baa-gerføn. Ligesaa vist som Superindenten kærte forbie, ligesaa vist forbandt ogsaa denne ærlige Mand's Siæl to Begreb med hinanden, Hvede-Semler, og Overkonsistorial-Raad; det ene, ved Tilbageerindring, i Henseende til Superintendenten, det andet ved en vis Ah-nelse, i Henseende til sin Søn. Weishaupt blev sendt til Helmstedt; han rejste med frier villig Opoffrelse af mange hemmelige Livets Behageligheder, som han i sin Faders Huus uden Afbrydelse havde kunnet nyde, og som han paa et fremmed Universitet maatte undvære. Hans Fader oplevede den Glæde, at see sin Søn som Landsbyeprest, med Indkomster, hvormed han kunde gjort sin Boed tredobbelt saa stor. Bønder og andre Beboere af smaae Stæder, som ikke ansæe nogen Person i Verden for vigtigere end deres Superintendent, deres Tartaries Lama, og som ofte udspirede af en ligesaa nedrig Stamme, som

deres, give kun alt for ofte deres Kirke en rebellig Søn, i det Landshyen, eller deres Stad, taber en nyttig Borger eller Bonde. —

Beishaupt var ingen Lediggænger; han havde ophidset sin Indbildningskraft med disse Romaner, som almindelig kaldes den Romerske Historie; og havde med en inderlig Lyst til spekulative Ting vidt og bredt indladt sig i Metaphysikers ubegrænsede Oplosninger. Tælsenter, som hans, fortiene en Opmuntring, som de ikke let finde. Han gjorde Prædikener for de fornemme Geistlige, som, uagtet deres temmelig anseelige Indkomster, dog ikke vilde betale meere derfor, end om det havde været blotte Afskrifter. Derover bleve, uden nogen svær Overgang i hans Tænkemaade, alle kirkelige Indretninger ham forhadte; han sagde det offentlig i et uorthodoxist Skandskrift, hvorover han for sin Person mistede sit Præsteembede. —

Noget lignende findes i mange af hiine flygtige Concepters Historie, af hvilke saa have en eller anden Anledning at anføre, uden deres Forsfatter; i hvorvel ogsaa undertiden

en ussel Concept har hjulpet manges Lands-
byspræst til Superintendentembedet. Det
nødvendigste daglige Maaltid blev nu den phi-
losophiske Prædikant nægtet. Da hans Fa-
ders Døe forarsagede en hæsselig Lyd paa
Blokken, saa syntes det at frænke hans uvil-
lige Sølelse; Mangel paa Fordømmelse forar-
sagede en Ræmp hos ham; han troede at
have en forgiftet Rottes Skæbne, som træk-
ker sig tilbage i sit Hul, for at døe. Hvad
blev ham tilbage? Kunde en Metaphysiker
nedlade sig til at anlægge et blaat Forklæde,
og fløve Kalbehoveder?

Han Forlod det faderlige Huus uden en
Søns Sindelaug. Den haabløse Fader for-
faldt til Modløshed; den stakkels Mand for-
lod Blokken, hvorpaa han i fyrgetyve Aar
havde hugget, og døde i Sognets Arbejds-
huus, hvorover han engang havde troet at
see sin Søn som Superintendent.

Og alt dette, foruden det Onde som siden
fulgte, rejste sig af den Geistliges Sierrighed,
som ikke vilde betale meer for nye Prædikener
end for blotte Afskrifter. Mennesket er saa

ofte en Bold for trængende Omstændigheder, saa at, dersom de Geistlige havde været gavmilde, og Weishaupt havde haft større Formue, toivle vi ikke om, at denne Philosoph vilde have anvendt sine Talenter til Bedste for den samme Sag, hvis frygtelige Modstander han siden blev. Saaledes staaer Mennesket under Indflydelsen af menneskelige Hændelsers Sammenstød; og saaledes forandrer han sig Aar for Aar, eftersom nye Fordeele og nye Forhaabninger vise sig for ham.

Store Stæder ere ofte Landets Tilflugt. Weishaupt kom til Hamborg med den Bestemmelse, at forfølge et System, som under Ledelsen af en standhaftig Siæl, og ved et Hjerte uden Lidenstaber, stænkter sin Tilhænger mange stolte Glæder, hvilke ere af et alt for fint Slags, til at kunde smages af grovere Verktøj. Han opoffrede sig nu til lærde Sybler, denne Ryddelse af Velstand, Armodens Rigdom og Siælens Roes.

Weishaupt var for ophævet over den Leve-måde han havde valgt; thi han opdagede snart, at Lærdhed ogsaa her, som i andre

Steder var een af de talrige Næringsveie, og at Personer, som i alle andre Næringsveie havde spillet Bankerot, søgte ved denne atter at berige sig. Han saae med Forundring og Foragt, at Mennesker, som vare uduelige til alle Ting, holdte sig bekvemme, at undervise andre i alle Ting; at mange skrive Historier, uden at kiende Historiens Stof, et Ekko af et Ekko, en Skygge af en Skygge; og de Uværdeste i det mindste vare Udgivere af Læresætninger og Encyklopædier. Selv i hiine lette og taknemmelige Arbeider, disse Bederskvæggelser for Mænd af Smag, disse Forskrækkelser for den arbeidsomme Slid, saae han hyppig, at de blot kiende de nedrigste Lidenstaber til Næring; han fandt hos dem en dyrist Geilhed, der bortred den huuslige Roeligheds Glor; og i Lærdhedens yndige Mørke ligne de ved deres Glands, og ved deres Gift, den dødelige Hunde-Urt. Langt uskyldigere, raabte Weishaupt, er det nedrige Paf, hiine arme Diavle, der benyttte sig af deres Naboers Lommer, som af deres egne, hine Forkortere og Kompilatorer. Af mig, raabte han i kraft

fuld Begeistring, af mig skal Litteraturens Værdighed ikke have nogen Bænærelse at befrygte.

Beskaffenheden af hans videnskabelige Bestræbelser havde givet hans Aand et karakteristisk Sving. Om Geniet, i dannede Aarhundrede, som det nærværende, bør kaldes en Naturdrift eller en umærkelig Grad af Kunsten, er en lærd Undersøgelse meer for Videlyst end Brug; da derimod hos de Mennesker, som med uophørlig og inderlig Fornøjelse opholde sig ved en eller anden videnskabelig Bestæftigelse, som besidde Taalmodighed til Prøver, og en Færdighed i Tankernes Forbindelse, vil opstaae forskjellige Følelser og Billeder; og han vil endelig i sine Arbejder naae hiin Lethed og Ynde, som kaldes Genie.

Weishaupt helligede metaphysiske Bestæftigelser sine Dage og Nætter; og hans lærde Flid blev endelig belønnet med en Fuldkommenhed i Talentet, der bliver betegnet ved Udtrykket af et metaphysisk Genie; Føinhed, Skarpsindighed og Høihed, uden Indbild-

ningskraft, uden Tølelse og uden Behagelighed.

Han søgte frivillig at udelukke sig fra de umetaphysiske Samtaler og uregelmæssige Oplosninger i daglig Omgang. Han udøvede med stor Fuldkommenhed Sædernes Simpeltheds Dyder; han besfittede sig paa Sandhedsfierlighed, hvilken blev til en Færdighed hos ham, og paa en overordentlig Afholdenhed. Hans ærbare Pen blev aldrig vanhelliget ved noget skændigt Haandsærf med hans Tanker. Han overtænkte Antonius's ophøiede Wiisdom, Senekas omhyggelige og tankerige Sædelære, og Epiktets ulidenskabelige og udholdende Standhaftighed; men han havde alt for fordeelagtige Tanker om en naragtig Tidsalder, da han indbildte sig, at vi kun begiærede Underviisning. En eller anden af vore lærde Dagbøgers usle Kilde var langt rigere, end baade Senekas og Epiktets Wiisdom tilfammen.

Li Aar tilbragte han paa et eensomt Quisførelse, i en Tilstand hvori han havde mere Rydelse af sin Forstand end af sine Sand-

fer. Han lærte at gruble, men glemte at føle. En til Bane bleven Tungfindighed hærfæde i hans fortrædelige Opførsel. Hans skarpe Bædsker, og stive Nerver, bleve aldrig rørte af nogen sød Følelse. Kiærligheds berøeligende Fortroelighed var ham ubekendt; han vidste intet af Venstabs opmuntrende Trøst; men han beregnede Lidenstaberne og bedømte dem, naar de forhærdedes til Ubevægelighed, det vil sige, han betragtede dem, naar deres Tilværelse ophørte.

At sammentrænge Naturens uendelige Mangfoldighed i et System, at ordne det Vilkaarlige, og at giøre et Forsøg paa, at angive alle deres uendelige Forskielligheder, var hans mandige Bestieftigelse, og hans eensomme Underholdning. Mennesket blev afpasset efter hans System; hvilket vist nok er lettere, end at afpasse et System efter Mennesket. Han befolkede Verden med Weishaupt og udkastede deres Regiering efter den Lovgivning, som i hans Qvislværelses Attapia blev bemærket.

Er det mueligt, at umaadelig Fornuft

virkelig kan blive reen Galskab? Kan Fornuftens
 lægende Bøger flyde over af en kold Drif?
 og ligesom Jisvand, naar det driffes umaa-
 delig, forarsage Heede? Weishaupt var, i
 hans tungsindige Eensomhed, i en lignende
 Stilling med Religionsværmeren, hvis frugt-
 bare og mørke Phantasie udruger de Uhyre,
 som nærer og fuldpropper sig med sin Moders
 Indvolde; i hiint Slags Galskab, som be-
 mægtiger sig den tungsindige Skabning, hvil-
 ken berøvet al menneskelig Deeltagelse, med
 vanvittig Iver overlader sig til en eensom og
 fortryllende Betragtning. Med dristig Haand
 drog han en Kreds om Naturen, og blev i
 hiint uformuftige Væsener som fører alting til-
 bage til den menneskelige Fornufts Maal og
 Skranke, og hos hvilket, det er det samme,
 at afvige Mæeninger, som at vandre i Vild-
 farelse. Et udtrykksfuldt Monotonie, fiæm-
 pemæssige Tanker, og overdrevne Sandheder,
 udgjorde hans Genie; hans ubevægelige Rand
 kunde ikke forandre sin Stilling; men fast og
 diærb vidste han ved et stærkere Tryk at tvinge
 alt til Eftergivelse.

Han betragtede alle Gienstande, saavel legemlige som aandelige, som blotte Bestemmelser af det almindelige Stof; han betragtede dem, som maatte blive ordnede og sammenfatte af Kunstneren. Han var et Slags Kunstarbejder i Naturens Værker, og sagde: heraf kan et Bord, og heraf en Stoel blive forfærdiget; dette Menneske skal være en Feldt-herre, og hiin en Historie-skriver, der skal fortælle hans Trefninger. Saaledes kan et Kongerige, ligeledes et Huus, anstændigt blive forsynet; men for nærværende Tid ere vore Regjerings-Systemer saaledes beskafne, at vi maae tage alt til vores Sæde, fordi vi ikke have sørget for tilstrækkelige Stoele.

Enhver Gienstand, som havde en i Sine faldende Stilling, var ham gyselig. De Stores Velstand syntes at fornærme den tung-sindige Gjeneboer. Hans fastende og ophøiede Aand holdt Overlegenhed for Undertrykkelse. Hans Begreb om Stænderne indeholdt ingen Grader, men Lighed; og da han, efter den nyere Naturlæres System, indbildte sig, at ethvert Dier er et Vanziir, en tilfældig Ud-

vært, en Forhøining, der viser sig af en Oversømmelse, som var bestemt de øvrige Egne, saa forfulgte han denne fordærvelige Grundsatning lige indtil Statskunstens og Sædelærens Videnskaber, og kunde ikke taalmodig lide en Overherre, eller en Gud.

Weishaupts huuslige Baner smagte af den gamle Stoikers hele knorburne Fasthed og mørke Vildhed; han følte ligesaa lidt for sig selv, som for andre, og der findes Leiligheder, hvor Følelsens Graværelse ligner den fineste Følelsomhed. Han vilde, ligesom hiin romerske Fader, have fordømt sin Søn, som Fødelandets taknemmelige Stemme havde frikendt. Adskildt fra alle jordiske Anliggender vandrede han paa Gaden i uafbrudte Tanker, med faste Skridt, og med en mandig Mine, syntes han hverken at see op til Himlen, ikke heller at læse Skildtene paa Huusene. Ingen Philosoph fra Laputa syntes meer at behøve en troe Skralde til Følge, for at rystes imod hans Mund, naar han skulde tale, eller mod hans Øre, naar han skulde være opmærksom. Graværende, midt

iblandt de smaae Optrin i Livet, pleiede han at begynde en philosophisk Oplosning, under et Tagdrys som nedgiød paa ham en regelmæssig Strøm; hvorpaa han endelig begyndte at mærke den Regn, som var faldet. Der mødte ham paa Gaden tusinde ullykkelige Tilfælde; thi hiin store Stad er vel det skikkeligste Sted paa Jorden, til at anstille Betragtninger over, men det fletteste, til at anstille Betragtninger i; en rasende Bulle er den meest uforfærdede Modstander, med hvem en Fornustspraler støder sammen; og den meest forvirrede Dilemma er en Hest, som, formedelst sin Rytters Duelighed, tvinges til at gaae snart tilbage, snart fremad, snart til Siden; en Portechaisfedrager trykker en Philosoph, som en Elefant, der bærer et Taarn; Vognmandens flyvende Pidske snærte, som Satirefribernes bidende Svøbe; Skorfsteensfejeren, smudsig som Pluto, — Forskiæreren, hurtig som Merkur, — og Broelæggeren, tordnende som Jupiter, høre til dem, der i enhver stor Stad forårsage saa mange antiphilosophiske Forlegenheder.

Ved saadanne Hændelser bar Weishaupts
 Raserie i at gruble gandske Præget af en vis
 Fiinhed i Følelser, som vare hans Hierte
 fremmede; og da han engang blev overfælt af
 en vild Kudss, som derved brak hans Been,
 forsøgte han blot at rette sin Dialektik mod
 Kudssens fælske Opsørsel. Han ønskede ikke
 meer, end at straffe Forbryderen med en Slut-
 ningsfatses regelrette Forvikling, og da han
 var baaret hjem, sagde han: „Dette Menne-
 ske vil aldrig mere overfæle nogen af sine
 Medmennesker; vi behøve kun at bruge For-
 nuften for at forbedres; ved Straffe gjøre vi
 Sagen sværere. Intet Menneske begaaer
 nogen Forbrydelse uden af Uvidenhed; det er
 kun en Feilregning af Sielen.“

Ogsaa dette nye Begreb, som bliver
 vendt til alle Sider, og presset i sin gamle
 Form, er et Beviis paa, at vore her forsam-
 lede Philosopher have læst Gulliver. Smiff
 siger os, at hans Honyhnhums, ved deres
 Statsforordninger, blot betiente sig af For-
 maninger; — „thi de kan ikke forestille sig,
 hvorledes en fornuftig Skabning kan blive

tvunget, og ikke blot erindret eller formanet; da ingen kan være uskyldig mod Fornuften, uden at øge enhver Fordring paa en fornuftig Skabnings Værdighed." (4 Bog, 10 Kap.)

Menneskelige Egenmodigheder! som alt for hyppig blive brugte til mange uendelig fine og uendelig fordærvede Menneskers brange Hensigter. Weishaupt hørte maaskee ikke til denne Klasse; thi, ligesom Verdensmænd; der sørge meer for deres Indbildningskraft end for deres Forstand, ere meget tilbøielige til, at lade Hovedet forlede af Hjertet, saaledes pleje Mennesker af philosophisk Dybsindighed kun alt for ofte at opoffre deres Hjerte for deres Hoved. —

Siette Kapitel.

• •

Det vi meddele vore Læsere, vil have mere Udseende af en Monolog end af en Dialog; thi det indeholder en troe Skildring af nogle

store Philosophers Samtaler. De Afbrydelser, der reise sig af Modsigelser mod Philosophens Foredrag, ere ikke andet, end naar Traaden paa en Spinderof gaaer itu, som ikke kan forrette dens nyttige Arbejde, naar denne Traad ikke er stærk nok knyttet til Jern-
Zeener.

Hr. Weishaupt begyndte paa følgende Maade: Det Værk, som jeg tænker at udgive, fører Titel af — „Tilintetgjorte Fordomme, eller beviste Skinmodsigelser.“ — Mit Motto bør være følgende franske Vers:

Et nous ferons un bruit, à rendre
les gens saurds. —

Og vi ville gjøre en Larm for at bedøve Folkene.

Dette kan sige saa meget, at Styrken af den Overbeviisning, vi efterlade os i vore Læsers Siel, vil være saa stor, at de ville blive døve mod vor Modstanders Grunde.

Borger af Reiscach! (dette var en Titel, til at tilfredsstille Adelsmandens og Philosophens lige haardnakkede Fordomme, nogle vil forundre sig over det Besynderlige i dets Lærdomme, og andre ville studse deraf).

Enbe majsommelige Aar af en Forfatters og Kunstdommers Embede har giort mig bekiendt med den menneskelige Naturs Grundsætninger og med lærde Bærker, — og tillige, hvorledes man underholder Indbildningskraften, leder Forstanden, og med en skinbar Fornufts slutnings farvede Straaler maae lade en nye, forvirret afveje.

„I Venstabs Skiod vil jeg nedlægge min Konsts Hemmeligheder, fordi vi aldrig kan have for mange Kunstnere.“

Enhver Mening, som kan blive bekiendt, giort, har Bekræftelse og Nægtelse; og begge ere for et skarpsindigt Genie tilstrækkelig ledsagede af mange Sandsynligheder.

Enhver som vil udmærke sig, vælger almindelig Nægtelsen, og søger at lempe det Ubegribeliges ubekiendte og uberørrelige Natur efter det Mueliges bekiendte og sigtbare Gang. Derfor findes der visse Begreb hvis Bekiendtgjørelse kun saa have bovet, fordi de hidtil, i deres dristigste Bemøjselser blive staaende ved Sandsynligheder, i det jeg blot ved at gjøre et Skridt videre, betræder Muelighedernes

glimrende Egne, et andet Spring fører mig i et Fæeland hvor jeg, i uforhindrede Vanddringer opsøger hine halv mærkelige Gienstande, som skjule sig ved deres Blodhed; eller ogsaa ved deres Umaaalelighed opvække Forbavselse, i det de snart ere forførerisk lyse og snart affrækkende mørke, med et Ord, jeg præsser paa Philosophiens hele Digtning."

"Og videre maae man bemærke, at vi aldrig kan være for dristige, ingen Fordringer ere saa dristige, at man ikke skulle kunne tilstaae dem. Naar en Philosoph ikke kan ledsage sin Mening med nogen betydelig Grad af Sandsynlighed, saa siger han os, at han overlader det til Tiden, at bringe deres Spire til Modenhed, som hans forboorne Haand har nedlagt."

(Det fortæner at mærkes, at de nyere Philosopher i dette Tilfælde efterabe den Fremgangsmaade, som Jesus ved den første Forplantelse af Kristendommen iagttog. Han erklærede fra Begyndelsen af, at den ikke vilde blive almindelig antaget. — Han ligner den ved en Skat, som ligger skjult i en Ager; ved

et Sennepskorn, som med Tiden vil vore op til et stort Træ, han ligner den ogsaa ved en Suurdeig, der ligger skjult under en stor Mængde Meel, hvorved det hele skulde blive suurt og bedre. — Men til hvad Tid Opfyldelsen af hans store Forehavende Skulde komme i Stand, har han ikke aabenbaret os."

— Disse Ord tilhøre en bekiendt Forsvarer af den kristelige Religion. — Han føier til, at Religionen stedse gaaer videre. — Jeg glæder mig ret meget over at høre denne opmuntrende Tanke af denne brøde Mand; det er den retskafne Mand's Religion; og jeg beklager blot, at jeg endnu ikke siden den Tid jeg veed, hvad Kristendom er, har fundet nogen (Kristen).

Weishaupt vedbliver: „Dette kan ikke gaae feil. — Inden nogle Mars Forløb ville eftertænkende Mænd have samlet alle deres muelige Sandsynligheder, for at ledsage den ene enkelte, og hidindtil uden Understøttelse staaende Meening; thi enhver Meening har, som jeg forhen har vist, sine Mueligheder, om ogsaa Opfyldelsen ikke er fuldkommen

rigtig. Naar eensgang disse mærkbare og fine Mueligheder blive opstillede tilsammen, da er det Tid, at vi paa nye op:tr: den første Opfinders ugleede Overdriveller. — Det som derfor hos Helvetius eller Mirabeau synes at være Virkningen af en syg Indbildningskraft, erholder hos mig og min Ven Wurmbrand, Gyldighed. — Vi tilføje derfor vore overdrevne Indfald, som hos en eller anden af vore Efterkommere vilde finde et lignende Forsvar: saaledes vil Aarhundrede efter Aarhundredes Meninger blive foredragne, forsøgede, og tilføjede; og alt dette er Forberedelserne til en Fornuftens Tidsalder."

"En anden og det den sidste Hemmelighed, for hvilken jeg udbeder mig deres Opmærksomhed, er Slutningernes Mangfoldighed, hvilke vi kunne danne ved en beqvem Anvendelse af det eneste Ord — „Naar." — Jeg har skrevet en majsommelig Afhandling over det „Naar." — I Metaphysiken er det en Lyvenagle, hvorved enhver Dør, der hindrer vores System, kan aabnes. — Jeg vil give dem et fortræffeligt Exempel. — Lad os

antage, jeg vilde bevise, at Mennesket ikke er forskiellig fra en Hest, saa kan jeg udvirke dette ved et eneste „Naar.“ Mærk vel! naar Naturen, i Stedet for Hænder og bøjelige Fingre, havde ladet vore Næver ende sig i en Hestehov, hvem vil da tvivle om, at Menneskene, uden Kunster, uden Boeliger, uden et Tilflugtssted mod andre Dyr, blot beskæftigede med at skaffe sig Føde, og i Frygt for endnu vildere Dyr, ikke endnu ligesom andre Hjorde vilde have vanket om i Skovene! (Helvetius Esprit, vol. 1. C. 25).“

„Glemmer derfor aldrig at giøre Brug af et „Naar“ saa ofte de ønske at blænde ved Myeheid. — Vi skride nu til Udviklingen af nogle store Værk.“ —

„Min første Paastand er: Almeen Fordeel er den eeneste Prøve paa Dyden. Denne Eræning er simpel ligesom alle første Grundsatninger skulle være; men Slutningerne ere ganske min Eiendom; heraf beviser jeg, at Taknemmelighed er en Last. Deres Ven har gjort dem en eller anden væsentlig Tjeneste, de vil gjengjælde ham; og denne Gjengjæld for

Belgjærninger kan blive det almindelige Vel
 til Skade, derfor offre de deres Belgjører
 den Pligt, som de skyldte Dyden eller det al-
 mindelige Vel. Hvorfor skulde vi være tak-
 nemmelige? Taknemmelighed er et forældet
 Ord i Fornuftens Sprog. Ingen kan vise
 mig nogen Velvillighed, men kun lade
 mig vederfares Ret. — (Godwin on poli-
 tical Justice vol. 1 pg. 137.) — De for-
 staaer mig, ved saadanne Grundsætninger har,
 som jeg formoder, Fornuftens berømte Tids-
 alder bundet Plads; almindelig Oplysning
 udbreder sig over alle Klasser; alle de mang-
 foldige menneftelige Sindsskemninger, og An-
 siggender, opløses i en eeneste almindelig
 Kølesløshed, der er den store Stoicismus
 saa egen. Jeg har maaskee ansat mit Tids-
 rum 10 Secler for tidlig, men vi maae een-
 gang begynde, hvis vi nogensinde ville komme
 til Enden. Dersom altsaa nogen redder mit
 Liv føler jeg ingen Forbindelighed; Staten
 føler den. Ikke heller behøver jeg at gjen-
 gjælde en saadan Belgjærning; thi maaskee
 den Karl fortjente Galgen.

Her lod Alvensleben sig høre ved et højt
Hm! Hm!

Tilmed kunde man ogsaa sige, vedblev
Weishaupt, at Taknemmelighed hænger af
Hufommelsen, mange kunne glemme at erin-
dre sig den; og mange kunne erindre det
for at glemme det. Hvem kan flåve et Haar?
Bewaggrundene er ugrundsfelige.

"Tilfaldst følger mit Kapitel om Løfter.
Al Sædelighed grunder sig paa Retfærdighed.
Atter en simpel Grundsetning. Men Slut-
ningen tilhører mig. Løfter ere Forpligtelser
til at gjøre noget, som jeg uden Løfte er skyl-
dig at gjøre; eller det er ikke Ret om jeg gjør
det. Man kunde spørge: hvorledes kan no-
gen vide, om jeg kunde blive eenig med ham,
om et eller andet tilkommende Aliggende,
naar jeg ikke giver ham min umiddelbare
Stemme? Giv nøje Agt paa mine Ord:
Man lade fornuftige og indsigtsfulde Bæse-
ner kun handle saaledes som de virkelig vare
fornuftige og indsigtsfulde; og Verdens Sys-
ler kunne beholde deres Grensfridt, uden Lø-
fers Mellemkomst.

Her lod Alvensleben sig høre ved et nyt Hui! der blev ledsaget af en Rysten med Hovedet.

Weishaupt vedblev: „De forstaae mig; jeg tænker mig endnu steds Fornuftens Tidsalder, og at, naar een forlangte, den skulde handle paa Øjeblikket, to Slags vist vilde finde Sted: nemlig stærke Grunde, som give ham Anledning til Handling, — og paa sin Side Overlæg, for at fatte dens Hensigtsmæssighed. Alt i dette Kapitel er vist; thi jeg har gjort saa mange og fine Skielnemærker imellem fuldkomne og ufuldkomne Løfter, at kun saa ville vove, at bestride noget, som ingen let kan forstaae.“

„Derpaa følger mit Kapitel om Ejendom, eller om Anvendelsen af andres Overflødighed; Ejendom er hellig.“

Baronen tørrede sit Ansigt med Lommetørklædet. —

„Men naar jeg behøver Penge, og De har flere end de bruger, hvilket jeg i dette Tilfælde bedre kan bedømme, end De, saa har jeg, efter Lighedens store Grundsætning,

en grundig Ret, til at tage af Deres Forraad, saa meget som min Trang kunde udfordre."

Her anskede Baronen, med en tvivlsraadig Tone i sin Stemme, at vide, paa hvad Maade vor nye Lovgiver vilde bemægtige sig denne Eiendom? hvorpaa den store Philosoph, efterat han først havde lagt Pegefingeren paa Næsen og rettet sit halve Dje paa Friherren, svarede:

"Jeg gjør Forskiæl derpaa! Dersom jeg tager meere, end det Nødvendige, saa stjæler jeg; men den eeneste Dommer over min Trang, er jeg selv, og maae være det. Al overflødig Eiendom er et offentlig Almæen-Gode; — det tilhører iaig, — det tilhører Dig, — det tilhører Staten."

"Ja" — pludrede Hr. Burmbrand, det eneste Middel er, at man udslætter det Ord — Eiendom — af den menneskelige Fornufts Ordbog; det er indført af Rentemestere. Forpagtere og Monopolister; en redelig Fattig kunde aldrig have den latterlige Tanke."

Weishaupt bød Opmærksomhed. I Selskabets nærværende seilfulde Tilstand, ere Maaderne, hvorpaa man bemægtiger sig denne overflødige Ejendom, mangfoldige. Nogle, der ere nødte til Arbejde, tage det som Løn; andre, som ikke due til noget andet, tage det i aarlig Gage; andre, der ere ødsele med Løster, eller snakke meget om Taknemmelighed, putte Haanden i Din Pung, midt for dine blændede Øjne, uden at befrygte nogen Process. Nogle, som hidtil kun forstaae lidt af Philosophien, tage den til Fods, andre til Hest. En dydig Republikaner vilde gjøre, som Eudemides; den eene Ven efterlod han sin Familie, og den anden sin Sielvs Betaling. Det er ikke let, at beskrive de Fordeele, som maae reise sig af denne Fremgangsmaade."

"Men den Opdagelse, som jeg i Henseende til en anden Gjenstand har gjort, som aabenbar er den almindeligste af alle menneskelige Tilfælde, kommer mig til at gysse."

Baronen, som formedelst den forrige Opdagelse om Ejendom var geraadet i et

Slags Urolighed, spurgte hastig, hvad det var for en?

Weishaupt svarede med den sædvanlige Højtidelighed i Stemmen, hvormed man nægter sig hjemme i sit eget Huus: — "Jeg vilde aldrig begaae nogen saadan Forbrydelse, dersom en Rettensperson forlangte Udgang. Det er et National-System for Løgn og Uforstammenhed; Laster, som bringe den reedelige Borger i Galgen, og dette Ord — Galge — bringer mig paa mit Kapitel om Straffe. Hvorledes troer De, jeg straffer Forbrydere."

Baronen anmærkede, at Guillotinen var et let Middel.

Hr. Dnk, hvis Øjne bleve gloende og hvis Ansigt svulnede, raabte med knyttet Næve: „Behold De dette for det stinkende halsstarrige Aristokratie, Hr. Weishaupt! for hine Flygtninge, som ville undgaae det almindelige Blodbad."

Weishaupt svarede: „Ven Dnk! jeg præfer intet Opløb, intet Blodbad. For andre Begrebene saaledes, at Menneskene

derved blive tvungne til at gaae over til vores Meening. Men vi ville aldrig tilgive, at en romersk Liktors Riis udgyder en eeneste Borgers Blod, som flydende Taare."

Dyt gjorde et frygteligt Ansigt, slog sig med den knyttede Næve paa Knæet, og mumlede — „Blod; Blod er den sande Frihedens Ridt, og sver paa, at han kjendte nogle af Frankrigs største Potrioter, saavel mandlige som qvindelige, hvilke før Middagsmaaltidet nedstødte deres Dusin Aristokrater."

Weishaupt blev ved: "Jeg straffer Forbrydere ved slet ingen Straffe. Enhver Last er kun Uvidenhed; blot en Feilregning af Sielen."

(Ligeledes siger Hr. Holcroft: „Menneskets Tilbøjelighed gaaer ud paa Befordringen af sin egen og de ham omgivende Skabningers Velfærd; denne kan blot ved Dyden blive befordret; dersom altsaa Mennesket er lastefuldt, saa er han det af Bilsfarelse, og hans Arvesyge er Uvidenhed. — At overbevise alle Mennesker om, at blot Dyden er Lyksalighed her i Verden, lader sig

høist sandsynlig ikke formode, førend Fornustens Tidssalder har et mindre fordægtigt Udseende, end i det nærværende Øjeblik. Men det er godt, dersom man i alle Sætninger søger, at høre Vanskelighederne.) —

„Oplys, saa forbedrer Du; gjør Reisende af Lyve; forandre Deres Begreb, ved at forandre de 3 Omstændigheder. Evang er ikke Overbeviisning, den saarer Legemet, men treffer derfor ikke Sjelen. — Lyve tænke anderledes end vi; deres første Grundsætninger ere forskjellige fra vores, men de ere tilførsadelig et agtværdigt Selskab af Borgere; og Roms første Bebyggelse er et hædligt Billede paa Lyverie.“ —

(Hr. Godwin siger i hans Stabs. Beretning, 2 B. 385 S. 8., om Koloniers Anlæggelse. „Den første Opbygning af Rom, ved Romulus og hans Partiegjængere, er et veltruffet Malerie deraf, enten vi saa holde det for en virkelig Tildragelse eller for et sindrigt Digt af en Mand, som var godt bekendt med Grunden af den menneskelige Sjæl. — Jeg vil her endnu anføre et andet Sted af et

Værk, som i Maret 1753 blev trykt, men først et Ord om dets Forfatter. De la Baunnette var Forfatteren til Mærkværdig-
heder om Frue de Maintenon. Hans Sand-
fers Gjemmestæd var en Vulkan af nyere Phi-
losophie, og deres Udbrud hørte man i et li-
det Værk under Titel af: Mes Pensées;
(mine Tanker) havde han levet sildigere, kun-
de han have forestillet os en værdig Medbro-
der af Robespierre. Hans Bog blev trykt
paa en udmærket forærvet Maade; thi der
findes undertiden kun de første Stavelser af
mange Ord. Han synes at have gottet sig
med de Tanker, at Frankrige snart skulde
have sin første Carl. Han havde en Tanke
om den samme Gienstand, som Hr. Godwin,
det er denne: „En af Cartouche oprettet
Stat, vilde have visere Love end Solons Re-
publik, og maaskee hastigere Fremstridt, end
Romernes.“ — Længe leve Tyrerie og Phi-
losophie! da Røvere kunde blive de viseste
Lovgivere og de tapperste Helte.) —

„Selv Mord, siger vor Philosoph vi-
dere, er sjelden en Forbrydelse. Man over-

veje de mangfoldige Adskillelser, de fine Forskælligheder, Besæggunde, Drifter, Tilfælde, Bevísenes Upaalidelighed, og hundrede andre Angivelser, hvorom man kan eftersee mit Kapitel om Tilfælde. Og hvem fælder efter alt dette den endelige Dom over Forbrydelser? En umetaphysisk Dommer, som ikke veed noget af første Grundsætninger, intet om endelige Oplosninger, intet om Sandsynligheder og Mueligheder, som ikke engang veed hvad et Prædikat eller et Postulat er."

"Efterat jeg har bevist den menneskelige Aands uendelige Perfektibilitet, saa bevísér jeg ogsaa de menneskelige Lemmers Perfektibilitet. Sjelen — siger Hr. Franklin, og med ham mange baade ældre og nyere Philosopher — vil en Gang endelig seire over Legemet. Hvad han meener dermed, er yderst simpelt, eller yderst hemmelighedsfuldt; jeg vælger det sidste. I nogle og tyve, eller fyrgetyve, eller tredsindstyve Aar hundrede, vil denne Jord, dersom den staaer saa længe, hvorom jeg tvivler; thi Hr. Herscheel forsik-

Prer mig, at Solen i et halvt Aar hundrede
 aftager i Størrelse af en Skilling; og da Hr.
 Buffon har gjort den Opdagelse, at denne
 Jordklode blot er en Glasfering af Solen,
 saa maae den enten pludselig briste, eller lidt
 efter lidt falde fra himanden, hvilket, som jeg
 troer, nu er Tilfældet, da Polerne, desværre!
 stedse blive fladere og fladere. — Jeg siger
 altsaa, at denne Jord vil blive befolket af en
 anden Klasse Væsener, af reene Forstands-
 Væsener, hvilke forplante sig ved Selv-Befrugtelse. Cartesius troede, at vi kunde
 forlænge vort Liv til to eller tre Aar hundre-
 de, hvorfor en af hans Discipler, da han
 hørte hans Død, i to Aar ene var sysselsat med
 denne Esterretning, førend han kunde troe
 den. Biskop Wilkens, som opfandt den Kunst
 at seile igjennem Luften, bar ingen Tvivl om,
 at Menneskene om saa Aar vilde ligesaa sæd-
 vanlig gribe efter deres Vinger, som nu efter
 deres Støvler. Jeg anfører dette Exempel,
 for at bevise, at ogsaa Philosopher kunne
 forregne sig. Dog bringer dette sidste mig
 paa min Afhandling om Vindene. Heri viser

jeg, at disses Regjering blot hænger af nogle meget ringe Aarsager, i det man holder for, at de nederste Strømme i Luften stedse gaae sydvest, og de øverste nordvest."

(Den lærde Læser, som har nogen Smag for det Forunderlige i videnskabelige Romaner, kan her tilfredsstille sin Lidenkab i Phantasiens hele Fylde, dersom han omhyggelig gjennemlæser alt, hvad der for kort Tid siden blev skrevet om Vindene, og hvad der herefter vil blive skrevet derom. De foranstørte Ord af den store Philosoph Weishaupt, findes i de philosophiske Transactioner, 78 B. 52 S. Tillige bør han læse Doctor Darwins lustige Anmærkning over Vindene i hans skønne Digt; og ligeledes Hr. Volney's høist mærkværdige Spørgsmaale til alle Luftseilere i hele Europa. Jeg har længe tænkt paa, hvorledes vi, som henhøre til de ulærde og taknemmelige Hobe kunne belønne disse store Mænd. Philosopherne af Laputta ere deres ikke uværdige Medbeilere, og en eller anden Bygning i Dunsfredsen kunde være saavel hele Nationer, som enkelte Mennesker

til Nytte; vi kunde paa denne Maade blive
hiine skarpsindige ulægelig Syge qvit; og disse
kunde, dersom Philosophien tiltager efter dens
nærværende Forhold, fare i en Hvirvelvind,
og opbæfte en Storm. Jeg tilbyder mig der-
for til Paategning til et Lust-Hospital for
Ulægelige.)" —

"For nærværende Tid," vedblev vor
Philosoph, "er Livets Fornøjelse Gienstanden
for mine vigtige Undersøgelser, og et i forrige
Uge anstillet Forsøg har styrket mig i mit
Haab. Da jeg spiste til Middag hos en Ven,
satte han Madeira for mig, som over 20 Aar
havde ligget i hans Kielder. I den eene
Glaske fandt vi tre Gluer; disse skulde just bort-
kastes uden Nytte, da en Tanke af den en-
gelske Digter Pope faldt mig ind:

"O! maatte dog Menneskenes Børn
eengang betænke, at deres Dine og deres For-
nuft kun er givet dem, for at udforske."

Her fortsatte Hr. Johnson strax de føl-
gende Linier:

Betragt Naturen i een eller anden enkelt
og æng Dannelsse.

„Og lad det Heles Ophav ubemærket.“

Vor Philosoph fandt sig fornærmet ved denne Fortsættelse af hans anførte Sted, og gjorde den rigtige Anmærkning, at intet ofte kunde være saa skadeligt for Forfatterens Dje-meed, som naar man fortsætter hans anførte Sted. Han taledede videre:

„Hlin Morgen opdagede jeg en Luft, som intet Raab har; jeg gjorde en lille Nabning i et Vlglass, og bragte mine tre Gluer der under, med den eene Haand holdt jeg Forstørrelsesglasset og med den anden lod jeg en Strøm af den ubekjendte Luft flyde ind. I Begyndelsen saae jeg en Slags Bevægelse, eller troede at see den. Mit Dje forskede, Wingerne bleve giennemsigtige, skielvede og udbredte sig; Huden blev glat, Dinene rørte sig, træk sig sammen og aabnedes; hele Hovedet bevægede sig; Brystet bævede; Maven og Larmene toge deres behørig Plads; og da endelig Gluernes Lustror og Nolsedele tilstrækkelig vare opvarmede: blev Naturen atter indsat i alle dens Rettigheder. De geraadede i Bevægelse; jeg ligeledes; de flattede op ad

Glasset, jeg lod Torrørelsesglasset falde; de hævede sig i Luften; jeg løstede Glasset, de fløj bort; jeg forfulgte dem; jeg hørte blot deres fjerne Surren. Imidlertid blev deres Staldbroder livløs. En lykkelig Omstændighed! thi den forskaffer mig to Theorier; den eene viser, hvorfor Gluer kunne komme sig af deres Dvale, og den anden, hvorfor de ikke kunne komme sig. — Naar De nu opmærksomt gennemlæse mit Kapitel om Lighederne i Naturen, saa vil De klarlig see, at, hvis vi opdage den behørigke Luft, saa vil Menneſker, som Gluer, igien kunde blive bragte til Live. I saa Nar vil maaskee vore trykte Lister, foruden Artiklerne om Dødsfald og Gifttermaal, indeholde en nye Artikel om Opstandelser."

"Men Kuppelen, som skal dække Philoſophiens Tempel, dette Metaphysiſkens Non plus ultra, er, "Et Beviis for det Væſens Utilværelſe, ſom man almindelig kalder Gud."

— Og dette Beviis fører jeg af den ſigtbare Ordning og Sammenlænkning i Naturens Værker. Mirabeau har gjort det ſamme;

men hans System vil man ikke finde i mit. Jeg vilde først føre Beviis af Naturens Uorden og Uregelmæssighed. Men det andet er, da det stemmer overeens med Mængdens Fordomme, desto findrigere og nyere. "

Her afbrød Alvensleben Philosophen med et højt uhyggeligt Hm! Hm! Det var, som Johnson kalder det, en pludselig og heftig Udstøden af Veiret; i det Hr. Weinlich, om hvem vi har anmærket, at han havde opfundet en nye Religion, viste sig i største Uroelighed, og tilstalede Metaphysikeren saaledes:

"Hr. Weishaupt, De vil med denne Guds Utilværelse kun gøre et personligt Udsald mod mig. Og det just i dette Djæblisk at træde frem med et saadant Beviis. I dette Djæblisk, da Pladsen til min almindelige Kirke allerede er købt! da mine Subskriptioner snart ere fulde, og da mit Qvartbind, som beviser en Guds Tilværelse, snart skal komme for Lyset! Desforuden fornærmer De det høstidelige Forbund, som vi have sluttet. Da jeg havde det Forsæt, at nedrive alle Monarkier, meldte Weishaupt mig, at han just var sysselsat

med den samme Gienstand. Jeg sagde den Gang til ham: Dem overlader jeg Statens Anliggender; jeg derimod forbeholder mig alle de vigtige Regierings Anliggender. Vi deelte os som Abraham og Loth. Vil Du til højre saa vil jeg til venstre. Siden den Time betragter jeg, ligesom den eengang værende Pave i Rom, alle geistlige Sager som mine egne.

Og just i det Øjeblik, da min Bøg og min Kirke skulle komme for Lyset, gjorde han dette Beviis offentlig bekiendt. Heraf kan man mærke, hvorledes en misundelig Philosoph kan bryde sine Løfter!

Socrates sad ikke ubevægeligere i sin Kurv, som svævede i Luften, for at han desto mere uforstyrret kunde tænke, end Weishaupt paa sin Stool. Neppe havde han mærket Hr. Weinlichtes Brede, førend han med stille Værdighed svarede: „hvad Løfterne angaaer, da vare de giorte førend jeg havde skrevet mit Kapitel om dem. Ugierne seer jeg, at en Borger foretrækker en elendig Underskrift

for en offentlig Oplysnings almindelig Religion."

Doktor Bakker, som hidindtil havde sidet stille, foer med et Udbrud af Kaseri op. Man tænke sig en Skikkelse, som Doktor Slaps i Lissam Chandy, Pastor Trullibers Fedme, med en uhyre løkket Peruke, med et par Briller for to ildrøde Øjne, der lysede frem igiennem de klare Glas, som argandiske Lamper, et par tykke Kiæber, som Volus's Kinder, naar han i Brede udstøder sin sidste Vind; en lille Mand, omtrent 4 Fod høj og 2 Fod bred; som drejer sin firkantede Mave omkring som en Top, og meere støder, end betræder Jorden; og brølede som en ung Tyr. Men før vi gaae videre, maae vi anmærke, at Doktor Bakker var en Ven af alle Religioner, kun ikke af den herskende; thi denne var ingen Sag for ham; han var en fredelig Unitarier; uden Tvetydighed eller slavisk Afhængighed. Han brød sig kun lidt om den erklærede Gudsbespotter; thi han vilde selv, om han havde mødt sin Frelser paa Gaden, have stødt ham

ned af Mauren; men den pludselige Tanke om Weinlichs lykkelige Subskriptioner, foreenet med Forestillingen om det bequemme Sæde, hans Tilhørere stedse sandt, naar han prædede i sin Kirke, bragte hans Phlegma saaledes i Rime, at Taalmodighedens Traade endelig brast.

„De er, raabte han, en selv udvalgt Biskop, en Gudsfor nægter, paa Prædikestolen en højt fordømt lykkelig Hykler!“ — Med disse Ord forsvandt den fredsformige Doktor, i det han rullede hen som en levende Ildfugle. — Hr. Risler tilte op paa sit Chateder for at holde en Forelæsning over de syv romerske Konger, hvilke vel neppe havde troet, at finde saa magtige Fiender i denne Stad. — Baronem forsøjede sig bort, kun lidt tilfreds med Weishaupts Kapitel om Eiendom; og Hr. Dyl var ikke mindre utilfreds, da han saae Forsamlingen brække op, førend han endnu havde kunnet forelægge 2 af sine republikanske Verktøj; en Vandringsstav, hvori 9 Dolke saa kunstig vare skjulte, at de kun

de stode i 9 forskjellige Direktioner; og en Kuglebøsse med fem Løb, som ved en eeneste Hanes Afstrykning kunde affyres. Paa demne Raade tænkte han, at bevæbne enhver Borger, og ved en anseelig Stads Ild at oplyse en stor Deel af Nationen! —

Opvende Kapitel.

At skildre Karls Tanker, da han gik til Sengs, er os umueligt; hans Siel var indhyllet i et Mørke; enhver nye Gienstand dnyngede Forvirring paa Forvirring; han fattede endog Mistanke, om ikke de Systemer, som han siden sin Ungdom havde antaget, maaskee kunde være ligesaa urimelige. Saaledes er den Siels første Tilstand beskaffen, som ved nogen Oplysning seer meget og begriber lidt, og dersom den er oprigtig, ender med en overdreven Tvivl.

syge og en til Færdighed bleven Fælseløshed, eller som med Sagtmodighed undersøger det menneskelige Livs Syner, gjør sine Jagttagelser fuldstændige, ordner de samlede Bedrifter, og føler en menneskelig Deeltagelse for alt, som har Hensigt til Mennesket. Ved Hielp af den sunde Fornuft, som han ved Øvelse havde styrket, og ved Hielp af den Følsomhed, hvormed Naturen havde forsynet hans Væsen, holdt Karl sig i Ligevægt imellem Shaftesburys brændende Tankedrømme og Mandevilles ubøjelige Menneskehad. Uden nogen Ubestemthed, fandt han dog Betænkninger om at fatte en Beslutning; thi, i hvorvel han troede sit Hjertes hastige Uttrelser, var han dog ikke vis paa, om hans Følelser vare troe, og hans Driste sikker.

Uf det lærde Selskab hos Frieherre von Reischach valgte han sig kun een til Omgang, den stille Alvensleben, i hvem han havde fundet en meget omgiængelig Mand. Man er tilbøjelig til at belee en Unglings Venfskab med en ældrende Mand; men det

er hverken upassende, eller ubehageligt; Ungdommen bliver ikke undervist ved Ungdommen, Alderdommen vederqvager sig ikke ved Alderdommen. Venstabs Varme er maa-
 ske aldrig større, end hos Personer, der stemme overens i Tilbøjeligheder, menledes af ulige Erfaring. En umærkelig Overlegenhed har noget Tiltrækkende uden at frænke; den forarsager Bighed; hos den finder man Raad, hos den finder man Hielp; i hvad Skikkelse den end viser sig for vor Forstand, har den dog intet af en Medbejlers Ondskab. Det er een enkelt Mydelse, hvis Mangel ingen føler stærkere, end Mænd af Aand og Estertænkksomhed. Et saadant Venstabs er den Viises Lidenskab; den eeneste Overdriivelse, som han ikke tør misbillige; det er Følelsen af vor Tilværelse i en andens Tilværelse. Saadan var den Forbindelse, som fandt Sted imellem Karl og den før nævnte Alvensleben. Karl havde, uagtet sine Livsaanders store Rigdom, vandt sig til at finde meere Fornøjelse i at høre til, end i at tale; det sikreste Kiendetegn paa tilkommende Fuld-

kommenhed, og den behageligste Omgangsmåde for vore Venner.

Det var nu den Nærstid, i hvilken de Rige synes de gladeste, og de Fattige de ulæsteligste, i hvilken de Stores Gæle ere saa varme som Sommeren, i det Betleren klager over en Himmelegns Kulde, der er ligesaa ubørgelig som Mennesket; hvor Fakterne, som oplyse de flyvende Vogne, kaste et flygtigt Lys paa mange menneskelige Spørgelser, maa skee paa en Moder med sine Børn, som paa den frogne Jord har kastet sig i Søvnens Arme, eller gnave paa de Been, de finde paa Gaderne, og holde Yppighedens tankeløse Odselhed for Velvillighed. Nu havde det folkerige Skuespilhuus, og den glimrende Opera, ingen Stoel tilovers, ingen Luft til Forfriskelse for en afmægtig skøn Dame, som formedelst alt for stor Heede eller Hælsomhed lider lige stor Rød. For at tale forstaaeligere, alle Mennesker vare nu i Staden; thi da vi med Rette kalde en hvis Cirkel af Selskaber den store Verden, saa kunne vi med ligesaa

stor Gøje antage deres samtlige ærefulde Medlemmer for alle Mennesker. Baronesse von Reischach uddeelte nu flere Pakker af Invitationskort, og opvakte derved en uafbrudt Støj i de tre omliggende Gader.

Hvilken Gienstand var ikke for Karl en Enstighed efter Moden! hvilken Hvirvel for Phantasiens Dje! hvilket Arbejde for et tænkende Hoved! tre rummelige Sideværelser bleve aabnede; en Mængde blev anmeldt som smuttede ind, og i Stilhed toge Plads ved et Bord, ligesom alt maatte foretages med den største Stiltienhed. Fra enhver Trappe gienløb ved Ekkoet en Mængde Røbe, i det den ædle Træ af Huset, til den yderste Trættelse var syffelsat med, ikke at hilse de indtrædende Venner — thi deres Indtrædelse var saa hastig, og saa ovenpaa hinanden, at en tydelig og enkelt Hilsen var umuelig — men at hilse det utydelige Ekko af Røbe, som hun, om hun ogsaa havde fundet Stielne dem, dog ikke let havde fundet tillægge deres Ejere. Over tre hundrede Venner vare forsamlede, som af bare Godhed,

ikke stænke den ædle og udmattede Siue af
 Huuset nogen Opmærksomhed. Hun stod i
 Grupperne, som om hun var forladt; hen-
 des ængstede Bevisthed syntes kun at have sit
 Sæde i Dret; og hendes heele Underholdning
 syntes ikke at bestaae i andet end i at lytte
 efter Gienlyden af Navnene, i at rejse for de
 flygtige Skygger, der svævede forbi hende,
 og i en kort Vexling af nogle snerne smilende
 Øjekast.

Hvilken slet Foreening af Personer!
 Der som Viddet bestaaer i en uventet Forbin-
 delse af fraværende Begreb, saa vil maastee
 noget lignende føles i Sielen, naar vi under-
 søge den besynderlige Sammenstøden i en saa
 kaldet Cercle. I Begyndelsen sneg Carl sig
 med en behagelig Forandring igiennem de
 snævre Paa imellem Spillebordene. Foræl-
 dede Koner kappedes med blomstrende Piger.
 Kortene gjorde, ligesom Døden, alle lige,
 og udbredede en almindelig Stillehed. Ved l'
 Hombrens Tiinshed, ved Whistens Alvor-
 lighed, og Cassinos Forviklinger, syntes
 hos Mandspersonerne Spillets for

Skønhed, og hos Fruentimmerne det snafsome Vndes Behagelighed at have tabt sig.

Endelig ophørte dette stumme Skuespil at være tillokkende. Tungt var det for Karl, at see den graaehærdede Daare, med en forvilhet Mine, spørge efter Trumfene, og som i det Heberen kun i hans hule Øjne var sigtbar, syntes, at forglemme sine tørre Hænder og sine i Glonell indsoobte Fædder. Dette Skuespil var dog behageligt, naar man bemærkede, hvorledes smaae Piger vare deres gigtfulge Bestemoder behjælpelige i at vælge Kortene og tælle Markerne, i det deres ømme Bryst, som bævede af fiælen Hengivenhed for deres Forældre, ofte ved et Øjeblik viiste langt nyttigere Hielp, end deres spæde Aar syntes at looo. Smertetigt var det i Karls Øjne, at see, hvorledes nogle af de skønneste Ansigter i Europa blede fordrejede af den hæslige Lidenskab, eller antoge en mandlig Munterhed. Hoor hastig kan ikke et Træk bortskjæmme Skønhedens Ansigt! hoor stærk kan ikke Lidenskabens fyrige Strømme antænde det bløde

Purpur paa den qvindelige Kind! og h  r
 let taber sig ikke godt Luune, og Sædernes
 Ynde ved at vende et roffet Kort!

Errettet af det eenf  rmige Optim, da
 det eene Bord kun var et Billede paa det andet,
 traf Karl sig tilbage i en Krog, med det For-
 sæt, heller ikke at see noget, end saale Gien-
 tagelsen af ubetydelige Gienstænde. Alvens-
 leben, som havde iagttaget hans Bevægelse,
 kom ham til Hielp; han satte sig hos ham,
 og valgte de meest paaafaldende Karakterer
 til Underholdning for sin unge Ven.

„Min gode Ven,“ — sagde han, — „en
 saakaldet Assemblée er ikke saa ubetydeligt et
 Skuespil, som De indbilder Dem. Naar jeg
 seer mig omkring, erindrer jeg mig om Bier-
 nes Republik, som Buffon skildrer med meer
 Vittighed end Philosophie; thi han siger os,
 at de ej ere andet, end tre tusinde selvbev  -
 gede Maskiner, som er samlede paa eet og
 samme Sted, og handle paa een og samme
 Maade; og at den i Selskabet bem  rkelige
 Orden kun er tilsynel  bende: thi den samme
 Regelmæssighed vilde hos alle andre Maskiner

finde Sted; den eene driver den anden; og derved giver enhver, ved Sted og Giensted, et Billede paa en fornuftmæssig Orden. Et Assemblée, kiære Karl, er for en Byephilosoph lige saa nyttig, som Giennembladingen af en stor Fortegnelse over Bøger for den Lærde; det minder ham om Titler, som han havde glemt, og opbakter en Erindring om deres Indhold. "

"Seer De hiint elskværdige Fruentimmer paa højre Side; og ved det tredie Bord længere nede, en Mine, som ikke giver hende efter i noget, ihvorsel nogle Aar flere har formindstet hendes Ynde, i det de skænke hende Værdighed. Naturen siger os, de ere Søstre. Den ældste er meere munter; maa sse fordi en langvarig ulægelig Kummer indser hiin romantiske Svølsomhed, hvorv hendes elskværdige Søster udmærker sig. Desværre! hendes med Diamanter besatte Brykksmykke skjuler et blodende Hierte, som voldsomt blev ranet den smukke Ulyksalighed. Lidt længere nede sidder hendes Fader; mærker De, hvor langsom han tager Stiffene

biem, og hvor vaersom han spiller sine Kort
 ud. Det er en Ridsmand; da han fandt at
 hans Kredit tog af, overlod han sine fire
 Døttre en tilladt Bessømmelse, som under
 Titel af store og ærefulde Bekendtskaber ikke
 er usædvanlig. Disse to Døttre havde vun-
 det to elskværdige Ynglingers Hjerter; men
 deres spekulerende Fader fandt det nødven-
 digt, at undertrykke en Lidenstabs, som han en-
 gang havde opmuntret. Da han svævede
 paa den yderste Bred af sin Fordærvelse,
 antog han den fornemste Levemaades Tone,
 førte sine Døttre i de største Selskaber, og
 havde Die paa nogle Engellændere, som vare
 komne tilbage fra Indien med uhyre Rig-
 domme, og paa deres Giennemreise en Tid
 lang havde opholdt sig her i Forretninger; og
 som just nu ere her med deres Koner for at
 besøge deres Svigerforældre. Thi De maae
 vide, unge Ven, at til Dagens Yppigheder,
 som Engellænderne fra fremmede Verdensdeele
 føre herind, hører ogsaa saadanne udmattede
 og kraftløse Væsener, hvilke vende tilbage med
 et Bytte af tredive Aar, og blot straffes ved

det Klima, hvorunder de begif deres Kæberier; de komme tilbage til deres Fædreland, for at giøte sig, og for at døe, og for paa deres Grav at plante mange fordærvede og grædende Elfkobrosfer. Af dette Slags ere hine to Væsener, som vel erholdte disse inderlig frænkede Skionheders Haand, men ikke deres Hjerter. O! Fædre af vore Læder! Saa vidt gaaer Eders giftige Kaserie, at I opoffre Eders Børn for Eders Vergiærrighed! Denne Kæbmand folgte i det frie Lydsland quindeligg Skionhed for indiske Vahre! Han har endnu to andre Slavinder at sælge, som han ej allene vil skikke bort uden Medgiøt, men han vil ogsaa ved denne Opfindelse optænde sine Sønners indgroede Vindesygge, og indvie dem i alle Handelspekulationernes Hemmeligheder. Imidlertid kunde jeg forsikre begge hine unge Fruentimmers Mænd, at de stedse holde sig for bedrøvede Enker, og i enhver Tinte af stille Eftertænkning begræde dem, der have Deel i deres ymme Tilbøjeligheder, og at de aldrig ville ophøre dermed, førend ved det sidste Slag af deres bristende Hjerter."

„Jeg mærker, at de opmærksom betragter hin majestætiske Skabning: hvilket ukunstlet Ynde! hvilke talende Ansigtstræk! hvilken harmonisk Stemme! Dette Fruentimmer var for nogle Aar siden den almindelige Yndling paa Skuepladsen; Thalias hierterystende Søster, hun var — thi hendes dramatiske Løbebane har for længe siden en Ende — hun var eet af hine seldne Forstandsvæsenes, der kunde legemliggjøre Digterens Tanker, og som, i det hun med enhver Charakter forandrede sine Vaner og sin Stemme, udbredede et højere Tryllerie over Skuepladsen; hun erindrede aldrig nogen om det gamle Bekendtskab i Ophelia eller i Julie. En Digter, som meere havde udmærket sig i en anden Republik, end de Lærdes, erholdt hendes Haand. Hans forødede Formue kunde hans Kone, ved et Theater-Engagement, meget let atter bringe tilbage. Men til Ulykke for Publikum og ham selv, vil den haardnakkede Republikaner ikke tillade, at hans Kone træder frem paa et Theater.“

„ Af hine to Herrer i fortroelig Samtale, er den eene en Forfatter af Profession, og den anden en Modens Garde. Den sidste viser den samme taabelige Peenhed i sin Præklædning, som i sine Vers; og hans Porte feuille, der er rig paa alle Slags Digte, har den samme Mangfoldighed, som hans Garderobe. Han har et stærkt Partie i enhver Modens Cirkel, som kober et vist Antal af hans Vers, og hvoraf et vist Antal indfinde sig ved hans Komædie eller Tragedie. Noget Lærde takke deres Bekendtskaber for deres Navne; men han takker sit Navn for sine Bekendtskaber. Naar han vil vise nogle af sine Venner den Gunst at recitere nogle Manuskripter for dem, tager han en lille italiensk Harpe med sig i Bogen, spiller sine Sange til sin egen Musik, og den berømte Sanger sidder, som Apoll paa sin takkede Høj. Naar han oplæser et klagende Munkedigt, bliver han fulgt af enhver Forfatter, hvis Arbejde er, at levere Reglen til enhver Videnskab, og viser ved sine Bevægelser, naar Tilhørerne skal raabe

Fortreffeligt — Bravo! — eller naar de skal tørre Djnene.”

„Hvad Forfatteren angaaer, da befinder han sig her i en talrig Kreds af Elienter. Han lever efter Moden blandt Personer efter Moden; og alligevel paastaar han, at hans Pen ernærer ham. O! I Sielens Magter! O! I ædelmodige Belgierninger af Elienter! og alligevel vide Boghandlerne kun lidt af dette store Genie. I et Selskab, som dette, samler han Subscriptioner til en Roman, eller til et Digt, eller til sine Reiser.

Karl afbrød her sin Ven med det Spørgsmaal, hvorledes det var mueligt, at denne Forfatter, uagtet hans Armod i Henseende til Genie og Lærdom, dog saa let kunde samle saa talrige Subscriptioner.

Alvøensleben blev ved: „Dersom han besad Genie eller Lærdom, havde han ikke været her. En Deel af hans Subscribenter sætter sin Vre i, at kunde see deres Navne paa en Liste, som glimrer af saa mange Titler, og de andre have deres Aarsager.“

Hvilke Mærsker? spurgte Karl.

„Maas jeg da endelig sige Dem alting? han er den bekvemmeste og duelligste Person, som hans Venner allerede for længe siden have benyttet sig af.“

„Jeg forundrer mig over, at finde Herr M. — her i Asien. Seer De ikke den gamle lagtige Mand dernede. — Jeg er vis paa, han ikke kan skielne et Kort; hør kun! just nu maae han tage et tilbage. I Morges sluttede han et Pengelaan med en keiserlig Befuldmagtiget. Han gjør nu sine Beregninger. Mærker De, hvor hastig hans Fingre bevæge sig, medens Kortene blandes; ethvert Tryk paa hans Tomelfinger giefter Tusinde. Hans hele Liv udgør Drøme om Procenter, Ottende-deele og Tierdendele; han vækker sig af sine Drømme ved at udraabe de Navne, der staae paa hans Vexler; og saa ofte han kommer tilbage fra Børsen, folder han heele Bøger Papiir med Beregninger, for at kunde bestemme, hvilken Kapital han kan bortbytte, og til hvad Pris han skal forhøje det Heele, og glæder sig i Indbildningen, i det han allerede

forud nyder næste Mars Laan. Han realiserer Tusinde til sin Frokost; og naar han lader sig see i Banken, kan hans tryllende Øje opvække ligesaa mange Lidenstaber, som den dueligste Skuespiller. En Mine af ham kan bringe Aktierne til at falde, et Smil af ham kan bringe dem til at stige; og de offentlige Ejendomme staae ham, og endnu et Dussin saadan Møddingsdyngel af Mennesker, til Tieneste. Han vilde, om en Throne var tilkjøbs, lig en anden Didius, gjøre det største Bud. Var Polen ikke deelt, var Amerika ikke utilbøjeligt. — Arme Mand! Du kan aldrig blive Konge, men Du kan blive en tydsk Greve, og i al Fald en engelsk Lord. "

"Noget af hans Regnekunst manglede i høj Grad hin sine Mand efter Moden, som havde den Ulykke, for tidlig at naae Nydelsen af sine Indkomster; hvilken lille Omstændighed svækkede hans legemlige Sundhed, hans Sædelighed og hans Forstand. Han ægtede, førend sin myndige Alder, et Fruentimmer, som intet ejede uden hendes Skønhed, tilligemed en heftig Begierlighed efter at udmærke

fig. Han er knapt 30 Aar gammel, og dog er der ikke en eeneste Stump tilovers af hans anseelige Formue. Hans Kone overlod sig, blot formedelst en rasende Lyst til at gjøre Opsigt, til en hæftig Lidenkab for højt Spil, forhøjede hiin Odselheds Kunst, og fandt mange egne for sig selv. Hun lod en Aften adskillige Gange gyldne Kurve med Banknoter bringe ind; hendes Modehandlerinders Regninger beløbe sig aarlig til mange Tusinde; hun havde mange liggende Grunde og glimrende Equipager; og nærrede sig længe med det søde Haab, snart at see hendes unge Baron, som Minister eller Resident ved et fyrsteligt Hoff. Men hendes Gemahl var en Regnemester, i hvorvel han regner efter andre Grunde end Hr. M. — „Jeg har“ — sagde han, — „en riig Indkomst af 15000 Rd. Jeg vil i 10 Aar aarlig forbruge 30,000, jeg vil pantsætte i det mindste fem andre paa Kredit af de første ti; imidlertid erholder jeg en Statsbetiening; og min Gage og mine Forbindelser ville igien bringe alt paa det Tørre.“ — Men Tiden er nu forløben; hans Ind-

komster overstege hans uhyre Beregninger, og hans Huuse synes i dette Djeblif at være Auctionspladse, hvor alting er udstillet til Salg. Han søger nu Bekjendtskab med hine Unglinge, som synes at have gjort de samme Beregninger. Han er en daglig Gæst paa L—s Kaffehuus. Hans Gemahlinde nyder nu af Grevinder og Hertuginde, med hvem hun haabede at kunde paaftaae lige Rang, blotte Sideblik; disse sender hun igien sine Bekjendte, og hæbner sig saaledes paa dem, for den Beskiemmelse, som hun i fornemme Selskaber maae taale; hun føler bittert den haarde Uoenligheds forandrede Dje. De leve begge for sig selv, for ikke at smage gienfaldige Bebreidelsers Bitterhed, og sove alene paa den daarlige Vergierrigheds og den styrkede Storheds brændende Puder."

"Seer de hiint Gruentimmer med den skæggede Overløbe. Vist nok har Naturen taget feil, da den i hiint Kiæmpe-Legeme lagde et Hierte, som smelter ved et Haandtryk, og hvis Blod kommer i Raag ved et stiaalet Djekast. Hun lukker sine Dine halvt igien,

drager de æmmeſte Suk, og hendes Mine er rolig og munter; med et Ord, hun er latter Liv og Religion. Allerede fire Mænd ere bøde i hendes troſtesløſe Arme, og hun har gien- nemgaaet alle Religioners Hiſtorie; thi hun lod ſig omvende til dem alle. Nu er hun næſten i en Stilſtand; thi hun ſvæver imellem den dyrſke Magnetiſmus og Paternoſterbaandet. Denne Hielperinde for en Herkules, bliver ofte ryſtet af en aandelig Inſtuenza, og yttre ſine æmme Tanke i en ſoleklar Kriſis's frydefulde Hierte-Smeltninger. Religionen fører til Kierlighed, og Kierlighed fører igien til Religionen; ingen jordſk Gienſtand for- aarſager den ringeſte menneſkelige Sorg; denne Oplyſte føler ikke mere nogen Tilboje- lighed til de ſkionneſte Forhold i Livet; ſelv Jorden er en Madding, og alle dens Skab- ninger Orme; alle, undtagen den lange Pro- feſſor i Magnetiſmen og den runde Water, ſom atter bliver tilladt en ekſtatiff *Tôte à Tête*. "

„Hvintoo, ſom ſynes at ſtaa i et ſaa fuldkomment Venſkab, idet Damen behandler

sin Selskabsbroder yderst høflig, ere, i hvor meget de end vil forundre dem, virkelig Mand og Kone. Det er den svage og sive Professor L —, hiin berømte Historiekriver; en mærkværdig Blanding af moderne Pedanterie og lærd Tomhed. Han giftede sig, fordi hans Kone opdagede de største Fortrin hos ham; med et Ord, fordi hun holdt ham for sin Tids største Genie. Foragt ikke denne Kones Dom; jeg forsikkrer Dem den er fortræffelig; da hun henrykkede Døfteren med denne Opdagelse, var hun allerede over de Forgetyve. Hendes sædvanlige Samtaler begynde almindelig paa følgende Maade: „Det er meget rigtig, min Kiære! hvad Du i Din Levnets-Beskrivelse over Kongen af Sverrig har bemærket. — „Eller: Professor L — har i sin almindelige Verdens Historie beskrevet dette paa en beundringsværdig Maade.“ — Hvormed den lærde Hr. Professor stryger sig om Munden, smiler af Selvbehag, og seer sig omkring, som om han ville sige: „det er ganske sandt, jeg har rigtig nok sagt dette i min Historie.“ —

"Hiin Yngling, som læner sig til Caminen, leger med Uhrlieden, og hæfter Djet paa Paneelværket, som ligner en Skrædder-Dukke, hvorover man plejer at hange Klæderne, som et Model af den nyeste Mode; og hiin anden menneskelige Dukke, hiint Fruentimmer, et Sidesykke til ham — ere to saa ulykkelige Bæfener, som der kan findes i dette Bærelse, de ere hvad Franskmændene meget høfdig udtrykke, des desoeuvres, Personer uden Beskiæftigelse. En Bagatel af Forstand og Formue, vilde sætte dem i Virksomhed, men saaledes som Sagerne staae, ere de stemte at tiene til et smukt Meubel i en Stadfestue, til menneskelige Prydelser paa en Camin, istedet for de gamle Mandariner, som virkelig havde mere Liv, dersom de behørig bleve berørte, end disse aandende Statuer. Egtteskab er for enhver af dem i en alt for høj Priis; deres Indkomster ere neppe tilstrækkelige til deres Pynt, men deres Beskiendtskaber ere store, og sætte dem i Stand til, at forrette deres heede Dagsarbejde i Selskaber eller paa Kaffehuse. Guldig Op-

flaen, korte Maaltider, lang Paaklædning, og en til Midnat forlænget Afren, er dem eensformige Intetbetydenhed i deres Liv. De har skaffet sig Venner, blot fordi det er dem ganske umuelig, at afvige fra andres Mee-ninger. At høre til og give Biesald, er deres Sinds eeneste Syffel. Da en Lighed i deres Charakter og Omstændigheder foreener dem, seer man dem, for det meeste samlede at læne sig til en Kaffelovn eller en Kamin; de synes med en hemmelig Glæde at møde hinanden, og ved Lejlighed hielpse hinanden, for at deele een eeneste Tanke; thi naar den eene begynder med Eftertryk at yttre noget, som ligner en Tanke, men qvæles i Fødselen, er den anden med lige Anstrængelse strax bestjæftiget med at hielpse til ved dens usuldkomne Fødsel."

„Hist henne er en endnu besynderligere Charakter! Hiin Yngling paastaaer i det menneskelige Liv den samme Post, som hine Kaminzirater; men hans Formue og Talenter ere lige anseelige. Hans Videnskab er uudtømmelig; hans Vid er virksomt; han kunde være en Mand af Genie; men ube-

tænkfom ødsel, udtømmer han sine Rigdomme paa de nedrigste Gienstænde. Videnskaberne have oplyst ham; og det, som endnu er sieldnere; Smagen har forfinet ham; men hans videnskabelige Genie er sysselsat med Opfindelsen af visse Skoeremme, som ved en vis Bevægelse med Foden aabne og lukke sig, og han har anvendt mere Tid paa Forsærdigelsen af et Slags Snustobaakdaaser, end Fuldbendelsen af en Dydagelse i Naturalæren kunde udfordre. Han er just nu kommen tilbage fra en eccentric Reise til Grønland; thi hans Nysgierrighed var bleven opvakt, da han hørte, at en Hvalfisk endnu aldrig var sønderlemmet paa det rette Sted. Han er reist til Indien igiennem de arabiske Ørter; har været ved Nilens Udspring, og har taget Deel i en Luftseilads. Den samme Joer, og den samme Lethed, vilde, dersom de vare blevne anvendte paa ædlere Gienstænder, have udmærket denne sindrige Lediggænger ved en Fuldkommenhed i hans Talenter. "

" Hist er — — Og har han da ogsaa virkelig den Uforfammenhed, at leve endnu? Her

seer De en Mand, der nedstammer fra en berømt Familie; hans Forfædre afveeg, endog ved den yppigste Levemaade ved et fyrsteligt Hof, ikke det mindste fra deres alvorlige Retfærdighed, og jublede over deres arvede Værdighed i en lang og usfordærvet Række. Deres Indkomster vare ligesaa store, som deres Dyder; og da Greven havde naaet sin myndige Alder, blev hans Eftergivelse mod et vist Partie, meer anseet for nedladende Tilbøjelighed, end svag Underkastelse. Han var en Fugl for den, som opstillede Sprinkler. Odselshed var Bid, Egenfind Opfindelse, og Urimelighed Luune. Spurgte man, hvor er Greven? — Han spiller Bold med sine Staldknegte, eller han tumler med en Rævesekter, eller han løber op paa sit Theater med sin Harlekin. Det havde været en Inffe for Greven, dersom han kun havde været uvidende. Han satte sin Stolthed i, at sætte de største Summer paa Spil. Fire af hans Venner besluttede, at styrte ham; de bleve enige om, at spille saa længe, indtil enhver havde gjort sig selv eller deres Modstander ulukkelig. Gre-

Ben sendte de tre bort, efterat de i tre Dage og Nætter havde arbejdet paa deres Formues og Vres Bankerot. En begav sig bort, for ikke at komme igien, og viiste den ægteskabelige Omhed, den barmhertige Forhaabning, og den bange Dyd, et blødende Liig. Greven blev ligeledes forladt af Lykken; og i Aarhundrede samlede Skatte tilintetgiordes ved et eeneste afgjørende Kast. — Men dette er ikke alle hans Forbrydelser. Dog, nok! Med umandlig Fortrøstning, har han svaret, at Greven af —s ædle Stamme skal uddøe med ham; og i denne dydige Familie seer man endelig een, som gjør sig langt større Umage, for i fire Aar at udslutte deres Navne af Historiens ærefulde Blade, end de havde gjort for at vedligeholde dem ubesmittede heele Aarhundrede igiennem. Og saa hos Ondskaben findes en Iver, en Stræben, en Begeistring, ligesom hos Dyden.

Ru brød Selskabet op.

Ottende Kapitel.

En vis Lærd ved et tydsk Universitet har i et mejsommelig Værk, af tre Folianter, søgt at bevise, at Tyskland, ligesaa vel som England, er Sekternes Land; jeg vil ikke sige, at han virkelig har haft denne Hensigt; jeg vil snarere troe, at dette var ham for højt; og virkelig er denne Opdagelse gandske min Ejendom; jeg gjorde den af Indholdets Sidetal; disse skar jeg omhyggelig ud af hans vidtløftige Værk, der har en velsignet Overflødighed paa lange Perioder; og af fristelig Rierlighed, raade vi en trangbrøstet Syg, ikke at læse dem til Enden; ligesom vi ogsaa give den Nærsynede det Raad, at han slet ikke læser dem; vi sige nu blot saa meget, at man maaelig kan putte hine tre Folianters Esprit i sin Bestelomme.

„I min Faders Huus ere mange Værelser;“ det hedder med andre Ord, vi have Overflødighed af Capeller, Bedehuse, Samlings-

Pladse o. s. v. ihvorvel Englænderne endnu overgaade os heri; thi Englænderne ligne ogsaa heri Frihedens ægte Søn! han gior sin Reisetil Himlen paa den Vej, der meest behager ham; eller han tuffer med den samme lyffelige Ligegyldighed, som den bekiendte Grev Bonnerval, der ved sin Omkæbelse til Mahomedaner i Constantinopel gjorde den Bemærkning, at det blot var en Ombytning af en Hat imod en Natkappe.

Sandhedens Opdagelse har kofket alle Tidssalderes Philosopher en ikke ringere Mæje, end de Udvalgte af nærværende Aarhundrede. Selv i det lærde Rom fandtes en saadan Mangfoldighed af Sekter, som af Høflighed bleve kaldte de philosophiske, saa at det var Uret, hvis man ikke vilde tillade det gode indiske Folk det samme, da det virkelig, efter deres Mængde og deres Karakter, er — Folk. Skulde det staae enhver stor Philosoph af vore Dage, og skulde det staae alle og enhver frit, at have en Mængde U-Religioner, naar Folket beleses, fordi det har en ikke mindre Mængde Religioner? Vi Dagdrivere

og Philosopher have syv Søndage om Ugen, og forandre maaskee hoer Søndag vort System; de som kun have een Søndag om Ugen, paa hvilken oven i Fikket deres Værksteder og Boeder maae være luffede, ere i langt større Forlegenhed for et Sted, hvor de oftest kunde underholde sig.

Frygt og Kierlighed, disse Drivesiedre i det menneskelige Hjerter, og hiin virksomme Kraft i Naturen, som fører Philosophen til Theatret, for at redde ham fra det Ubegribelige ved dræbende Uvirksomhed, og som vi gierne tilstaae, at de opvække hos os kunsten Frygt, eller opdigtet Omhed, — hiin virksomme Kraft er det, som fører en Sektirer til sin lille Forsamling. Naar vi nøje eftertænker, ville vi finde, at de selv samme Talenter, som gjorde en Garik eller en Schrøder til en fuldkommen Skuespiller paa Scenen, ogsaa bidrage til en Sektirens Dannelse ved Pulten. Den eeneste Forskiel er, at Taleren ved Pulten af Forsøg har lært visse Begreb, som fornemmelig ere bekvemme til at ryste Tilhørernes Hjerter;

men tragisk Skræk, og de til Kierlighed hørende Lidenstaber, passe, den eene som den anden, til enhver dramatisk Forestilling.

Over denne mærkværdige Gienstand har Hr. Hobbes yttret en Bemærkning, som endnu er lige saa nye og kraftig, som i forrige Aarhundrede. Han siger: „Der findes meget saa Bisper, der holde en saa god Præsten, som adskillige Presbyterianere, og sørameriske Prædikantere.“

Følgende Sted af et Brev fra Voltaire oplyser denne Gienstand endnu bedre, og er tillige et fortræffeligt Stykke af en Kunstdom. Bourdaloue var næsten Corneilles Præfekt, lige som siden Massillon Racines. Bourdaloue greb efter Beviser, ligesom Corneille; og Massillon søgte, at være ligesaa smagfuld i Prosa, som Corneille i Vers. Bourdaloue blev, netop ligesom Corneille, beskylt for, at udkramme Spidsfindigheder, at bevise i Stedet for at røre, og undertiden kun give utilstrækkelige Bevis; med eet Ord, de havde begge formeget af Advokaterne. Massillon derimod havde den Tante,

at Skildring og Røren var det bedste; han søgte saa meget at efterligne Racine, som det i Prosa er mueligt. Hans Udtryk ere rene og hans Malerier indtagende. Han er en Discipel, som kappes med sin Lærer. — Massillon og Cheminai's kunde Racines Vers udenad, og skulde denne guddommelige Digters Poesie i deres fromme Prosa.

Saaledes plejede mange Prædikantere at tage Underviisning i Aklamationen hos Skuespilleren Baron, og derpaa at gjøre Skuespillerens Miner hensigtsmæssige til de, der passe sig for en hellig Taler. Intet viser tydeligere, at alle Kunster ere beslægtede; ihvorvel Kunstnerne kunne være langt derfra. Paa et andet Sted anmelder han, at Massillon efterabede Racine i at præke, men alligevel fordømte alle dramatiske Digtere! Enhver Apoteker roser sine Medikamenter, og dodeler sin Raboës.

Den reene Protestantismus, som næsten er luttret til en philosophisk Forsatning, taber sine Tilhængere blandt Folket. Folket har Dine og Dren, men ingen Forstand; I

Sobefyge eller i Feberheede betragte de Evangeliets Eenfoldighed; eller de rose med den Vanvittighed, som meddeles dem af hine slue Mennesker, der skrække deres Indbildning, og flamme deres Hierter, forvirre deres Fornuft, og endelig redde dem af alle deres Forlegenheder ved en Dør, hvortil den hellige Fader, naar han faaer sin Betaling, rækker dem den gyldne Nøgel.

De almindelige bekiendte Sekter udgiøre allerede et talrigt Register; men mange af dem ere, ligesom smaae underjordiske Strømme, kun dem bekiendte, som boe ved deres lille Udspring. Til al Lykke træffer man dem i Tydskland, i det mindste ikke i den Mængde eller i den brogede Blanding, som i det nærliggende og frie England. En Sekt, som der ikke har nogen Høj til at gøe paa, har ingen fornem Dame til Beskytterinde, og ingen lille Præst i deres Spidse, der ved sin snaksomme Lærdom giver den et Præg; indskrænke deres himmelske Ergiærrighed til det Mærke i en Allee, eller udstrækker maaaskee deres Saliggjørelse til nogle Raboegader. En Philosoph

kan der i Landets reneſte Hovedſtad opdage næſten alle Slags Religioner; han finder en gammel Lemlæſtet, der gaaer paa Krykker og lader ſig leede; eller en ung blomſtrende, ſom neppe er et Aar gammel. Af den eene kan han lære, at Jeſus hverken var af ſamme Væſen eller ſamme Magt, ſom Faderen, men blev avlet af Intet, og udenfor Tiden, efter Arianernes Lære; og dette Gladder plejer at give ſine Forſvarere Anledning til mundtlige eller legemlige Stridigheder med hine, ſom, kun tyde Huſe længere hen, ſige os, at naar vi ikke gjøre noget for Himmelen, ſaa gjøre vi alt, hvad Gud fordrer af os; thi han fordrer blot Troen, og meddeler os ſin Raade; ſom ſige os, at det hele Sædernes System er intet; thi Hellighed er intet, men Raade og Retfærdiggjørelſe er Alt i Alt; efter Antinomianernes Lære. Mogle Huſe videre, kan Menneſket lære, hvorledes han ved Igienfødſen, men ikke ved Retfærdiggjørelſe, kan forvandles til et Barn; i det Søſtrene blive formanede, aldrig at tænke anderledes paa Jeſu Omſtiærelſe, end med en dyb Erbød.

dighed, for den Deel af det menneskelige Le-
 geme, som Adams Fald synes at have til-
 draget en Skampet; og for ikke at lade de
 Skionne utilfredsstillede, blive de, med et
 ikke upassende Smigrerie, lærte, at alle Siæle
 ere af det quindelige Kion; de ere (siger den
 bekiendte Zinsendorf) Animæ og ikke amimi;
 Siæle og ikke Aander. Og maae man ikke
 forundre sig over, at ikke enhver Kone, ved
 dette bequemme Smigrerie, er en mæhrst
 Søster? I Forsamlinger, som disse, vil Philo-
 sophen finde en ikke ringe Underholdning i Sam-
 talerne ved Bordet, eller i Medlemmernes
 aandelige Vaas, som indfinde sig her, for at
 nyde Fornøjelsen af en halv Times Samtale.
 Han vil af disse exemplariske Hellige høre saa-
 danne Spørgsmaale: „Hvem er i Fare?
 Hvem er reddet? Hvem er gaaet over til
 Armenianerne? Hviis Synder have bragt en
 Søster i Daarelisten eller paa Hospitalet?“
 Jeg kan fra en sikker Haand berette mine Læ-
 sere, at ikke mindre end 12000 Exemplarer
 af et engelsk Ugeblad, som fører Titel af det
 Armentanske Magazin, maanedlig uddeles i

London; det er et Værk, som formodentlig aldrig er kommen mine tydske Læsere for Hinde, og som tiener til Beviis paa, at de hede, sværmeriske Dage af Puritanismens Tid, alder endnu stedse forarsagede en Siæring i dens skuldsige Phantasi, der bestæler en stor Deel af Englands philosophiske Hovedstads Borgere.

Af dette Slags ere hine fordærvelige Sammenkomster, hvor ikke allene Englands, men ogsaa mange andre Hovedstæder have Overflødighed; de ere ligesom de smaae Brændeviinskieldere, der for en ringe Priis sælge Giften af brændte Dunster, og rette sig efter de Fattiges Formue. Et elendigt Forraad fordærvet Theologie, er ligesom nogle smaae Gade med fordærvede stærke Drikke, tilstrækkelige til at hjælpe saavel den eene som den anden til Handel.

Jeg erindrer mig endnu med Fornøjelse, — og hvem tænker ikke gierne paa forbiegange ne Ting, naar de fremstille ham et Billede af Tiderne, eller naar han kan gjøre Brug deraf til Advarsel for andre — en Samtale,

som jeg for nogle Aar siden ved mit Ophold i London havde med en derværende Boghandler, og som har Hensyn paa min forehavende Gienstand i dette Kapitel.

Jeg. Hvorledes staar det sig med Religionen hos Dem? Hvilken Helgen gaaer best af? Er det Rovland? Hill? Busleij eller Romaine?

Boghandleren. Alle døde, bogstavelig og figurlig. Jeg betalte for meget for Rovlands Værker; thi jeg tænkte, at han dog i det mindste vilde overleve mig; en artig Knøs, med en fast Stemme; i en meget smagfuld Stilling og med et hvidt Lommetsørklæde. Men jeg vil ikke have mere at gjøre med saadanne Prædikantere, som gandske ere afhængige af Fruentimmernes Gunst; Fruentimmerne ere ligesaa lunefulde i Henseende til deres Religion, som i Henseende til Deres Baand; de bytte lige saa let Prædikantere, som Modehandlerinder. Naar ikke nu og da noget var foresaldet, som f. Ex. en Abenbaring, en Opstandelse, en soleklar Crisis ved den dyriske Magnetismus, saa vilde min

Boglade have staaet tom; Bogrækkerne rørte sig ligesaa lidt, som en række Hyrevogne i godt Veir. Smukt er slet og slet er smukt; (som Hererne i *Machbeth* sige) for dem, der sælge Stridskræfter, eller bortleje Hyrevogne. Denne Vinter har igien bragt Sagerne i Stand. Ved De ikke, min Herre, at en vis Fleming — Gud glæde hans Siel — virkelig forudsagde det franske Monarkies Fald? Tusende havde gjort det samme; men det maatte søje sig saaledes, at nogle, om det endog skeede, som Maalet temmelig nær, da de alle vare ueenige i Henseende til Tiden. Dersom det ikke havde lykkedes nogen af dem, vilde de i al Roelighed blevet liggende paa det offentlige presbyterianske Biblioteks støvede Hylde, hvortil ingen har Adgang, uden Bibliotekaren. Hvad? om jeg havde besørget nye Udgaver af Fleming? som foruden andre Smaating forudsagde dette Fald til Aaret 1793; thi Publikum er et gierrigt Dyr; dets hundrede Hænder og dets hundrede Øine vare alle i Bevægelse; nogle skrege efter den, som havde forudsagt denne store Begivenhed inden

20 og 30 Aar; da derimod andre, som ikke holdt sig mindes floge, ei toge det saa nøje, og lode sig tilfredsstille med dem, som kun havde forudsagt den inden dette Aarhundredes Udgang. Herre! Alt dette taler jeg Nabens ringensbog for; den indeholder mere, end de Dantroer vilde tilstaae; og synes mig at være et Testamente efter den hellige Johannes til alle ærlige og kristelige Boghandlere.

„Men den nylig opstandne Prophet, og Parlamment's Herren! Hele Bogholden er i Begjælse; vi ere alle saa lykkelige, som en uforstyrret Biekube. Men de nuværende Tider ere fordømte voldsomme, da man sender en Prophet i Daarekisten! Jeg vilde give denne Prophet Kost og Logi for hans Manuscript, som jeg troede var alt, hvad en Prophet med Rette kunde forlange. Det gjør mig stor Skade, at han bliver forværet i Daarekisten. Men jeg har leiet en Prophet for en Guinee om Ugen, men Knasen har meere Tid end Galsskab, eller rettere, han er vittig paa en gal Raade, og kan maaskee komme til at spadserer i Arrest for sine Skamskrifter. Da hvad er en Pro-

phet uden et Parlamentslem? Knøsen praler med sin Duelighed og sin Originalitet; men en Prophet maade hverken være duelig eller original. Besskrænket maade han være, som Jesaias; sorgmodig, som Jeremias; malerisk, som Ezechiel; knorburren, som Jonas; en stor Drømmer, som Daniel; og gjerne maade han skrive i Aabenbaringens Stil, at han kan lade en Plads for en Fortolker. Enhver Fortolker vil levere et Ark for en Erøndaler.

Jeg. Hvad indeholde Deres nye Artikler?

Bogh. Herre! Jeg har af alle Slags, og af alle Formater. Min Boglade er en sand Verel: Takke for den religiøse Smag. Et lille Overlæg viiste mig, min Herre, at enhver Klasse Mennesker har sit eget Sprog; og visse Begreber, som ere deres Synsler og Levemaade ejendommelige. Derfor valgte jeg Titler efter deres Tættebøner. „Trostens Brødkrummer, en gangbar Bog i hele dette Aarhundrede, som gandske tabte sit Værd, formeddels Titels Ubetændelighed; derfor forbyttede jeg den med en Haandfuld Majblomster. — „En Hvileplads for den betrængte Christen.“ —

trængte meget til en nye Titel. Jeg har mu-
 skalske Titler: „Den sidste Balsam, Dom-
 medags Trommen;“ — ogsaa medisinke:
 „En Salve for Kirkens Edder-Bylde, gud-
 dommelig Theriak mod Pelagius's Gift;“ og
 Handelstitler: „Himmelske Gevinst, Troens
 Bænk, eller mekanisk Døglas for forstnyede
 Arianer;“ frygtelige: „den tabte Salighed,
 evig Ild i den evige Svøvelpøl;“ eller sømme:
 „Giv Gud af en hjerteflemt Siel.“

„Og da jeg holder af frimodige Oplys-
 ninger, hvilket enhver Boghandler burde gjø-
 re, siden de udvandrede Fransmænds Ankomst
 for at gjøre Handelen mere levende, saa tryk-
 ker jeg deres Messkebøger, deres Messer, Bøn-
 ner o. s. v. Den herskende Kirke har ingen
 stor Ulykke at befrygte af Tofkillings Pieser.
 Her er en af Fader Joseph, en ærlig Karme-
 lit, som siger sine Læsere, at naar de gjøre
 det og det for den hellige Jomfrue, vil hun
 ogsaa gjøre et eller andet for dem.

Jeg. Men hvem indestaaer for Jomfruen?

Boghandleren. Det gjør dog vel Fa-
 der Joseph.

Jeg. Men hvem indestaaer for Fader Joseph?

Bogh. Ih nu, Herre! hans hellige Døden; et høist ukatholisk Spørgsmaal!

Jeg. Men hvad er det dog for en frygtelig Forfatter, som fylder hele denne Hylde? Fire og Tyve Oktavbind! Han er sin Tids Deyra; og strækker sig, som Miltons Leviathan.

Bogh. Hvordan? De kiender ikke vor store Huntington? (Jeg seer med Forundring, at ogsaa vore tyske Boghandlere have anmeldt Oversættelser af denne nye Helliges sværmeriske Skrifter; maaskee ville nogle Omstændigheder, som de her kunne erfare af en af hans Landsmænd afholde dem fra deres Forsæt. Vi Tyske begaae theologisk Uansændighed nok, uden at have nødig at gjøre Fordærvelsen endnu større ved Ublændingers Sværmerier. — Boghandleren blev ved)."

„Knæsen synes at lobe meget; han er stærk og frisk, synes at være bestemt til et langt Liv, og har Næver, som en Herkules. Theologiske Stridsmænd bedømme vi gjerne efter deres legemlige Konstitution. Denne

Forfatter griber stedse meere og meere om sig
 i Theologiens Mørke; han slaaer saa dybe
 Nodder, og bliver saa skarp, som Peberrod;
 rykker man den op, saa spirer den paa nye
 frem, og udbreder sig over ethvert Stykke
 Jord, hvor den engang har sadt sig fast.
 Hans Bærter gaar got af; thi han har to
 Samlingssteder, og forstaaer at føre sin Sag
 indtil Beundring. Paa det ene Sted, hvor
 hans Tilhørere bestaae af bedagede Handels-
 folk, og gamle klynkende Søstre, uden en
 eneste Draabe varmt Blod under deres krum-
 rede Hud, vækker han dem ved Strømmen og
 Sukken, formedelsk den evige Høvedes Jld;
 og hans store System er her Tryk i for Gud.
 — Men paa det andet Sted, i en mere leven-
 de Egn af Staden, hvor hans Tilhørere be-
 staae af artige unge Piger og flonne Knose;
 der sluger han i sig af Paradises Glæde og
 Salomens Sange; og hans brugbare System
 her er Kierlighed til Gud. Jeg bærer
 stor Agtelse for Hr. Huntington, i hvorvel
 han blot var Kuldrager, før Aandens Gaver
 bleve ham til Deel; og jeg hjælper ham saa

got jeg kan i hans Orthographie. Himlen meddelersielden, tillige med sine Oplysninger, grammatikalske Kundskaber. Den stakkels Mand! nu har han mistet sin Stemme."

Jeg. Hvorledes det?

Boghandleren. Ih nu, Herre! hans Toer var saa heftig, at blive hørt af dem, der stode udenfor Døren, — som ofte hændtes, naar han prækede, — at han, formodentlig sin hæftige Skrigen, tildrog sig en ulykkelig Hæshed og en slem Hals; derfor kan den store Prædikant nu kun tale sagte.

Her endte vor besynderlige Samtale; men da jeg yttrede en Begierlighed efter at vide alt det, som angik denne Helgen, gav min Ven mig et Skilderte af hans Liv og Charakter, som jeg her, af ovenansførte Marsag meddelser.

Kunne vi kalde det Menneske en Sværmer, sagde han, som ved sit Arbejde med at grave i en Steenkulgrube, besad den Listighed og Duelighed, at stifte tvende Broderskaber efter sin egen Plan, og derved forskaffe sig en anseelig Indkomst. Han har i sin indskrænkede

Kreds gjort ligesaameget, som Mahomed neppe havde fundet gjøre, om han havde havt at befale over to af Londons Gader.

Hr. Huntington har begunstiget Verden med sin Levnetsbeskrivelse og sit Portrait. Denne Hellige tilbragte sine tidligere Aar i en Steenfulgrube, og skulde indtil den Dag i Dag blevet der i sin stille Rolighed, hvis ikke Tilfældet havde givet ham en Bibel i Haanden. Ved en tom Mave, og et fuldt Hoved bragte Matten Syner og Dagen Indskydelse. Naar Sindet er tryllet af en from Begeistring, tiener det almindelige Tilfælde og den ubetydeligste Omstændighed til Beviis paa Himlens Udvalgelse. Mærk De Dem, hvad jeg har iagttaget; naar et Menneske er engang tilbørlig omvendt, vil han tilforladelig omvende andre; det er ganske og aldeles Horaz's Regel med andre Ord; thi hvad hos de ene Daare har udvirket Overbeviisning, vil ogsaa tiene til Overbeviisning for en anden. To Viisestred med Fornuftgrunde, uden at mærke nogen gjensidig Overbeviisning; naar to Narre prale med Fornuft, saa vil den, som først begynder,

vist overtale den anden; Daarskab lader sig let forplante. Jeg kunde anføre gode Grunde derfor.

Vor Helgens Steenfulgrube blev en hemmelig Samlingsplads. Han jublede og traadte for Lyset. Mænd, Koner og Børn lode sig i Hobetal see.

Foruden det, at Huntington var en stor Løgner, og bandede forfærdelig o. s. v., var han og saa stærk som Samson; og forliebt som David; han havde sin Delila, og sin Bathseba. Satan, i en Kirkeforstanders alvorlige Forklædning, meldte ham, at Parlamentsakten, hvad for Frihed dette Land endog tillader at tage med Aanden, dog ivrer strengt imod det udbortes Menneskes Frihed. Dette var den første Prøvelse; og han tilstod, at han var den meest forhærdede Synder, begierlig efter Igientagelse, og ubekymret for Angerren. Men derimod anmærkede han ogsaa videre: at Guld, som syv Gange er smeltet i Ønnen, taber sin Tilfættning, og lader sig endelig see i sin hele jomfrulige Keenhed.

Da Satan, i en Kirkeforstanders Skikkelse,

forvandt, iulte Huntington med en Engels Binger ud af sin Steentulgrube; det er: med Hæftighed og Hellighed. Da det var alle Guds Mænds Eddoane, (Marsagen maae de selv bedst vide,) og det lige siden Abrahams Tid, at de, naar de løbe bort, fordi de blevekaldte af Herren, gjorde sig ukiendelige ved at forlænge deres Navne, saa gjorde ogsaa vor nærværende Helgen det samme. Alt i denne Verden er Esterabelfe, min Ven! Hans egentlige Navn var Hunt, som han nu forlængede til Navnet Huntington, og det affølgende Grunde: Jeg hedder Hunt, (som paa engelsk betynder Jagt,) fordi jeg er beskæftiget med Jagt efter det Onde; eller meget meere, som vi have seet, fordi det Onde gjorde Jagt paa ham; jeg, er i det Engelske Endelsen paa al Ondskab, swearing, Banden, lying, Løgn o. s. v., og ton, (Tonde) fordi jeg er et Herrens Kar.

Jeg vil ikke opholde mig ved Hr. Huntingtons Syner og Aabenbaringer; de ere omstændelig anførte i hans Liv og Levnet; og alt hvad vi kunne lære af dem, er det, at

naar Mennesket engang begynder at faae Syn-
ner, bliver det en Færdighed hos ham,
som enhver anden. Dog var hans nye Kavn
ikke lykkeligere, end sammes Forgænger;
Satan forfulgte ham fra et Sted til et an-
det; og valgte stedse sin sædvanlige Skikkelse
af en Kirkeforstander. Nu blev han kund-
bar over hele Landet, lige fra Dan til Ber-
saba, det vil sige: i en Strækning af tre
Mile. Hans Fiender traadte sammen, og
der udbredte sig en Mistanke, som om han
ikke gif omkring for at stifte Gode, men
blot for at forplante Evangelium.

Under alle saadanne Tilfælde opførte han
sig som en Mand og som en Prophet, det vil
sige: han gav en uforskammet Efterretning
om sin Opførsel; han lignede sig med Da-
vid og Salomon, og bragte Gud sit from-
me Takoffer, fordi han ikke var værre end
disse. Vor Missionair oprettede en orden-
lig tiltagende Næringsvej; han taledes i Pro-
sa og blomstrede i Vers, sandt nok, ikke med
en Bunyans rige Indbildningskraft, men

med en Aare af pøbelagtig Gølelse, som hos Pøbelen gaaer med for ægte Veltalenhed.

Nu var det lille landlige Telt hans hele Stoltthed. Det lykkedes ham med alle hine guddommelige og indbringende Udkaſt, ſom Phantaſien kunde opvække i en apoſtoliſk Steenfulgravers Hjerne. Satan paatog ſig nu en anden Skikkelse, og lod ſig ſee ſom en arianiſk Bert. Dette var den lykkelige Begyndelse til hans gunſtige Skiebne, og den belejlige Aarſag, hvorfor han betraadte de theologiſke Stridigheders ſtore Tumleplads. Han betalte ſin Leje med Skrifter mod hans Bert, og lagde Grunden til to, i Begyndelſen kun ſmaa, men nu endelig moednede Planteſkoler for Sværmerier, to ſmaa Theatre, hvoraf Indkomſterne ere anſeelige; og foreener i ſin Perſon Religionsſtiſterens, Skueſpillerens og Forfatterens Karakterer.

Jeg kan her ikke bare mig for at gjøre den Anmærkning, at der kun findes en liden Forſkiel imellem Uvidenhedens og Philoſophiens Sværmerier. Enhver philoſophiſt Leder er et Slags Huntington, og ethvert nyt System ſynes at

ende sig med noget, der ligner en hemmelig
 Sammenkomst. De Redelige blant Menne-
 skene løbe ikke sammen i Horder. Man mær-
 ker kun en saadan Hob; Vædlands- Taleren
 er sjelden en redelig Mand; han er blot et
 Parties Værktøj; i det de redelige Mennesker,
 som kun alt for ofte tie, at ethvert Partie
 sædvanlig blive holdte for lige saa mange Hin-
 dringer paa deres Vej, til at komme Taleren
 nærmere; og ved Partiers Forsøg, at for-
 ene sig med ham, blive de redelige Mennesker
 stødte til Siden, eller nedtraadte, eftersom
 Mængdens Medlidenhed eller Uafnemmelig-
 hed vil have det; de blive forviist Landet, som
 Alcibiades, eller revne i Stykker, som van
 Wyt.

Belovende Niende Kapitel.

Hiint ulskkelige Fruentimmer, som Karl havde vederqvæget med en Bagatel, hvorved han meere havde fulgt sit Hiertes Belbillie, end nogen bestemt Beslutning af Fornuftens; — thi Gordonimen hvidskede ham endnu stedse en tilfals Persons forhadte Karakter i Dret — blev af Karl anmodet om, at begynde sin Historie; hun gjorde det i efterfølgende simple Fortælling:

Min Historie indeholder et Malerie af de tre store lærde Fakulteters sørgelige Virkninger. Min sidste Mand, Hr. Gerke, erholdt, i en Alder af 40 Aar, ved en gammel Dames Gunst, et lille Landgods ved Bremen. Hans Liv var heerrunden i en vedvarende Føjelighed og ængstelig Opmærksomhed paa den bedagede Matrones Fornødenheder og Ønsker. Troja har ikke udholdt en meere ordnet og forhalet Belejring, end dette Landgods. Han vandt hendes Tilbøjelighed, ved at tilbringe lange Aftener med hende i Samtaler eller i Stilhed; og derved, at han aldrig af-

brød hendes stille Sovn, i det hun beundrede hans omhyggelige Stilhed, hans sagte Gang og den udmærkede Duelighed, hvormed han passede Ilden, uden at gjøre den ringeste Støj med Ildtangen. Han hjalp hende at forfærdige Omslag, Plaster og lindrende Midler; at distilere Hyldeblomster, at lave Sundhedsdrikke, og engang reddede han hendes svage Syn ved en lykkelig Anvendelse af den lille Urte Euphrasia, eller Dientrost. Hver Morgen spurgte han, om Hosten havde plaget hende meget om Natten? Hans Omhyggelighed blev endelig belønnet, thi hun hostede ikke meer.

Hans Karakter, som vel yttrede sig med en fra al Forstillelse fiernet Føjelighed, var meget begvem, til ved saadanne Midler at erholde et Landgods; men den duede ikke meget til Haandhavelsen af sine Rettigheder dertil. Hans Vane, at være eftergivende mod alt, hvad han hørte, svækkede hans Sielekræfter; alt for frygtfuld til at modsiges, alt for seendragtig til at handle, alt for ubestemt i at opdage Menneskenes Karak-

terer, fandt han sig nu omringet af Væsenet, som gave ham langt meere at bestille, og vare langt uforsømligere end den gamle Dame, for hvis Noelighed han havde opoffret sine Ungdomsdage. Hendes Luner havde givet ham Anledning til en behagelig Syssel; hendes Tilfredshed var hans højeste Lyksalighed; og hans ærværdige Selskaberindes gamle Kænestol erindrede ham, naar han sad lige over for den og med et fuldt og tilfreds Hierte saae sig omkring, endnu lange om soundne Glæder.

Nu fælte han en huuslig Taushed, der blev uraalelig for et Menneſke, som den elendige Ubirtſomhed ikke kunde lindres ved nogen af hine mangfoldige Syſter, der pryde og oplive vor Tilværelſe. Min Fader var Landsbopreſt, og levede i yderſte Elendighed; og da Hr. Serke onſkede at ſee ſin forrige Selskaberindes Plads beſat, henvendte han ſig til min Fader. Det var en Forbindelſe, ſom overſteeg vore Forhaabninger; Alderens Ulykkelighed kunde ikke giøre nogen Hindring ved mine ydmyge Onſker; og gierne gav jeg min Haand til en Mand med et ædelt Hierte, ſom jeg vid-

ste, aldrig havde gjort sig noget Menneske til
 Fiende.

Vi havde neppe i nogle faa Maaneder været
 saa lykkelige, da vi, til vor store Forun-
 dring, mærkede, at min Mand virkelig havde
 en Fiende, som var lige saa uforsonlig, som
 frygtelig. Godsherren, Gustav v. Münchow,
 var just kommen tilbage fra sine Reiser, for
 at nedlægge sig paa sine Gødser; og det viiste
 sig snart, at han var overdreven skinsyg i
 Henseende til sine herskabelige Rettigheder.
 Han havde en Fætter i Bremen, en Advokat,
 som havde opsat ham sin sidste Villie; og til
 Beviis paa sin Taknemmelighed for Testamen-
 tets Indhold og til Forsikkring om sin Bestan-
 dighed, havde han gratis tilbudet Junkerens
 sin Tieneste til hans Ejendommers Beskyttelse.
 Dette var i sig selv ingen lille Foræring, og
 intet tomt Tilbud; thi Münchow var bekiendt
 for, at han aldrig med Tilfredshed lagde sig
 til Hvile, naar den tilendebragte Dag ikke
 havde havt nogen Proces at fremvise, hvor-
 om man kunde tale næste Tingdag. Vi be-
 klage her de svære Procesomkostninger, som

en haard Undertrykkelse; virkelig synes Retten kun at staae i nogle meget rige Personers Hænder; men jeg har undertiden tænkt, at dette Onde ikke er saa stort, som det synes at være; thi da Betøftningerne ere saa store, frygte alle for at komme i Proces; Kun saa vove at begynde nogen, og vælte hellere et venstabeligt Forlig. Derksom Retten og dens Personer vare noget billige, vilde der findes mange slette Skabninger, som ved uophørlige Angreb vilde forstyrre Mahoe'augets Roelighed, og søge mange Paaskud, som, om de end vare ugrundede, dog stedse bleve uopløste. Maaskee vilde mange Mennesker tilbringe deres Dage i Tingstuen.

Hr. von Münchovs Karakter har bragt mig paa disse Tanker. Saasnart han havde gjort Aftale med sin Fætter, at alle hans Processer skulde blive førte gratis, havde han intet andet at gjøre, end at overlade sig til den hyppige Fornøjelse, at opdage Lejligheder, hvorved han kunde sysselsætte sin Sagførers yderste Glid. Strax efter sin Ankomst til Godset, besaae han alle sine Ejendoms-Jor-

der, hvorved han brugte den Forsigtighed, at lade Fogden, som var hans bestandige Selskab, følge med, for i Rødsfald strax at kunde tiene til et retmæssigt Vidne. Fra sine første Spadseregange kom han tilfreds hjem, thi han var rasende.

En af vore Marker var blot adskilt fra Junkerens ved en tønd levende Hække. Vist nok var der en udtørret næsten umærkelig Grøft, hvori der stod et vildt Ebletræ: der aabenbar hørte til vor Mark. Det kastede sin Skygge paa vor Grund, og lænede sig derudover, og siden Arilds Tid var dette Ebletræ betragtet som den afbøde Dames Eiendom. En af vore Tjenestekarle skar en Qvist veraf, i det Junker Münchow gik forbi. Han blev staaende, hoiiskede Fogden noget i Øret, og begge toge strax Maal af Stærket, og travede ned i Grøften. Junkeren vendte sig endelig til Fogden, bad ham give Agt, og mærke sig alt, hvad der var foresaldet, uden at blande sig i Sagen.

Knekt! sig mig, hvor understaaer J Jer at røre dette Ebletræ? Karlen, som allerede

fiendte Junkerens Karakter, havde (som det nu gierne gaaer med saadanne Folk) sin Glæde af at pirre den trættefiære Junker, og paa-
stod sit Herskabs Ret til Ebletræet. Junker-
ren var endnu stedse bestæftiget med Grøften,
da han med eet foer op og skreeg: „Nabens
bare Carnaillierier! ved Gud! det fortienet
Tugthuss eller Arrest.“

Med disse Ord gav han Fogden en alvor-
lig Befaling, at tage Træet i Besiddelse,
hvormed han strax gjorde Begyndelse, ved at
plukke Eblerne af. Karlen sadte sig derimod,
og tog dem med Magt tilbage.

„Det er Bولد, mærk vel det, Foged!“
vedblev Junkeren, „sig mig engang, Knegt,
har du og din Herre nogenstinde om Ratten
plukket af disse Ebler?“

„Ja, tilforladelig, baade om Ratten og
om Dagen!“

„Guldkonnen Carnaillerie! han har hui-
pet til og ophidsset ham! — Siig Eders Herre,
at han og J, J Begge toe har gjort Eder
Kjeldige i en tyvagtig Borttagelse og Bortfø-

relse af disse Ebler. Jeg vil have Retten
 haandhævet; Det er en herlig Retshandel,
 den indeholder et heelt Doffin andre. For
 det første er den eene Side af Gierdet blevet
 meget beskadiget ved, at Knekten har flattret
 op efter Grene; for det andet, er J, efter
 Eders egen Tilskaaelse, en Hielper og Ophavs-
 mand; for det tredie, har man mærket, at
 Eders Herre har borttaget disse Ebler, hvil-
 ket er et aabenbar Tyverie; for det fjerde, har
 J brugt Vold imod mig, og dette Tyverie og
 Slagsmaal gjør Eders Forbrydelse endnu
 større; for det femte, har J ej allene taget,
 men ogsaa bortført dem; og om J end kun
 har bragt dem til Enden af Engen og kastet
 dem der, saa er det dog saa godt som et Ran;
 nu veed J det. Siig Eders Herre, at jeg er
 fød i et Land, hvor Frihed og Love gielde; Lo-
 ven er enhver Tyndskers Friebrev; jeg kan træ-
 de for Retten med Kejseren selv. — Hører J,
 Eders Herre veed maaskee ikke, at dette Eb-
 letræ har sine beste og største Rodder paa min
 Grund; og derfor har Naturen gjort det til
 min Ejendom, og jeg skal holde mit Ord,

baade han og I skulle faae et surere Vble end disse at bide i. "

Da Karlen kom tilbage, og fortalte denne Tildragelse, sendte den stakkels Gerke, som tilfulde kiendte Junkerens Sindelag, denne Billet bort, som var skreven med al Hiertets Enfoldighed og uden den mindste Gnist af Ondskab i sine Udtryk.

" Med dyb Verbødighed for Hr. Baron von Münchow, beder Underknevne, at De vil undskylde min Karls Uvidenhed; han giver tillige den Forsikkring, at alle og ethvert Vbletræ, tillige med alle dets Grene, skulde blive forvarede til hans Brug. "

Denne Skrivelse var slet ikke dannet til, at formilde den ophidsede Trættekiære, som med højt Skrig raabte efter Ret. Han anmærkede, at dette Slags Forlig vilde være ligesaa farlig, som et fuldkomment Tyverie. Jeg maae, sagde han, være mine Efterkommere disse Vbler ansvarlig; og de skal ikke lide nogen Skade ved min Efterladenhed. Gerke vil blot forlige sig paa Livstid; men dette vilde hans Arvinger, Testamentets Gre-

futvres, og Paarørende ikke forpligte sig til Landets Love skulde dømme os imellem om dette Ebletræ. Det er et betænkeligt Tilfælde, en herlig Uvisshed! Rødderne ere ligemeget udbredede paa begge Marker; men da de have de fleste i min Grund, saa er Træet min naturlige Eiendom; naar jeg finder de nødvendige Original-Dokumenter, for at bevise, at min Bestefader har plantet det, som jeg ogsaa formoder, saa er det mit ved Arv. Og der til kommer Slagsmaalet, Tyveriet, og andre Skielmsstykker; thi et vildt Ebletræ er dog virkelig et Frugt-Træ. Han jublade i Stilheden over, at ved denne Sags Henviisning fra en Ret til en Anden, hans Fatters, Advokatens, Løfte vilde redde ham fra den Førdærbelse, hvori hans Contrapart maatte geraade, enten han saa vandt eller tabte sin Sag.

Om Junkerens hele Formue havde beroet paa dette vilde Ebletræ, kunde hans Opmærksomhed ikke have været utrætteligere, eller hans Anstalter frugtbare. Jeg kan ikke, min Herre! give Dem ganske nøjagtig Efter-

retning om Processens Fremgang. Hvorledes det gik til, at den endelig kom til højeste Ret, veed jeg ikke; men Voldsomheder bleve paa en saa højtidelig og skrækkelig Maade skildrede, at Hr. Gerke traadte frem som Ansører for en Røverbande, da han dog tovertimod var den frommeste Indbygger af vor lille Landsby; og man gjorde af vor Karl ligesaa mange Røvere, som de, der fremvorte ved enhver ny Fortælling af den tykke Ridder. Jeg erfarede, at der i Cancellie-Retten, hvorhen man havde vidst at bringe Sagen, bleve opdyngede store Pakker af Pergamenter med de største Opdigtelser og det uforstaaeligste Possesnak. Enhver nye Ansøgning, og enhver nye Supplik, gav Anledning til nye Overdrivelser. Vore Vender bleve fundne i hans Pøle; vore Heste sprang over hans Stæder; og han beregnede med største Nøjsagthed det Tab, han havde lidt derved, at vor Hornvæg nogle Aar efter hinanden havde græsset ved en Hække. En Process fulgte oven paa den anden; Indlæg, hvori man afveeg fra den almindelige Ret, og hvis Be-

dømmelse først var bragt til vort retmæssige Bærneting, hvor vi havde vundet vor Sag, bleve ved andre Indlæg, hvori Dommen blev fuldkastet, ved Münchovs Fetter's usfortrødne Skarpsindighed, bragte for Apellations-Retten, hvor Sagen, som jeg troer, ikke længe blev liggende; men mange Aar henhvilede den i Billigheds Tingstue."

"Imidlertid blev Processen fra den stakkels Gerkes Side drevet med uhyre Bekostninger. Det fornøiede ham nu — og dette var sandelig den eeneste Ondskab, hvortil hans sagtmodige Sindelaug kunde bruse op — naar han mærkede, hvorledes Løven og dens Jakal, Junkeren og Fogeden, stode under Ebletræet og plukkede af Frugten, imedens hans Tjenestekarl klattrede op i Træet, for at skjære en Kvist af, som han, med aabenbar Trodsen mod Junkeren spingede i Lusten. Men denne hele uskyldige Hevn tiende ikke til andet, end at give den store Romanskriver, Junkerens Advokat og Fetter, nye Stof. Jeg erindrer mig endnu en godmodig Uttrelse af den stakkels Gerke, —" da dette vilde Eble-

Træ har givet Anledning til en Proces for Cancelliet, saa er det meer end sandsynligt, at han dog i det mindste maa nyde de bitre Frugter deraf, saa længe han lever."

"Processens Omkostninger truede os med Ulykke; og den arme Gerke blev ganske modsalden ved enhver Regning fra hans Advokat. En Nervefeber indfandt sig. Badstuemanden i vor Landsby var en heftig Forsvarer af Tisfots Anvisning til Sundhed for Landsbyefolk; et Værk, som efter hans Forsikkring, var høyst nødvendigt for alle Familier; men da Forskrifter ikke kunde være nøjagtige nok, da det tillige kommer en paa en personlig Kundskab om den Syge, saa henviiste han os, i Henseende til denne Deel af de medicinske Indsigter, til sig selv. Gerke sysselsatte sig omhyggelig med denne Samling af menneskelige Sygdomme. Men af denne tærende Fieber, der opvakte ved hin lange Proces, kom han sig aldrig meere, og Tisfots Anvisning havde han en Mængde menneskelige Sygdomme af ganske modsat Slags at takke. Snart frygtede han, at døe af Blodstyrning,

fordi han var meget blodrig; snart, af den langsomme og vedholdende Trangbrystighed; snart af Righoste; snart af Ufordøjelighed; snart havde han Gulsot, snart Blodgang, og snart Rosen. Han forvandlede sit Sovestuekammer til et Huusapothek Klæder af uldent Skind, og ni gange blaat farvet Flanell; Sennesblade og Hyldeblomster; kunstige Blyde; og Dryppebad; nervestyrkende Midler og Feberpulvere; Kort, en Slags Sygdomsypighed vliste sig rundt omkring; og den ulyskelige Syge sad der — med et Thermometer i Haanden. "

Dersom jeg yttrede den Tanke, min Herre! at de uhyre Procesomkostninger for saavidt ere velgjørende, at de hindre manges Trættefær, fra at give sig uforsigtig i denne Fare; saa beklager jeg ligesaa meget, at Apothekerne ikke ere ligesaa overdrevne i deres Fordringer, som Ketterne; i en Henseende have begge noget lignende med hinanden. I Henseende til Tidens Længde bliver den Syge, i begge Tilfælde, i deres Hænder, hos hvem han

søgte Hielp. Vi betale i begge Tilfælde et
umaaeligt Antal ubetydelige Ting.

I disse svage og kraftesløse Tider plejede
jeg at sidde hos den stakkels Gerke, naar han
bragde sin Advokats Smørrier i Orden, der
saae ud som de Gamles Skrifter, hvilke ved
at oprulles indtog en nyre Plads. Han
lagde dem aldrig bort uden med et Suk, som
meget udtrykfuld viiste det Hjertes Tilstand,
hvorfra det kom; det var som en huul Stem-
me, der udstonner sine tungtsindige Toner midt
under Ruiner. Jeg vendte mine Bine fra
dette skyldfrie Offer for Lovene og Lægekunsten;
og naar han mærkede en Taare paa min Kind,
forsikrede jeg ham, at den ikke saa meget blev
fremlokket af hans Kontraparts Advokat, som
af Tisot, om hvis Dørl jeg bar den grun-
dede Mistanke, at det var langt skadeligere
end Junker Gustav von Münchovs Anklage-
seskrifter.

Love og Lægemidler vare ikke de eeneste
Onder, hvormed denne fromme Mand havde
at kæmpe; Theologien maatte endog foruro-
lige Fornuftens Sæde. Münchov havde fa-

stet en vis antinomiansk Prædikant ud af sit
 nyelig opbyggede Forsamlingshuus, (jeg tæn-
 ker dette er det lovmæssige Udtryk,) — fordi
 han var en Forargelse for Naboelaugene; først
 en offentlig Forargelse, fordi han holdt et
 uordentlig Huus, hvortil det syntes, hans
 Hellige havde forvandlet hans Privatboelig;
 og for det andet en særdeles Forargelse, fordi
 hiint Forsamlingshuus hindrede Lyset for et
 gammelt Vindue i en ældgammel Bygning,
 der tilhørte Junkeren; men, min Herre! der-
 som Vinduet ikke havde været gammelt, det
 vil sige, dersom det ikke havde staaet der en
 lang Tid uden Hinder, saa havde, som vor
 Advokat sagde, ingen Retsklage kunde blive
 anstillet. Saa fine ere Forskiellighederne i
 Lovene. Men Præstefonen erfarede af Mün-
 chovs Love, den lovmæssige Ulykke, som er
 vort Røn ejendommelig. Han indstævnede hen-
 de først, som en, der havde staaet paa Luur, for-
 di hun havde lyttet til under Muure og Vinduer,
 for det andet som en almindelig Skiændegjæst,
 eller, jeg erindrer det endnu, som en communis

vexatrix, et latinisk Udtryk i Lovene, hvilket, som vor Advokat sagde mig, indskrænkedes til det qvindelige Kion, og som — tillad mig denne Anmærkning — er en himmelraabende Uretfærdighed imod vort Kion; thi jeg troer, man finder almindelige Skændegiester langt hyppigere blandt visse Personer af Mandkønnet; og en Charakter, som Munchus, hører vist til dette Slags.

Enfældeds Skiebne bragde denne forbrevene Præst i vort Huus; og den Fornøjelse, vi fandt i at meddele hinanden vor gjensidige Kummer, gjorde ham fortroeligere end jeg ønskede. Det varede ikke længe, førend jeg mærkede, at min Mands soage og saarede Forstand laante et alt for villigt Øre til denne Sværmers Hensigter. Hans Samtaler gjorde ham den inderligste Fornøjelse; og en vedholdende Beskæftigelse med de stridige Sætninger i Theologien bortrev hans Opmærksomhed fra alle huuslige Anliggender. Han tilbragde møjsommelige Dage og vaagne Nætter med at udtænke Sønnens Bæsens Overeensstemmelse med Faderens; Forskiellen imellem Naar-

den og Retfærdiggjørelsen; og var ude af sig selv af Glæde, da han hørte, at Münchow reent ud gjorde den athanassiske Troe latterlig, hvorfor han vist vilde komme til at lide den evige Helvedsspine.

Jeg tør ikke længere følge det for Dem, min Herre, at Gerke tabte al sin ædle Følelse for Menneskene; og i det hans Hoved sysselsatte sig med Theologiens spekulative og ubegrikelige Sætninger, nærede hans Hjerter det uforsonligste Had mod alle Personer, som afveeg fra hans overdeede Meeninger. Hans ringe Alminde indskrænkedes nu til nogle elendige Skabninger, som ved daglige Overtrædelser af alle sædelige Pligter, vidste hele Timer at tale om Raadens Virksomhed og Troens Saliggjørelse. Gerke blev endelig ved en Samtale med Præsten bragt til at troe, at han befandt sig i Fordømmelsens Tilstand; fordi han, da de talede om nogle stridige Punkter, som han ikke kunde forstaae, ubetænksom havde tilstaaet, at han ikke troede dem.

„Hvad skal jeg gjøre for at frelse min dyrebare Siel?“ — spurgte Gerke. Bæstyt mig

— svarede Raadens Mand — beskyt mig mod den store Arianer, Junker von Münchovs, Angreb.

Om Præsten havde befaleet ham at styrte sig i Vesubs brændende Lava, vilde han ikke taget det i Betænkning; men nu lod han sig endnu engang see paa Tinger som den Anflagede. Vi fandt det snart nødvendigt at sælge vort lille Gods, hvilket vor Advokat købte. Gerle kom sig aldrig mere af den skrækkelige Tilstand, hvori Religionen havde bragt hans Siel. Han sad hele Dage i tungsinelig Stillehed, og udstødte nu og da et smerteligt Suk. Ak, min dyrebare Siel! — Lammet, Lammet! — Helvedes Porte staae aabne; og ak! hist er Graad og Tændersagnidse, og Ild, som brænder evig og aldrig fortærer!

Vi havde til sidst neppe Penge nok til at bringe min ulykkelige Mand til Bremen, for at spørge en duelig Læge til Raads. Han døde snart efter, i en hidsig Feber af Kaserie og Religionsbrede, hvorved han forbandede sit syndige Liv, og betragtede mig og sine Børn med Afsky. Ak, min Herre! dette var en

langt grusommere Lidelse end vor forrige Ulykke; den fromme og godmodige Gerke havde været en eftergivende Egtesælle og sm Fader. Jeg vandrede til Hamborg, hvor jeg endnu haabede at finde nogle vidtløftige Paarørende i Live. Men de vare alle døde; og jeg stod her uden Venner og uden Bekjendter. Jeg havde intet Menneske paa hele Jorden, til hvem jeg kunde henvende mig. Jeg manglede endog hine almindelige Venskaber, der kunde skaffe mig Arbeide. Jeg lever af Bessiammelsens Sold, men jeg lever for mine Børn.

Saaledes blev det mildeste og frommeste Menneske ved Retfærdigheden ranet sin Formue, ved Lægekunsten sin Sundhed, og ved Theologien sin Forstand.

Tiende Kapitel.

* * *

Baronesse von Reischach havde ikke betragtet den unge Dedekind med Ligegyldighed; et Fruentimmer af hendes fine Følelse lever ikke

længe sammen med en kion Vndling, uden at opdage alle hans gode Egenskaber; og Karl besad hiin redelige Bessedenhed, som uden al Udnyttning, lod ham i en fuldkommen Usidenhed om, at han besad een eenestee saadan Egenskab. Den falske Undseelse, som af den polerede Deel af det menneskelige Kion saa meget dables, havde endnu aldrig været i Strid med det andet Kions Tølelser. Vi ville ikke paastaae det, som om vi forstode noget af det qvindelige Kions Philosophie; men mueligt er det, at et Fruentimmer følger sit Hjertes Indskydelse, naar hun hos en Mands person har opdaget et Hjerte i sin ufordærvede Tilstand.

Baronessen fandt sin Fornøjelse i den Beskæftigelse, at afføre den naturlige Bessedning, som skjulte dette kostbare Metal; Erfaring havde gjort hende færdig i denne Kunst; men undertiden findes der en raade for ingen Hammer vigende Rustning, hvorved Naturen beskyttes mod den meest øvede Kunstners polerede Baaben. — Karl blev dog hyppig indbudet til hendes Forlystelser; han blev

brugt til Geheime-Sekretair, og spurgt til Raads som en afgjørende Dommer i hendes smagfulde Fornøjelser. Karl havde virkelig en fin Dannelse; men det var blot Naturens Dannelse; et Hang til at føle Fornøjelser, og meddele andre dem; og, uden selv at vide det, var han en af de utrætteligste Smigrere; han opdagede stedse de skønneste Sider ved enhver Charakter.

Imod Baronessen havde Naturen vist sig meget gæmild i hiine lykkelige Anlæg, som med Iver og Lethed benyttede sig af alt, hvad som har Hensyn til Smag og Indbildningskraft. Hendes Talenter vare saa dannede, som det flygtige Byelevenet kan tillade det. Hendes hurtige Følelse virkede lig en Naturdrift; den forekom Fornuften, og dog var den sjelden i Modsigelse med dens mere betænksomme Domme. Hendes Malerie viste mange skidesløse Træk, der forraadede Opfindelseskraft, og som ved en flenijsfuld Kunstners Arbejde bleve udvidede, forhøjede, og ved Kunstens hele Kraft forstærkede; demne overlod hun Berømmelsen og lod sig selv

nøje med Fornøjelsen. Hendes musikalske Spil udmærkede sig ved en hastig og glimrende Ouverture, men sine Kiendere forfikkrede at hun ofte fordærvede Melodiens Rigtighed. Hendes Stemme syntes at være Udtrykket af hendes Hierte, men havde ogsaa Deel i alle dets Egenskaber; hun besad en flygtig og ubeständig Omhed, der neppe fortryllede, før den allerede ligien forsvandt. Hendes Phantasie skulde have været af en højere Grad, men da hun indskrænkede sig til almindelige Forfatteres usle Digte, svævede hun, liig en Svale, blot paa Følelsens flydende Overflade; og hendes Svar, der blot vare laante af et nyere Theaters smagløse Dialog, kunde aldrig hævesig over hiin mævre Bittighed, som i sin beste Tilstand, ikke er andet end en ubegjært Munterhed.

Det var en Ulykke for dette Gruentimmer, at en fortrinlig Grad af saadanne Færdigheder, der geraade til Værdighed eller Prydelse, eller som give den huuslige Charakter en højere Agtelse, ikke i nærværende Tider blive holdt for nogen Fornødenhed for den fine Verden.

Det er kun alt for sandt, at næsten alle Døds-
 mere af begge Køn have sammensvoret sig,
 at gjøre deres findrige Bekendteres Talenter
 latterlige. Skalen Person af denne fine Ver-
 den, sig de, udmærke sig ved Musikken, som
 blot er en Tonekunstners Beskæftigelse? eller
 i Digtekunsten, paa hvis Værker Bogladerne
 lide intet mindre end Mangel? Eller i Tegne-
 kunsten, da baade lønnede og ulønnede Kunst-
 nere stedse erholde deres Betaling? Rangens
 Værdighed, som de ved saadanne Arbejder
 frygte at fornærme, er en Fordom, der bli-
 ver deres personlige Charakter meget ufor-
 deelagtig; hvad de tabe af de Undigheder, som
 Armod eller Afhængighed af stæniøfulde Mænd
 forarsager, det bliver dem rigelig godtgjort
 ved deres frie Tider og deres Smag. Disse
 Hielpemidler finde hastig Indgang i Mo-
 dens Cirkler; og man kan med temmelig
 Visshed paastaae, at de fornemste i Rang ere
 næsten i alle Lande ogsaa de raageste, uforstaa-
 digste, og ubetydeligste af hele Nationer. En
 falsk Forsinelse og en gothist Raahed ere for-
 skjællige af Udseende, men ikke i Væsen.

Imidlertid var hos Baronessen Naturen lidt stærkere, end Moden. Hun havde Fortrin for sine Selskaberinder, men hun rødmede ved sine Fortrin. At kinde en eller anden af vore fortrinlige Talenter, er en stor Nødvendighed i den fine Levemaade, saa at de, som slet ikke have Talenter, stedse kun være i det Tilfælde, at man tiltroer dem den fineste Levemaade. Lærde eller Kunstdommere, der føle en Slags Stolthed, med at kunde blande sig i de største Selskaber, yttre først alle deres særdeles Kundskaber, som de i deres arbejdsomme Liv have samlet; og naar de engang have forandret sig til Uvidenhed, saa ere de da endelig de Uvidendes ydmyge Selskabere; thi Mænd af Talenter maae gjøre, hvad de kunne, saa vil den Uvidende ved sine naturlige Gærdigheder, dog stedse gjøre det bedre. Baronessen søgte ret med Flid, aldeles ikke at have nogen Charakteer; men Naturen paastod sine Rettigheder; thi med et sølsomt Hierte havde den foreenet et Øie og et Øre, der ikke ville vide noget af den Tvang, som Herskerinden paalagde dem. Med

megen Dødelighed søgte hun, at tilintetgjøre sine Færdigheder; men imod hendes Villie hævede de sig af den moderne Sænsformighedens døde Glæde. Stedse maatte en eller anden ulukkelig Omstændighed interesse, som rørte hendes Følsomhed, eller andet Træk af Naturen opvakte, en eller anden Harmonie spreede, en eller anden Vittelse af Smagen oplivede hendes hastige Følelser. Forgæves vendte hun sig i Forsængelighedens Hvirvel, forgæves tilfod hun sig en Skædesløshed i Sæderne; Naturen holdt hendes Hjerte fast; og Lufter og Overgivenesshed kostede hende mere Møje, end Følsomhed og Dyd.

En Morgen gjorde Karl hende sin Opvartning i hendes Legnekabinet. Den Standsstand, hun dengang havde for sig paa sit Staffelet, var et historisk Maleri om Damon og Pythias. I en stor Kræstand saae man Damon, hvorledes han gav sin Hest af Sporene, og utaalmodig bøjede sit Legeme fremad, i det hans Øie allerede syntes, at have naaet Resterstedet.

„Just denne Damon, sagde Baronessen, forarsager mig ligesaa stor Uengstelighed, som om jeg var Pythias. Troer De ikke, denne Skygge er lidt for stærk? i det Hesten har for meget Lys? saa at Rytteren synes at være ganske nær Skafottet, da hans Hest derimod, befinder sig i en umaalelig Frastand.“

„Erue Baronessen bedømmer sine egne Malerier med en al for stor Strængthed, svarede Karl, tillad mig at bevidne min Beundring over denne Damons Dannelsse og Stilling; den er talende for Djævelen; den synes at sige: Ethvert Djævelik er afgjørende! Hiin Person, som er anbragt ved den yderste Ende af Mængden, synes at meddele dem, der staae ham nærmest, hvad han veed; tillige har Deres Raade givet et Beviis paa høj Smag, i det De brød hine Masser, og fordelede Lyset under Hobene af Tilskuerne, der synes at være i et pludseligt Oplob, som om et Rygte nærmede sig, der endnu ikke havde trængt frem til Folket, som omringe Pythias og Tyrannen. Jeg kan ikke see denne tillokkende Gienstand, denne fortreffelige Historie af mine Barndoms-

dage, uden med et Suk at erindre mig hiin
Tidsalvers Venſkab!"

„Lille Kar, mig erindre De om Eſops
Fabler. Formodentlig kan De ikke ſee en Hund
eller en Kat uden at komme frem med en dum
Moral, eller ende med en utaalelig Tanke.
Hvad er denne Hiſtorie om Damon og Py-
thias andet, end naar et Menneſke ſiger god
for det andet? og hvilken Mand af Vre vilde
vel nu være en utroie Cautioniſt? Den An-
mærkning, de yttrede om Venſkab, er høiſt
pedantiſk. Jeg er vis paa, det ikke er vanſke-
ligt at finde Venner; man er virkelig plaget
dermed. Saa mange Morgenbeſøg er et haardt
Paalæg, ſom man maae betale for et Bekiendte-
ſkab med Perſoner, hvis Navne ere os mere
bekiendte end deres Anſigter. For ikke længe
ſiden udkom et Forſøg af et fornemt Fruen-
timmer med den Titel: „Bekiendſkabs Tri-
umph over Venſkab.“ — Hun har reddet
ſit gode Navn ved Anonymitetens Raabe; thi
imellem os ſagt, hun maae være en forſkræk-
kelig dum lille Ting, da hun kunde tage ſig
over, at ſkrive hundrede Blade. — De kan

troe mig — over denne Gienstand. Imidlertid, siden Piecen engang er der, saa vilde jeg raade Dem, at lade deres Epistlet eller deres Chestersfield eller hvad for en anden moralsk Trøster De har, binde an med den."

Lilgiv mig, Frue Baroness! om jeg tilstaaer Dem, at jeg aldrig kan foretrække de Fordele — thi til Fordele har jo, som man siger os, enhver Handling i det menneskelige Liv Hensyn — der reiser sig af et almindeligt personligt Sympatie. Mig er det sidste kjaerest; ligesom jeg og vilde foretrække Roelighed og Eensomhed i en lille Hytte, der var min Eiendom, for den Frihed, at boe i et fyrsteligt Vallais, hvor jeg kunde byde over alle, i alle befalede over mig.

Jeg har allerede sagt Dem, kiære Karl, at Lignelser berøbe os for megen Tid til at forstaae Dem; allerhelst naar de slet ikke ligne den Sag, hvortil de bruges. Een eeneste Tanke af Gangen, om jeg maae bede; det er Trættelse nok. Naar vil jeg vel kunde see Dem saa fuldkommen, at de kan underholde uden Tanker. Deres Hytte minder mig om

hiint Malerie; flye mig det! Her er et Dytrin af Eensomheden! Jeg vil gjøre denne Grotte lidt mørkere, og disse Klipper lidt rødsommere, og stille mine to Elskende lidt meer i Skyggen, hvilket er aldeles nødvendigt; thi ved at skule gjøre vi Indbildningens Gienstande synlige..

Frue Baronessen kan dog, som jeg seer, ikke udelade Tanterne ved vor Samtale. Det er virkelig en romantisk Eensomhed; hvilken stille Roelighed for Phantasien!

Der har vi det igien! Hvorledes kan Eensomhed være Roelighed? En Plage er den. I Landsbye-Philosopher have aldrig læst en fransk Grevindes Fæe-Eventyrer, som besad et stort Forraad af Vittighed; da Vittigheden endnu var i Mode. Jeg maae nævne Dem en af hendes skionne Opfindelser; den hedde — Hengivenhedens Tempel. Der formoder De nu upaatvivlelig af Titelen, at det var en eller anden ubarmhiertig Magt, hvis frygtelige Riis og martrende Piinebænke, bleve sølte i Turiernes skræffelige Boeliger. Lille

Har! det er et Zoraars-Paradiis, det er
 Graziernes yndige, aldrig fiedende, Lybhytter,
 fortryllende Elskovsguders Rose og Myrthe-
 Senge. Den øverste Genius, som misundede
 to Elskendes Lykke, sætter dem paa dette for-
 tryllende Sted. De træde ind med Henryk-
 kelsens vingede Fodder. O! elskværdige Gen-
 somhed! hellige Stilhed! venksabelige Skyg-
 ger! — Manden var tilførladelig et Menneſte
 fra Staden, hvem de der omkring plantede
 Spadseregange, og mange hiſt ofte mærkede
 Optrin, havde behaget. Hans Plan kunde
 ikke ſlaae ham feil. Den evige Igientagelſe
 af den ſelv ſamme Opmærksomhed, og de ſelv
 ſamme Tanker, gav deres Henrykkelſe en Mat-
 hed, og deres fine Fornøiſelſer en Glaphed.
 Kort, vore to Elſkende endte med den oprig-
 tige og gienſidige Tilſtaaelſe, at De for længe
 ſiden havde anſeet hinanden, førſt med Lige-
 gyldighed og endelig med en temmelig ſtor
 Brantenhed. Hevnens Tempel var et Para-
 diis! Saavidt gaaer det med Genſomheden!
 Jeg bliver ligesaa bange ved Synet af et Træ,
 ſom jeg vilde blive, om jeg kom til at ſee et

dødt Menneske. Eensomhedens Glæder bestaae blot i en uforskyrret Søn.

Og dog har Frue Baronessen malet Land-
skaber med saa megen Smag, og med et saa
højt Balg af Gienstande, at De derved giver
et Beviis paa den Fornøjelse, som De maatte
have føelt ved Skildringen af Naturens skøn-
neste Situationer.

Jeg har offret disse Bagateller mere Op-
mærksomhed end det skikker sig for mig. Dette
er nu engang min Daarlighed; jeg kan aldrig
gaae forbi mit Staffelet, uden at gjøre et Pen-
selftrøg; jeg vil ikke male mere, thi jeg maler
for godt; det synes hos mig mere at være en
Beskæftigelse end en Fornøjelse. Hvad synes
De om disse historiske Stykker?

Denne Lucretin henrykker mig, Brutus
hæver Dolken til Guderne, og synes paa dens
blodige Spids at øjne Roms Redning og
Hevn.

„Puh! jeg vil kaste denne Lucretia bort af
min Samling; hun er en Satire over vort
Rion. Tilmeld siger man mig, at der ikke er

et sandt Ord i den hele Historie. Men her kun, min fiære Karl, vedblev Baronessen, i det hun reiste sig, betragt hiint Malerie af den elskværdige skotske Dronning, og hiin Cleopatra, som med sin hele Ild iler ud af sin Antonius's Omarmelser, og stiller den hele Opvigthed i hendes Person til Skue; betragt Messerschmidt's i hendes Paaklædning, den hele Ruus af hiint ønskede Optrin, hvori hun kaster sig for den ubevægelige Augusts Fodder. Der er en Lighed i disse ulykkelige Koners Skiebne. Cleopatra var lovet til Pompejus, havde Kydelse af Cæsar, men triumferede kun i sin Antonius; Marie var lovet til Frank, havde Kydelse af Darnley, men triumferede blot i sin Bothwell. Disse ere vort Rixens Prydelser, Mynster paa vellystig Frihed, uden nedrig Frækhed; Lidenstkaab uden Kaserie, Kydelse uden Mættelse; de plukkede alle Kierlighedens Roser, uden at lade den friskeste Dugg falde; deres Fornøjelser vare for afvejlende Begierligheder.

Nu maae vi sige vore Læsere, at, siden Baronessen havde forladt sit Sæde, og i det

hun var sysselsat med hendes Erklæringer over den skotske Marie og over den egyptiske Cleopatra, havde hun kastet to Dine af en saa levende og om Skønhed paa Karl, at hverken Maries eller Cleopatras Dine tydeligere kunde have udtrykt de Hemmeligheder, der laa skjulte i hendes Barm, som lidt efter lidt havde mistet sin Bryst-Strimmel.

Men Karl forstod intet af alt dette. Han saae paa Malerierne. Baronessen saae sig i den Nødvendighed, at lægge sin Arm paa hans Skuldre; hendes Mund nærmede sig hans Kind. Følelsen af en sneehvid, fyldig Arm vakte Karl af hans Betragtninger; hendes Stilling gjorde ham urolig; hans Øje bemærkede hendes Læbers Tilbøjelighed; en flygtig Rødme bedækkede hans levende Ansigt. Hvor megen Tid behøves ikke til at skildre et Optrin, som knapt varer et Øjeblik!

Med det halve Øje, hvormed han havde betragtet Baronessens Stilling, følte han en sagte Bæven i sit Hjerte; han var overrasket, han var frygtsom, han var virkelig dydig, han bøjede derfor ikke sin Kind til hende, ikke

heller forlod han Baronessen pludselig, uden Understøttelse; han vendte kun sit Ansigt bort, hvilket næsten var det samme, som om han dristig havde vendt sit Ansigt mod hende; thi hans glødende Kind kom i Berørelse med Baronessens varme Mund; hun trykkede det første strafværdige Kys paa en skyldfri og rødmenende Kind.

„Lille Kar! — sagde hun — skal jeg da forgives have talet en heel Time!“

Imedens hun endnu taledes, traadte Baronen ind, og da han mærkede, at hans Gemalinde bragte sit Halsstørkle i Orden, og at Karl var stille og bestyrtset, undskyldte han sig formedelsi sin pludselige Indtrædelse.

Min Herre, — svarede Baronessen med fuldkommenen Gatning — vor Philosoph har en indgroet Raahed. Jeg bestormede ham hemmelig, i en vis Graastand, med Djæfaste og Tiltale; og jeg blev endelig nødt til at vove et aabenbart Angreb. Yndlingen rødmer; men dersom han ikke havde vilst denne Rødmen, saa skulde jeg troe, at han havde

de ligesaa liden Tølelse, som vor store Apollo i Forgemaaket. "

"Frue Baronessen — svarede Friherren — beviser ham en uendelig stor Ere; men en meere umenneskelig Tølelse er vel endnu aldrig bleven paalagt en Bye-Lomme; han er ingen Ruffus, han vil ikke lægge Eg i fremmede Reber. Jeg tilbød mig at gjøre ham bekendt med Nympher fra Seinen; jeg fortalte ham om Deres Beddemaal med Grevinden, men da gjorde han et saa langt Ansigt, og talte i en Skriftetone, som en Måhrift Broder. Dog — jeg forglemmer Hensigten af min Opvartning; jeg kom, for at melde Dem en frisk ankommen Frankmands Opvartning; han fortier, som han siger mig, af grundede Rarsager, sit Familienavn; han kalder sig Baurien; og er den samme Herre, som blev mig anbefalet af Hertugen af B —, der pludselig forsvandt; og hans Venner har ikke engang den Beroligelse, at vide, om han er guillotineret, eller blot myrdet. — Baurien har i Dag været hos mig. Ak! det fuldkomne Menneske! Naar han først har

lært det tydske Sprog, Karl, vil han blive deres Medbejler og Mønster. Jeg anbefaler ham meget til Deres Opmærksomhed. Lad hans Guinhed og hans Exterieur gjøre Indtryk paa dem; hæng ved ham, som varmt Lat! —

Ellevte Kapitel.

* * *

Da denne Hr. Baurien — om hvis antagne Navn vi maae underrette de af vore Læsere, der ere ukyndige i det franske Sprog, at det betyder saa meget, som Døgenigt; et Navn, som endnu alt for lidt skildrer hans Karakter, thi det Følgende af vor Historie vil vise, at han kun alt for meget dueede til meget Ondt og mange Ulykker; jeg siger, da denne Hr. Baurien paastaar en Karakter af yderste Vigtighed for denne vor virkelige Historie, og da det er os magtpaaliggende, at gjøre vore Læsere den smigrende Fornøjelse, at opdage hans Karakter af Begivenheder

ne, — saa ere vi tilbøjelige til ved denue Lejlighed at give Slip paa vore egne Tilfredsstillelser, da vi kunde gjøre et Forsøg paa, at pryde vor Fortælling med en Tacitus's skarpsindige Tanker, og en Sallust's forskønnede Talemaader.

Vor Forfatteren af Familiehistorier, som vi, har paa en Tid søgt, at trylle deres Læsere ved det Forunderlige. Den store Hob Læsere, de eeneste, som vi Nutidens Forfattere hellige vore natlige Arbejder, synes nu omstunder at finde meere Fornøjelse, naar man fremmer dem saaledes at de ere nær ved at tabe Forstanden, end om man hjælper dem, at gjøre den tilbørlige Brug deraf. Det er lettere, at opvække vor Forundring, end at tilfredsstille vor Dom. Langsomt snigende, hastig løbende, eller roelig indspærrede Beenrad, udfordre ingen stor Phantasie. Vi kunne ikke agte noget Værk højt, som ved dets Beskæftigelse med mennesskelige Karakterer ikke engang kaster et Sideblik paa den stakkels forladte Natur, — ikke skildrer Tølelser, om hvilken ingen tilbørlig

kan domme, da ingen har føelt den; og enhver som skriver om Spøgelfer, skulde skrive for Spøgelfer; men den, som skriver om Mennesker, han vender sig til sine Medborgere. Fortællinger om Mennesker blive, hvis de ere flet skrevne, ufortient kaldte Romeller; og ere de gode, hedde de meget urigtig Opfindelser.

Men naar man tilstaaer, at saadanne forældede Prydelsers Blanding med Nutidens Sæder, ikke er meget Beviis for, at han paa en uforstaaet Maade vil skade Læserens Forstand; saa ville vi, i al Ydmyghed, gjøre et Forslag til denne nye Behandling af en nu brugelig Novelle. En vis udenlandsk Forfatter, som formedelt sin Snaabels Længde ikke er ganske ubekiendt, og som ikke stod i ringe Gunst hos An Tids Damer, skienkede Verden en Samling af Underligheder, i en meget underholdende og forskiellig Romanse, med den Titel: — „Forvandlingerne.“ — Vi give Dem derfor at overveje, om det røbede mindre Digtekræft, eller om det mere vilde fornærme den sande Natur,

som det hos mange nyere Forfattere med Flid
 skeer, dersom vi vilde indføre den tyvagtige
 Merkur i en almindelig Forsamling; eller
 Apoll, som Forfatteren af mange anstødelige
 Efterretninger, i et Ugeblad; eller dersom vi
 ved Mars's Fremstillelse i et Glædens Tem-
 pel vilde forurolige en lemlæstet, gammel,
 rüg Gnieplind i Henseende til hans Venus's
 Keenhed. Ere Guder og Gudinder ikke lige-
 saa tillokkende, som hine højtravende Perso-
 ner, der frybe frem af deres Kroge? Udvi-
 lingen's maleriske Ansigter røbe ofte tilstrække-
 lig Phantasi; men den pludselige Skielven,
 hvoraf mange blege og elskværdige Fruentim-
 mer overfaldes, er ej allene nudstaaelig fræn-
 kende, men minder os bestandig om Trylle-
 speilet, saaledes som det for nogle Aar siden
 blev opført, hvori der efter det yndigste Tryl-
 lerie af Druer, som svulmede af en blom-
 strende Modenhed, eller efter Ansigter med
 Englesmilt, pludselig lod sig see et høist fryg-
 tetlig Dødningshoved, der opspærrede sine stræk-
 felige Rævebeen. Denne Oppløsning foraar-
 sagede, som hiin græske Digters Sorgespil,

mange Aborteringer; men denne Fremviser af Dødningshoveder udelod sit gorgoniske Slutnings-Stykke, efterat han havde overbeviist sig om dets store Uduelighed; han ombyttede det med Billedet af en Fugl, hvorved alt det Rørende tilsidst faldt bort. Vi tør derfor hverken overdrive eller være smagløse.

Blandt vore Under-Forfattere fandtes nogle, som have føelt saa liden Agtelse for den ærbørdige Natur, at de af naturlige Aarsager søgte at erklære overnaturlige Syner for beskeedne; og vist nok fortjener deres Skarpsindighed Anbefaling; i det den Evang, de derved maatte paalægge sig, opvækker Medlidenhed. Men Fortællinger, som endog ere udførte med den sieldne Muelighed, læser man dog kun som Sinddigte; blot for at see hvorledes de endes; og i Sinddigte kan den Overraskelse, de saa omhyggelig søge at opvække, ikke opvækkes. Forgieves søge vi i saadanne Værker efter hine indtrængende Sandheder, som spire i Hiertet, i det Phantasien blot udstrøe forvisnelige Blomster. Intet er saa

ffiont, som Sandheden; men intet er ogsaa mindre varigt, og dette er mærkværdigt.

Skulde det derfor hændes, at alle Aander og Spøgelses Historier, hvilket endnu sørend Slutningen af nærværende Aarhundrede kunde være Tilfældet, saa tør vi berødelige vore ædle Medbrødre med den Forsikring, at der endnu vil blive nok tilovers af det Forunderlige i Naturen, naar de kun vilde gjøre den tilbørlige Brug af Djet, som efter vor Mening, er lige saa meget værd for en ægte Novelle-Skribent, som blot saadan menneskelige Begivenheder er værd, som hiin Heksekiep, eller ethvert andet Slags manende Kunst, hvoraf de nu maae betjene sig, for at aabne andres Døre. — I Munken, — en engelsk Novelle, som ogsaa fandt en tydsk Oversætter, — forsyner Diævelen i denne Hensigt Ambrosius med en fortryllet Myrthe. Placien til dette Værk synes at være udfæstet af en Dreng, og udført af en Mand. — Naar imidlertid en Novelle-Skribent ikke vil gjøre anden Brug af sit Dje, end til at bortødsle

sammes fine Skuekraft paa fremmede Bøger, eller paa sine egne; fort, naar han vager sig ved, at bestue Naturens Gang, maae han vist nok fremstille et Malerie af Søderne, saaledes som de findes i Beenhuse, og i Stedet for de af os anbefalede Guder følge hiin digteriske Sværms Raad, — Spøgelse maae støde paa Spøgelse og kæmpe i Mørket.

Men kunne ikke ogsaa vi, hvad os angaaer, blive dablede? Vi tilstaaer, vore Binduer ere af Glas, og kunne gaae itu ved Smiaastene, som kastes af gemeene Drenges, eller ved strenge Kunstdommers Kanonskud. Vor Hensigt var at fremstille et Naturen lignende Billede; men vi kunne ikke indsee, at dette var uovereensstemmende med det Forunderlige. En indsigtsfuld Dommer, en højtidelig selvalgt Critikus, som aldrig har siddet i Naturens hemmelige Raad, vil holde mange af vore Sandheder for digteriske Opfindelser. Han vil ikke let begribe, at Naturen undertiden temmelig stærk sammenknytter de meest kontraste Besynderligheder; og paa en gandske chemist Maade amalgamaserer de siels-

nefte Metaller; og foreene saadanne Forskieligheder i een eeneste Karakter, som den for det meeste finder fuldkommen tilstrækkelig, til dermed at besætte mange almindelige Røller.

Vi sige dette til Forsvar for Mauriens og den Platonikers Karakter, som i det Følgende træder frem; og nu vil jeg, til min egen Lættelse, og til Lættelse for hiin bedre Halvdeel, den redelige Læser, slutte min Afhandling om det Forunderlige i Noveller og Tildragelser.

Vi vende tilbage til Hr. Maurien, hvilken, som un homme infiniment aimable, ikke vil tage denne lille Tilfidesættelse ilde op.

Den første Gienstand, som det frieherlige Huns bemærkede i denne Herres Charakter, var hans Exterieur, som virkelig kun alt for hyppig er det første man bemærker hos en Fremmed. Maaskee skulde Mennesker ikke bedømmes efter deres Udseende og Lyd, ligesom Mynter. Naturen havde med sit fineste Penselstrøg betegnet denne Mands hele Skikkelse ved disse Ord: „Dette er et overordentligt Men-

nesse!" — Men videre gif den ikke; og hans Overordentligheds Bessaffenhed maatte ulyseligvis først blive opdaget ved hans Medmennefters praktiske Erfaring.

Baurien var meer end middelmaadig høj; saa at det kun kostede ham liden Anstrængelse at give sig en majestætisk Anseelse, naar en dristig og værdig Stilling udfordredes. De fineste Farver, hvormed Naturen nogensinde har malet et menneskeligt Ansigt, skraalede i hans Mine; hans Øjne havde den sorteste Glans; en flydende Lid sunklede i hine yndige Fordybninger; hans mandige Nalb forhøjede hans Ansigtssfarve; og foruden det Udtryk, den gav hans Mine, vilde den kun have meget lidet meer end den højeste Qvindelige Mildhed.

Da Naturen dannede sin Baurien, syntes den at have havt det Forsæt, at danne en Qvinde; men ved den, det andet Køn ejendommelige Følsomhed, havde Baurien selv gjort sig til noget meere, end til en Mand. Hans Stemme havde en Omfang, der indbesatte de enhver Tone af de menneskelige Lidenstaber;

Ureflygt viiste sig ved dens lydelige Veltalen-
 hed; smigrende og rørende var den i sin melo-
 disse Blødhed; og næsten fortryllende i sin sag-
 teste Høisken. Hans hele Legeme blev oplivet
 ved de meest udtryksfulde Stillinger; det var
 en legemlig giort Stemme; veltalende i Ord,
 og endnu meere veltalende i Handlinger. At
 fortrylle, var en af Bauriens Kunster; naar
 han kastede sig for en fornærmet Skønheds
 Fodder, døde hendes Høvn; hun føelte øje-
 blikkelig, hvad hun aldrig tilforn havde følet;
 og kun at høre paa ham, var nok til at fuld-
 ende Fulsørelsen. Naar en Modstander an-
 klagede ham, blev hans Siel uroelig, hans
 Stemme forlod ham; hans faste Dje, hans
 opfarende Bevægelser forkyndte en Kamp af
 stridende Lidenstaber i hans rystede Siel.
 Havde han indladt sig i en Vens Sag, for-
 bandt han sin Vens Liv med sit; og naar det
 syntes, som om han vidste for meget, saa
 fandt man, at hans Vens Skiebne blot hang
 af Bauriens Villie.

Hans Genie var meget sandsynlig afpasset

efter ethvert Tilfælde; i det mindste havde
 han fundet det saaledes, at det overvandt
 alt, hvorpaa han burde anvende det. Med
 en stille udholdende Flid forbandt han en hid-
 sig og virksom Driftighed; vi maae — pleiede
 han at sige — vove et Kast i de menneskelige
 Livs Spil. Hans Lidenstaber vare voldsomme
 naar de havde frit Løb; eftergivende, naar de
 bleve standsede. Han var skarpsindig og op-
 finderisk; maadelig og vellystig; gierrig og
 ødsel. Hans ubegrændsede Siel omfattede den
 højeste Grad af enhver Lidenstaber; bøjelig eller
 fast, følte den ikke menneskelige Begivenhe-
 ders Indflydelse; aldrig var den saa elendig,
 at den opgav Haabet om Rydelse; aldrig saa
 ydmyget, at den havde fundet glemme Vren.
 Men da hans Indbildning havde en højere
 Storhed, end hos andre Mennesker, geraa-
 dede den ofte i Forlegenhed, som en Hvalfisk
 i lavt Vand; vist nok vare Mennesker Redska-
 ber i hans Haand, men til mange uhyre og
 romantiske Planer vare de for usikre og svage.
 Han troede, som Archimedes, at han, naar
 han kun havde bekvemme Redstaber, besad

Duelighed nok til, efter Behag, at bevæge Jorden. Hans Planer vare for romantiske, til at fortiene Troværdighed.

Baurien havde været en Reifende, som havde prøvet sine Medmenneffers hele Ondskab og hele Velvillighed; han havde været Fyrstens og Hertugens Fortroelige i Deres Slotte, og Bønders i deres Hytter; en Mand, som havde gransket i Eensomhed, og handlet i Livet; som kunde lee ved Fornøjelser og være ligegyldig ved deres Mangler; et lastefuldt Menneske, men en stor Mand, som endog var i Stand til at øve Dyden.

Saaledes var den Mand, der nu fremtraadte for Friherren af Breischach og hans Gemalinde, med en Beskedenhed, hvorved hans Stemmes indtagende Tiltale og hans gandske Opførsel blev forstionnet. Hans uimodstaelige Ynde var neppe seet, førend man maatte føle den, han vandt deres Beundring, og vilde have vundet deres Tilbøjelighed, dersom Følelsen ikke havde været for stærk for saadanne ædle Personer.

Hans Samtaler behagede og vederqvægede ved Mangfoldigheden af dens Gienstande, ved hans Anmærkningers Fiinhed, og hans hyppige og nye Underviisninger. Han kunde blot underholde i sit Modersmaal; og undskyldte sig for sit utilgivelige Ubekiendtskab med et Lands Sprog, som han baundrede og ærede. Men man tabte vist intet ved hans Underholdning i hans Modersmaals glimrende Udtryk, et Sprog, som i sine almindeligste Talemaades, og i sin selskabelige Stil, indeholder hiin Fiinhed i Udtrykket, hiint Liv i Tanterne, hiin epigrammatiske Skarphed, som kunde forsyne vor nærværende Mængde Dramaturger med et større Forraad af Vittighed, end de nu ere i Stand til at frembringe, naar de ville vise deres meget overbærende Tilhørere den, forudsat at Vittighed skulde være dem ligesaa tienlig, som Pantominen.

Han skildrede meget vigtige Hændelser i den franske Statsforandring; men han skildrede dem, uden at indlade sig i Erklæringer, i det mindste ikke anderledes, end derved, at han, imedens han med udholdende Taalmodig-

hed hørte paa Friherrens Snakksomhed, undertiden svarede med et beklagende Træk paa Skuldrene, eller med et samtykkende Nib med Hovedet, eller en pathetisk Bevægelse med Hoved og Hænder. Efterat Baronnen havde udtømt alle sine Tanker, kunde man see saa klart igiennem ham, som igiennem et tomt Glas.

Man spurgte ham om hans nærværende Stilling. Han sagde, den var ganske passende til at overlade sig til hiint behagelige Længsel, som en Landflygtig føler, naar han blot lider for forgiæves anvendt Umage, for deres Bæste, der have fordrejet ham. „Det vilde være strafværdigt af mig, dersom jeg kunde nyde Roelighed, saa længe mit uslykkelige Fædrelands Blod strømmer af alle dets Arter. Nej, min Herre! naar jeg væder mit Brød i Vand, gjør mit Hjertes Reenhed mig det stedse til et herligt Maaltid. Jeg er en Landflygtig, men jeg er endnu stedse en Patriot. Og om den retfærdige Alcibiades endog beskrev den Muffelskal, der fordømte ham, skulde jeg da vel klage over, at mine Hensigter bleve miskiendte af mine Medborgere?

Eensomhed, min Herre! er ikke skræffelig; her finder jeg, at Naturens Nødsrøftigheder ere saa saa, saa at jeg ofte forundrer mig over, hvorledes et tænkende Væsen kan flage over Armod. "

" Dette er netop det samme — raabte Baurien — som vor store Philosoph Weishaupt saa ofte har sagt. Og jeg kunde nok sige, det er sandt; men besynderligt er det, at, siden Naturens Nødvendigheder ere saa saa, Philosopherne kunne tale om Retsfærdigheden i en almindelig Deeling af Jordegods, og om en Ager-Lov. "

" Al, min Herre! — svarede Baurien, rænkfulde Mennesker søge kun alt for ofte at antage en menneskeslægts Lærers berømmelige Charakter. En Philosoph skulde kun give Raad, hvorledes Rigdom kunde anvendes; men han er ikke meere Philosoph, naar han erhverver Rigdomme. Philosophien har sine falske Mynster, som vel have Præget men ikke Værdien. Jeg har seet mange af mine Landsmænd, som toge deres Tilflugt til dette gode og skønne Land, men de have ikke behaget mig. Jeg se

ver yderst indgetogen. Landzforblisning maae ikke gjøre nogen Patriot til Forræder!"

„Denne Tænkemaade er ædel, min Herre! — svarede Baronnen; — dersom De vil gjøre mig den Ære, at tage til Takke med et Bærelse i mit Huus, torde maaſkee deres Ophold hos os blive lettet ved den Opmærksomhed, jeg vil ſiænke Deres Fortienester. Min unge Ven Karl, ſom De her ſeer, vil være ſtolt af, at kunde gjøre Dem een eller anden Tjeneste; og Deres Selſkab vil være lærerigt for en Ungling, ſom endnu mangler Menneſkefundſkab og fine Sæder."

Jeg vil, til min egen og Læſerens Mæghed, ikke igientage de uendelige Forbindtlichkeiten, og den ſtore Mængde Indvendinger, ſom Bauriens Vittighed ſtillede mod Friherrens Indbydelse. Virkelig blev for Baronnen det Ønſke, at have ham til Selſkab, gandske tilintetgiort. Intet kunde overſtige den ubøjelige Tranſkmands Beſkeedenhed.

Baroneſſen paatog ſig at mægle, hun ſkildrede alle Beqvemmeligheder, hvilke, ſom hun troede, ſelv vilde anbefale ſig; og beklage-

de, at han vilde nægte dem Fornøjelsen af hans Omgang. Alt var forgiæves. Frue Baronessen var trop flatteuse. — Hun hæftede sine Dine paa Baurien; et uvilkaarligt Dje-kast ytrede noget meer tiltrækkende, end en blot mundlig Indbydelse. — Ah! mon Dieu! Je suis acablé de vos bontés; je suis au comble de sensibilité; il me couteroit trop cher de vous resister. —

Ligesremt, og uden Billeder; Hr. Baurien fandt sig meget beqvemt forserget i Friherrens Huus; og nød i al Roelighed des diners magnifiques, et des soupers divins, ligesom om han havde været i Paris. Imidlertid havde Karl en stor Glæde af Hr. Bauriens selskabelige Egenskaber, og var ret glad da han saae, at en saa elskværdig Mand ikke var nødt til, at leve af den Tøde, som ved hans Hiertes Reenhed blev til et vellystigt Maaltid; og at denne fordrebne Patriot syntes at nyde al Roelighed, i det hans Fædreland blødede af alle sine Saar.

Tolste Kapitel.

* * *

Uden enten at lade sig blande af den Glands eller svække af den Nydelse, som i det friherlige Huus bleve ham til Deel, vare vor Franskmands glæderige Dage ikke uirksomme; omhyggelig benyttede han sig af hine Mellemrum, som mange tilbringe med Klage over et moissommeligt Liv; ofte fiernede han sig fra Midnattens Svær til natlig Undersøgelse. Hans nærværende Bestæftigelse var, at lære det tydske Sprog; han vidste, at ethvert af Glidens Arbejder med Nøjagtighed lader sig udregne; og at Sproglæren, hvis Kundskab opblæser saa mangen lærd Dagdrivers Forsængelighed, tilsidst ikke var andet, end en vis Sum af Dage tilbragt med udholdende Umage.

„Hvad de døde Sprog angaaer — sagde han — da ere de ved den europæiske Literaturs nuværende Tilstand ikke af uundværlig Nødvendighed; vi have Mønstre til ethvert Slags Skrift; jeg søler ingen Stoltshed af at skrive

noget Nyt i det grædske eller latinske Sprog, som i mit Modersmaal er uefterligneligt; jeg gad ikke klæmpet med nogen af mit Fædrelands Digttere, for at quæle ham med olympisk Støv, eller paa en grusom Maade sonderlemme ham med en blyebeslaget romersk Cestus. Vor Residents Sprog er en gangbar Mynt; men de Sprog, hvis Udtale endog er Menneskene ubekiendt, ere blot mærkbare Skuepenge, som høre til den lille bitte Konfcienders Kabinet."

Imidlertid bestyrkede hver Dag sit Bekiendtskab med vor Helt. Han udvidede sine Blik ved nye Beskuelse af det menneskelige Liv; han stierpede sine Kundskaber med en eller anden passende og ikke let glemmelig Anekdote, thi den kom immer i Forbindelse med hans Bemærkninger; og i det hans undervisende Sandheder vare een af Alderdommens Viise værdige, viiste han Alvorlighed uden Stivhed, og Munterhed uden Overgivenesshed. Karl førte ham igiennem Byen; og den Jær og Belyst, hvormed Baurien undersøgte dette Sted, var saa stor, at Karl, dersom han ikke havde holdt

ham for en stor Philoloph, vist havde kunnet antage ham for en ikke uomhyggelig Speider.

Saa meget er vist, at vor Helt ofte i sit Hiertes Tensfoldighed, forundrede sig over mange besynderlige Begreb, som undgik Fransmandens frugtbare Indbildningskraft. Paa een af de største frie Pladser i Byen, sagde han til sin ledsager: „Jeg erindrer mig her, hvad jeg for kort Tid siden har seet i London i St. George-Fields, hvor en Sværmer havde samlet 50,000 Mennesker om sig; pludselig indfandt sig en Hob Pøbel; og i det den hastig adsprededes, saa man Flammerne bryde ud paa forskjellige Steder af Engellands Hovedstad, og Skrækken var almindeligere, end Ildbranden.“ —

Karl forsikkrede ham, at man her ikke havde Marsag at frygte for noget saadant, og at man ikke saa let lod sig indjage en blind Skræk.

Troe ikke det, min Herre! — svarede Baurien, der er intet lettere, end at foruroge en riig Stad. Ingen Mennesker ere mere frygtsomme end de Rige. Jeg har endnu ikke

her seet nogen Plads, som havde en heldigere Beliggenhed til en Træfning eller til en Lejer; her kunde Hamborg blive belejret eller plyndret, naar Folket kunde blive bragt i en ordenlig Stilling. Menneffene blive snart Soldater; de besidde en stor Duelighed til at myrde hinanden. Hine hinderlige Huse maatte først nedrives, dertil behøvedes kun nogle faa Timer." —

Karl igientog sin forrige Anmærkning og sagde: „Vi ere, Himlen være Lovet! sikke for saadanne Uroeligheder. Ingen Sværmer vil her kunne gjøre, hvad der i London vilde være ham en let Sag.

„Rigtig, — svarede Vaurien, — men det hænder dog min Ven, at det Banseeligste undertiden gandske pludselig skeer."

Vaurien kunde ikke gaae Michaelis's Kirke forbi, uden at føle det Ønske, at bestige dets Taarn.

„Det er en anseelig Høide, — sagde han, jeg elsker alt Fremstikkende; min Aand hæver sig med mit Legeme; jeg fandt aldrig større Fornøjelse, end naar, paa min Vej over Alper-

ne, et Tordenvejr pludselig brød ud under mine Fødder. Havde jeg været halvtredsfindstyve Alen dybere, var jeg blevet dræbt. Den fiernesufende Stormvind styrtede mig til Jorden. Paa Pyrenæerne plejede jeg gierne at klattre op ad de steile Bierge; og sjæne ned i den skumle Dybde, og fra Schweits's iisdækkede Biergspidser beskuede jeg med Fornøjelse Naturens ødelæggende Kraft, naar et Bierg revnede, tordnende rullede ned og brusede som Oceanet."

Da han havde naaet den højeste Spids af Taarnet, saae han ned.

"Hvor latterlig — raabte han — ere ikke de næsten usigtbare Optrin under os! Ikke en eeneste Lyd af deres evige Allarm naaer op til os; Bognene synes gandske sagte at glide hen; neppe kunne vi blive hine stolte ufornuftige, ufuldkomne Væsener vaer. Dette Sted, Karl! er et Sæde for en Philosoph; kun her føle vi Himlens uforstyrrede Stillehed."

"Og dog, min Ven! — vedblev han, — kunne vi ikke erholde nogen sande Kundskaber,

naar vi holde os for langt fra Menneskene; vi blande os imellem Daarer, for at lære hvad Wiisdom er. Tænk Dem et Antal Wiise forsamlede paa denne Kuppel! De skulle ikke vide noget meer om Mennesker, end de i denne Højde kunne kielne. Hoor ubetydelig vilde den uophortige Bevægelse af hiine smaae Legemer synes Dem. De vilde finde Ilgesaa lidet Tillokkende ved disse Optrin, som vi, naar vi see efter Maanens Tilsyneladelser. Men troe De mig, min Ven, disse Wiise vilde dog holde deres lille Republik meget vigtig. De smiler! — Men dette er just vor Historie! Hine neden under os vandrende Wiise danne den samme Republik, som jeg skildrer; De holde sig for høist betydende, og betragte Tilværelsens Værd uden Indsigt, og dog med Stoltthed!"

Da de steege ned af Taarnets Spidse, som havde givet Anledning til saa megen mandig Wiisdom, at den ærlige Ungling maatte holde Franskmanden for begejstret, besluttede de, da de ikke traf noget Menneske, som hindrede de

res Videlyst, at gaae omkring i denne store Bygning, og undersøge dens øvrige Indretninger.

„Karl — sagde Vaurien — Deres Landsmænd ere meget trofskyldige. Jeg foreskilder mig, hvor let det vilde være, at efterlade her brændbar Stof, som paa en skult, men sikker Maade, kunde sætte denne ædle Bygning i Lue, imedens den nedrige Mordbrænder i al Sikkerhed kunde nyde Synet deraf.“

Karl svarede: Det er ganske sandt, min Herre! thi Opsynsmændene ere skammelig efterladne. Men maaskee er en saadan Tanke aldrig faldet dem ind, ligesaa lidt som jeg nogenstunde har tænkt derpaa.“

„Franskmændene — sagde Vaurien — ere meget opfinderiske Hoveder og Lydskere have meget trofskyldige Hjerter.“

Vaurien ønskede at kunne besee Tøjhuset; men det var umuellig at faae Udgang. De yderste Fæstningsværker vilde han paa en Spades feresart med Baronnen tage i Djesyn.

„Jeg er altid — sagde han — meget nysgierrig efter at vide, høori det Lands Styrke bestaaer, som jeg beboer. Man faaer kun liden Oplysning af de flygtige Reisende, eller af en tør Forsatter af en Ordbog. Hvad jeg seer med mine egne Øjne, forskaffer mig altid nye Begreber, skulde de endog kun tiene til, at rette andres Feil.

Franskmændens Talenter og Dyder vandt daglig meer og meer vor Helts Tilbojelighed. Caavidt han vidste, havde Maurien givet mange Beviser paa den uegennyttigste Tænkemaade; og siden hans Fremgang i at tale det tydske Sprog, havde han biesagt mange Uenigheder i Huuset til begge Partiers Fornøelse. Baronén havde trængt paa, at han blev forsynet med Penge; og disse bleve meget gavnlig uddeelte iblandt Huusfolkene, og heller ikke nægtede den Fattige.

Naar Deres Regiering — sagde han — vilde holde Lediggjængeren til Arbejde, saa vilde deres Gader ikke saa ofte frænke Menneskefiærlighedens Øjne; i China er ingen fattig. Alle Mennesker kunne arbejde; den Blinde kan

drage et Hiul; den Hulte kan bestille noget, hvortil Synet er nok; Alderdommen kan have siddende Arbejder, og selv Barndommen kan sættes i Virksomhed."

Alle Munde vare fulde af Berømmelser over Baurien; saa vel i smaae som i store Selskaber viste hans Talenter sig uundtømmelige, og formedelst deres Mangfoldighed trættede de aldrig een og samme Fortreffelighed; Lethed, denne Geistens Tryllerinde, gav hans tungeste Bestræbelser et udmærket Vnde. Ingen syntes meer at fortjene Lobtaler, og ingen mindre at begjære dem. Baronessen var uden Maade indtaget af hans Opførsels Vnde, Baronen fortryllede de mangfoldige Gienstændes for hans Samtaler, og saa manges Plan, der knyttede ham endnu fastere til ham. Karl betragtede ham, som et Monster paa Smag og Menneſtefærlighed. Det philosophiske Selskab i det friherlige Huus troede i ham at have fundet en værdig Medlem. Dyl formodede, at det ikke manglede ham paa Aand; Tompson opdagede hos ham en rig Skat af

Anekdoter, hvormed han kunde fylde sine
 Blade; og selv den galdede Weishaupt holdt
 op at tale, for at høre paa Bauriens sireni-
 ske milde Stemme; i det Hr. Wurmbbrand til-
 flappede ham Biesald, og nøje mærk de sig
 hans Udtryk.

Alvensleben blev efterhaanden ved Bau-
 rien fortrængt fra Besiddelsen af hans unge
 Vens, Karls, Tilhøjelighed.

„Alvensleben, — sagde Karl, — er en
 Mand af Erfaring, men han er ikke bereist.
 Der er noget saa indknæbent i hans Djæst,
 en vis Kaaehed i hans Sæder, og en Man-
 gel paa Smag for finere Faldkommenheder.
 Baurien er en Borger af Verden; han føler
 derfor ingen Fordomme i Henseende til Hen-
 givenheden for et Sted eller et Menneske;
 desforuden er han ædelmodig; thi han taler
 godt om Alvensleben; men Alvensleben roser
 aldrig noget hos ham; som han hos en anden
 vilde fundet meget prisværdigt.“

Men der var noget af et hemmeligere
 Slags, som lurede i Karls Hierte og lod denne
 Sammenligning falde fordeelagtigere ud for

Frauskmanden, end Tydskeren. Karl havde meget høimodig bragt den afdøde Blasius Gertes Enke, Leonore, i en lille Speceribod; og da Ynglingen med al Oprigtighed fortalte sin Ven, Aldensleben, heele Sagen, gjorde han smilende den bittre Anmærkning, at Fruentimmer af en vis Alder vare den herskende Smag; — og da han miskiendte Karls Velvillie, gav han ham en meere godt meent, end behagelig Advarsel imod flette Bekjendtskaber. Men Baurien gav strax, da Hemmeligheden blev ham betroet, Karls Forehavende sit Biesald.

Jeg kan selv spare nogle Smaating for at formere Leonores Dylag; jeg anseer dette for en Told, jeg yder Dyden, og for en Velvillighed, jeg skylder Venskab; hun er en Søster af en ulykkelig Klasse menneskelige Væsener; og mit Hierte bløder, naar jeg betænker, at denne talrige Klasse bestaaer af qvindelige Skabninger; vi give dem det hæslige Navn — horer; — men Menneskelighedens Stem:

me formildder denne nedrige Benævnelse ; et saadant Fruentimmer er Moder, uden at være Kone.

Trettende Kapitel.

* * *

Albenslebens Mistanke, som vi ved Slutningen af det forrige Kapitel have berørt, vilde viist ikke have vist sig saa ganske ugrundet, naar han og Karls øvrige Venner, ligesaa godt som Baurien havde vidst, hvad der foregik i Leonores lille Boelig ; og virkelig er Velvilligheden, om den endskiøndt ligner en meget virksom Dyd, ikke af det meeste vedvarende Slags, thi Giveren og Modtageren blive snart kiede af hinanden.

Vi ville ikke sige, at en langt mægtigere Drist end blot Belgiorenhed gav Anledning til vor Helts hyppige Besøg i Leonores Boelig.

Da vi ikke troe at Skildreren af det daglige Liv kun overhovedet har en lovmæssig Forpligtelse paa sig, at følge hans alvorlige Med-

brødres behagelige Fremgangsmaade, som gandske sagte gaaer frem efter Ordenen i Angivelserne af Tiden, — og da vi ærlig tilstaae, at selv en Feil i Tidsregningen (allerhelst naar Læseren er ligesaa ubidende og ubekymret, som Forfatteren,) ikke er den strafværdigste Forbrydelse, hvori en Beskriver af det daglige Liv kan gjøre sig skyldig; — saa have vi hidindtil ikke saameget taget Begivenhedernes som Charakterernes Eenhed i Betragtning. Vi ville derfor vedblive, at meddele Mærkværdighederne om vor Karl i større Sammenhæng, førend han bliver fortroelig med alle hine store Personer, hvis Omgang han nu nyder.

Da Karl og Baurien ved deres Belgier-ninger fuldkommen havde forserget den afdøde Gerkes unge Enke i hendes lille Krambod, bemærkede hun med stor Skarpsindighed, at Vahrene maaskee ikke kunne være til at underholde sig hiemme. Hun bortlejede derfor flogeiligen de øvre Værelser; og derved gjorde hun at Huset underholdt sig selv. Skulde denne Omstændighed forekomme mange for ubetydelig til at fortiene en særdeles Omtale,

saa bliver den næst en anden Anmærkning, som findes i den sidste Halvdeel af dette Bærk, blot anført til Erindring for dem, som ikke holde nogen Boed. Hine øvre Bæreller vare lejede af to Personer, hvem vi, da de i denne Historie ikke flygtig maae forbigaaes, ved deres første Fremtrædelse maae vise vor dybe Underdanighed; og da de blot vare ubekiendte Logerende i et ligesaa ubekiendt Huus, saa vederfores dem derved meer Ære, end der maaftes af hele Rabolauget blev dem til Deel.

Disse to Personer vare en mandlig og en qvindelig Skabning; de bleve meget høflig modtagne af Leonore, uden at hun i mindste Maade spurgte efter deres Benner; hvilket for saa vidt var en lykkelig Omstændighed, som den sparede dem den pinrlige Tilstaaelse, at de i denne lille Verden af Hamborg slet ikke havde een eeneste Ven. Læseren er maaftes i Begreb med hastig at fordomme Leonore for hendes Efterladenhed; og vi bede enhver barnagtig gammel Tomfrue, ikke strax at udraabe: „Dette er netop det, man kan vente sig af saadanne Qvinder!“

Efter vor Dom vilste sig i denne Leonores vilkaarlige Forsømmelse mere Menneskekierlighed end Efterladenhed. Disse to Personers Slægtskab kunde ikke let mischiendes; thi Manden var en gammel Bellisarius, som syntes at synke i Jorden, naar han lænede sig til en quindelig Skabnings Arm, som efter hendes Skionhed var en Engel, men efter hendes Udseende en from, taalsmodig Korsdragerinde; thi Kummeren havde betegnet hendes blege Ansigt med et tungsindigt Ynde. Dersom Læreren endnu ikke har opdaget, at disse to Personer vare Fader og Datter, vilde vi ansee det for en stor Hæflighed, om han rolig lægger vor Bog bort, og for evigt tager Afsked med os.

Den gamle Mand's Navn var, Lieutenant Walrad von Winthem. Havde Hogart seet ham, vilde han have udkastet en Figur, som enten havde udmærket sig ved sit Latterlige eller sit Mandige; det Mandige og det Pudseerlige er alt for ofte saa nær forbunden med hinanden, at det kun kommer an paa Kunstnerens Smag, om han vil gjøre den samme

Gienstand umaadelig alvorlig, eller til Værgelse latterlig.

Winthem var, i Henseende til sit Udvortes, et sandt Bryststykke af den menneskelige Natur, og et Beviis paa, at Livets Kilde maae ligge skult i en eller anden mørk Krog af det menneskelige Legeme, og ikke kan udbredes til alle dets Deele. Maar den dertil nødvendige Tid bliver os forundet, kunde vi her tage Anledning til at gjøre vore Læsere til gode med vore hemmelige Undersøgelser om Isfen, om Hjernens hvide mærvfulde Stof, om Cartesius's fine Stof, og Hartlejs Svingninger; men alle disse hyppige Beviis paa vor store Lærdom holde vi ugiærne tilbage, da vor ubekymrede Læser er os kjærere.

Hvad os angaaer, gjøre vi i al Ydmynghed den Forestilling, at vor Tilværelses Kilde befinder sig i en vis muskelagtig Deel, som ligger i mitten af Brystkurven; men da den har Skikkelse af en Pyramide vender dens Spids fremad mod Fordelen af Brystet. I dette Menneskehedens Siemnested flyder alt det ædle Blod af ædle Mennesker, — hvorunder er

at forstaae dem der ere det af Naturen og ei ved
 Titler; — og af denne Deels Udbidelse eller
 Snæverhed bestemme vi Sædelærere alminde-
 lig Mandighedens Grad hos enhver Menne-
 skeskikkelse. Heraf følger gandske rigtig, at
 en Lønne Rids ikke behøver at indeholde noget
 større Forraad af ægte Livsstraf, end det rin-
 geste Fæd indeholder, som Naturen eller Skæb-
 nen synes at have behandlet med den yderste
 Uomhyggelighed. Naar Hiertet er paa det
 rette Sted, udgyder det sig med Varme af sin
 udbidende Nalring; saa det Tilfælde er meget
 mueligt, at en fattig, ubefordret Lieutenant,
 som Winthem, har et langt ædlere og rigere
 opfyldt Bryst, end mangen Admiral; omend-
 skiondt hans Legeme, som en Kunstfregat efter
 en berømmelig Trefning er afmasjet, og bestaaer
 af blotte Stykker, og, som Franskmændene i
 deres billedrige Sprog udtrykke sig, er ganske
 bedækket med Versømmelser. Thi vor oven-
 nævnte Lieutenants Legeme havde sandelig in-
 gen anden Bedækning; hvilket dog ikke saa
 meget ophidsede ham til Brantenhed, som det
 opvakte hans Lune; thi naar han læste de i de

offentlige Tidender anførte Befordringer, gjorde han gierne den Anmærkning, at han syntes kun at være kommen til Verden, for at lade sig drikke efter sig; og almindelig endte han denne Anmærkning med at drikke sin Konges Sundhed, at sige, naar han havde Vin.

Denne Olding traadte nu frem, ledsaget af hans Datter. Et bredt sort Silkebind bedækkede hans Dine, hvilket han bar ikke til sine egne, men til sine Venners Bekvemmelighed; thi ham var det ligemeget, enten hans Dine vare beddækkede eller ikke, da hans Ansigt i begge Tilfælde var eet og det samme. Han havde virkelig for nogle Aar siden mistet det ene Øje da han i engelsk Tjeneste bivaanede en Søetrefning, og besteg et fiendeligt Skib; ihvorvel han hidindtil endnu ikke havde faaet nogen Belønning derfor. Han havde kun een eneste Arm; og beklagede blot, at det ikke var den Højre, da denne vilde have spart hans dyrebare Emilie mangen besværlig Opmærksomhed. Imidlertid var han ikke kommen til Verden med een Arm; menda den anden havde været alt for utrættelig befluestiget

i en Kamp med Franskmændene, saa havde disse holdt det nødvendigt at berøve ham den Spanierne havde taget et af hans Been i Besiddelse, og paa den eene Kind havde han to dybe Skrammer af de korte Knive, hvoraf Hollanderne ved Doggerbank betiente sig.

Dette er Inventariet af Winthems Dele, som hans Beskedenhed ikke kunde skiule. Imidlertid troer jeg at kunde paastaae, at Balrad von Winthem var en heel Mand, thi hans Hierte sad paa det rette Sted.

Skulde Læseren sole nogen Medlidenhed med denne lemlæstede Soldats Tilstand, maatte det kun blive vor Skyld om han kunde løse følgende Efterretning med samme Ufølsomhed, som nogle af hans Foresatte ved Admiralitetet.

Winthem havde aldrig været rig; men han havde nydt en Opdragelse som en Mand af Stand, og blev af en af sine rige Slægtninge i Hannover meget tidlig bestemt til Gæstieneste under Kongen af Storbritannien, og Churfyrsten af Hannover. Hans Fader havde stelden anbefalet ham til en Lævers usikre Haand, og under et hunsligt Tags Helligdom havde han

bevaret ham imod hans yppige Lidsalder's Fordærvelse. Da han endelig betraadte Verdens store Skueplads, kunde han til sin store Misfornøjelse ikke finde nogen Selskabsbroder. Hos ham var Naadelighed blevet til Bane, og Flid til Smag; hans Kammerater betragtede ham med Foragt; man hørte aldrig, at Winthem beklagede sig; hans Fornøjelser vare stille og hemmelige.

Paa denne Tid mistede han sin Fader, som han kaldte sin Ungdoms strenge Lærer, og sin modnere Alders behagelige Selskabere. Faderen var ikke død utilfreds med sit Liv! Forestillingen om en saadan Søn's tilkommende Levnets udbredede en sød smeltende Munterhed over hans henfarende Siel. Han reiste sig med stolt Tilfredshed paa Dødsfengen, og raabte: „Hvor ubekiendt jeg end er, efterlader jeg dog mit Fædreland den rigeste Arv i en af dets agtbareste Borgere!,,

Winthem havde rigtig nok arvet mange Dyder efter sin Fader, men ingen Penge; to Aarsager, som ligemeget tilintetgjorde Verdens Venstaber. En Vildfarelse, som hos

en Ungling af hans Anlæg ikke er paafaldende, tiende til at forbitte hans Alderdom. I det første Tidsrum af hans virksomme Liv betænkte han ikke, at han kunde behøve Venner eller Formue. Han troede, at alt hvad vi have nogens Gunst at takke, var et anmasset eller uvist Gode, som blev nydt uden Nolighed; men at derimod det, vi erholde ved Fortienester, var et ligesaa godt Stamgods, som personlig Formue. Han helligede sig derfor til bestemte Arbejder, hvilke han ansaae som de hensigtsmæssige Midler til hans Befordring. Men han maatte snart mærke, hvormeget et Menneskes Lykke beroer paa dets Forbindelser med andre Mennesker.

Han maatte taale mangen Tilfidesættelse, hvorved Værdigheden i hans Charakter blev fornærmet. Hans Lidenskaber vare brufende; og hans Bedømmelse var for svag, til at lade hans Lidenskaber i Nolighed. Hans Charakter var af en for fin Stemning for den almindelige Brug; den passede kun til store og øjeblikkelige Tilfælde. Han læste Skildringen af glimrende Charakterer; han søgte at efter-

liane, hvad han havde beundret; han taledes og handlede med en Mandighed, som fielden blev forslaaet, men ofte beleet. Hans Sæder havde antaget noget Knurrevent; og i hans Sindstemning bluste sig et Menneskehad, der var ham selv ubesidst. For den følelsifulde Winthem var Tensomheden, denne eenestilte Tilflugt for mandige Siæle, sand Verdelgelse; Berømmelse var hans Nands Næring; og Bestyrktigelsen med hans romantiske Følelser var ham en Kilde til den meest værende Nydelse. Erindringens Glæder vare ikke hans Glæder; han levede ikke for det nærværende Nidblik; hans brændende Aand levede blot i Forestillingen om Fremtiden; og hans Liv var et Liv af Forudnydelse og Blændelse.

I fyrretyve Aar havde han opfyldt sit Kald til Krigen; og kun een eeneste Gang havde han kyst sin Konges Haand; en Dre, som han tilstod, han meere takkede Tilfaldet, end en udmærket Afgtelse. Men han elskede sin Konge, og denne A mindelse var ham lige saa vigtig, som Erindringen om en Sejer eller en Befordring. Med Sejeren var han bleven

fortroelig; men Befordringer vare aldrig bleve-
ne denne venneløse Soldat til Deel; han
maatte see paa, at det han med Rette kunde
vente, blev givet den yngre Broder af en
Greve, den tredie Gatter af en Hertug, og
engang endog Kongens bedrageriske Proviant-
mester. — „Jeg seer nu — sagde Winthem,
— at Røden endelig ogsaa maae komme til
mig.“ — Han levede under Skiebne's ubli-
deste Stierne, uden at være dens Uvenlighed
bevidst; men da endelig det sidste Tab,
Tabet af hans højre Arm, havde truffet og
nedslaget ham, maatte han med halv Sæge
forlade Tjenesten.

Winthem var ikke allene bestemt til at lade
sine Medmennesker lide paa sig, han maatte
ogsaa føle en spottende Skiebne's Pile. Han
fælte Tabet af en elskværdig Kone, just paa
samme Tid, som Kierlighed eene blev ham
troe, og Haab og Berømmelighed vare bleve
ham til Forrædere. Den ægteskabelige Stem-
me, som havde tilhviiset ham Fred, taug;
og Kierlighedens Lampe blinkede kun i Gra-
ven. Helten og den Viise døde i en blind,

gammel, hjælpeløs Mand. Han havde haft to Børn. Edward, som havde taget Tjeneste i det Ostindiske Handelskompagnie, befandt sig efter Trefningen med Tipoo Saib, blandt dem, der bleve savnede. Efter at han havde erholdt denne Efterretning, var han stedsse blevet svagere og mere stille; han sukede daglig af Kummer og hans Siel blev syg af Modløshed. Hans Datter, Emilie, helligede sine Dage til hans Pleje; hendes Stemme var munter, i det ofte en Taare rullede ned ad hendes Kinder; hun plejede ham, hun søgte at fornøje ham; men hendes Kiærtegn syntes kun at give hans Siel Anledning til en hastigere Kamp. Han plejede undertiden at bøje sig over hendes Ansigt; men han udgjød ingen Taarer; hans ædle Hierte var sønderknust; og til at græde var han nu for gammel. —

Tiortende Kapitel.

*

*

*

Denne Lieutenant var netop nu ankommen hertil fra sin Fødebye Zelle med sin Datter. Emilies haardnakkende Omhed havde givet Anledning til denne Reise, som, siden den Tid, da hendes Fader ganske havde tabt Brugen af sit Øje, og derved blevet berøvet den eneste endnu tilbageblevne Udgang til Fornøjelser, fandt sit pünliche Liv utaaleligt. Lægen, som de i Zelle havde raadført sig med, havde været af den Meening, at det maaskee var mueligt, at bortrydde den Hinde, som havde trukket sig sammen over Øjets Pupille; men de svære Reisebekostninger, og Helbredelsens Uvisshed, havde stedse gjort hendes Fader utilbøjelig til dette Forehavende, og han anmærkede, at et saadant Forehavende for en gammel, fattig Lieutenant kun vilde forårsage Begravelses- Omkostninger, der blot tilkom en Admiral.

„Desuden, min gode Emilie — pleiede han at sige til — er denne Landsby mere passende for mig til at døe i, og for Dig til leve i.“

— Men Emilie holdt ikke op med sine utrættelige Bønner; og da hun eengang hørte om en lykkelig Kuur af Baron Le Febure, som just da opholdt sig i Hamborg, knælede hun ned for sin Fader, og afnødede ham et højtideligt Løfte, at overlade sig til denne Djenlæges Raadsførelse.

Denne var Hensigten af deres Reise. For Winthem var det en ligesaa gyfelig Bottførelse, som om han levende havde reist i sin Liigkiste. Imidlertid vaagnede hos ham hine Kræfter, som syntes for længe siden at være udslukkede. Men hans Sind var ganske sysselsadt med sin skionne Datters Skiæbne! og hentes Forførelse svævede for ham i hundrede forskellige Skikkelser. Ligesom han reiste længer, tonede den ubetydeligste Ting varslende for hans mørke Phantasie. Svøbens Knald rystede hans Nerver; Bognens Rullen nødede ham ofte til, at holde Haanden paa Panden; de Reisendes Samtaler i Vertshusene gjorde ham urolig; og ofte tog han Emilie til Siden, for at spørge hende, hvem deres Selskabsbrødre vare. Da de naaede Hamborgs broelagte Gader, og

deres Øren bleve bestormede af den uophørlige Brimmel og Støn, greb han sin Datters Haand, og hvæfede til hende, at hun ikke et eneste Øjeblik maatte forlade ham.

Alt dette var Siensstænde som for nogle og tyve Aar havde opimuntret hans Stud; men nu forbandt Forestillingen om hans Datters Fare sig med dem. Afstanden vor for voldsom for et smindligt Legeme; han havde netop forladt en rolig Hytte, landlige Spadeseregange, og Samtaler, som kun havde formildet hans Øre. Han ovserte sig med en anstændig Standhaftighed mod sit Reiseselskab; han erindrede sig, at han endnu stedse bar en gammel blaae Kiole med gule Knapper, i hvilken der var gravet et Anker. En Urefrøgt for Kongens Tjeneste holdt ham til Deels ved Modet; men da han endelig havde naaet Leonores Bærelse, sank han afmægtig tilbage i en Stool.

De mange Beviis paa Opmærksomhed og de idelige Kiærtegn, Emilie viste sin gamle

Fader, henrykkede den gode Leonore, som frivillig tilbød sin Tjeneste i alle mulige Ting.

„Jeg frygter — sagde Emilie til sin Vertinde — at de i os vil finde nogle besværlige Gæster, og at vi kunde have deres hele Menneskefiærlighed nødvendig. Min Fader er for kort Tid siden angrebet af en heftig Nervefeber; og hans Sind er siden min Broders Død meget let at forurolige. Men naar han erholder flere Kræfter, har han lovet mig, at jeg maae bringe ham til Sengs; og han holder ubrødelig sine Løfter. Jeg haaber, at vi snart vil se den Person, som vi have saa megen Godhed at takke.“

Leonore stemmede i med i hendes skønne Løgerendes Tølelser; hun blev indtaget af hendes Tænkemaade, hun fandt Fornøjelse i hendes Fuldkommenheder, og sluttede det reneste Venstreb med hende.

Hendes Gæster havde kun været nogle faa Uger i hendes Huus, da hun greb en Leilighed, for Karl og Maurien at berøre det besynderlige Fortrin, hendes lille Boelignød. Emilie opvakte deres Nysgiærighed; men da hun

felden forlod sin Fader om Dagen, løb en Tid hen, førend de kunde blive bekiendte med hende. Naar Løjtnanten tidlig have lagt sig til Hvile, tilbragte hun nogle Timer i Samtale med Leonore, i hvilken hun fandt en forstandig og deeltagende Person.

Disse Samtaler vare meget bequemme til at befæste deres Venfskab; de følte en gienfærdig Trang til Trost; begge vare eenlige qvindelige Skabninger; hele Verden var dem intet; der var en piinselig Tomhed i deres Hjerter, som nu ved Venfskabs Omhed blev udfyldt.

Naar et følende Menneske har erholdt en Tjeneste af et andet, gjør det ham en Fornøjelse, at fortælle det. Erindringen er en varig Opvækkelse af Følelserne, og Meddelelsen tilfredsstiller os i et Øjeblik. Taknemmelighed aabnede Leonores Læber langt meer, end hiint Hang til Snakfsomhed og Meddelelse, om hvilken man almindelig troer, at den har en stor Andeel i qvindelige Småtaler. Men der findes Tilfælde, hvor selv Taknemmelighedens største Varme ikke kan forlede os til, at fortælle Alle Beviiis paa en andens

Godhed; naar det nemlig kun vilde tiene til, at vise sig selv i et ufordeelsagtigt Lys.

Hun fortalte derfor med lige Taknemmelighed og Klogskab — hun var den efterladte Enke af en fattig Mand, med 4 Børn; og da hun var bragt til Fortvivelse, havde hun med to Venners uegenyttige Velgjørenhed erholdt saa megen Understøttelse, at hun havde kunnet kjøbe disse Smaaavahre. Hun fortalte dette virkelig kun som et Beviis paa et guddommeligt Forsyn, og et overordentligt Tilfælde. Nu maae jeg bede Læseren lægge Mærke til, at Emilie var af en ganske anden Meening; først, fordi hun, i sit Hjertes Eensfoldighed, ikke fandt noget overordentligt ved den Understøttelse, der saa veldædig blev tildeelt en Enke med 4 Børn; og for det andet havde hendes Fader aldrig lært hende, at der var en eller anden Grund for Haanden, til at antage et guddommeligt Forsyns hemmelighedsfulde Virkning; Gienstanden selv var naturligtviis afhandlet imellem Fader og Datter; men Lieutenanten plejede sædvanlig, at slutte med, at vise paa sit eneste Been og

fit eneste Dje, og især paa en meget lueslidt
blaae Kiøle, som udgjorde hans hele Garderobe.

Da Karl og Baurien engang vare i Sam-
tale med Leonore, kom Emilie ned, for at
hente sin Harpe, som hun forrige Aften hab-
de glemt i hendes Venindes Sideværelse.
Da hun traadte ind, kastede Karl et beskee-
dent Dje paa hende, slog derpaa atter Djinene
ned, og vovede endnu engang med frygtfuld
Beskeedenhed at see efter hende. Han saae en
Gratie, en rødmende Gratie; og denne fuld-
endte skønne Dannelsse, forenet med Tanken
om de Fortrin, som han nu nyelig havde hørt
om hende, virkede med Tryllekraft paa hans
Hierte; han bukkede, var stum, og uden Be-
vægelse. — Baurien kastede et flygtigt Dje
paa Emilies hele Dannelsse; og dette Djekast
sigtede efter Ansigtet, saae ned i hendes skøn-
ne Barm, vovede ved Armen, og vandrede
med den yppigste Afveerling. — Emilie, som
var bragt ud af sin Fatning, syntes for et
Djeblik, at glemme Hensigten af hendes Ind-
trædelse i Værelset; hun stammede sagte no-

get, der lignede en Undskyldning; hun tog Harpen; hendes Haand skælvede; hun lod den falde; Baurien ilede hende til Hielp; hendes Haand kom i Berørelse med hans; hun rødmede, og forlod i stor Forvirring Bærelset.

„Hun er virkelig elskværdig! og ligesaa ulastelig i sin Dannelse, som i sit Hierte!“ — sagde Karl.

„Paa min Siel — raabte Baurien — hun er det skønneste Fruentimmer, jeg nogen-
sinde har seet!“

„Hun er det beste, det kan jeg forsikre!“ — tilføjede Leonore.

„Og hendes Fader er ganske blind?“ spurgte Baurien ondskabsfuld.

„Hun forlader ham ikke et Øjeblik!“ svarede Leonore ensfoldig.

„Hvilken barnlig Omhed!“ — raabte Karl oprigtig.

Baurien blev med stor Snakksomhed ved:
„Hun kan ikke være over 18 Aar gammel. Berørelsen af hendes Arm er tilstrækkelig til at forføre en Cartheuser! hendes Læber ere to Rosenblade! hendes Dine, hendes Barm,

hendes Næse, altsammen fuldkommen grædt!
 Har De betragtet hendes Fod, Karl, da hun
 bukkede sig ned efter Harpen? Jeg kunde holde
 af den Harpe, for dens Fald, — hvilken
 Stilling lod hun os see. Karl! hun er et
 Mønster for Malerens Colorit, og Billedhug-
 gerens Meisel!"

"Hr. Vaurien — sagde Leonore, — De
 taler om hende efter deres Landsmænds Maa-
 de; De see efter Skønhed og glemmer Kvin-
 den." —

"Men, min Gud! — svarede Vaurien
 man kan dog kun skildre, hvad man føler;
 hendes Dyder ere unægtelig store; man kunde
 formode det af hendes landlige Enfoldighed.
 En blind Fader vilde selv i en Roman være en
 meget rørende Situation. Vi havde en af det
 Slags i det Franske; men den er næsten lidt
 for tør; og havde Helten i samme ikke været
 blind, frygter jeg, at vor Medlidenhed ved
 dens Philosophies alvorlige Underviisninger
 ikke maatte være sadt paa Prøve. Men
 De kan troe mig, at nu, da hun er borte,

forekommer det mig, som om jeg havde seet et smukt Malerie."

Under denne Samtale blev Karl saa stum, og saa livløs, som om Emilie endnu havde været i Bærelset. At see hende, og elske hende, var Eet. Baurien var lutter Hiertens Glæde, og hans Tunge blev slet ikke staaende. Karl var takkefuld og stille, han forlod Leonores Hus med en Længsel, han endnu aldrig havde føelt. Han tog med sig en Tølelse i sit Hierte, som beholdt Overhaanden over alle andre. Han var i fem Minuter geraadet dybere i Kierlighed, end en Fransmand med al sin udviklende Metaphysik, kan komme i ligesaa mange Aar.

Men vi maae vende tilbage til vor Helstinde, som i dette Øjeblik temmelig hastig løb op ad Trappen. Emilie havde vant sig til smaae Monologer, som en vis stor Jagttager meget rigtigt har kaldet — "en lydelig Tænken." — Formedelsst disse Monologer kunde hendes Fader, som allerede i Aar og Dag havde holdt op at see hende, stedse vide, hvormed hun var sysselsædt, og hørte bogstavelig enhver Tølelse,

hvorved hendes uskyldige Hierte blev sadt i Bevægelse. Saa snart hun havde naaet Døren til hendes Værelse, holdt hun sine Skridt tilbage, og traadde ind med den 3de Ord: "Jeg er dog ret ubetænksom." Og dermed lukkede hun roelig Døren, som om hun havde det for sig, endog i de mindste Ting at bruge Forsigtighed.

Hvad gjør dog min Lovise saa eftertænkende? — spurgte Winthem, thi hvorvel han var blind, som Læseren allerede veed, plejede han dog at høre med beundringsværdig Hørtighed.

„Jeg tænker blot over en Bagatel, kiære Fader; jeg havde i Gaar Aftes glemt min Harpe i Leonores Værelse; jeg gik ned, for at hente den; og uden at tænke paa, at det var uanstændigt, aabnede jeg Døren, just da hun var beskæftiget med de to Personer, der besøgte hende.“ —

„Leonore synes at være en god Værtinde, og lader sig ikke saa let fornærme; og jeg vil vædde, Emilie, at de to andre Fruentimmer ville heller ikke tage det ilde op.“

„Kiære Fader! havde det været Gruentimmer, vilde jeg ikke have skielvet saa meget, og ikke heller ladet min Harpe falde. Det er to velgiørende Herrer, som af Menneſſekærlighed have ſadt hende i Stand i dette lille Huus, og uden hvem hun forſikrer mig, hun havde maattet døe.“ —

Winthem afbrød ſin Datter, og ſyntes, at være i ſtor Urolighed. — ”To velgiørende Herrer, ſom have forſynet hende med dette Huus; — Almægtige Gud! er Du ubøielig mod en Faders Bønner! Har Du bragt hans forladte Barn hid til Fordærvelfe? Da Du gav mig til Pris for Uværdiges grove Spotterier, var jeg taalmodig; da Du Leed for Leed, ſønderknuste mig, flagede jeg ikke; da Du berøvede mig min Søn, lod jeg blot en Faders Suk høre; da Du rev min Kone fra min Barm, bøjede jeg mig, og den Kummer, jeg ſølte, gjaalt dette Barn; — men nu har Du nedtrykt mig til Graven, og har givet min Sjel en Forſmag paa Dødens Bitterhed.“ —

Han holdt inde; derpaa raabte han højt:

"Emilie, Emilie, hvor er Du, ? giv mig din Haand!" —

Emilie skælvede af Forundring og Bestyrrelse; hun knælede ved hans Fodder; hendes Ansigt var stult i hendes Hænder, hun lænede sig ved hans Knæ; neppe kunde hun sige min Fader, min Fader, hvad betyder dette?" —

Emilie græd; den gamle blinde Winthem freg hende med Haanden over Ansigtet for at astørre hendes Taarer. Han greb efter hendes foldede Hænder og raabte: "Mit Barn, mit Barn vi maae være i et slet Huus!" —

"I et slet Huus? Umuelig, Fader! Der som De kun kiendte Leonore; De vilde holde hende for den godmodigste og bedste Kone." —

"Fordømte Hyflerske! ikke sandt? hun er ung munter og godt klæd; og formodentlig meget behagelig i Omgang." —

"Ne nej, kære Fader; hun er allerede til Mars; hun er aldrig munter; hun er anstændig, men fattig klædt; og i hendes Omgang er hun alvorlig, og for saabidt behagelig.

„Saa er hun en saadan forbrugt Tøst; — forstaae mig, mit Barn, en saadan udlært Koblerske! Hade vil jeg hiin medlidende grædende Stemme. Jeg forundrede mig over, hvorledes hun kunde være saa god imod en stakkels blind Mand; men jeg seer, det skeede for den unge Datters Skyld! Emilie, Emilie, man vil fiske og sælge Dig. Vi maae bort, endnu i denne Uge; bort maae vi. Har jeg ikke sagt det forud? Har jeg ikke advaret Dig? Men jeg maatte adlyde en enfoldig Piges Bøden! O! Emilie, din Godhed qvæler min Brede. Være vi kun i vor lille Landsbye! — Jeg siger Dig, daarlige Pige, Du kan intet vide af den menneskelige Natur; — fiære, gode Emilie, Du har levet ved en blind hjælpeløs Faders Side; — ja, ja, jeg ahner din Skæbne! — min Gud! min Gud! Tanken overvælder mig; hjælp mig mit Barn, hjælp mig! jeg er syg, meget syg, Barn, — jeg — . — ”

Medens han endnu taledes, mærkede den forfækkede Emilie en Forandring i hans Ansigtstræk; de rynkedes, til et frygteligt Ud-

seende, og han sank som et affælet Legeme tilbage i sin Stool. Hun ringede stærk; Leonore ilede hende til Hielp; en Læge blev kaldet; og det varede ikke længe, førend han kom frem med den afgjørende Dom — her var al Kunst forgiæves! Det var et heftig Slagflod, som useilbarlig vilde gjøre Ende paa den svage Oldings Liv.

Winthem kæmpede under store Besværlighed, endnu nogle Dage med Naturen. Efterhaanden fik han igien Brugen af sine Sandser; men han blev svag og kraftesløs; hans stærke Følelser vare udtømte; og blot et Spor af hans medfødt Følsomhed blev tilbage i hans svækkede Legeme, ligesom den Lugt et tomt Kar beholder, naar alle dens ædle Vædsker ere udtømte.

Emilie vaagnede baade Dag og Nat hos ham. Leonore opfyldte Menneskerlighedens Pligter. Men Naturen hørte op med sine Virkninger.

Winthem bad Emilie træde til hans Seng; og nu yttrede han sin Mening i følgende Ord:

„Emilie! ere vi allene? Mit Barn, Timen er der; allerede griber Dødens kolde Haand mig. Kom nærmere kjære Datter!“ — Han kyskede hendes Pande, i det hun bøjede sig over hans Ansigt, og understøttede hans Hoved med sin Arm. — Emilie, Du handles de ældelt, som en Datter. Siden Skæbnen sadte mig tilbage i en Barndom, der er gruffommere, end den første, har Du været Din Fader en Moder. Naar Dyden i denne forgiængelige Verden belønnede sig selv, vilde jeg dø lykkelig; — men Winthem var dydig og ullykkelig. „ —

„Min Fader, — raabte Emilie. — Er Guddommens hemmelighedsfulde Dom, dette er Prøvelsens Time. Har De ikke ved Deres Godhed og ved Deres Handlinger lært mig Standhaftighedens Storhed? Har De ikke ofte gientaget for mig, at Dyden har sin Selvnydelse? De, min Fader! var en Helt og en Vids. Jeg har seet Dem smile i Kummer. Hellige De Dødens Leje, og lær mig, hvoreledes jeg skal dø.“

„Befiguet være denne Stemme,, — raabte Winthem, — som tilbagefalder det varme Blod, der næsten havde forladt mit Hierte. Jeg føler nyt Mod, min Emilie; Du har berøvet Døden sin Braad. Ja, jeg veed, min Pige er sin Fader værdig, Emilie, Din uskyldige Ungdom vil bringe Dig en lykkelig Alderdom. Men hvad vil Du begynde paa, fattig og forladt som Du er, uden endog at have Din blinde Fader til Raadgiver? O! havde min Emilie kun en Hielper i Livet, og en redelig, om ogsaa kun ringe Besskæftigelse!,, —

„Min Fader, De har gjort mig til den Skabning, jeg er; — frygt derfor ikke for mig; — min Dyd er min Medgift, mine Talerter er min Arv.,, —

„Edele Pige! jeg frygter Verden; min Stemme vægrer sig ved at udtrykke mine Tanker; — min Hjerne er forvirret! — O! vilde Naturen endnu unde mig en Time! Stands hastighed være Din Stolthed. Naar Du seer Lasten, vil Du afstøje den; den stemmer ikke overens med Dine Følelser. Men bær

Ærefrygt for de Dydige! vær mistrois-
 ske mod de Uegennyttige; vogt Dig for Hof-
 mændene; troe ikke Sandhedens Befiender,
 flye den Behagelige! og forlad Dig med Dit
 Hiertes Uskyldighed ikke paa noget Menne-
 ske. Din Rolle paa det menneskelige Livs
 Skueplads er denne, Emilie! at Du stedse
 holder Dig i Forsvarsstand. Foreen Dig med
 saa; find Uafhængighed i Din egen Karakter.
 Lær af en døende Fader, at Du kun kan være
 tryk ved at mistro ethvert Skin af Dyd. Siel-
 den vil Du seile, og den Dydige vil tilgive.
 Konen er menneskekierlig; sig, at jeg døende
 takker hende; men den Blinde er mistroisk.
 Maar en Kone i en Stad som denne, takker
 to Ynglinge sin Underholdning, saa veed man,
 hvorfor Ungdommen bliver saa gavmild. —
 Desværre, jeg har meget at sige; men mine
 Tanker døe tidligere, end jeg. Jeg føler en
 Gysen om mit Hierte. Forrige Nat drømte
 jeg, eller jeg saae i Tankerne, din Moder og
 min Edvard, — Jeg gaaer to Engle imøde,
 Emilie — Emilie — beed for mig!,, — —

Nu knælede hun for Sengen — den ene

Haand greb hendes døende Faders; — den anden hævde sig mod Himmelen. Da hun talte, steg hendes harmoniske Tonemed hendes inderlige Bønner til Almagten. Winthem syntes for et Øjeblik, at være kaldt tilbage fra en anden Verden; — hans Ansigt bøjede sig mod Emilies Haand, for at trykke det sidste Afskedskys paa den; — hans Hoved bøjede sig, men i Kampen sov han hen! — —

Femtende Capitel.

* * *

Da den sidste sørgelige Ere var bevilst den afdøde Winthem, og hans Datters Taarer vare faldne i hans Grav, og da Emilies Sindsuroe havde lagt sig lidt, var den første nyttige Gienstand, der lysselsatte hendes Tanker, hendes Faders sidste Bøn, at forlade Leonores Hus. Dette gav hende Andledning til følgende Betragtninger:

„Hvor tungter det ikke, at følge Pligtens Forskrifter, naar de ikke stemme overens med

Hiertets Villie! jeg har i hele Verden ingen anden Veninde end Leonore; vist nok, det er kun et Venſkab fra i Gaar af; men for den Venneføleſe er endog et ſaadant Venſkab lige ſaa ſtærk, ſom de der ere langt ældre. Skulle et ſaa ſlet Hierte ſkiule ſig i en ſaa om Skilſe. Min Fader kunde ikke ſee hende; og ſelv den ſunde Fornuft haver, naar Omheden er for agtſom, og ſkiælver for en blind, indbildt Skræk. Er da den menneſkelige Natur ſaa belønnet med Fordærbſe, ſom hiin gode Mand har lært mig? Deſvære denne Verden var aldrig min Faders Veninde; han betragtede alle dens Gienſtænde fra dens ſortefte Side. Da han holdt Leonore for ung og munter, ſagde han, hun maatte være en Perſon, hvis Vindigheder være tilfalds; men da jeg ſagde ham, hun var til Mars og alvorlig, da maatte hun være en Slags Koplørſke. Havde jeg ſagt ham, hun var en Engel, vilde han ſvaret, hun kun var en forklædt Diævel. Men maaføe er der noget paafaldende i to ung Mandſperſoners Underſtøttelſe; og den ene af dem ſeer ſandelig ikke ud til, at have megen menneſke,

Helig Gælfelse, — havde han ikke forskrækket mig, vilde jeg ikke ladet min Harpe falde; hvilket mærk hurtigt Blik i hans Øje! Jeg gysede, naar jeg tænkte derpaa! Hvilken Uforstamphet, at betragte mig med saadan Røynagtighed! Om det var sandt, hvad min Fader sagde! O! Arme, forladte Emilie, jeg vil hver Aften lukke min Dør i Laas og endnu i denne Uge flytte ud. „ —

Men hvad bliver mig nu tilovers til at forsikre mig min Underholdning? Jeg har kun nogle faa Dukater, som min dyrebare Fader, jeg veed ikke hvorledes, har sparet. Hvo som kun har faa Nødvendigheder, har ogsaa kun vanskelig Aarsag til Fortvivelse. Jeg kan spille saa mange musikalske Instrumenter; og jeg kiender jo een af mine forrige Veninder, som blot ved at undervise nogle unge Damer i at spille paa Harpe, har et artigt Udkomme. Min Stemme er god, og jeg deklamerer gierne; en Kunstkiender sagde engang til min Fader, at jeg, hvis jeg vilde forsøge det med Theatret, kunde blive ligesaa riig, som faa af Tydsklands første Skuespillerinder; thi ved min Deklamation

tion behøvede Digteren ingen Fortøller. Men ingen af disse Arbeider vil passe sig for mig; jeg vilde aldrig være i Stand til at stille mig offentlig til Skue. Jeg elsker Bestæftiæller, hvorved jeg kan være gandske alseene, Arbeide, som man kan foretage i sit Børelse, uden at blive bemærket af andre. Jeg besidder nogen Færdighed i at male Blomster paa Uelast; og min dyrebare Edoard sagde mig engang at han havde faaet 3 Dukater for Stykket af mine Malerier af natlige Kvæhytter. Jeg kan ogsaa forrette andre kvindelige Arbeider; Jeg har der for nu intet mere at gjøre, end at bringe mine færdiggjorte Arbeider i Orden, og tage dem med i den første den bedste Galanteriesod. Hvor behagelig er det ikke for et Menneske, som jeg, Rolighed ved Arbeide; den betrygger en mod saameget et Onde; mod Uloft til Livet, mod Erindringens Qualer, og mod Mangelsens Fortvivlelse. //

Denne ufæstede Monolog endtes med et Suk for det sørgelige Minde om hendes hensovede Fader; hun tænkte paa ham med en saa brændende Erindring, at det syntes at være et Slags

stille Bøn. Hun afstørede de Taarer, der blinkede i hendes Øine. Hun satte sin Snekurs paa Bordet, og i det hun tog et Stykke Nættelbug frem, faldt et Kort paa Gulvet.

„Det er jo Frøken M — s Adresse,, raabte Emilie; nu det træffer sig jo ret heldigt; den havde jeg gandske glemt; jeg har ikke seet i min Kurs siden jeg kom til Staden; hun vil glæde sig, naar hun seer mig; thi hun gientog sine Indbydelsler over hundrede Gange; hun er en Dame af den store Tone; og det vil være hendes Let, at skaffe mig nogle kionne Kjøbere til mine Arbejder. „ —

Læseren vil maaske erindre sig, at vi, ved vort Besøg i Assemblies hos Baronessen von Reischach, have udkastet et Malerie af dette Fruentimmers Fader, en Mand, som imellem Klokkerne 12 og 3 spillede en vigtig Rolle paa Børsen. Hvad Datteren — men hvorfor vilde vi ikke nævne hendes og tillige hendes Faders Navn? — hvad altsaa Lovise Meervein angaaer, da lader hendes Karakter sig med yderste Vanskelighed skildre; thi hun henhører til hine uforklarlige Væsener af Skabningen, som

ganske og aldeles ikke have nogen Charakter. Alt, hvad vi kunne sige derom, er, at hun var en Datter af en af hine Altsidige Handlere og Vængelaanere, hvis uhyre Rigdomme stige i Vejret som Dunster, og undertiden ligesaa pludselig forsvinde; Mennesker som til en og samme Tid paa den meest affstikkende Maade foreene den smudsigste Gierlighed, med den latterligste Udsøvelse.

Lovise var netop saaledes, som mange andre Døttre af rige Borgere i store Stæder; hun havde kun een eneste Gienstand, som syntes at sysselsætte alle hendes svage Gielekræfter; nemlig: en rasende Lyst til at efterabe den fine og smagfulde Tone, saaledes som man finder den hos Personer af højere Stand. Men da dette var en nyere Beskæftigelse, saa gik det hende, som saa mange unge Kunstnere; hun var ikke meget lykkelig med sit første Forsøg. Imidlertid havde hun mange fordeelagtige Egenheder, hvormed hun kunde glimre i fornemme Cirkler! hun var rig paa Galesløshed, hun var temmelig ubelæst, glimrende af Forsængelighed, frugibar paa Lu-

ner; lod sig idelig høre med Bagatelle, hvilket Ord hun ikke engang rigtig udtalte; hun talte ligesaa ofte i det Franske, som i sit Modersmaal; men hendes Franske var langt fra ikke Parisernes Sprog.

Alligevel var Lovise, i det Heele betragtet, en Vndling af den fornemme Verden, fordi hun skædede sig efter enhver, fordi hun udbredte en almindelig Smilen, fordi hun spillede højt, og fornemmelig, fordi hun havde en kostbar Equipage, og endnu meer, fordi hendes Fader havde købt et Halssmykke efter Dronningen af Frankrig, som hun med stor Uvungenhed vidste at bære.

Omtrent to Aar før det Tidrum, til hvilket vor Historie allerede er rykket frem, havde hendes Fader ved sin Handel gjort en saa uhyre Lykke, at han fattede den Bestemmelse, at indrette sit Huus paa en høiere God, og lade sine Rigdomme mere see offentlig. Lovise blev snart indviet i de mandige Udsvevelsens Hemmeligheder; enhver trængte sig til hende, for at see den franske Dronnings Halssmykke, og Lovise gjorde tillige Opsigt, for

medelst hendes rasende Lyst til Mafferade og Botaniske Kunskaber. Hidindtil havde hun kun seet lidt af hendes Fædrelands skønneste Egne; først nu, da hendes Fader i Egnen ved Celle havde kiøbt sig et Gods! gjorde hun Begyndelsen med, ogsaa at værdige den uforanderlig, og reene Naturs Gjenstande sine Betragtninger. Hun gjorde nu med hendes Fader forskellige Smaareiser i den omliggende Egn, hvorom hun mange Gange havde hørt, at den skulde have et meget skönt Udseende. Men hvori det skønne i Naturen og det Op-
 livende i dens Beskuelse bestod, vidste hun ligesaa lidt som hendes Fader, hvem alle forældende Gælelser og Underholdninger var bleven ubekiendte. Hertil kom endnu den Naade, hvorpaa de anstillede deres Reiser. Naar Fader og Datter indspærrede sig i en Kareth, og i største Hast lode sig drage bort af sine Postheste, saa er det begribeligt, at det maatte blive dem svært, at finde en Egn skønnere og meere tillokkende end en anden.

Da Lovise havde naaet sit Bestemmelses-
 Sted og taget sin Faders Gods i Besiddelse,

hvilket netop var i den samme Landsby, i hvilken Winthem den Gang endnu boede med sin Emilie — forundrede dette unge Fruntimmer sig overordentlig over Bieknungen af Kængens Domme. Det Sted, som hun i forskellige fine Cirkler havde hørt nævne med Beundring, forekom hende dog kun som en ubetydelig Landsby; og hun kunde slet ikke begribe, hvorfor saa mange Mennesker reiste saa mange Mile bort for at bytte Stadens Levet med Landlivet. Der blev til hendes Tidsfordriv intet tilovers, uden at forandre hendes Landsbye til et lille Hamborg; hun gik aldrig ud i anden Hensigt, end for at gjøre Visiter; saa at man overhoved kunde sige, at naar hun kun havde hørt noget om dette Sted, ville hun have seet mere deraf end, hun virkelig paa Stedet selv saae. Hendes Besøg var imidlertid talrige; og efter det lykkelige System, hun havde valgt, kunde det ikke være andet; thi hun havde det Forsæt, at besøge to Slags Personer; først saadanne, som hun kiendte; og for det andet saadanne, som hun ikke kiendte.

Til de sidste hørte vor gode Emilie von Win-

them. Lovise havde mærket, at hun ofte førte sin Fader forbi den herstabelige Boelig, naar de gjorde en Spadseregang. Hvo som kun saae Emilie beundrede det utvungne Ind i hendes Bevæggelser, og den Simpelhed, men tillige den Omhed, der lysede frem af hendes Ansigtstræk. En Morgen viste Emilie sig især Beskæftiget ved et levende Gierde, hendes Fader havde kastet sig i Græsset; endelig plukkede hun en hvid vild Rose, som efter Plantefienderes Dom, i Engelland skal være indenlanste. Da Emilie havde skildt denne Rose ved sine Tørner, vendte hun sig med tankeløs Glæde til sin Fader; — men med eet sukkede hun og rystede med Hovedet.

„Hvad er der, Fiære Emilie?,, — spurgte den gamle Winthem.

„Intet, slet intet; — svarede hun; — Jeg tænkte kun paa, at De ikke meer er i Stand til at beundre Deres Indlingsrose; jeg har plukket en af de skønneste.„ —

„Lael mig ikke om Roser, Varn! — sagde Winthem vranten; — jeg kan dog end-

nu lugte; giv mig den; — den lugter kun lidt,
Emilie! —"

Desværre, den er kun skion, min Fader!,,
— sagde den skionne Sædelærerinde.

Under denne Samtale havde Lovise neppe mærket, at Emilie havde plukket en Rose, før rend hun foer op af Stolen, kastede den omkuld, og tilede med botanisk Nysgierrigheds hele Iver ud; og da denne Nysgierrighed var uendelig større end hendes Kundskab, gav den Anledning til en ikke kort Samtale. Den følgende Dag bærede hun sin fiære lille Botaniker, som hun kaldte Emilie — med et Besøg, beundrede hendes Blomster-Tegninger, holdt dem for uhyre skionne, og besluttede at berøve hende en af dem, for at ophænge dem op i sit Værelse. Mange Besøg bleve af Lovise modtagne, og mange alvorlige Indbyddelser til en Reise til Hamborg gjorde.

Mod disse Besøg gjorde Winthem aldrig nogen Indvending; thi han beklagede sin grædste Datters — saa kaldte han sin Emilie — barnlige Laalmod, hvormed hun saa omhyggelig søgte at lette ham hans Tængenskab. Naar

der kom Fremmede, spurgte han kun, om nogen Officer fulgte dem. Forskiellige i Rabor-
lauget staaende Regimenter havde allerede til-
intet gjort de Stilles Fred, og de Uskyldiges
Lyksalighed.

„Emilie! — plejede han sige — affkye disse
Mennesker! vore herværende Tropper synes ikke
at være anførte til andet, end saaledes som
de skulle vise sig i Standkvarteret; de bestaae
af lutter opbrusende Unglinge; de ere letfindi-
ge og udsæbende; ubidende og uforkammende;
de søge deres Lykke ved at behage Eders Køn;
og deres Vre i at fornærme Eder. Eders Kions
Prædilektion mod saadanne svage Hoveder, og
saadanne fordærvede Hjerter, har givet Anled-
ning til at finde den qvindelige Karakteres
Svaghed mistænkelig; og man formoder, at
Eders lette Tilbøjelighed til Officeren blot rei-
ser sig af deres Svaghed og Letfind, hvorved
de sætte sig i meere Lighed med Qvinder, end
med nogen anden Klasse af Mennesker.“

Til denne haarde Dom havde Winthem
to Grunde; først, fordi han var Sve-Officier
og i højeste Grad foragtede de geile, frigeriske

Lapser; og for det andet, fordi en god Deel deraf kunde være sandt nok. —

Denne Lovise var det, til hvem Emilie vilde tage sin Tilflugt, for at skaffe sine smaae Arbejder en Beskytter. Klokken Tiet gik hun til dette Trenntimmer som hun traf ved Frokosten.

Da Emilie traadde ind, fandt hun stor Vanskelighed i at gjøre sig kiendelig. Hun nævnede sit Navn; hun nævnede Landsbyen, hvor de havde lært at kiende hinanden; hun erindrede hende om den Ære, at hun havde erholdt mange Besøg af hende der; hun forstikkrede, at hun ikke havde glemt Lovises Indbydelse; — hun stammede, stod stum og forlegen.

Lovise studsede, og raabte derpaa!,, den gamle blinde Lieutnants Datter! Gud! min Beste! — af, hvor havde jeg ventet, at see Dem her i Staden! Jeg tilstaaer Dem, det gjør mig en stor Fornøjelse. Behage De ikke at sætte Dem? Boer De i Hamborg nu? og hvor boer De, om jeg maae spørge? Hvad har bragt Dem hid? Hvem besøger De i Deres Naboelag?,, —

Alle disse Spørgsmaal vare yderst ængstende. Og det sidste syntes endog ondskabsfuldt. Beshyrtset og uden at vide, hvilket af den hele Sværm Spørgsmaal hun skulde vælge, at besvare, sad Emilie stum paa Stolen. Det hændte sig, at hun netop gjorde det, som hun vilde have gjort, om hun havde været nøjere bekendt med dette Truentimmer; thi Lovise hørte til de Personer, der ved et Spørgsmaal ikke veed, hvorpaa det ved et Spørgsmaal kommer an, og som derfor hverken forlange eller vente noget Svar.

For at hjælpe sig af alle disse Forlegenheder, besluttede Emilie, at fortælle sin Historie paa hendes egen Maade.

„Jeg har gjort mig den Fornøjelse — sagde hun — at gjøre Dem min Opvartning, da De, som jeg troer, kunde bevise mig en vigtig Tjeneste, naar jeg kunde være saa lykkelig, at fortjene Deres Opmærksomhed.“

„En vigtig Tjeneste!,, — mumlede Lovise, hvorved hun saae meget alvorligere ud, end for nogle faaie Dieblis side n, da hun opremsede sine hastige Spørgsmaal. Virkelig havde

hun god Grund dertil; thi de Ord — „en vigtig Tjeneste,“ — opvakte i hendes Hjerne en halv Erindring, og bragte hende til en fort Eftertanke, hvorved Sielstræsterne hos et Fruentimmer af den gode Tone altid forstyrres.

„Min Fader — vedblev Emilie — er i forige Uge død her. De veed, Madam, at en Officier med halv Gage ikke kan doe rigtig; men han kan doe med Hæder. Min Fader har ikke bebyrdet sin faders og moderløse Datter med een eeneste Siel. Jeg er nu nød til, at tage min Tilflugt til hine Talenter, der engang udgjorde min Tidsfordriv; De har været disse med Deres Biesald, Madam. Jeg skal snart have nogle Tegninger og nogle Broderier færdige, der kunde skaffe mig Arbejde og Underholdning, naar De ved Deres gunstige Forord blive anbefalede.“

Hun holdt inde, og der paafulgte en Pause af nogle Minuter.

„Al, Barn; er det alt? — svarede Louise, med et stift Øjeblik paa et ligeoverfor

hængende Kobberstykke; — „Har De bragt noget med? Frue Baronesse von Reischacher er en stor Samlerinde og Kjøber; jeg skal vist rekommendere Dem, Barn!“ —

Lovise sagde alt dette med hiin højere Følelseløshed, som meer synes at være en Gave af Naturen, end en ved Kunst erhvervet Færdighed. Det blev sagt i hiin ligegyldige Tone, som Fruentimmer af hendes Dannelselse antage, naar en eller anden Gienstand for Belgiovenhed ved et eller andet Middel, som af Forseelse, har indfundet sig i deres Boeliger; en Forseelse, hvorfor de siden gierne stedse tage sig i Agt.

Emilie vidste intet af alt dette; men hun følte sig ikke saa roelig, som hun ved sit Hiertes Godhed havde haabet.

Da Lovise erindrede sig, at den af hende forlangte — „vigtige Tjeneste,“ — ikke vilde udfordre nogen Anstrængelse, og da — „den gamle blinde Liutnants Datter“ — hverken lige til, eller fra Siden, gjorde noget Angreb paa hendes Pung, saa nedlod hendes Menneskekierlighed sig saa dybt, at hun gav

Emilie — en meget omstændelig Efterretning om den sidste Maskerade, hvorved hun havde vist sig selv og Dronningens af Frankerige Hals Smykke meget fordelagtigt.

Dog — pludselig blev en stor Forandring bemærkelig hos dette elskværdige Fruentimmer. Hendes Tone blev temmelig mild, af hendes Mine straaledes næsten Omhed, hun trykte kjerlig Emilies Haand og sagde:

„Min gode Emilie, mine Kælelser stemme gandske overens med deres. Deres Fader var en hiertensgod Mand, han beegnede mig med den største Høflighed; og deres Fortrinligheder fortjene sandelig meget en Veninde; De er allene i en farlig Stad; jeg ønskede: kære Emilie, at De vilde behage, at tage Deres Tilflugt til mit Huus; Deres Selskab vil meget opmuntre mit Sind, Gud! De troer ikke min Beste, hvad der er blevet for et skælsk nervesvagt Væsen af mig: Hver Morgen saadan en Hovedpine: og sidste Aften paa Maskeraden en saadan Skælven, da mit Hals-Smykke hang noget løst! Jeg er idel Henryk-

fælle, siden jeg seer Dem, og paaflaaer, at De skal vælge Dette Sted til Deres Ophold.

Emilie fandt sig herved trøstet over sine forrige Lidelser. Indbydelsen var en Begierning, hun ikke kunde modstaae; thi hun følte sig befriet for den Ubehagelighed, at forlade sin gode Leonore i tilsyneladende Bredde, og hun var tillige betryget imod den usikre Levemaade, som hun havde besluttet at føre. Hun erklærede sig villig til at modtage Lovises Forslag. Dette var den første Træl, som hun ved sin Indværelse i Verden begik; men hun betænkte ikke, at hun derved handlede mod sin Faders høitidelige Befaling, kun hos sig selv at søge sin Uafhængighed.

Det er os ved Slutningen af dette Capitel alveles ikke ligegyldigt, om nogle af vore Læsere, — thi paa saadanne vil det vist ikke mangle os — hvís skarpe Syn er af det hurtige Slag, og som formodentlig dømme efter udvortes Beskuelse, betids havde forekastet os, at vi have gjort Bولد paa den ærbørdige Natur, i det vi have skildret Lovise med en saa pludselig Forstielighed i

hendes Miner, Stemme og Udtryk. Der-
 som vi her fordommes af een eller anden over-
 ileet Dommer, der har taget Sæde paa Ben-
 ken; saa vilde vi, uden videre Omstændighe-
 der, foreslaae en nye Undersøgelse for en
 Dommer, som allene kan fælde den lovmæs-
 sige Døm; vi meene Fornuften, som en me-
 get stor Digter har kaldet, — Overdomme-
 ren i menneskelige Sager.¹¹

Vi erklære videre, og paastrænge endog
 Kunstdommerne denne Erklæring, at vi ikke
 ere vegne et Haarsbred fra den krumme og
 forviklede Linie, den menneskelige Natur, hvil-
 ken vi agte ligesaa meget, som Hogarth, da
 han kaldte den Skønhedslinien.

Et Fruentimmer af Lovises Karakter eller
 meget mere af ingen Karakter, ligesom Læse-
 ren behager, har hyppige Leiligheder, at
 gjøre Brug af hine Ubestemtheder, hiin Ebbe
 og Flod i Stemme og Mine. Hvad det var
 der bevægede Lovise til, i det korte Tidsrum
 af et Kvarteer at vise en saa øjensynlig For-
 skjellighed i hendes Charakter, vilde vi hierte-
 lig gierne til den oprigtige Læfers Beroeliggelse
 forklare.

Vi gjøre derfor bitterligt, at Lovise havde

alt af et fornemt Fruentimmer, ligesaa Skis-
 behunden af til sin Sociable, eller sin dobbelte
 Phanton vis à vis til fire Personer, med en
 Forrider; der seilede hende kun et nødvendigt
 Tilbehør, en ydmyg Selskaberinde. Lovise
 var, som vi have seet, hidindtil ikke kommet
 meget til Synne i de store Cirkler; desuden
 havde hun en Tid lang opholdt sig paa Lan-
 det; og at bringe en ussel Skabning fra hen-
 des Landsby med til Staden, holdt hun un-
 der sin Værdighed. Hun var i Begreb med
 at lyse efter en saadan qvindelig Person i Abi-
 serne, da just, som efter Himlens Beskikkelse,
 den stakkels Emilie von Winthem traadte
 frem. Denne Tanke faldt hende ikke strax
 ind; men først da, da den sjensynlige For-
 andring fandt Sted. Kort, den yderst med-
 lidende Lovise havde det Forsæt, at gjøre
 den samme Brug af vor elskværdige Heltinde,
 som mange gjøre af stumme Tienere —
 et fortreffeligt Huusgeraad, naar man er
 gandske eene.

Karl og Emilie.

Et

Bidrag til Skildring

over

det sidste Aarhundredes filosofiske
og politiske Sværmerier.

Oversat

af

H. T e g e r,

Klokker ved St. Mariæ Kirke i Helsingør.

Anden Deel.

Kjøbenhavn 1802.

Trykt paa J. H. Schuboths Forlag,
hos E. L. Grøner & Comp. i Helsingør.

1811

1811

1811

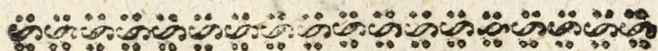
1811

1811

1811

1811

1811

S e p t e n d e K a p i t e l.

Da Emilie kom tilbage til Leonore, fortalte hun hende den uventede Lykke, som ved Lovise var bleven hende til Deel; hun bevidnede hende den største Taknemmelighed; men besluttede næste Dag at forlade hendes Hus. Leonore hørte i al Stilhed paa hende; og endog, efterat Emilie havde holdt op at tale, kunde hun blot svare ved et dybt Suk. Endelig sagde hun: " Denne Skilsmisse er ligesaa haard som uventet. Deres Graværelse vil tillige blive mig et Fortiis af saa mange sømme Tanker, saa megen Trøst, saa megen sød Rolighed og saa mange behagelige Tienstvilligheder. Jeg ved vel, jeg er ikke værdig til et Venskab,

som Deres; men engang at have kaldet saadant et Fortrin mit, hæver mig i min egen Agtelse. Den Stolthed, som jeg føler, gjør dette Saar i mine Følelser kun desto smerteligere. Jeg har ofte tænkt paa, hvorledes jeg skulde træffe en behagelig Indretning for Dem; men nu er det forbi. De tillader mig dog, min dyrebare Emilie, at jeg tør besøge Dem engang, naar De er kommen i Orden."

"Beste Leonore! — svarede Emilie, i det hun trykkede hendes Haand, og en Taare randt ned af hendes Øjne; — jeg kan aldrig forglemme Dem; De er for ædel for Deres Forretning; jeg beklager, at jeg maa forlade Dem ved samme. De var min første Veninde i denne store Stad, maaſkee den eneste, som jeg har nu; besøg mig kun, naar De behager; jeg skal vist ofte besøge Dem."

Emilie tænkte ved sig selv: "hvilken ubehagelig Stilling, jeg sølede mig gennemtrængt af Taknemmelighed, og tør alligevel ikke nægte den ringeste!"

Emilie begav sig følgende Dag til Lovises Bolig. Hun blev modtaget af Lovise med overmande og for overdreven Venlighed. Hun

anblikke hende et Bærelse, forsynede hende med en Kammerpige, og gav hende mange Beviser paa, at hendes Edelmødighed var lige saa uundtømmelig som hendes Rigdom. Emilie modtog alt med en venlig Mine og et taknemmeligt Hierte. Vel skulde hun gierne have seet, at man mindre havde overvældet hende med saa mange Beviser paa Storhed; men hun taalede det, af Hengivenhed for Giveren, ikke heller bragde det hende ud af Taktning; thi hun var opdraget saaledes, at hun med Værdighed kunde have forestillet en østerslandsk Prindsesse.

Vi maa nu forlade Emilie midt iblandt alle Herlighederne i hendes ny Belynderindes Huus; hvorledes hun bringer hendes smaa Sager i Orden, gjør Anstalt til mange Slags af Smagens Arbejder, hvormed hun tænkte at pryde Lovises stadselige Bolig; hvorledes hun undertiden stemte sin Harpe, og i hendes Stilling og Harmonie forestillede et levende Billede af hui Smagens hellige Cicilie. Saa beviste hun og en ikke ringere Tilbøjelighed til visse Ting, som hun aldrig tænkte

at fremstille offentlig; vi mene visse flygtige Papiere, som Boghandlerne kalde Manuscripter. Thi Emilie, — og derom have vi endnu ikke givet vore Læsere noget Bink, da vi ønskede de maatte efterhaanden lære at kende Emilies Karakter. — Emilie, siger jeg, var, uden at nogen vidste det, og uden at hun vidste det selv, en herlig og sølsom Digterinde. Hun tænkte ikke paa at lade sine Vers trykke; thi hun troede sig overbevist, at de vare af en ganske anden Karakter end Nutidens Musæ Søønner høist udpyntede, høist udarbejdede og høist blændende Vers.

Alt hvad vi kunne tillade os at sige om en saa hemmelig og ubehagelig Gienstand, som den nærværende, er dette, at hun aldrig læste hendes Klopstok eller Milton eller Pope, thi disse to engelske Digtere vare hendes Undlinger, hvis Skrifter hun læste i Modersmaalet, uden ganske at overvældes af samme Id, naar vi ville domme efter hendes Legems Myffelse; og hendes Smaa skrifter vare fuldkomne udfastede efter den findrige Popes rige, men ikke hyppige Versemaade, og vi ere tilbøjelige til at troe, at de høje Sving af

hendes Vers, var en synlig Aare af hendes
 eneste Miltons italienske Fantaste. Vel syntes
 et Slags lærd Tyberi at være forenet med
 hendes digteriske Talenter; thi hver Gang
 hun havde læst et Stykke af denne store Me-
 ter i hendes fiere Kong, og hendes virksom-
 me Indbilledningskraft havde sødselsat sig med
 det Høje og Skønne, plejede hun strax der-
 paa sjensynlig at udgyde sig paa lige Maade;
 men da disse vare blot Øjeblikkets Udgydelser,
 saa havde hun skrevet en stor Mængde Vers,
 uden at have forfærdiget et eneste Digt, og
 uden endog at formode, at hun var en
 Digterinde.

I denne Tid, hvorom vi nu have talt,
 havde Karl og Baurien besøgt Leonore noget
 oftere end hidtil, og derhos aldrig forsømt, at
 spørge efter hendes smukke Løserende, som,
 siden hendes Faders Død, var ganske usynlig
 og aldrig forlod sit Kammer. Leonore fortalte
 dem nu, at, hun til hendes store Bedrøvelse,
 havde forladt hendes Hus, for at boe hos Zoma-
 frue Meerwein.

Karl! — raabte Baurien — det er den
 gamle Pengemægler's hæslige, plumpe og sær

Datter, som bad os at besøge ham, for at sige ham vore Tanker over mange Indretninger, som han vil foretage paa sit nylig kjøbte Landgods. Hvad mener De, om vi besøgte ham? Det værste er, at, dersom vi ville see Emilie von Blenheim, maa vi ogsaa see Louise Meerwein, hvilket er lige saa slemt, som at gaae igiennem Skærild til Himmelen.

Jeg erindrer mig — sagde Karl — at have seet Jomfrue Meerwein paa Afsamleeren hos Baronesse von Reischach. Mennesket har stedse været mig modbydelig, formedelsi hans pralende Rigdom; han bærer sin Regning i Munden, og synes altid at tale med sin Forvalter, naar han taler med sin Ven. Han vil da besvære os med Afsierues Stigen og Falden, og sandsynlig vilde vi faae en fuldkommen ægte og fuldstændig Kundskab om de ny Laan han har at besørge med andre. Imidlertid maa vi gaae, Daurien, hvad enten vi vilde eller ikke vilde, for at see noget kostbarere, end hans ny Prosenter.”

„De par tous les Diables! *) Karl! jeg seer tydelig at de har forelsket dem i denne

*) For alle Diable.

Pige. Paa min Siæl; hun er værd at nyde.
Du er forelsket min Dreng!"

"Det er jeg sandelig ikke, min Herre! Jeg giver dem min Vre til Pant, at jeg ikke er det. Jeg tænker aldrig at forelske mig; et ungt Menneske, som jeg, kan ikke staae sig derved. Det hører til en yppig Tidzalders bestandige Forbandelser, alle hine finere Følelser i Hjertet fortrænges, uden hvilke der er ingen sand Glæde i det menneskelige Liv. De, — som vi kunne elske, ægte vi derfor ikke, fordi de ere fattige, og derimod ægte vi de, som vi aldrig kunne elske, fordi de ere rige. O! hvilken en siv, svag, og kold Kupidus er vor Nutids Kierligheds Gud, han har ikke noget Røgger fyldt med zittrende Pile, ingen ufejlende Bue, intet af det smukke Barns nøgne Beskedenhed. Ven! jeg har besluttet, hverken at gjøre mig eller nogen anden uhykkelig ved Ægteskab."

En overmaade viis og ædelmodig Beslutning; Manden behøver i nærværende Tider ikke at lide Mangel paa Koner, hans Naboers Koner ere ganske hans, naar han kun veed hvorledes han bør opføre sig. Det ædle Forplantelsesværk har derfor ingen flattere

Fremgang. Man hjælper blot den Halve over
 Glagbommen. Karl! Nutidens Egetskab er
 et eneste stort Indbegreb af Mangeloneri.
 Egetskab var jo dog kun et Indfald af nogle
 dumme og afmægtige Lovgivere; intet kan
 være unaturligere, end i en eneste Klasse at
 indslutte saadanne Materier, som aldrig kun-
 ne forene sig. Egetskab! lutter Olie og Edi-
 ke. Et af begge maa blive paa Bunden. I
 Frankrig have vi derfor anordnet Eget-
 skabskilsmisser, efter enhver Deels Godbefin-
 dende. Jeg kender en ung Herkules, som i
 det første Aar havde tredive Koner, efterat
 den almindelige Sikkerheds Udskud havde givet
 Tilladelse dertil; den stakkels Karl, han var
 ulykkelig; thi han døde, ligesom Herkulus af
 en af sine Megariras's forgiftede Klædning.
 Men hvi behøve vi offentlige Skilsmisser, da
 vi, uden denne Formalitet, leve i en vedværen-
 de Tilstand af Egetskab og Skilsmisse!

”Min Herre, denne Gienstand oprører mig
 fiedse — De behandler den som en Franskmænd,
 og i Deres Fædreland har man aldrig an-
 truffen den sande ægteskabelige Ryddelse. Hør

terte er urettelig; ikke fordi Loven har saaledes besluttet det, men fordi Fornikeren siger mig det. Horerie berører Egtetallens den Rierlighed, som var Kilden til hans Tilværelse; unddrager Børnene den moderlige Tilbøjelighed, som Faderen atter nød i sine Efterskommere, den betager Tjenestefolkene den Drengagt, som de sølte for deres Herkerinde, og antænder en Kvinde med lidne Lidenstaber; og saadan en Kvinde, naar hun endnu dampende iler fra Horelejet, er langt elendigere end den gemene Hore, just fordi hun ikke er saa gemeen. O! Wen, det er en skammelig Forbrudelse. Horeriets Grusomhed udbreder sig over en Slægts hele Afkom."

Under saadanne Betragtninger naaede de Meerveins Bolig, og da han just paa denne Dag havde intet at forrette paa Børsen, var han hjemme. De fandt denne rige Penge-mægler meget virksomt sysselsat ved et Bord, som var stult med en Mængde smaa Bøger, som indeholdte hans Afregninger, og Kontra-regninger, saa og Samlinger af Beregninger over forskellige Kjøb og Salg til alle Slags Priser, for at lette sig Beregningen af enhver

ny Offenbediel af Hundrede; en Pen havde han stukket i Varsken.

"Mine Herrer, jeg er stolt af Vren af deres Besøg; og formodentlig befindende Hr. Baronen og Frue Baronessen sig vel; og hvad gjorde da Cloe? Frue Baronessen var overmaade besymret over denne fine Skønheds Trangbrøstlighed. Jeg burde sandelig have sendt Bud, for at lade spørge til denne elsteværdige Skabning. Men hvad got Nyt?

Karl svarede: "Engelænderne have erholdt en Fordeel over Hollænderne. Admiral Elphinston havde den besynderlige Lykke, at omringe, og borttage en hollandsk Flaade, uden at gjøre et eneste Kanonfud."

I denne Tone varede Samtalen en Tidlang; og vore Læsere ville tilgive, om vi ikke fortælle dem sammes ganske Indhold, thi Mene Mæglerens samtlige Spørgsmaale angik blot saadanne Omstændigheder, som havde Hensyn til hans egne Forretninger, og hvoraf han trak, i Rærværelsen af sine besøgende Venner, beregnede de Fordele og det Tab i Profitter, som mueligt kunne flyde deraf for ham. Vi kunne ikke heller sige dem, hvor

længe Samtalen skulde være bleven i denne Gang, hvis hans to Glæster ikke selv havde fundet for godt, at give den en Vending, for at komme deres egentlige Bjemmeed noget nærmere.

"Lager jeg ikke Feil, min Herre, — sagde Karl — saa har de lovet os, at lade os see Planerne til deres ny Bygninger, og de Anlæg, som De tænker at gjøre paa Deres Gods." —

"Nu vel! jeg har allerede begyndt at bygge; men der vil udfordres ti Aar, før jeg endelig vil kunne beboe et Bærelse. Det er en lang Tid for en Mand paa Tredstundstyve. En Jammer er det, at Nutidens store Bygningsart udfordre altid den meeste Tid og de fleste Omkostninger. Mit Landhuus skal blive ligesaa rummeligt og varigt som mit Hus i Byen. Jeg er aldeles for Varighed. Jeg vil lade det opføre af de fasteste Stene; og jeg tænker, det skal udholde et Jordstjælv. Mine Vist-Bærelser skulle betrækkes med Guld Musselin, det vil sige, jeg vil slet ikke lade dem betrække. Mine Haver, Lust-Partierrene, Engene, og Landskaberne indbegrebne,

skulle indeholde over hundrede Acre. Jeg
 har ladet anlægge en Landevej derigjennem, be-
 lagt med rødt Sand, for at gjøre mig en
 Deel af mine Keiser lettere. Mine Drive-
 huse ere af uhyre Størrelse, og mine Soiler
 skulle vde lutter Fyrretæppe. Jeg har ledet
 en lille Bæk ind i min Have, for at faae en
 Biskedam; men den seer ud, som en Pøl. Jeg
 seer gierne Rækker af Huse, fordi jeg er født i
 et meget snævert Stræde; og jeg finder noget
 langt naturligere ved et Huus, end ved et Træ;
 thi det er altid et Beviis, at der maae være
 Folk i Nærheden. Jeg seer en Nabovmuur, og
 endog Dryppet af min Naboes Tag hellere
 end de gale Anlæg af Bjerge og Dale, af krum-
 me Gange og hængende Broer, og hvad I
 ellers regne til eders saa kaldte engelske Haver.
 Det lader saa affkyelig romansk. I Stædet
 for samme har jeg udkastet Planen til en Zi-
 rat hvorpaa intet Menneske har nogen Tid
 tænkt; i Midten af min uhyre Have vil jeg
 opbygge en Række af smaa Huse; jeg vil
 kalde dem efter mit Navn; jeg heder Ralph
 Meerwein; og Husene skulle hede Ralphshyst.
 Jeg har ingen Træer paa mine Ejendomme,

indtagen Popel; disse ere de eneste for en
 Mand af mine Aar; de vore hastigst. Hof
 Popel, stiv, som denne Linial i min Haand,
 er en Vellyst for mit Øje; den er Dronning
 gen blant Træerne; jeg kalder dem Naturens
 lige Linier. For dog at vise Verden, at jeg
 har Smag for engelske Anlæg, saa lader jeg
 opbygge et Sommerhuus, ganske i Form af
 Kuppelen paa den Londonske Banke, saa
 at enhver, som har seet denne, skulde
 sørge paa, han stod i samme. Paa
 Væggene forestilles alle Banks Forretninger,
 her ere de tre Prosent, der de korte Renter,
 just saa, som de ere der. Figurerne paa de
 forskjellige Skriver-Pulte ere Afskildringer af
 mine Bekendtere, og af Personer, som jeg,
 for deres Duelighed i Pengesager, agter over-
 maade højt. Pitt sidder paa Banks-Direk-
 tøren Stool. Et herligt Billed-Galleri!
 Min Datter forlangte, jeg skulde lade afma-
 le et Maskerade-Optrin med Afskildringer af
 hendes Venner; men hendes Venner bære alle
 Masker. Kunstneren gjorde derfor den An-
 mærkning, at de kunde males, ligesom, hine
 Helgene, som havde mistet deres Hoveder,

plejede at males, det vil sige med Høvederne i deres Hænder, ligesom Sjavobas under Armene. Har De vel nogen Tid hørt noget saadant? Nej, nej; da ere mine Venner mig fjærere, som ikke skamme sig ved at vise deres Ansigter, og som bære Hovedet paa deres Skuldre; og islandt dem maa der ikke være nogen, som jo i det ringeste er sin halve Million værd." Vilde jeg dog ikke for al Verden slutte noget Vennskab med noget Menneske, som ikke skulde være sine hundredestusinde værd. Det er min Grundsætning.

I dette Øjeblik traadte en Tiener ind, som mældte Penge-Mægleren, at Just laae i en hidsig Feber.

Meervein raabte, i det han breed sine Hænder: — "I en hidsig Feber. De værste Efterretninger, som jeg har hørt siden den pludselige Fred! Løb, — hent den bedste Læge; om mit Doktor Bolte kun levede endnu! Løb til Altona! hent Jøder og Herrenhuttere; der maa strax holdes et medicinsk Konsilium. Hvad! Hvorledes? Just i en hidsig Feber! det kommer af den al for gode Levemaade." —

Hvo er da denne Just Hr. Meerwein! —
spurgte Karl. — De har ingen Søn, ingen
Sønnesøn, ingen Fætter, som heber saa-
ledes?" —

"Just, mine Herrer, var en af mine Stald-
dreng; mine Herrer, jeg forsikkrer Dem, en
Anegt, saa stærk, som hans Ploughheste.
Hvem for Diæseleu skulde lade sig falde ind,
at en saadan Gabstriik af et Menneſte kunde
nogen Tid falde i hidſig Feber!

Karl raabte! Hvor følelſesfuld er denne
Menneſteſjærlichkeit ved ſin Stalddrengs Syg-
dom!" —

Baurien ſagde, i det han vendte ſig til
Karl: "Jeg undreſ over Marſagen?"

"Mine Herrer! blev Meerwein ved" —
"jeg føler mig upaſſelig. Den arme Juſt! jeg
tog ham i Huſet til mig, jeg forſnyede ham
med alt hvad en Mund af Grand har nødigt;
jeg bad ham, ikke at lade ſig mangle noget;
jeg kiøbte ham Øſters og Skilopader, ſaa-
ſnart Skibene vare ankomne! den Hund har
rimpet et Gad Madera ud i ſex Maanedere.
Kunde man vel gjøre mere? han ſaae tilfredſ
og fornøjet ud; og var i Anfigtet ſaa rød

kom et gloende Kul. Den stakkels Just! jeg frygter, jeg har soeret ham forstærkt."

"Jeg maa vide Karsagen; sagde Baurien alvorslig. "Han maa vist, Hr. Meerwein, sagede Karl, have begaaet en eller anden god og stor Handling, hvorved han har fortjent en saa ægte Faderkierlighed.

"Mine Herrer! — svarede Meerwein, det er den udlærte Skurk; han slap for Galgen allene ved min duelige Anvendelse hos Dyrigheden; en høist uforkammet Løgnen, og en almindelig Røver; en fuldkommen gienemendreven Skielm. Men Knosén var den haandfasteste Karl i hele det hellige romerske Rige; en virkelig Stærklobder*; en Knosé, som i sine Friheds-Dage, før han endnu boede hos mig, og da man troede, han ikke kunde undgaae Galgen, hver stor Saarlæge havde Die paa. Forsynet velsignede virkelig Gylngelen med en uafbrudt Sundheds-Tilstand, og han flagede ikke over noget, undtagen i de første Aar, efterat jeg havde taget ham til mig."

"Jeg vil vide Grunden, — sagde Baurien, — og hvorfor i al Verden bortvødlede De da *Eisenfreuder.

en saa overbætted Godhed paa et; Menneſſe, ſom havde fortjent Galgen?

Bortdødsle? Herre, hvem for Diæblen kunde falde paa en hidſig Feber. Jeg troede, han var meget ſikkrere, end jeg ſtakkels zittrendes gamle Mand, og ſikkrere end min Datter, ſom er meget blodrig, og ſaa overmaade om ſindet, ſat hun mangeln Dag vel har et Duo ſin Beſvimelſer.

Hvor ſikker da? min Herre, — ſpurgte Karl. — I nu? har jeg endnu ikke ſagt Dem det? Mine Herrer, jeg har ſaa vel en Conſtine ſom og en Livrente paa den Elyngels Liv! Døer han, ſaa taber jeg aarlig tre Tuſend. Jeg havde burdet aſſurere hans Liv, men hans Appetit var ſaa graadig og ordentlig; hans Kinder vare ſaa runde og rødmodede, at han ſaae ud ſom Sundhedens Billede. Han nød ſin rigelige Frokoſt, ſine Middags- og Aftenſmaaltider, og havde i Mellemtidene ſine Forfriſtninger. Jeg kunde ikke troe det, men Doktoren ſagde, hans Blod var inflameert over alt.

Mine Herrer, jeg maa bede om Tilladelleſe

at kunne begive mig bort, jeg maa see hvorledes Slyngeleu befinder sig; Himlen bevare hans kostbare Liv! Ved Gud! vist forædt."

Dette Tilfælde tilintetgjorde Hensigten af Besøget. "Vi maa komme igjen — sagde Maurien — naar Just er fuldkommen kommet sig igjen, eller naar han er død."

S y t t e n d e K a p i t e l.

I Lovises Huus fandt Emilies Karaktere Leiligheder til Udvikling, som hidtil ikke havde vilst sig. Sielden var hun kommen fra en blind Kaders Side, og om denne Omstændighed end holdt hende tilbage fra Bekendtskab med den menneskelige Natur, saa blev den dog ikke uden Fordeel for hendes finere Talenter's højere Uddannelse. I Ensomhedens Begeistring stræber man efter ædlere Fuldkommenheder med en Anstrængelse, hvoraf de ikke have nogen Erfaring, som, i deres virksomme Kreds, hvor særlige Udsøvelser, eller paa tværgående Forretninger afløse hinanden, blot kunne blive Liebhabere af Kunsten men ikke Kunstnere. Ensomheden, som saa ofte pirrer Anden til Klagesyge, er en streng Moder,

som bringer elskværdige Fostere for Lyset; hvad som i den store Verden var blot et Øjeblik's Tid, det bliver der en varende Beskæftigelse. God er Mandens uafbrudte Flid; fortryllende er dens forkortede Dag, og forlystende er hiin Smags Fylde, som bliver til henrivende Lidenstaber. Kun i Ensomheden kan hiin majsommelige Lethed erlanges, som, skönt den øjebliklig forretter sine Kunster under, dog kan faaes langsom og besværlig, ved lang Ovelse og endnu stærkere Eftertanke.

Emilie stod op med Solen; hendes Bøn var en stille Andagt af inderlig sølt Glæde; sin Bljantepen havde hun ved sine Morgenspadseringer i Haanden, og naar hun bragte nogen Slags romansk Figur, eller noget finere Malerie af Naturens Beskuelse hjem med sig, saa var dette en ny Nydelse. Uhret forkyndte hende Midnatstimen, da hun ugierner forlod sin Syssel, og gjorde Ende paa hendes Fantasies Tryllerie. Ofte naar hun sad hos sin Fader, var hendes driftige Aand saa fordybet i hendes smaa Arbejder, at Wintheim blot kunde høre hendes sagte Aandedræt, og

han plejede siden at sige, — jeg kunde næsten see, Emilie, at Du var sysselsat.”

Naar Emilie nu anstillede en Sammenligning imellem sine Talenter, og den fine Verdens Udvalgs Talenter, med Indbegreb af mange virkelige Kunstnere, saa følte hun en ny Tillid til sine Kræfter; men hun var ligesaa stille, som beskeden; thi hun fandt, at hun stod tilbage for dem alle, om man saa kan kalde det, da hun var ubekiendt med Livets langsomme og stife Hverdags-Gang. Hvosom har ægte Gjeni, befinder sig snart under Lighedens Trin blant de Fiantede; thi Talenter give intet virkeligt Fortrin blandt saadanne Selskabere, efter en gammel Vane faae de hastig Bifald; men, da de roses uden Børlse, saa blive de ogsaa ligesaa hastigt igien forglemte. Hvad som for et saadant Selskab er af varende Vigtighed, bestaaer i lutter Ting, som ere det Modsatte af Gjeniet; saa at det er et sikkert Kiendetegn paa middelmaadige Talenter, naar man i saadan en Kreds kan finde Fornøjelse.

For Emilie — vare Samtalerne i saadant et Selskab et Sprog, hvis Begyndelses Grun-

de vare hende ubekiendte; deres morende Samtaler vare for talrige, for flygtige, paa hinanden forhaftig følgende, til at de kunne lade nogen Fornøjelse efter sig; og deres vigtigste Sorger synes blot at angaae det menneskelige Livs Tidsfordriv; da derimod alt det, som gav Anledning til de lydeligste Klager opvakte hendes indvortes Smil. Emilies Skjønhed forarsagede hende lettelig megen Uro fra Mandfolkene's Side; men hendes overmaade store Lærvillighed, hendes utvungne Udfærd gjorde hende i Begyndelsen taalelig for Gruntimmerkjønnet. Hun vandt deres Gunst ved sin Villighed, i at ansees for et ubetydende Kul, som i sig selv havde ingen Værd, undtagen, naar hun blev fremstillet blandt Personerne, som gjøre Figur i den nærværende Sirkel. Det er blot Retsfærdighed mod Lovise, naar vi erklære, at hun fandt en uendelig Fornøjelse i hendes ny Selskaberindes mange, haande Færdigheder; hun sagde dette til enhver og yttrede saa megen Glæde ved at fremvise Emilies forskellige Arbejder, som om de kunde have været hendes egne. Emilie kunde ikke andet, end føle i den varmeste Taknemmelighed for

sig Velvillighed; men ofte maatte hun taale det Ubehagelige, at blive skamrod, og føle det Modbydelige af en Berømmelse, hvorved hun baade var den tilbedende Guddom, og det frembragte Offer. Der var meget uslebent i Lovises Tienstagtighed; med sin Kogelse var hun for ødsel; men i sin Tørrighed fastede hun sin Guddom baade Kogelsen og Tørheden i Ansigtet. Forgjæves udbad Emilie sig den Føjelighed at fremstilles i Skyggen; Lovises Følelser vare for forrige til, at hun ikke skulde lade sin Beundring udsøve i Lovtaler.

Imidlertid maa man tilstaae, at dette elstværddige Gruentimmer ikke tabte noget ved sin overvættede Godhed. Jo højere den Roes var, som hun tildeelte Emilie, des stærkere var den Glands, som derved faldt tilbage paa hendes egen dyre Person. Var det ikke sjensynligt, at jo mere hun talte om den gamle blinde Lieutenants Datter, destomere fremstikkende blev hendes Velgjørenhed? Jo mere henrykt hun var over Emilies glimrende Finger paa Harpen, desto tydeligere blev det, at hendes sølsomme Siels omme Nerver

maatte røres ved dens melodiske Sving. Og naar hun, ved Henviisning paa hendes Malerier, udgød sig i Henrykkelser over Lys og Skygge, saa kunde ingen sige andet, end at Lovise jo maatte have en meget fin Smag for det Fortryllende i hendes Malerduug. Imidlertid lod Emilie sig Baronesse von Reischachs Bifald, og Agtelse gjerne behage, og hun var i en vis Maade stolt af hendes Bevaagenhed; thi Baronessen var selv et Fruentimmer af Talenter, og havde kunnet være et Fruentimmer af Gjeni, og derfor erkiendte hun hendes mangfoldige og lykkelige Fuldkommenheders sande Værd.

Lovises Cirkel var ingenlunde indskrænket, hun var stolt af sit Bekjendtskab med alle Personer af den fine Verden; og foruden hendes Lidenskab for Maskerade og Botanik var hun en særdeles Beskytterinde af lærde Fortjenester; hendes Navn stod paa mange lærde Værkers Subscriptions og Prænumerations Planer; hun havde endog den Ære, at en liden Samling Digte, som førte hendes Navn i Spidsen, blev hendetilegnet; og foruden disse videnskabelige Fortrin, ud-

bredte sig ogsaa det Rygte, hun havde selv forfærdiget en Sonnet, men hvilken hun af jomfruelig Blyfærdighed havde holdt tilbage i Haandskriovt. Hun blev virkelig af adskillige af hendes Venner udgivet for et Under af Sjæni, men fornemmelig af tre til fire store Kunstdommere, som beviste hende den Ære at spise ordentlig tre Gange i Ugen hos hende.

En vigtig Person i Meerbeins Huus, var Huusholderessen Judith Rumpf. Hun var en Kiempe i Tølperagtighed, en Diavel af Religion, og en Drage af Dyd. Ved en eneste Lejlighed havde hendes Ulykkes Stierne forledet hende til et lille Feilstrin. Men dette gamle Stykke Vorfeliin havde Religionen nu overtrukket saa tæt med Fjernis, at kun en hemmelig Prif og ingen synlig Sprække var tilbage. Naturen havde bevist sig goddædig imod hendes Medskabninger, da den fremviste hendes Karakter i sin sande Skikkelse, men sammes fremstikkende Plumphed blev ofte undertryungen ved hendes Skarpsindighed. Filosofien er stolt, naar den kan lære Menneskene, at skule eller forbedre deres Feil; og heri staaer sin Væbelagtighed ikke tilbage for Filoso-

sofien. En Stemmes Lyd, saa modbydelig som den skidne Soe, hvorfra den kom, vidste hun ved Smigrerie ikke at gjøre ubehagelig for mange. Fattige, som havde kunnet svinge en Goliats Spyd, bleve formedelt Tienstvillighed ej bortkysede; og hendes Legems tunge Vægt kunde ved Tienester mod hendes Velundere bringes i hurtig Bevægelse. Hun var Dødelighedens fuldkomne Sæde; og hvo som betragtede hende, maatte beundre Fæstheden af det Stof, som Naturen kan danne, naar den har blot at gjøre med Riid og Blod. Naturen havde virkelig ikke begaaet nogen Fejl ved at danne sin Judith; hvert Deel af hende var dannet lige plump; men Naturens Fejl viste sig i det Hele. Et saa seenesuldt og stridsdygtigt Væsen skulde aldrig være bleven en Kvinde.

Ogsaa hendes Aand var ikke af mindre Størrelse end hendes Legeme. Siden hendes ovennævnte Fejltrin, havde hun vrist en meget from Afholdenhed fra Menneskeriis; vel viste hendes færdige Forestillinger sig undertiden i hendes Udtryk, men de blev ved Handlinger formildede. I Hensigt til disse sidste

var hun saa overdreven forsigtig, at hun var i Stand til at opdage i andre Menneskers Handlinger, hundrede smaa Forseelser mod Rydskheden, som undgik deres Opmærksomhed. Thi det er mærkeligt, at Personer, som endog ikke høre til den reneeste Deel af den menneskelige Art, ere beundringsværdig duelige, til at udfinde den mindste Støpplet paa en meget reen Person.

Hendes Aand var ligesaa virksom som den var stærk; og fordi hendes Liden skaber havde ikke mere Leilighed, til at forfriske sig i Kierlighedens Bugge, saa viste deres Udbrud sig i smagløs flau Teologie og Politisk paa en høist skrækkelig Maade. Hun læste saa i dette Aarhundrede udfomne Bøger. Tidsskrummet til hendes Undersøgelser indskrænkede sig til hine førmeriske Tiders Dage, som saa længe havde skændet det opluste Tydskland, da hverken Religion eller Politisk havde nogen fast Standpunkt, og da hver feberagtige Reformator bekendtgjorte sit eget System. Nationens Aand havde sælgelig slet intet System, og yttrede sig i indbyrdes Forsølgelser. Hvad Religionens og Politikens Virksomhed den Tid kom affied, kan

maaffes i nærværende Tidsalder, fornøjes efter et omvendt Forhold, da vi næsten ikke have nogen Religion eller Politik.

Derfor havde hun, i Hensigt til hendes Religion, halv katolske og halv sværmende Begreber, og i Hensigt til hendes Politik lagde hun en guddommelig Ret overalt til Grund. Hendes Vndlings Skribenter for begge Dele, vare saadanne unyttige Trøstere, som nu ere neppe mere bekiendte af Navn, fornemmelig gottede hun sig med nogle elendige Oversættelser af lige saa usle engelske Skriver, med hvis Forfattere hun troede best at kunne stemme overeens. Til disse hørte Prynne og Sir Rogert Lestranger; Tilmer, over Kongernes guddommelige Ret, bestræfede hende i hendes politiske Troe; hun skudeerte hiin hellige Bogler Souths Rettroenbed, og gjorde sig til gode med en Timoteus og Silalethes's lystige Skiemt. Vor Tidsalders Fordørbelse udledte hun fra Socinianismen; Oprørelses Aanden fra Calvinismens Lærdomme; og ethvert Forlud af Riget, og dets Bundsforvante, erklærede hun for Himmels retfærdige Straf for de kolde og fordragelige Meninger i Religions Sager.

hørt hun, til sin store Bedrøvelse, troede, at mærke en ligesaa stor Ligegyldighed i Kiøffenet som i de Stores Visittamre.

Da Emilie havde første Gang vlist sig i sin Belynderindes Huus, saa gav hun Anledning til allehaande Tanker blant Huusfolkene. Fordi hun slet ikke kunde forestille sig, hvorledes Lovise kunde have Trang til en Selskaberinde, da hun levede i en uafbrudt Række af Selskaber, saa troede nogle, Emilies Liv maatte være Hr. Meerwein ligesaa dyrebart, som den formædskede Justes Liv. Mariane, Lovises Fortrolige, et blot Spejl af hendes qvindelige Herskab, opsamlede hendes straalende Løstaler, og gav dem igjen tilbage. Men Judith, den Første i deres høie Raad, havde mærket, at Emilieielden gik i Kirke; hun bragte derfor Mariane til at tie, og forurosigede nogle i Raadsforsamlingen ved det Spørgsmaal, af hvilken Religion hun maatte være?

Dette Spørgsmaal er maaskee en af de vanskeligstellersøgelser, som lader sig fremsætte i nærværende Tider. Judith havde en frygtsom Belymring i Hensyn til Emilies Rettroenhed,

formedelst hendes uordentlige Kirkegang; og Mischag til en Kirke er dog ikke altid Beviis paa Mangel af Arefrygt for Religionen; thi da Kirken bliver forestillet af Præsten, saa ansee vi det ikke for nogen Gudsbespottelse, at forlade et Gudshuus, naar vi see, at den moderne Geistlige synes mere tilbøjelig til at vise Hengivenhed for sine Sognebørn, end Arefrygt for Gud.

Engang plumpede hun ind i sit Kammer, satte sig, og gjorde Begyndelsen med sin flatteriske Undersøgelse. Hun aabnede Forhøret ved højliggen at rose Læsning, som hun lignede med Kogekunsten. — Jeg holder ret af et gammelt Nyresnykke, sagde hun, et simpelt Stykke, hvoraf man kan skære, og altid finde Kiød igjen; intet af eders Mistmask, og franske Ketter. Eders nuværende Bøger ere aldeles saaledes, som deres Forfatteres Vittighed; thi de ere meget smaa og tynde. Jeg lider Bøger af Bibelens Tykkelse; ja, Bibelen er ogsaa den bedste Bog. Romaner ere eders fine Dammers Læsebøger; men om det ogsaa er os om Kierligheds Historier at gjøre, saa findes ogsaa et Ord derom i Bibelen. Jeg troer, kiære Judith,

forbandede Emille, de fleste havde vel bedre
kunnet blive borte."

"Al! Gud, vær min arme Stal naadig! Ikke
en Taddel bør udelades; hvert Ord i samme er
Guds Ord. Læs De kun den hellige Augustin
over Guds Stad; og Kirken har afgjort det.
Jeg maa sige Dem, min kjære Mammeselle,
at Kirken har hverken Pletter eller Smitte; vel
mærk! og forbandede ere alle Graftalder."

"Jeg er ingen Graftalder; men dette er
en Stenstand for andre Hoveder end for mit."

"Hvorledes? Kan Deres evige Salighed
erlanges ved andre? som de forbandede
Papister sige? Maaſke troe De ikke paa den
athanasiſke Betsiendelse?" Jeg forſkaer den ikke.

"Det er en gammel tom Undskyldning for
Bantroen. Ikke en Stavelse tør udelades.
Siger den Dem ikke, at De bliver fordømt,
dersom De ikke troe derpaa? jeg giver Dem
mit Ord paa, at den hellige Athanasius vidste
mere af sin egen Troe, end den onde Fiende
Arius: Og hvad tænke De om Konstantin
den Store?"

"Mogle gjøre ham til en Bedrager. Men
jeg siger Dem, han var en Helgen. Veed de

da intet om Forskielligheden og Uoffilligheden imellem Treenigheder, Medvæsentligheder, Besskaffenheder, evige Fødseler, evige Udgang, Kiødblivelse, og personlige Foreninger?

„Hvad betyder alt dette? Høre disse Udtryk til Troens Stykker? de synes mere at passe sig for en Trolmand end en Kristen.“

O, at jeg havde levet i hine velsignelsesfulde Stridsdage, da en heel Stads vigtige Sager bestode i Kieplerier over Medvæsentligheden; da man, naar man forlod en Kiøbmands Kramboe, ikke allene kunde gjøre god Handel med sin Theologie, men ogsaa bringe Mennesket til sin Religions Forandring; da de gode Skielmer sloges med hinanden paa Gaden om Arius og Athanasius. Vel havde Arius det best, saa længe han levede; og Konstantin skrev til dem, de vare begge Marrer, at de vilde stride om noget, som ingen kunde forstaae; men døde ikke Arius, ligesom Kæiserinden af Rusland? Stygge Kiøttere maa døe paa stygge Stæder, mørke Huller ere for forgiftede Rotter. Og sig mig, Mannefælle, hvad synes Dem om Tim og Phil?

„Jeg er ikke bekjent med alle Betienternes Navne i Huset.”

Betientere? Jeg er nu saa vant til dem, at jeg altid nævner dem med disse fortrøelige Navne. Jeg mener Samtalerne imellem Timotheus og Philalethes. Der faae alle eders Spottere, Vognere og Saducæer læst og paa- skreven. Har De anstaaet Dem Arends sande Christendom, hans Paradises Have, Skriveres Cielestat, Bunnans en Christens Rejse, og Luthers Huuspostil? Jeg samler og læser dem alle; fint Tryk, stort Papir, og tykke Bind; jeg seer gierne, naar der i en Bog er noget at hente og samle, som ikke lader sig bortblæse isaa let som Støvet for en Sommerfugl. Jeg kan forsikre Dem, kiære Judith, at alle Deres Skribenter ere mig ikke engang bekiendte af Navn; jeg har blot nogle faa Bøger, blant hvilke Klop, stoß, Wielands, Popes og Miltons Digte ere mig de kiæreste.

Affheligt! Jeg undres, Mammeselle, hvorledes De endog kunne læse et Blad af saadan en forblindet Ledere, som man med god Føje kan kalde dem, og som, hvis jeg ikke tager feil, en from Geistlig i Engeland, Roger,

meget vittig har kaldet dem, og hvis Skrifter jeg har læst i en gammel tydsk Oversættelse. I hans Dine læste man Himmelens Dom. Ingen Under, at han saa got kunde skildre Dievelen; thi han skildrede blot hans Beskytter, Protektor Oliven. Han vil fisnt beskytte ham i Helvedes evige Pine; da han nu er Sekretær hos Lufifer, Men hvorledes behage Gøtens Præfener Dem? og Mosheims Betragtninger over Epistlerne, og hvorledes heed da hiin, som gjorde den Anmærkning, at en Bantroende vilde, om han var i Himmelen, finde der lige saaliden Fornøjelse, som et Svin i et PønteGemak? og den anden, hvis Værker udgaa re treFolianter tungere, end jeg kan holde dem i min Haand, og som jeg for nogle Dage siden købte for tre Mark. Forbandet være dette arianiske Aarhundrede! Alle vigtige Bøger sælges nu efter Bægten.

Blandt Samlingerne af Præfener, behage Spaldings, Zollikofers og von Bedags mig meest. Affskyeligt! de indeholde jo intet, uden Moral; ikke et eneste Ord om Troens stridige Punkter, om Menneskeblivelse, Medvæsentlig

hed, om Raade og Retsfærdiggjørelse; forte stak
vede Sætninger, som om det manglede dem
paa Forstand til at hielp sig frem ved et Dur
in Ord. Som jeg mærker, saa har De, min
gode Mammieselle en dnu meget at lære i
Religionen og Politiken. De troer maaſkee
jeg læser ingen Romaner, men jeg er en stor Ven-
inde af dem i Folio. Nu læser jeg den store
Kæsfandra, og den ædle Droondates. Den-
ne Droondates var en tapper Karl; han drøb-
te over halvtredsinstyve Helte, som vare nær
sten ligesaa tapprer, som han selv; og hans
Taler udgjøre ti gode Sider i Længden; ingen
af eders høilnende Helte, som frygte, at tale
som Mand; men jeg veed Harsagen, thi de-
res Forfattere have intet at ſige for dem."

"Jeg var aldrig i Stand til, ſagde Emi-
lie, at læse hine tomerige Romaner, deres
Helte og Heltinder ere gandske andre Væſener
end vi; og jeg tvivler meget paa, om de vel
nogen Tid have levet andenſteds, end i deres
Forfatters glædede Fantafie. Deres Beſcri-
velſer ere aldrig omſtændelige; et Stød ſtilbres
ſom det andet; deres Sprogemaade er ufor-
dragelig ſlæbende deres Begivenheder ere ikke af-

lene uromanf, men modfige endog hver Tids alders bekiendte Skribentere, og deres Forfattere synes at have udplyndret Homer og hans virkelige Helte, og at have forvandlet sig til væmmelige Pariser Straajunkere; et Slags Skabninger, som blot i deres Tilværelses Tid bleve ugleete, og ere nu ganske forældede; de udvide deres Fortællinger faa vidtløftige, før de komme til Enden, at vi maa aldeles forglemme, hvad vi have læst, om vi endog skulde komme nogen Tid til det tolvte Bind's Slutning."

Affkyeligt! Jeg forglemmer intet. Da De finder faa liden Behag i tykke Bøger, faa har Mammesellen vel aldrig læst Bibelen igiennem."

"Med mange Stykker er jeg aldrig bleven færdig, jeg vilde ikke fordærve min Indbildning ved nogen Ureenhed; jeg vilde ikke forhærde mit Hierte ved grusomme Fortællinger og blodtørstige Forfølgelser"

"Affkyeligt! Saa bevare Dem Gud fra Fordømmelsen! Samuel savede Agag levende over, og han gjorde Ret deri; han var en

af hans Tids Arianer. Og saa Filisterne, Kananiterne, Hettiterne og Jebusiterne (hun hævede sig efterhaanden fra Stolen, da hun talte disse Ord) en rosværdig Handling i hine Dage! O! at jeg kunde sende denne min Arm lig en anden Samson blant eders arianiske Hunde, blant eders soknianske Bjørne, og blant eders brølende Ulve af Oplysningsmænd, Sandelig! jeg siger Dem, Kristi Kirke er uden Pletter og uden Smitte. Hvorfor har vel den franske Rebellion saa lykkelig en Fremgang? blot, fordi Folk ikke gaae i Kirken om Søndagen. Vi maa alle forgaae! Jordan vælder lig den Drukne, som Esaias fortreffelig har sagt. Mangfoldige ere vore Synder! Vi ere en Vederstyggelighed for Herren! Al! at jeg kunde flye dette Babel! Sandelig! jeg siger Dem, Kristi Kirke har hverken Pletter eller Smitte."

Med disse Ord ilede hun ud af Kammeret, slog Døren til efter sig, og skyndte sig med at fortælle sine øvrige Medtjenere. hvad hun havde hørt; Afsky for Emilies Arianismus, og Foragt for hendes Smag for Folio-Roma-

ner, udbredte sig fra hende til den hele Folke-
 klasse, som hørte til Huset.

A t t e n d e K a p i t e l.

Baronesse von Reischach havde stuttet med
 Emilie et meget hæftigere Venkab, end et
 Fruentimmer af hendes Rang sædvanlig er i
 Stand til at nyde; men Baronessen hørte til
 hine formodentlig ikke meget sjældne Exempler,
 ved hvilke vi bemærke, at en elskværdig og
 forstandig qvindelig Skabning tilintetgør
 sine Dyrer og sine Talenter i den tumlende
 og ofte strafværdige Udspreddelses og Udsø-
 velses Hvirvel. Naturen vil undertiden seire
 over Moden.

En Morgen, da begge disse Fruentim-
 mer vare i Samtale med Lovise, bleve Karl,
 og hans Ven Baurien anmeldte. Da de traad-
 te ind, vare deres Dine henvendte paa Emi-
 lie, hun kiendte Baurien og blev blodrød;
 til Lykke blev hendes Bestyrtelse da Lovise
 forestillede disse Herrer, ubemærkt, Barones-
 sen sagde..”

„Beste Emilie tillad mig at tale et Ord
 for en af disse Herrer, thi denne store Søn

her, hvorved hun visse paa Karl — er saa
 stum som den tyrkiske Skakspiller von Kempe-
 len; og kun et halvt Ord for den anden, om
 hvem jeg er forsikret, at han ikke behøver
 min Hielp, for at fangsle et dannet og fuld-
 kommen Fruentimmers Opmærksomhed.

Daurien gjorde en meget fin Kompliment
 og Karl et ganske stille Suk. Ingen af begge
 Fruentimmerne havde end ikke den alleringeste
 Tanke om, at de allerede engang vare trufne
 tilsammen med hinanden, og de fandt ikke selv
 for godt, at smælde noget om deres forhen havde
 Sammenkomst hos Leonore, hvortil enhver
 unægtelig havde sin egen besynderlig Marsag,
 og hvis Udfindelse kan tiene Læseren, om han
 saa vil, til at øve hans Tænkeevne og hans
 Bine, ihvorvel de sidste ere mestendels det eneste,
 som udfordres til at læse en Historie.

Daurien var Sielen i Samtalen. Han
 skøj fra en Gienstand til en anden, og udsøgte
 for Lovises Øren alle de Nyheder, som han
 havde indsamlet paa sin Vandring denne
 Morgen. Han anmærkede et Giftermaal,
 fortalte en Duel, opdagede en Intrigue,
 nævnte dem, at Frue v. D. — havde en ene-

ste Aften tabt titusende Rigsdaler, og, for medelfst en ubentet Freløsning med en Son og Aroing, seet sig nødt til, at begive sig bort. Han var et ægte Arkiv af hemmelige Mærkværdigheder, og hver Bagatel blev forstignet ved hans Foredrags Vnde. For Emilie lod han sin Tale flyde i en rigere Strøm, han lyttede nøje efter ved den vidtloftige Foretegnelse paa hendes Talenter, som blev opregnet af Lovise, og da et af hendes Malerier blev fremsat til hans Bedømmelse, saa betragtede han det en Tid lang med stille Beundring, roste det i nogle kraftfulde Udtryk, og gav tillige Beviis paa sin rigtige Smag ved nogle smaa Forbedringer, og paa sin maleriske Fantasi, da han viste, hvorledes der af dette eller hint Stof kunde dannes et andet, som vilde være meget mere romantisk for Indbildningen.

Emilie fandt meer Fornøjelse i denne kunstdommerlige Dadel, end i andres almindelige Bisfald, og gjorde sig et højt Begreb om hin Fantasiens Rige, som synes altid at berige det, den har opfundet. Baronessen bad hende at røre Harpen; hun spillede med hendes vand-

te Lethed; og i det hun indhøstede sine smukke Veninders Tak, foer Baurien skidesløs med Haanden over Instrumentet og afflode det de sødeste Melodier, Da man bad ham indstændig, at blive ved, sagde han:

„Ak! Nej! jeg vover mig ikke til at præ-
ludere efter Harmonier, som de, hvilke nu
nylig have henroft Dem. Min ganske
Duelighed bestaaer i blot Hjertets Udgydelse;
og alle mine Melodier ere blot nogle Hukom-
melses Kompositioner af mine Vandringer i
de vünnrige Dale af Langedof (Languedoc).“

Man maa tilstaae, at Emilie fandt For-
nøjelse i hans mangfoldige Talenter. Baro-
nessen takkede Baurien for denne Opdagelse af
hans Duelighed paa Harpen, og sagde:

„Hvilken en farlig Mand er De ikke, min
Herre, da De ved at skjule enhver ringe Guld-
kommenhed for at giemme dem til Overra-
skelse og Fornøjelse ved saadanne Lejligheder,
hvor de maa gjøre det stærkeste Indtryk. Emi-
lie takke vi for at De lod Dem høre paa
Harpen. Men De, Karl, siger intet og gjør
intet.“

Frue Baronessen veed, svarede Karl, —

at nogle Mennesker ere dannede, til at for-
 skjønne Livet ved alt, hvad behageligt er; da
 derimod andre maa blot indskrænke sig til at
 beundre og elske Fortjenester, som de ikke tør
 maale sig med.

Emilie elskede Karl for denne ædelmodige
 Berømmelse paa en Mand, som sjensynlig
 var hans Medbejlere; dette tænkte hun, er
 en Fortjeneste, som er større end Fortjenesten
 selv.

Baurien var nu kommen til den sidste
 Morgen Anekdote; og han vidste, at der ved
 Samtalen bør iagttages en vis Punkt, da en
 duelig og slu Svadsere tager sin Afsked.
 Det er den Punkt, hvor det, som vi have for-
 talt, efterlader et levende Indtryk paa vore
 Venner; et Korteer mere skulde fiede, og
 et mindre skulde ikke tilfredsstille. Der udfor-
 dres ingen usædvanlig Bedømmelse, for at
 vide, naar man bør staa op fra sin Stool.
 Den udtømmede Franskmænd var virkelig nu
 i Begreb med at rejse sig, da de to store
 Kunsthommere, Hr. Sauer, og Hr. Ahrens
 bleve anmeldte. Med uanfæindig Jilsær-

dighed styrkede Ahrens næsten aandens ind.

"Jeg har nylig, raabte han, faaet fra min Ven fra Engeland næsten et helt Blad nøje udklasket paa fint Papir; jeg forstikker Dem, Hr. Sauer, det er Original; vi holdte en hemmelig Kommittee; men ingen kunde læse det; ikke engang i Engeland kunde nogen læse det, uden Udgiveren Hr. Ireland; han er ganske besættet; han læser det lige som det kunde være hans egen Haandskrift.

"Hvorom er da Taleren? om jeg tør spørge! raabte Lovise.

Om den nylig opdagede Haandskrift af den store Shakespears Bærker, som den engelske Konstkjendere Hr. Ireland har gjort bekiendt;" svarede Hr. Ahrens:

"Men har De da aldrig læst noget af Shakespear? spurgte Lovise.

"Engelænderne ere saa fulde af denne vigtige Opdagelse; og hver Ven af denne brittiske Bardes Mesterstykker maa falde paa sine Knæ, løfte Hænderne til Himlen og takke!"

"Blotte Alderdoms Grublere ere let at

giøre forrykte; svarede Sauer med myr-
 dig Tone. — Uden Smag til at undersøge,
 uden Skarpsindighed til at skielne, uden fin-
 dybsforskende Blik, som fremstiller sine feil-
 fri Beregninger, med et hierneløs Hoved og
 blinde Øjne, ruger I over Indskribter, Grave-
 skribter og Haandskribter, som aldrig skulde
 være komne i den Tilstand, dersom de havde
 fortient videnskabelig Ære. I løse blot an-
 dre Tiders Dumheder, og dette kalder I Lær-
 dom; Eders Tip Oldesædres plump Skiemt,
 og I ansee Eder for Mænd af Vittighed. I
 opdage et eller andet dueligt Redskab; og
 I sætter det i Kobber, som et Mynster for
 den nyeste Smag. Den dumme Skribent
 af en dunn Tidsalder bliver for den blotte
 Aldersdoms Grublere den kostbareste af hans
 egne Tider, og alligevel har saadan en ingen
 anden Liighed med Midasend den udbortes
 Skikkelse; deres Bedrøren kan ikke omstabe
 Blye til Guld. I har allerede ved Eders
 Forklaringer forhutlet den stakkels Chaleq-
 pear; Texten kan under Eders Gruns ikke
 naade mere frit. Der kommer en, som har
 en Ortografie af sin egen Opfindelse, og skri-

ver i en Stiil, som er aldeles ikke af nogen
 Opfindelse; og nu opfordres enhver lærd
 Mand til at beundre en ny Beenrad i en Gam-
 mel bløe Lügkiste. Har ikke nylig et heelt
 Selskab af Alderdomskiendere i Engeland la-
 det sig skuffe af et ganske nyt gammelt Styk-
 ke. Et skævt Hjørne af en gammel Muur,
 som var tilbørlig befugt med noget, som
 vi ville hellere lade være unævnt, indtil den vi-
 ste alle Alderdommens mørke Regnbuefarver,
 og ved en Alderdomsforskers duelige Fingers
 Undersøgelse, viste Alderdommens virkelige
 Smag, blev betegnet med nogle gammeltfælske
 Bogstaver og med Navnet Haardeknud. Efterat
 det endelig var bleven tilbørlig besprængt med
 Wiinædise og overstrøget med Grønspaan, opvaf-
 de det Selskabets Alderdoms Begierlighed; det
 er rasende i dette Stykke, det gjør Stavelser af
 Bogstaver, og Ord af Staveiser, og beriger Sel-
 skabets Arkiv med en meget lærd Afhandling om
 Haardeknuds Drillehorn. I et saadant Hjør-
 ne kunne I henkaste de fleste af Eders for-
 meentlige gamle Haandskrifter.

Latteren traf nu Hr. Ahrens, som sad
 der meget roligere, end ved sin Indtrædelse

og brummede Høvn, En Omstændighed mødte disse to store Kunstdommere, som kan tiene mange endnu større til undervisende Advarsel, for at forstaae hianden; naar deres Stridigheder fare lydelig og svølmende frem som en brusende Strøm, eller hæve sig hastig og forig, som antændt Straa. Hr. Ahrens var en Kunstkiender og Samler, mere berømt for sin Bogsamling, end for sin Lærdom, riig paa Mynter, dybt bevandret i Titelblade, og en store Beundrer af Naturens Gierninger, naar de viste sig i Skikkelser af Sommerfugle, Glintestene og Venus-Muskel-faller. Han var derfor temmelig belæst i Skribentere, som have skrevet over mærkværdige Gienstande; Sauer derimod bar den meest uindskrænkede Foragt for slige Skribentere, og hans Henrykkelse tonede for Forsattere af Smag. I Henseende til Forstanden og Sindskrafterne stod han temmelig paa lige Fod med sin broderlige Kunstdommer, som han saa meget foragtede. Ikke fordi hans Kiender-Domme jo vare overmaade rigtige, thi de kunne neppe udfalde anderledes, da de, med liden Forandring, vare just de berømteste

Kunstdomimeles Tanker. Og alligevel fortæller man os, at hans hele Bogsamling blot h. v. bestaaet af to biografiske Ordbøger; saa at han rejste ikke paa Litteraturens Landeveje anderledes end paa offentlig Bekostning; og kraf det sig, at han blev anholdt ved en Slagbom, saa blottede han sin yderlige Armod.

Ru foresalder følgende Samtale.

Ahren s. De finder en meget omstændelig Udvikling af dette Malerie i Rikardson.

Sauer. I Rikardson en Sønderlemmelse af et Malerie. Vist ikke! Han var ingen Ufsel Kunstkiender.

Ahren s. Hr. Rikardson ingen Kunstkiender? Saa tillad, at jeg forsikrer Dem, han staaer i Spidsen af de engelske Kunstkiendere. Han var saavel en omhyggelig Samler, som ogsaa en meget omstændelig Beskriver.

Sauer. Rikardson en flittig Samler? Min Herre, det er falskt, meget falskt! at han var en omstændelige Beskriver det tilstaaer jeg.

Ahren s. Jeg igientager det, han var

en flittig Samler. Jeg giver Dem Deres Betydning tilbage. Jeg veed at han forlængede sin Rejse, og blev over et Aar i Rom. Besskrivelsen over et eneste Malerier borttog ham tre Maaneders Tid.

Sauer. Han har aldrig været ude af Engeland. Hans Indbildning var en ægte brittisk Steenkuld, Jyd, og laante ikke en eneste Gnist af nogen udenlandsk Medbesser.

Ahren. Ikke været ude af Engeland? Saa maatte man blive rasende. Det er en Bagvaskelse, som allene en ondskabsfuld Gienstande kan udsprede. Hans saa overmaade omstændelige Besskrivelser ere et Beviis, at han har gransket med egne Øjne. Hans Værker vise os endog Stillinger.

Sauer. Saa troer De altsaa, min Herre, at man maa forlade sit Fædreland for at opsnappe hine insjagtige Ligheder, hvilke den ægte Smag beundrer? Sandelig Deres Smag er underlig, men hans Værker ere uddødelige.

Ahren. Uddødelige! Nu, virkelig, ingen Mand af Smag vil indrømme dem en Plads i sit Huus.

Sauer. Ikke indrømme Rikardsons Værker nogen Plads i Huset (Han slog Hænderne sammen over Hovedet).

"O! O! De skulle skamme sig, Herr Ahrens, raabte Lovise; ingen kan heri stemme overens med Dem."

Ahrens. De ere jo lutter Kladderier, blot Girater for et Tagkammer.

Sauer. Troer De, Hr. Ahrens, at gjøre min Kunsterfarenhed mistænkelig, dersom De troer jeg kunde billige hans elendige Værker? Hvor ere de da nu at finde? Alle ere forlorne og glemte.

Her stod Hr. Sauer op i stor Hidfighed, fastede et skævt Øje til Hr. Ahrens; det var en Blanding af Wildskab og Foragt; derpaa tvang han sit Ansigt til et bittert Smil; det vil sige, med en glad Mine og et beskemt Hjerter vendte han sig til Damerne, og beraabte sig paa deres Dom, om ikke Rikardsons Værker vare i hver Mands Hænder og i hver smagfuld Samling? Har nogen Tid et Menneske maattet lade sig opirre og beskæmme, som jeg?

Sauer. Hans Gabel er udstrakt; men

hans levende og fine Træl fremstille hver Gienstand ret tydelig for Øjet.

Ahren s. Hvad mener De med hans Fabel? Men jeg tilstaaer at hans Skarpsindighed er beundringsværdig.

Sauer. Hver Karakter er saa fremstikkende; det er ligesom i Naturens store Original.

Ahren s. Tilstaaet, hvad den store Original angaaer; men Ordet Natur er ganske overflødig.

Sauer. De ukunstlede Tanker i Pamela, den fine Følelse i Klariissa, og det høje i Karl Grandison.

Ahren s. Hvad Sammenhæng have disse Romaner med Richardsons Værker? Jeg har aldrig kunnet læse dem. Ingen Gjærningsfæger, lutter Indbildninger.

Sauer. Og dog alligevel ville de bære Richardsons Fortienester med denne Tilstaaelse? De vil tale som en Voldgiftsmand i Smagens Sager.

Lovise. Kjære Herr Ahren s, er det mueligt? De skulde ikke have læst Richardson?

Ahrenß. Have I da alle sammen so, ret Eder, for at gjøre mig mit Hoved svimmel. Jeg zitterer af Ergrelse.

Troer I, at jeg som bivaaner alle Maleries Auctioner i Byen, kan læse slige uhyre Romaner? Jeg har nok at gjøre med at læse alle Auctions Kataloger paa Bøger og Malerier; og jeg har en heel Samling, med hosfattede Priser, fra de sidste tyve Aar; et usfatteerligt Bibliothek af Kataloger. Dersom Gaderen Jonathan Rickardson, ikke Jonathan Rickardsons Ecu, den underlige, og om den første har jeg kun talt, havde seet dem, hvilke Bind af Kunst-Bedømmelser skulde da være udfomne!

Sauer. Jonathan Rickardson! Hvorledes? Lille Mand, vi tale jo om Samuel Rickardson; jeg kiender intet til deres Var Jonathan.

Ahrenß. Da maa jeg sige Dem, min fjære Hr. Sauer, vi have alle misforstaaet hinanden; Jeg mener Maleren Rickardson; og De mener Romanskriveren Rickardson. De veed, den første har udgivet nogle meget mærkværdige Afhandlinger over hans Kunst;

han er en stor Klender af Malerier men den stæste blandt Malerne. Jeg roste hans skønneste Maleribeskrivelser, men kunde ingenlunde tilgive, at hans egne Arbejder skulde have nogen Fortjeneste. Hvi for Diævelen, er det dermed gaaet til? Hvad den anden Richardson angaaer, saa veed jeg ikke noget om ham. En Samler agter aldrig slige Skribenter.

Sauer (med en triumferende Mine.)
Der høre De, mine Damer, Hr. Ahrens har tilstaaet, han har aldrig læst den store Richardson, den største blant Romanskriverne, en Shakespear iblandt dette Slags Forfattere, og alligevel vil han paaståae, og forsikre Dem, at han kunne dømme om et Haandskrift af Shakespear.

Ahrens. Det berøer allene min Kjære Ven, paa Blækkets brungule Farve, og paa det smudsige skønne gulvbrunne Papiir tilliges med Pressens Vandmærker; alt; som det er den guddommelig Mand værdig. Lad os ikke skilles i Brede fra hinanden. Kunstdommere skulde være forsigtigere i deres Stridigheder;

og Døbe-Navne ere fuldkommen saa nyttige som Tilnavne.

Ved Lovises Mægling blev Freden igjen oprettet imellem dette Par Kunstdommere; men en hemmelig Hævn ulmede i Hr. Ahrens Bryst, fordi Sauer havde foragtet ham og hans Shakespear; og da Lovise erkjendte sig efter Dagens lærde Nyheder, saa tog han deraf Lejlighed til at udøse sin Galle imod Hr. Sauer, for hans fejlsfulde Bedømmelse og hans falske Smag. Vi blive derfor ved i vor Samtale.

Ahrens. Vi have mange vigtige Efterretninger fra den lærde Republik. Have De da ikke hørt noget om Elise?

Alt, hvad vi veed — svarede Lovise — er, at Elises forliebte Udgydelser ere blot bekiendte for deres Tiinhed, deres Velklang og deres digteriske Skjønhed, som Hr Sauer saa ofte beundrede; den Skønne selv staaer endnu stedse i Skyggen.

Sauer gjorde her et ganske kort Bukt, og begav sig hastig bort.

Ahrens. Ha! Ha! lad ham kun gaae! at bebrejde mig en fejlsfuld Smag! Døm nu

mine Damer, hvilken Slags Smag er bleven vor Hr. Sauer til Deel. Elise! Ha! Ha!

Elise raabte Lovise — Elise er tilforlædelig en herlig Digterſke, hun har to store Fortienester; hun ſkriver ikke blot ſjænt men ogsaarigelig og uophorlig. Hendes ſidſte omme Hyrdedigt, af femhundrede Linier er fortræffeligt; men jeg ønskede, hun havde deelt det i fem forſkiellige Hyrdedigte. Men følgende Linier overſtige al digteriſk Fantafie. De ere aldeles i Digtekunſtens nyeste Smag

Maanen i ſin Muſeline Dragt,
Pryder konſtig Hær af Stjernepragt.
I blændend Glands ſig hæver.
hiin underlige Maſkerade.
Af søde Fantafies Drømmerier.

Selv Strømmens Solo blir Konſert. —

Ahrens. De veed ikke, ſom jeg ſeer, noget af Sagen. De maa forlade mig, at diſſe Tanker ere ret afſkyelige; thi den ſande Forfatter er Meſter Dyk; Ingen anden, end Verſemageren Meſter Florian Dyk.

Lovise. Ak! Forſkrækkeligt! Hvi? Elise ſkulde ikke være Elise?

A h r e n s. Lad Dem opvartes, elskør-
 digste Jomfrue! Kortan Dyt skes, som De
 veed, og maaskee ikke veed. — Fort han skes
 Vers i alle Stavelse Maal; men i henseende
 til de lange, havde de slet intet Maal. For-
 di han var saa god ved Slutningen af sit Digt,
 at forvende sit Navn, saa blev det til Nyh-
 te for den Uforsigtige. Man betoe ham, men
 da han ikke havde den Lykke, at blive for-
 glemt, saa drog han i en Nerve-Feber ud
 paa Landet. Han vidste, hans Navn skulde
 fælde Fordømmelses Dom over hans Værker;
 derfor kaldte han sig Elise, han vidste at for-
 skaffe sig en Veninde, som affrev hans Vers,
 og saaledes sendte han dem til Bogtrykkeren.
 Ikke før var et Bind kommen for Lyset for
 alle gamle Krydsere opløstede sig, som en
 Mand! Oder, Elegier, Sonetter udgødes
 til Elises Ros i saadan Mængde, at de kun-
 ne have opfyldt mange smaa Boglader. Eli-
 se var temmelig fri og varm i sit Foredrag;
 hun var en Sappho, en tiende Muse, og en
 fierde Grazie. Bore unge Digttere, og ogsaa
 mange gamle, forelskede sig i denne overmaa-
 de sølsomme Elise. Hr. Sauer var saa over-

lydt i sine Henrykkelser, som halvtredie sinds-
tyre forliebte Hankatte paa deres Ribbejagt.
I hans Indbildning var hun Petrark's gamle
Laura. Han skrev derfor til hende følgende
Kierlighed's Brev.

„Elstværdige Elise,

„Jeg elsker Dem! kunn: De tilgive den-
ne Tilfæaelse? Dog jeg har gjort det; og
jeg veed ikke, hvorledes jeg skal fortryde
det. Min Lidenſkab ligner Deres Sjæni; det
forſtrækker, eller beroliger; Haab og Tvivl
nager i min Siæl! Haab? desværre tør jeg
ikke haabe, og alligevel elsker jeg.,

Elises Svar paa denne forliebte Erklæ-
ring var meget trøstende; hun lod ham haa-
be enhver Kjøelighed; men hun søjede til.
Hvad? om De kiendte mig? Skulde Deres
Fiaſi Fe Gje billige mit udbortes Anſeende? Des-
værre! jeg er liden og brunn; men ſaaledes
var ogsaa Sappho; min Næse ſtaar i Væiret;
men ſaaledes var det ogsaa hos den ſkjønne
Poppæa; jeg har den beſynderlige Wane, at
naar jeg kysſer, bider jeg tillige, men dette var
ogsaa Kiendetegnene paa Omhed, ſom Flo-
ra efterlod ſin Pompejus. Derſom mine per-

sønlige Fejl kunne oversees saaledes, som man har overseet saa mange flaske Eftersignelser i mine Vers, saa vil Sappho antage Dem som sin Phaon; men jeg frygter, ligesaa utro og fuldkommen, som hiin Kreter.

En Samling blev foranstaltet, Dyl had adskillige Venner til sig, for at være Vidner til Liebhabernes første Sammenkomst. Vi stode bag et Skærmbret; den store Kunstdommer lod sig see; da desværre! til Ros for hans kunstdommerlige Talenter, hans Elise stod for ham i Mestersangeren Florian Dyls foragtede Person. Hvad var Følgen? Kunstdommerens Rygte fik Naade Stødet; da derimod Elises Vers fordømmes nu i et og alt — Hvad som var sed Fantasi hos Elise, det er pure Galsskab hos Mester Dyl. Den digteriske Tvetulle har intet vundet, og det havde været en slet Kompliment for det andet Kjøn; thi, saalænge Mester Dyl blev holdt for et Fruentimmer, bleve hine Vers berømte, som nu, da han er en Mandsperson, fordømmes. Jeg anbefaler derfor den stakkels Diævel til Deres Beskyttelse mine Damer.

Gud, — raabte Lovise — jeg skulde ønske, jeg havde vidst alt dette før! her er en Forvirring i Smagens Rige! Vi berømte Mester Florians bedøvende Foredrag, saa længe vi ansaae dem for en Sapphos smeltende Udgydelser. Hvorledes lader Mennekers Poesie sig bedømme naar de stusse os med Raonene.

"I saadanne Tilfælde. — anmærkede Karl — kunne vi aldrig tage Fejl, naar vi læse Digtet uden at agte paa Rabnet. Om Læseren da sejler, saa maa han ikke dable Forfatteren.

R i t t e n d e K a p i t e l

Maurien var bleven Baronesse von Reichachs Ven, og dette Ord er endnu ikke, end ikke i den fine Verdens Sprog Ordbog, vist tilbage til sit Intet; thi Laskens Duelighed veed at tildække sammes Smudsigheder dermed, at de udsmykke disse med de ærverdige Benævnelser, som ere Dyden hellige. Paa saadan Maade bliver dens Grovhed skult, dens Hæslighed indbydende, og dens Vederstyggelighed froes med en Saligheds Rydelse, som ikke tilkommer den.

Vi troe i Begyndelsen at nyde Kjærlighed, naar vi jage efter Belyst! vi troe, at formil- des ved Vensteb, naar vi lytte paa Bagva- skeller; og vi troe at ophøje Fornøjelse, naar vi igiennem Udsøvelser slæbe os besværlig frem. For det lyse Die bringe Lastens Glæ- der Dyden en uvilkaarlig Vres Told, i det hiin antager dennes Ravn; og det er i det mindste en Træst for nogle, og et Beviis for mange, at Lasten skulde tabe det Halve af sin Tilværelse, naar den ikke først viste sig un- der en eller anden Dyds Maske.

Baronessen, som havde forelsket sig i den muntre og fuldkomne Fransmand, havde en Tidlang været sysselsat med hans Nydelse; men det var ingen beroligende Forbindelse med Hjertet, ingen uforanderlig Forening af to beslægtede Dyr; det var blot en Opstam- men af Sandserne; en Lue, som mange Ti- der rasede, og sank tilbage i Lidenkabens døende Aske, og lod Væmmelsen af den straf- værdige Fornøjelse og Foragt for Mætelsen tilbage.

Den beskedne og tilbageholdende Karl for- uroligede endnu stedse hendes Siæl ved hiint

omme Indtryk, hvorved det ubesmittede Men-
neskes blufærdige Skønhed rører og løfter
endog det forværrede Hjerte. Hans Beske-
denhed antændte Begjærligheden; og hans Fø-
lesløshed var hende en uigiennemtrængende
Hemmelighed. Forgjæves tænkte hun paa An-
ledningen, til uformærkt at forlede ham; hans
Grundsætninger vare faste, og havde de endog
engang kunnet blive vakkende, saa kom en an-
den Lidenstkaab ham til Hielp, og fyldte hans
Hjerte med Tanken paa Emilie.

Karl havde saa ofte indladt sig i Samta-
ler med denne elskværdige Pige; og hun hava-
de i ham opdaget en himmelig Værd, som i
hans Fraværelse var behageligere for hendes
Følelser end Erindringen af Vauriens berømte
og mere blændende Egenskaber. Vaurien hen-
rykte i hendes Mærkværelse; Karl fortrykkede,
naar han var fraværende, den ene maatte
man see, den anden erindrede man sig. Den
ene var alt, hvad behageligt Indbildningen
kunde tænke; og den anden alt, hvad smit
Fornemmelheden kunde føle. Vauriens Stem-
me var Musik, hvori Dret gottede sig; men
Karls Stemme gjenlød endnu i Dret ved Til

bageerindringen; Baurien viste den meest
 utvungne Vnde i Dannelsen, den skønneste
 Artighed i sin Opførsel, og uden nogen Tid
 at være ligecens, gav han sig tusende Skikkel-
 ser, og behagede i alle. Karl havde intet af
 denne Foranderlighed; han var tankesuld og
 fælden munter; men der var noget blidt i
 hans Væsen, som, just ved sin Ligefremhed,
 gjorde, ved mere fremstikkende og kraftfuldere
 Træk end Bauriens blidere Miner, Indtryk
 paa et Hierte, som var beqvem til at tænke
 og føle. Baurien vandt aldrig ved Efter-
 tanken; alt blev seet paa engang; han for-
 ledte til offentlig Bisald, men kunde ikke
 fængsle det enkelte Menneskes Tilbøjelighed.
 Karl viste en hemmelig Fortieneste. Hans al-
 mindeligste Handling kom af en højere Drift.
 I Eftertankens Stilhed, i hiin hemmelige
 Time, naar vi fraværende fra vore Venner,
 uden Lidenstkaab undersøge deres Fortienester,
 deres Daarligheder og deres Svagheder, lod
 Baurien sig see som et ædvanligt Menneske,
 som syntes at forrette usædvanlige Handlinger;
 og Karl lod sig see som et usædvanligt Men-
 neske, hvis Handlinger idmærkede sig hverken

ved Praserie eller ved Synderlighed. Waurien var i Besiddelse af Emilies Siæl, men Karl boede i hendes Hierte.

Emilie og Karl syntes, midt iblant deres glimrende Liden-skaber, blot at nyde en flygtig Lykke, naar de kunne gjøre det muligt, at sidde ved Siden af hinanden og overlade sig til deres Hierters Medfølelser. I Emilies Dine kunde man læse hendes Siæl; i hendes Dje-kast laae hendes Tanker, hun havde intet at skjule, men mangen Forlegenhed, megen Rødmen, mangen Bæven sølte hun i hine korte Samtaler med Karl, En-gang læste han for hende Slutningen af Thom-sens Mars · Tider, hvor denne de Elskendes Digter med besynderlig Følsomhed fremsætter en lille Trylle Bygning af ægteskabelig Lyk-salighed; en forsvindende Drøm, som afløkker det Dje en Taare, som den trøstede; en Him-mel fuld af Kjærlighed, som henrykker og pi-ner dens Zittrende, dens lidende dens twiv-lende Taalere. Da han læste videre, vandre-de hans Dje fra Bogen hen paa Emilie; han udtalte Ordene, imedens hans Indbildning foer vild omkring; pludselig holdt han

inde. Emilie lænede sig op til hans Skuldre, for at see efter Verset; hun saae en glindsende Taare paa Bladet. „De har udeladt hele Linier, min Herre!“ sagde hun — „Jeg vil begynde igjen paa samme Sted, kære Emilie; jeg tænkte paa, hvorledes den samme Digtere elskede og blev elsket, og kiendte alligevel ikke den eneste Lykke af Kjærlighed. Jeg læser videre.

— „Hvad er Verden for dem!

de finder hinanden, hvad den højeste Indbildning end og kan digte.

hvad vidt omfattende Hjerter kunne ønske, hvad som er dyrebare end Skønhed, naar de enten beskue Sjælen, eller det stæleoplyste Afsyn.

Karl løstede Biet fra Bogen, en blid Rødme var udbredt paa Emilies Ansigt; hun saae hen paa ham, og syntes med Banghed, med Ubillie og med Uroe at drage sit Bie tilbage, da han kom til følgende Linier.

„Smagfulde Nøjsomhed, Tilfredsshed.

Indgetogenhed, landlig Stilhed, Benskab

Bøger, og afvejlende Arbejde, et nyttigt Liv,
Fri Tider.

Fremmskridende Dyd og Himmelsens Bifald
— „Saa lod Karl et Suf høre. Emilie sagde
smilende:

Dette Suf galdt vist ikke Digteren.

„Al nej Emilie, jeg undres selv, hvorfor
for jeg sukker, hvilke Tider have vel en me-
re uforsætlet Simpleshed, og alligevel giennem-
trænge de mit Hierte. Jeg frygter, hiin Suf
var intet uden Forsængelighed og Selvfærthed;
det galdt mig selv.

Vist er det, at naar denne engelske Digi-
ters Aarstider, som ogsaa ved gode Over-
sættelser er bekiendt i Lydskland, *) læ-
ses af to unge Personer af begge Køn, med
denne Smag og denne Følelse, kunne de let ved
Kjærligheds Indtrængelse forstyrre Venstabs
Voe; og naar Kjærlighed ledes af Digtekun-
sten, saa er dens beærbuede Haand omsluttet
af en smilende Kappe, og dens lumsk Stif
træffer desto dybere.

Emilies Rolighed var i Fare for, at af-

*) Det er nu 3 Aar siden os blev lovet en
Oversættelse af Hr. Luudbye.

brydes ved andre. Den ærværdige Abraham Benzen stod paa Listen blant hendes Tilbedere. Han var en dreungeagtig Geistlig, en Jæger i Præstedragt, en geistlig Belysning. Hans Besøg hos Lovise vare ikke saa uafbrudte, som han ønskede, af Frygt for hans Fader, som i en ikke langt fraliggende Stad havde et Superintendentskab og en betydelig Formue. Det var lykkedes Faderen, formedelst de mange Bekendtskaber og Forbindelser, i hvilke han stod med mange store og Førnemme, at faae for sin endnu unge Søn et anseeligt Kjøbstæd-Præstekald og Inspektion paa Landet, med Udsigt til højere Befordring naar Leiligheden viste sig. Neppe faae denne unge Geistlige sig i Besiddelsen af et betydeligt Embede, før de faa Kundskaber, som han endnu ganske nylig havde bragt med sig fra Skolen og Akademiet, bleve aldeles satte til Side; og Tiden, som blev ham tilovers fra hans faa og lette Embeds Forretninger, blev for det meste anvendt til saadanne Syssler, som ikke sommede hans Stand. Ellers viste han megen Beskedenhed i sin Opførsel; han var sædelig og tjenstvillig, naar han kunde være det uden sin

saa blev han stedse ligegyldigere imod sit Kalds
højere Pligter; og hvad han ikke nødvendig
maatte forrette i egen Person, det overlod
han til to unge Kandidater af den geistlige
Stand, med hvem han vidste at affinde sig for
en Bagatel.

I øvrigt iagttog han strængelig den yder-
ste Nøjsagtighed i Kirke-Tjenestens Forretning,
og viste en usædvanlig Midkerhed for kirkelige
Rettigheder. Det Første beviste han derved,
at de under ham staaende Geistlige maatte alle,
naar Turen traf dem, fremstille sig person-
lig, for at prædike i hans Kirke, og naar
han hørte den ringeste Klage enten over en
Næsetone, en skurrende Udtale, eller en Præ-
stekiøles ikke ret sorte Farve, saa efterlod
han aldrig, desangaaende at udstøde de nød-
vendige Erindringer og Irettesættelser. Hans
Midkerhed i at forsvare de kirkelige Retti-
heder beviste han derved, at han med sin
Samvittighed modtog alt, hvad som blev
budet ham for Barnedaab, Kirkegangs Ro-
ner, Brudevielser, Enges Beretninger, Lig-
følge, Jords Paakæstelser, o. s. v. Og

overalt forsvarede han Kirken med den største Hæderoendhed; ved Kirken forstaae vi nemlig her en vis gammel Bygning omgiben af en Kirkegaard, og hvis Inderste er forsynet med et stort Vandbækk, som sædvanlig kaldes Fonten. Og saasom Barmendaab og Begraavelser indrentede ikke ubetydelige Indtægter, saa understøttede han meget ivrig forbenævnte, Kirke.

Men saa nidskier han var i at forsvare Kirkens Orden, saa lidet tilbøjelig var han til at underkaste sig sine højere Foresatte. Da hans Forsømmelse i hans egentlige Kalds Forretninger blev stedse hyppigere, saa fandte det ikke feile, at der jo indløbe ligesaa hyppige Klager over ham paa behørigt Sted; og disse bleve endelig saa alvorlige at de for enhver anden vilde have foraarsaget en Fuldkommen Affættelse fra Embedet. Hans Fader vidste imidlertid formedelsst sine Bekjendtskaber ved et Naboe-Hof, at megle Sagen derhen, at et Feltpræstes Embede blev ham overdraget med en anseelig Løn; og efter fuldendt Felttog blev ham, i Hensyn til hans Fader, og som det heed, i Hensyn til sin udviste tro,

og med mange Farer forbundne Tjeneste, forundt en Pension paa Livstid, hvoraf han vel ikke kunde gjøre store Beføstninger, men som dog, tillige med det Tillæg, han fik af sin Fader, var tilstrækkelig til et mageligt Liv. Og desuden havde han den glade Udsigt, at see sin rige Fader, som allerede to Gange var rørt af et Slag, snart at træde af fra denne jordiske Skuepladses Bane.

I denne Tilstand levede han nu, som jovialst Selskabere; og han havde den Lykke, næsten overalt, hvor han søgte Bekjendtskab, at blive vel imodtaget.

Men langt mere Betydende og Tiltrækkende havde den unge Adolf von Bürens Karakter. En Lidenskab for Selvnydelse var Kilden til hans Handlinger; hans Liv var et System af den forfinede Epekuræismus. Hans Beskæftigelse bestod i Kunsten at opegge Begjærligheder og at forlænge Nydelsen; at kaste et af Graaierne vævet tyndt og glimrende Slør over den blottede Indbildning. Af Naturen havde han et sølsomt Hjerte og en romanagtig Fantase; men hans naturlige Bels

villighed blev idelig opofret for hans kunstle-
de Tilfredsstillelser. Men dog plejede de tal-
rige Slagtoffere for hans farlige Talenter
mere at knurre, end klage; deres Fordærvel-
se viste sig i Pragt; den halve Fortvivlelse
forvandt ved Erindringen af den forbigang-
ne Nydelse; i det ringeste beviser deres Beher-
skers Medelighed sig deri, at han var bleven
sit eget Offer. Hans Formue og hans Lykke
var, det ene med det andet, bleven udtøm-
met ved Lidenkabernes fordærvelige Uregier-
lighed; en mørk Tomhed i hans Hierte skræk-
kede hans Eensomhed; uagtet al Tilbøjeligheds
Varme fandt han, at han ikke kunde elske;
ved al den mærkværdige Lykke i Nydelsen fandt
han, at han aldrig havde nydt; udmarvet
af Kummer over til intet gjorde Ønsker, men
alligevel pirret af Haabets Feber, levede han
i en voldsom Stræben efter hiin Fornøjelse,
som plagede med Begjerligheder, naar den
undflyedes, og blev til Byrde ved Mættelsen,
naar den var opnaaet.

Der var noget stort og romansk i hans he-
le Indretning. Alle Yppigheder af vor
Verdens Deel leverede ham huuslig Nydelse;

hver Sands fandt sig smigret og selv Fantast
 en Kom i Fristelse, at blive tilfredsstillet.
 Han underholdt en Brevbærling med fremme-
 de Lænde, for at faae alt Nyt for den forfine-
 de Sandselighed; og det samme Skib bragte
 ham ofte et Malerie af Rafael, et Drehooved
 Montepulsiano, og en qvindelig Skabning,
 som blev valgt for et eller andet besynderligt,
 Træk i Ansigtet. Hans Huse toned af Mu-
 sik; og alle Undiahedens Kunster samledes hos
 denne rige Lediggængere. Sommerens Hede
 blev fiolet ved Vinterens Is; og hans Vin-
 ter haver indeholdt en Rigdom af Sommerens
 Roser. Hver Dag tilfredsstillede han meget
 samvittigen sine fem Sands. Han var fuld-
 kommen ligesom hiin Engländer, om hvils-
 ken Mercier siger, han roser sig af, at have
 faaet den siette Sands. Han vedblev det be-
 synderlige Indfald, at han bragte qvindelige
 Skabninger sammen, som i deres Ansigts
 Træk havde nogen Lighed med tidligere Ti-
 ders Skønheder. Han uddeelte i Europa
 sine Gamle Kjæresters Portræter; og
 forlængede undertiden sin Morgen med Dron-
 ning Kristine af Sverrig, med Marie af

Skotland og Anna Bullen; og ved hans Aftens Maaltider sad han undertiden imellem den Egyptiske Kleopatra og den romerske Poppæa. Dette Blandværk blev endnu mere befordret derved, at han beholdt deres gamle Kostyme, og flædte enhver Skienhed efter det Land og den Tids-Alder, hvortil hun havde henhørt.

En arkadisk Smag henrykte ham paa hans Landgods, og han bragte den gyldne Tids Alders Roman til Virkelighed. Der plejede han at flæde sig som en Hyrde, og at vandre ved Siden af en Opera Dandserinde, hans elskelige Sultaninde; naar han spillede paa en lille Harpe, holdt han en kroget Hyrdestav i sin Haand, en lille Kuro ved sin Side, og bar en Straahat ombunden med Roser. Som Fredens og Rydelsens Billede vandrede han paa Foraarets blomsterfulde Gange, og fornøjede sig i sine Ejendommers rige Kratstove. Hans Selskaberinder hvirvelde i nogen Graastand deres sømmeste Melodier, og musikkalske Instrumenters Symfonier toned hans Skæserindes Harpe i Møde. Rattergale, som dertil vare afrettede og tagne af Røden,

satte sig snart hos den fantastiske Arkadier,
 snart paa han Herskerindes Harpe, klappe-
 des med deres tryllende Sangtoner, flagrede,
 bleve matte, og faldt ned for Deres Fodder.

Til saadant Barneværk kan en tvileløs
 Fantasties uordnede Tilfredsstillelse nedsynke,
 og forgieves vil den Wantro-ue ved sin ind-
 skrænkede Fantaste dadle disse Fremstillinger,
 som opdigtede Billeder af en Skribents op-
 hidsede Fantaste; thi disse ere Omstændighe-
 der, som faae deres Præg af Sandheden,
 og mange af mine Læsere ville vist have kiendt
 Personer, som ved lignende Tilfredsstillelser
 af alle Slags Sandfælgigheder søgte at lette sig
 deres Livs Kiedsomhed.

Men Burens Børnestreger vare ledsagede
 af en fin Smag; saa var han og ikke umenne-
 skelig ved sin Tilbøjelighed til Bellyst, ikke hel-
 ler tom paa Højsed. Hengivenheden til Bellyst
 gjorde ham kun strafværdig ved sine forfærriske
 Talenter og ved sine glimrende Blændeværker,
 hvorved det kvindelige Hjertes Gølelser bleve
 satte i Fare. Hengivenhed til Bellyst kan al-
 drig tilgives et Fruentimmer; Kydskhed lig-
 ner et Segl paa et Diamantskriin, hvorom

vi med Visshed veed, saalænge Seglet er ubrækket, at dets Edelfsene ikke kunne være det frarøbede. Sandfelighed er mandlig, thi den er grov; Forbrydelsen og Straffen maa blive Manden forbeholden.

Büren er desuden en Ven af den menneskelige Natur; han havde andres Nydelse fier, fordi det var Nydelse for ham selv. Men naar hans Sandser til visse Tider vare udtømmede, saa fremtraadte pludselig Erindringen for hans opvakte Siæl, den lod sig see i Fortrædelighedens blege Skikkelse, denne Skygge af hensvundne Glæder. Billederne af dem, som han havde gjort elendige, Rogles Selvmord og Andres Liv foraarsagede hans angersfulde Hierte — den Pine som hine havde lidt. Den glade Büren udgiød i Stilhed de bittreste Taarer, og han beklagede saavel sine Selskaberes som sin egen Ulykke.

"Jeg er elendig — plejede han at sige — men ikke ved mit Hiertes Ondskab, men ved dets alt for vidt gaaende Omhed; jeg dser med dem, som jeg har gjort uhykkelig, og jeg har ikke tilføjet andre en eneste Lidelse, som jeg jo selv vilde taale. Ikke jeg, men

Naturen er umenneskelig, jeg hører paa dens Stemme mit Hjertes Bildfarelser ere dens Indskyddelser; og naar den bliver en Forræderste mod dem, som den leder, hvo kan da kæmpe mod Naturens Guddom? Den gav os alt for faa Sandser, og for talrige Begjærigheder; og Naturen slætter selv den Plagesvøbe, som skrækker og piner de Blideste af den menneskelige Slægt.

Uf dette Slags var Birens Karakter, og saaledes vare hans Tanker.

Bed et Morgenbesøg i Lovises Huus blev Emilie, som ikke var nærværende, Gienstanden for deres Anmærkninger.

Hun er unægtelig en fordømt smuk Pige, kun for beskeden — sagde den ærverdige Abraham Benzen. — O! — raabte Lovise — De kunne ikke troe, hvilken en forfærdelig Fornøjelse det gjorde mig, da jeg havde fundet den gamle blinde Lieutenants Datter. Da jeg saae hende i Landsbyen, indhød jeg hende adskillige Gange til Hamborg; men aldrig havde jeg ventet at see den stakkels Ting her, der var hun gandske eensom og frygtagtig.

"Da maa vi jage hende op; — raabte Abraham Benzen; — thi en Hare er enlig og frygtfom, men giver ligesaa skion en Jagt fom Ræven. —

"Hun er en herlig Skabning! — „raabte Bären.

"Den elskværdigste og fuldkommeste! — „raabte Baronessen,

"Jeg tænker — anmærkede Karl med Alvorlighed, hun vil være i nogen Fare imellem os alle.

"I hvilken Fare? min Herre! spurgte Baronessen noget hidfigt; — jeg vil svarebestemt for Dem. Et ungt Fruentimmer er aldrig i Fare i den store Verden, iblant de meest dannede Personer af det menneskelige Selskab. Vi rose os ikke med enhver tilfældig Uforsigtighed; en ærefuld Tausshed beskytter et Fruentimmer; da derimod de ubetydeligste Arøgheder udgives i eders pøbelagtige Sirkler forutilgivelig Letsindighed, de behageligste Smigrerier holder man for Kiærligheds Erklæringer; og skulde en Sammenkomst opdaages, saa sættes hele Familien i Fyr og Flamme! den ærbørdige Papa, den lille Søster,

og den store Broder. En Duel og Egtelabs-
 Skildsnis gjør dette nedrige Gøglespil fuld-
 stændig; man forlanger intet mindre, end en
 fuldkommen Enkelt, hvis Historie troes lige-
 saalidet som Fablen om Kurtsins, der stød-
 tede sig i den dybe Afgrund.

"Sandelig, min naadige Frue Baroness-
 se, — svarede Wiise — jeg havde næsten
 glemt, at sigte Dem, at Hr. Dedekinds halve
 Fortienester tabe sig i Sadelighed. Hvad me-
 ner man da med den evige Sadelighed? Jeg
 veed vist, man lærer ikke derved at kiende
 Verden; om Chesterfields guddommelige Bar-
 ter sigte nogle, de ere usadelige; og andre
 sigte igfen de ere meget morasse. Men, Him-
 mel, lad os ikke altid tale om Sadelighed,
 det opvækker altid min Nerve Sygdom. Jeg
 veed ikke, hvad jeg den ganske lange Dag skal
 foretage med mig selv. (Hun gæbede) Jeg øns-
 kede, at vide et eller andet nyt Sted, hvor
 jeg kunde gaane hen. —"

"Lad os gjøre en Tur — sagde Wiise-
 en — til Fjellandet eller til Vandsbef. Hvad
 tænker De der om?"

"O: hvor gemeent! Har deres opfinderiske

Sienie udtømmet sig saa aldeles "at De ikke veed at foreslaae os noget bedre? raabte Lovise.

"Dog som den naadige Fru Baronesse vil. —

"Jeg for min Deel er ganske fri," svarede Baronessen.

"Nu, da ville vi strax tage afsked. Men min kjære Baurien, hvad skulle vi gjøre, naar vi komme hjem igen?"

Forlad Dem paa den gode Lykke! Der gives endnu mangehaande Nyheder at see i Byen, for Exempel, de franske Forfigurer.

Fuldkommen ha'nagtigt! dog, ligesom Fru Baronessen vil.

"For mig vilde det vist være noget saa ganske Nytt, at jeg er forstikkret paa, det vilde fornøje mig. „Nævel, saa ville vi kjøre hen til Forfigurerne; derover forløber noget af den lange Tid. Man hø'r skulle vi tilbringe de to næste Timer? Jeg kan ikke tænke, at komme tidligere hjem før Klokken fem, for at klæde mig paa. Og da fra fem til syv ere begge mine ordentlige Fortvielses Timer; det er en sørgelig Mellemtid, naar man er fuld paaflædt til Maaltid og længes derefter

Men at have Appetit, blot for at see Selskab. Den hele fornemme Verden befinder sig i en beklagelig Tilstand fra fem til syv."

"Jeg veed endnu andre Gienstande til Morstab! raabte Baurien, — der er han, som taler af Bugen, og Steenæderen; den smukke Korsflanerinde, og den polske Dverg; der er ogsaa ankommen en Samling af fine-
siste Mærkværdigheder; tre Uhyrer, hvis Stab er ligesaa stort som deres Krop; en fuldkommen udvoxet Elefant; en lille Skidehund, som bringes omkring i en Snustobaks-Daa-
se; den skal affendes til den hollandske Gu-
vernør paa Batavia; og frem for alting er der ogsaa at see en ny ankommen Duffe af
Madame Tallien, som regierer nu som Dron-
ning af Frankrig, og som ganske nylig, som
et Mønster paa den nyeste Pariser Smag
er bleven bragt herover af en fransk Mode-
handlerinde; endnu have ikke tre Personer i
Byen seet den. Paaklædningen er efter den
yppigste Fantasi og ganske i den gamle ro-
meriske Smag, Brysterne ubedækkede; den ene
Side af Riolen ophæftet, som giver et herligt
Syn af hele Benet, og endnu noget højere,

det er den bellystligste og meesiglimrende Paag-
klædning. —

„Hertig! raabte Lovise, — lad os tage
derhen. —

Kjære Ven, sagde Bären, giv mig Ad-
dressen at jeg kan faae en Kopie af Madame
Talliens Duffe. — Emilie, som nu traadte ind,
blev indbudet af Lovise til alle de nylignævnte
Morskeber; men hun undskyldte sig med en
Upasselighed, og begav sig bort fra Selska-
bet. Men Bären lod for nærværende Djeblit
Madame Talliens Duffe fare; vendte tilbage
til Frokost-Værelset, og befandt sig der ene
med Emilie. Dette var et Djeblit, som han
længe havde ønsket, men som han ved alle
sine Forsøg, ikke havde kunnet bringe til
Virkelighed. Hvad som foresaldt imellem vor
elskverdige Heltinde og vor forfinede Bellystling
er maasse berettiget til Værelse af et eget Kapitel.

L y v e n d e K a p i t e l

Jeg har, sagde Bären, da han kom til-
bage, bragt en Oversættelse af min Vndlings
Digter med; her er den, kjære Emilie; for
Dem blev den forfærdiget; men selv De, min
Jomfrue, kunde ikke tilstrækkelig begeistre mig

med den vellystige franske Anakreons Finesser og Indtighed: Bernhards Kunst at elske: lader sig ikke oversætte; De tillade i det ringeste, at jeg dermed trøster mig for medelst min egen Uduelighed. Kunde De kun sætte Originalens forfælske Indtighed, saa kunde jeg i Deres Djes røtende Smagten opdage Deres Hjertes Fortryffelse. Han er en Albano blant Digterne. I hans elskværdige Miniaturer skildrer han Kierligheds Sønnernes spøgende Triumf; han er heed, men kydd, sand, men smigrende; det er blot den forfælskede Natur.

“Bernard var min Ven, saa godt som min Lærer; han var det elskværdigste Menneske ved det elskværdigste Hof; en Dommer i den fine Smags Værker, en Arbitrer elegantiarum, i Parisernes forfinede Sirkler; Kunsten at behage i Selskab, sølte man langt mærkeligere end Kunsten, at forlyste ved sine yndige og smeltende Vers. Voltære holdt ham for et Under af den smagfulde Vellystighed. Ved at mælde om den hellige Bernard og om en anden for hans Rigdom bekiendt, Bernard, søger Voltære til:

Le troisième est l'enfant de Phébus,
Gentil Bernard, dont la muse seconde,
doit faire encore les delices du monde
quand des premiers on ne parlera plus. —

Hans Vers aande en vedholdende Blid-
hed, de oplives af tusende Malerier, og ere
Digtekunstens Emallie (Glasur). I hans
Opførsel, hvilken en utoengen, og alligevel
uimodstoelig Gæde! Intet Menneske havde
nogen Tid saa meget af hiin lette Blomstren i
Smagen, som uddvikler sig kun for det flygtige
Oieblik, af hiine glimrende Farver, som hen-
svinde, i det man beundrer dem. Af! at dog
noget af Bernard maa være forgiænge-
ligt. —

„Min Herre,“ — afbrød Emilie ham —
jeg elsker alle Slags Begeistring; men i dette
suur Fald, da De gjør Dem det saa, at skil-
dre Deres store Lærer, saa sig mig hellere
med et Ord, han var en kvindagtig, forfinet
og munter Franskmænd.“ —

*) Den tredie er Fæbi Søn; Artige Bernard,
hvis frugtbare Muse endnu vil udgjøre
Verdens Vellyst, naar man ikke mere skal
tale om de første. —

„For Deres Kiøn vare hans Lidenſka-
ber umaadelige, men han var ubestandig; og
alligevel, Emilie, blev han elſket. Ingen Pa-
riſer Skionhed flagede over hans Utroſkaber,
formedeſt det Tillokkende i hans Vittighed til-
gave de hans Hiertes Wildfarelſer, og han
dadlede ſine egne Ubestandigheder paa en ſaa
lunefuld Maade, at de viſe ſig blot ſom ligesaa
mange Triumfer.

„Jeg veed ikke hvorledes det gif til;
men den ſtakkels Bernard overlevede ſig ſelv.
Ved mit ſidſte Ophold i Paris fandt jeg denne
vellyſtige Digter, ſom en blot Slygge af et le-
vende Menneſke; og han, ſom havde fortryllet
ved Letheden og Omheden i ſine Udgydelſer,
var den Tid et ſtumt uvidende Menneſke.

Jeg var med ham paa Opera, da hans
eget beundrings værdige Værk, Raſtor og Pol-
lux, blev opført. Han ſtirrede med et tomt
Oje; og vi kunde ikke bringe andre Ord ud af
ham, end idelige Spørgsmaale, om hans Maje-
ſtæt var fornøjet? om det behagede Madame
Pompadur? Saa ſtor en Hoffryber var han
ved ſit Livs Ende, at Kongens Gunſt var den

eneste Tanke, som sydselsatte dette føleløse Dunmerhoved. At! Emilie, det var en Gdmyggelse for Gladens Venner, og Vittighedens Tilbedere, at see deres lunefulde elskværdige Hørere med Dine, som udgøde ubetydelige Taarer, som et livløst Legeme, som sad der uden Bevægelse; og hvis Tunge ikke kunde frembringe andre Udladelser, end saadanne, som bekræftede hans Dumbhed.

„Titelen paa hans Digt — anmærkede Emilie, er allerede en fordommelig Dom for mig. Mig skulde det gjøre meget ont, det forstærker jeg dem, om jeg skulde undervises i Konsten at elske. Jeg frygter, det er en Ulykke for de fleste i nærværende Tider at de elske uden Konst. Men ved Deres Esjæretning om Bernard har De tilfredsstillet mig meget; De veed jeg finder Fornøjelse i en moralsk Fortælling; og jeg tænker, Deres er overmaade moralsk; den er et ægte og sørgeligt Malerier af hine daarlige vittige Hoveder, som gandske overlade sig til deres rasende Lidenstaber, og ere ligesaa skadelige for dem selv, som for deres Naboer. Da de har dette farlige Digt trykt, saa beviis den Redelighed, at gjøre denne sid-

ste Anekdote af Bernards Levnet bejædt, som en Fortælle eller Efterskrift. De maa troe mig, naar jeg siger Dem, at jeg ikke overdriver det med Moraliteten; ikke enhver Afvigelse fra vore brugelige Vaner anseer jeg for skammelig, eller endog kun for fejlfuld. Jeg har seet saadanne Knibste, som geraadede i Raserie, naar man tillod sig mod dem saadanne Friheder, som jeg vilde holde for meget uskadelige.

„Naar jeg i Frankrig, hvor Fruentimmerne, som man fortæller mig, tillade sig mange Fortroligheder, som ere uskyldigere, end de see ud til, saa troer jeg, jeg vilde blot betragte dem, som Landets Skikke. Men Tsjalesløshed, min Herre, maa vise sig i hvilken Skikkelse den vil, hvad enten den aander Ungdommens muntre Aand, eller viser sig i den zittrende Alders Mathed, hvad enten den pryder sig med Digtekunstens Tryllrier, eller bringes i System ved profaist Filosoffe, er ufordragelig for mine Høiesser. Jeg vil ikke opsøge Grundene som kunne have bibragt mig en Afstye mod samme; mig er det nok, at dens blotte Syn opvækker en saa naturlig og

hæftia Modbydelighed, at jeg taber Taalmodigheden, naar jeg søger efter Aarsagerne. Jeg vidste ikke at kunne angive nogen anden tilstrækkelig Grund, hvorfor jeg foretrækker Vellugt for Stank, end fordi mine Sandse-Redskaber ere saaledes indrettede, at de hendorages af den ene og stødes tilbage af den anden. I saadanne Tilfælde vil det være det fornuftigste, at man slet ikke søger at fornuftigle; og for at komme tilbage til Deres Digt, saa vil min Kunst i Kjærlighed formodentlig være denne, at jeg slet ikke besidder nogen Kunst. —

„En lille Misforstaaelse, ingen Forskielighed i Dommen, elskværdige Emilie, gjør Dem denne hængigierrige Glæde. Hvor rigtig have De anmærket, at mange Tølelser ere saa hastige og saa naturlige, at de aldeles ikke fordre en uvirksom Fornufts kolde og asmagtige Bestræbelser. Gjør Dem ingen saa alborlige, ingen saa mørke Begreber om Kjærligheden; betragt ikke dens skyldfri Fornøjelser med Fornuftens taagede Øie. Man har sagt Dem, at Kjærlighedens Begjærligheder ere Forbrydelser; men de ere blot Tidsfordriv; De be-

tragter Kjærligheds Gud, som en Tyran eller som en Forræder; men han er en blot elskværdig Dreng; han fordrer kun en eneste mild Tilstaaelse, da Tanker træffe sammen med Tanker, da Villien forekommer Villien og hvor Forrolstaheden er ubegrændset; den besaaer i hiint eftergivende smme og oprigtige Sindelag; den er hastig, men vedvarende, heed, men vedholdende; den udgyder Siælen over alle Sandser; frugtbar og varig i sine Begierligheder, lever og trives i Fornøjselsens overstrømmende Skib; eller, som min Bernard siger paa fransk:

Le sentiment soumis, tendre, ingenu,
Prompt, mais durable, ardent, mais
soutenu —

Ce trait de feu, qui des yeux passe à
l'ame.

De l'ame aux sens; qui second en
desirs,

Dure, et s'augmente, au comble des
plaisirs.

„Hvo er mere besteden og mere tilbageholdende, end en følsom Liebhaber. I Skyggen og Ensomheden nyder man alle Kiærlig-

hedens hemmelige Sødheder. Kiærlighed er en hemmelig Nydelse; den taaler ingen Meddelelse; den søger blot den Elsktes Bifald, og ikke Verdens Bifald; en Liebhaber hensmægter.

Beflag derfor med mig, min kiære Emilie, vor Tidsalder's og vort Lands Fordomme; hvor stelden forener Kiærlighed to Hjerter ved de offentlige tilstaaede Egteskabs Glæder! Egtelængen holde vi for besmittet, — naar to forenede Aander møde hinanden; og skulde de elske, som Naturen byder Hjerterne, saadadle vi dem, vi banære dem, vi pine dem med Lovenes Jerlænker. Unaturlige Love; men høist naturlige Kiærlighed! Hvor ofte har jeg ønsket, at være en af hiine Landes Indbyggere, som vi kalde barbariske, men som jeg beundrer, som de eneste Egne hvor Naturen endnu ikke fornærmes ved Menneskenes stolte Forbovenhed. O, lyffligt Folk, hvor Liebhaberen forsærdiger sit duftende Brev af de friskeste Blomster, hvor den gule Narzisse fortæller hans Fortviølelse; hvor Purpur Rosen viser hans Kiærestes villige Rødme; og hvor den fnydske Lilie lover Opfyldelsen af sit forliebte Haab. Kanaderen finder maaske ikke heller

ringere Fornøjelse, naar han tilsender sin Her-
 skerinde en brændende Lunte; og naar hun op-
 puffer denne, saa er han lykkelig. Men over-
 ileet Kiærlighed taber den halve Deel af sine
 Fornøjelser. Fornøjelsen ved Jagten bestaaer
 ikke i det fangne Bytte, men i Jagen efter
 samme. Lad en blufærdig Kjæreste kun stedse væ-
 re egenkindig, grusom, lad hende være alt,
 naar hun kun bliver god til Slutning. Vi
 fordre blot Glidens Løn, blot en Helligdag i
 Slaveriets majsommelige Aar.

„Naar vi høre paa Naturens Stemme
 kunne vi da fare vild? Ryde kaldes adlyde
 — siger en Fornuftens Digter. Og hvad er
 Livets tørre Tønske andet, end en ubetyde-
 lig og enfoldig Gang, naar der ikke findes
 nogle flygtige Roser paa vor Gang? Vor
 Tilværelse har sin Opvindelse af vore Sand-
 ser; legemlig Følelse er Kilden til vore Liden-
 skaber; Drive stærken til vore Tanker, Mag-
 neten i vore Selskaber; og med et Ord, det
 er vor Elendighed eller vor Nødelse. Natu-
 ren forlader aldrig vort Hierte; Vanen kan
 omvende dens Bevægelser, og Fornuften kan
 fordømme dem. Men for den zitterende Le-

vende er Vanen saa byrdefuld og Fornuften
 saa sørgelig. Al! Fornuft (Emilie) hvad er
 Fornuft? Intet uden et Herskende System af
 Meninger, som lænslæses og omvendes med
 Liden, og hvilke, fordi de ledes af tilfældige
 Vaner, ere forskiellige hos et hvert Folk.
 Fornuften er tvungen, med skrækkelig Smer-
 ter at udarbejde et System efter det andet;
 den forstyrres sig selv, over sine Forsøg
 til Selv Ophold; og naar et Menneske er
 tom paa Gølelse saa holder man ham for den
 duelligste Fornuftigrandster. Naar nu Fel-
 somhed ickan er Naturens blideste Bærk, saa
 betænk, hvor unaturlig Fornuften maa være.
 Men Fornøjelse, det vil sige tilfredsstillet
 Følsomhed, er Naturens uvilkaarlige Udgy-
 delser; dens Sprog er almindelig, dens
 Handlinger eenslige; de samme under Linien,
 som paa de snedakte Alper. Vore Sandser
 ere Naturens Vorte, som stedse staae aaben
 for alle vore Fornøielser, Fornuften vilde gier-
 ne bydende tillukke dem; men disse Aarer ere
 Glædens Kanaler; og kunde De lade disse
 tilskyde? Fornuften kan gjøre en Erobring;
 men Fornøjelsen allene elstes; thi den har det

fortryllende og naturlige Herredømme over
 Hjertet. —

Emilie hørte taalsmodig paa denne fine
 og fiedsommelige Filisofie, og svarede en-
 delig. —

„Men hvorfor, min Herre, odøler De
 med Deres Talenter for saa svag og alligevel
 saa farlig en Sag? Alt, hvad De har sagt
 saa skönt, kan dog ikke skjule den ubehagelige
 Sandhed; det er blot Regnbuens spraglede
 Farver paa Edderkorppens tynde Bæb. Alli-
 gevel svarer jeg Dem, at Fornuften, saa
 sørgelig De end beskriver den, er min Fornøi-
 else. Jeg er derfor overensstemmende med
 Dem, at min Tilværelse maatte blive mig til
 Byrde, dersom jeg ikke kunde tilfredsstille
 min Fornøielse. Fornuften er uforanderlig,
 thi den er Sandhed. Jeg tilstaaer, at man
 har ligesaa vel en falsk, som en sand Fornuft,
 justsaaledes, som man har en Fornøielse, som
 er ægte og en anden som er falsk. Det er
 derfor ikke tungt, at beskrive den ene i det vi
 blot hentyde paa den anden; og dersom jeg
 i henseende til min Levemaade og min Smag
 for Felttyre, ikke var noget egen, saa havde

jeg maaſte ladet mig ſluſſe ved at høre paa Dem. Jeg havde kunnet ſammenblande en falſk og uægte Fornøjelſe med den, ſom allene er ægte og beſtandig. Betænk derfor, hvor ugudeligt gudsforgaænt det er, at udbrede Grundſætninger, ſom enhver hører paa med Fornøjelſe, da ſaa ere i Stand, til at prøve dem med Dommeſkraft. —

„Kære Emilie, De begaaer her ſelb Feilſlutninger. Hvorfor ville De give Fornuſten Fornøjelſens Navn? og kalde dens Forſkiellighed Uforanderlighed? Er det Fornøjelſe, ſom byder Afhold fra Nydelsen? og hvorom man veed, at det idelig foraaſager en Uvillighed imod Tilværelſen? Nej! alle den ſtore Fornuſtclærers Særninger ere ikke i Stand til at forandre et eneste Redſkab, hvorved Hjertet gøres drucken. Og er denne Fornuſt uforanderlig, ſom forandres, ligesom Himmelen? og ſom er ligesaa forſkiellig hos et Folk, ſom hos et eneste Menneſke? Naar Fornuſten ſihr hen i Kloſter, vil da Fornøjelſen vel ogsaa følge den? Naar Eremiten tilſlutter det menneſkelige Hjerte, hvad bliver da tilovers af ham uden Menneſkets

blege Skygge? Keen og uden Spor, er Fornøjelsens Smidighed! reen og uden Spor, som dette Kys! —

Han tog hendes Haand, og førte den til sine nedbøjende Læber. Det skeede med saadan Bessedenhed og Blidhed, at Emilie ikke kunde blive fortrydelig; hun blev blot be-
styrret.

„Min Herre, — sagde hun, — jeg veed at saadanne Friheder ansees mere for Artighed imod os, men tillad, at jeg overlader mig til min egen Følelse. Jeg har levet i Ensomhed; jeg kan ikke tilstæde slige lumske Friheder. Jeg veed vist, at hiin fattige Tilfredsstillelse ikke kan være Dem nok, naar De berører et Fruentimmer noget, som hun vel ikke tør nægte, men vil ikke godvillig tilstæde.“ —

„Himlen bevare os! min fortryllende Emilie, Engel, som De er, saavel af Siæl som Stabning. Fornøjelsen er ingen ensidig Tilfredsstillelse; det er mere en deeltagende Nydelse; naar De er elendig, kan jeg ikke være lykkelig. Desværre! bliv kun ved at afslaae den højeste Lykke af Lydst Belyst; Dem er Livets stælfri Rolighed endnu stedse fiere.

re, end hiin Fortrøstelse da fælleds Saligheds Nydelse gjør en eneste Dag til et Aarhundrede. Men erindre Dem, at med Tilfredsstillelsen af denne lydske Belyst kan enhver Dyd forenes og saadanne elskværdige Fruentimmer vare det menneskelige Selskabs Prydelse, og opfyldte med Glæde Menneskelighedens Pligter. Jeg tør ikke forlade Dem, uden at igjentage for Dem Saint Evremonds indtagende og filosofiske Indskrift paa den berømte Minos von Enklos. Den goddædige og vise Natur dannede Minos Siæl af Epikurs Belyst og af Katos Dyd.

L' indulgente et sage Nature,

A formé l' ame de Ninon,

De la volupté d' Epicure,

Et de la vertu de Caton. —

Da den filosofiske Belystling forlod Emilie, lagde han sit Vers i en Bog hvori hun havde læst, uden at hun blev det vaer: og nu gif hun bort, for at klæde sig paa. Just dit Rumpf traadte derefter herind; og hendes nysgierrige og spejdende Øie, som altid blev fæstet ved Synet af en Bog, opdagede ulyskeligtvis i Emilies Bog den Kunst at elske.

„En artig Titel! det er sandt, raabte hun; — For et beskedent ungt Fruentimmer! Alligevel kan Mammeselle Emilie ikke læse Bibelen, fordi nogle Kiærligheds Historier forekomme deri, som hun vel har begyndt, men aldrig kan læse til Ende. Fordsomt være saadan en Sossinianiemus! —

Her vendte hun Bladene om, og da raabte hun: „O Herre! staae os bi! Her er en Beskrivelse paa tvende nysforlovede Elskere paa Hymens Leie, som formodentlig betyder en Seng. Hvad er dette?

„Du sover? Zelida! jeg nyder allene!

„Blidelig overstrømmer en eneste levende
Rødme din Skabning!

„Vaagn op til Glæder ved Morgenens
Straaler!

„Ak! imedens jeg seer paa dig, seer du
efter en Drøm!

„Han sukkede. — Zelida hører det. Hendes
Dine aabne sig!

„Zittrende sukker hun, og opløfter sin bæ-
vende Haand;

„Bøyer ikke at trække den tilbage! Lem-
fældig fører han den;

„Den smukkeste Baven glider ind i hver
varm Aare;

„Med svimlende Lykke forens de deres
brændende Læber;

„Ved det himmelske Kyss meddeele deres
Giale sig hinanden.

„Affrøeligt! det fortjener ikke at læses
af nogen Kristen Siæl! Nu got, Mamme-
felle Emilie! det fortjener ikke at læses! —“

Med disse Ord tog hun Verset, skyndte
sig til Kammer, satte sig ned, og efterat hun
havde heelt igjennemlæst det, forbarede hun
det i et af sine hemmelige Gemmer.

Et og tyvende Kapitel.

Kiærlighed har i sin tidligste Optrin, mang-
foldige Maader til at vise sig paa. Kiærlig-
hed opkommer ved første Syn; og vi mærke,
at dette er en meget sædvanlig og let Maade
hos mange af Nutidens Romanskrivere; dog
alligevel kan jeg ikke rose dem for nogen Op-
findelse i denne Hensigt. At opdage det men-

neffelige Hjertes fineste Golder, er vore huus-
lige Biografers behagelige Duellighed. En
anden Kiærlighed er den uden Kiærlighed, hvor-
ved vi forstaae den platoniske Tilbøielighed;
men hvilken latterlig Figur vilde den elskvær-
dige Dreng ikke giøre, naar han holdt i sin
Haand en unyttig Gaffel uden Løn, hvilken,
som vi gierne vilje troe, er den skimmeriske
Gaffel, som hver Platonist svinger.

Men den mærkværdigste og efter vore
Tanke den findeste Slags Kiærlighed, er
den, naar vi fuldkommen forelske os i en Per-
son, som vi aldrig have seet, og om hvem vi
aldrig have hørt. Det er en Slags Kiærlighed
ved hvilken vi ere overmaade partiske, fordi
vi af en saadan Fornæelse have skabt os en
hundredfold salighedsfuld Elendighed; Glæ-
der hvoraf tilforladelig allene et fortrinligt
Genie eller en fortrinlig Galskab, i sin Tid har
følet Rusen. I et af Chalderons Skuespil,
undskylder en spansk Helt sig for sin menet
varme, men tillige overmaade pludselige Li-
denskab, med den Anmærkning, at han elskede
hende, før han kiendte hende, fordi han hav-
de været bestemt til at elske hende. Andre

kunne udraabe, som agte Cæsares i Kiærlighed: jeg saae, jeg elskede, jeg sejrede! Men da vil saadan Sejer afhænge mere af Heltinden end af Helten; med mindre den sidste besad en glimrende Equipasje, et Riddergods, og ridderlige Indkomster, og i saa Fald kan Helten aldeles tilskrive sig selv sin Sejer:

Men det behageligste Exempel paa Hlins Slags Kiærlighed, som vi søle for en os ganske ubekendt Person, er Fortidens saa berømte Zaide, som formedelsk et ubekendt Malerie i hendes Faders Gallerie, fælte en overmaade hæftig Kiærlighed for sin Liebhaber næsten tyve Aar forud, før hun havde seet ham; saa at hun, uden at fornærme Belanstaadigheden, havde, i det første Øieblik af deres Sammenkomst, kunnet fæste sig i Arzene paa ham; men Ulykken vilde, at hun, da hun havde funden den Mand, som hun saa inderlig elskede, tilbragte flere Aar i hans Selskab med den Beslutning, ikke at elske ham, fordi hun elskede hans Portræt, og aabenbar behøvede hun ikke at vide nødvendig, at det var hans Portræt, før ved det sidste Blad i Romanen.

I denne Klasse af Liebhabere ved Fornyt-

delse, maa vi sætte vor gode Karl; thi længe før deres tilfældige Sammenkomst i Leonores Huus, var han indtagen for Emilie, og hans Hierte bankede stærkt ved Lyden af hendes Navn; han elskede hende uden at have seet hende; thi han elskede hende overmaade vmt for hendes datterlige Hengivenhed og taalmodige Lidelse; men da han saa hende, saa var Kiærlighed et meget fattigt Begreb, for med Nøjsagtighed at skildre den Storm som overfaldt hans Hierte, som gjorde ham ubirksom om Dagen, og gestæftig om Nætterne.

Hos Emilie var det ganske anderledes med Kiærlighedens store Syssel. Da hun ikke havde nogen saaden Drift til at elske Karl; før hun saa ham, saa steg hendes Lidenstkaab gradviis og efter haanden, da hun virkelig havde seet ham; hun vilde ikke overlade sig til sit Hiertes Lønder; hun havde mere en hemmelig Hang til en farlig Smitte, til at hun skulde have følt den ulægelige Sygdom. For at naae til en fuldkommen Besiddelse af hendes dydige Hierte, maatte man fortiene det; og da slige Lejligheder ikke lettelig forekomme,

i det ringeste ikke i virkelige Historier, som den nærværende — saa varede det længe før hun mærkede, at Karl havde en retfærdig Fordring paa denne dyrebare Gave. Og da hun begyndte at elske, hændtes det just til Ulykke, at hun blev tvungen til at frygte og hade, som vi nu fortællig ville fortælle.

Emile traadte engang ind i Selskabssærelset, og bag efter hende fulgte den ærbødige Abraham Benzen. Hun rev Døren op med en hastig Hæftighed, hvilket ved hendes blide Opførsel var noget ganske usædvanligt; hendes Ansigt var i et Blus; hendes hele Legeme Forstyrrelse.

„Himmel! hvad er paa Gærde? Barn! raabte Lovise. Intet, Madam. — svarede den bestyrtsede Emilie; — men Hr. Benzen vil formodentlig lære hvorledes han i Fremtiden bør skaane sig selv, eller mig. Da Sagen vist ikke vil blive igientaget, saa skulde man give det et alt forvigtigt Udseende, dersom man vilde tale om den.

„Got, men hvad var det? Emilie! Viselig en landsbye Spas af vor unge Festspræst?

Benzen svarede. Emilie er saa vrippen at hun fanger ligesaalet Ild som Blaarene i min Flint; eller som fortorret Enerijs. Hvad for Pokker kan en Mandsperson gjøre noget Ufsadeligere med sine Hænder end at han bringer en yndig Piges Halstørklæde i Orden? Rigtig gled min Haand; og Emilie geraadede i saadan Uroe, at hun, ved Gud! gandske forfækkede mig.

Karls Dine sprudede Ild; de dvælede paa Benzen- Gandske sandsynlig begreb Benzen deres Lynblif; thi han sank Hovedet ned, og sysselsatte sig med at trække sine Støvle: Strop- per op. Emilie mærkede fuldkommen, hvor, paa Karls sunklende Dine vare henvendte, og hun følte en hæftig Bevægelse af Taknemmelighed og Urolighed.

„Nu virkelig! og intet videre? spurgte Lovise noget fremfusende, og med en Mine, som deelte sig imellem den Anklagte og Klageren, men i hvilken en Parpsindig Jagttager vilde have fundet en Spot for Emilie, og en skændsyg Dadel for den unge Præst; Jeg raader Dem, Barn, at, naar saadanne ufsadelige Friheder kunne opvække en saa vold-

som Forbittrelse, at De skjuler Dem for en Mandspersons Skabning. Men De har seet saa lidet af den store Verden, at slig forkeert Opførsel maa være en Følge deraf. Men, Hr. Benzen, jeg kan ikke begribe, hvad De har at gjøre med Emilie.

„Hr. Benzen skulde gjøre vel i, anmærke de Daurien, at han hver Gang, naar han stikker sin Haand i en Rosenbush, tager sig i Agt, at Tornene ikke rive ham. Jeg skulde ønske, gode Ven, at Halstørklædet havde været vel bevæbnet ved alle Spidserne; De har kun løbet af med en Sejer uden Blod, og erobret Udenværkerne, uden endog at kunne rose Dem af nogen Belejring.

„Landsbøeherrer, sagde Buren, ere meget raa ved eders Kiærligheds Beviisninger; I klemme ved Eders Omarmelser, og Eders Hentykkelser forstyrre svagelige Nerver. Det er en Kysen, som ved en Faddersmaus. Hos Eder ophører Kysen for det meste med Prngl. Jeg troer, et Gruertimmer holder et Kys af en Landsbø Junker for lige saa farligt, som et Stød eller en Sammenrystelse. I ere alle for over, flydende Bægere, Vinen maa være, som den

vil. I foretager noget ligesaa gesvindt, som man omdreyer en Laas, og hvortil den Følomme havde havt tre Aar nødig.

Men for Pokker raabte Benzen, hedses I alle paa mig, som et Kobbet Jagthunde. Det gjør mig virkelig ont, at have fornærmet Emilie; men jeg har endnu aldrig fornærmet ved et ringe Spøg.

Spøg? min Herre! blev Bären ved, kom det da ikke til Slagsmaal? Jeg er bange, Emilie kan fremvise mange Spor af deres stærke Arme. Jeg kender en Ven, som er en Mand af siin Følelse, og som i tolv Aar har vlist et elskværdigt Fruentimmer sin Hengivenhed; aldrig tilbragde han en Aften hos hende, uden i Selskab med en tredie Person; han beundrer hendes Musik, hun beundrer hans Vers; Der forløb 7 Aar, før han kyssede hendes Haand; men før han havde rørt hendes Halsstørklæde, Herre, før skulde han — dog, jeg vil ikke fortælle videre: Da Selskabet brød op, tog Karl den unge Gæstpræst til Side, og sagde:

Emilie Winthem seer jeg ugiærne udenen Beshytter i dette Huus. Saadan en kan

hun, troer jeg, ikke længe undvære, men, indtil hun faaer en Beshytter, skulde vi alle ansee det for vor ubrødelige Pligt, at paataage os denne Forretning. Men De, min Herre, gjør det ikke. Dersom De ville sørge for Deres egen Rolighed, saa maa jeg indstændig bede Dem, aldrig at forårsage dette Gruentimmer end ikke den ringeste Fortrød, hverken ved et blot Ord, eller ved en eneste Handling!"

Saa! Saa! unge lille Herre! svarede Benzen, De er Emilies Beshytter? Hvo gav Dem denne Ret? Min Menneſſekjærlighed. Jeg har ikke i Sinde, at indlade mig i nogen Slags Ordstrid. For en Person af deres Karakter maa Overbediisning bevirkes ved andre Midler. Herre! min Fader var en geistlig Mand, Standen er ærbørdig; og hvo som synes at skamme sig ved den, den har opnaaet en Grad af Fordærvelse, som man hidtil, tænker jeg, endnu ikke har kjendt til. Ved disse Ord rystede han ham hæftig i hans beskaarne Haar og støttede Pidsk; thi, naar vor unge Præst var i Byen, saa blev

hans geistlige runde Loffer flættede i en net
Pidst, som blev ophæftet af en Skilpadelam.

„Men jeg beder Dem, min Herre —
spurgte Benzen taalmodig — hvad kan De
da mene dermed?

Maaskee forstaae De mig nu bedre,
sagde Karl i det han igientog Handlingen, og
bragte hans skionne Haar i største Uorden,
saa den flættede Pidst; hængte ham gandske ad-
splittet ned ad Ryggen.

Jeg troer, De vil beskiæmme mig! —

„Ikke anderledes. Jeg har nu blot
beskiæmmet Dem; men hvor nedrig De end
og er, skulle de dog ikke undgaae Revselsen
næste Gang.

Imedens denne korte Samtale fore-
faldt imellem Karl og Abraham, havde Dø-
ren staaet noget aaben, og Emilies Pige
var, i det hun gik forbi, bleven opmærksom
ved Karls bestemte Sprog. Igienem hen-
des Djes Forstørrelsesglas undersøgte hun
hver Bevægelse, og ved ret digterisk at ud-
brede sig i vor Heltes sammenknebne Prosa,
fortalte hun Emilie den hele Omstændighed,
Ord for Ord. Da den frygtelige Beskrivelse

var til Ende, glædede Emilie sig, at Tvekampen var gaaet af uden Blod. Den beskedne sølsomme og hemmelige Maade, paa hvilken Karl havde søgt at beskytte hende, fandt hendes Behag; og hendes lille Hierte belønnede denne Handling med meer end Taknemmelighed.

Paa denne Maade tilbragde Emilie 6 Maaneder i Lovises Huus, meget til sin Misfornøjelse. Byrens Fiinhed var lumsk; Benzens Grovhed modbydelig; hendes Deeltagelse i Baurien var dadleværdig; og hendes stedse tiltagende Tilbøjelighed for Karl var usorgtig.

Lovise havde nu saa idelig hørt hende rofes af enhver, og besynderlig siden Benzens Angreb paa vor Heltindes skønne Barm, at hun allerede begyndte at kiedes ved en Pige, som drog den hele Vægt af Opmærksomhed paa sin Side. Hendes Mishag yttrede sig ved adskillige hemmelige Vink, som hun gav sin Kammerytge Maria; og denne oppustede hiin svage Gnist til en sig udbredende Ildstue. En overmaade forfækkelig Blæseball fandt de i Huusholderken Judis Kumpfs Mund, som foruden en paadigtet Sofinianismus

hvidslede ganske hemmelig, og sagde i ufuldkomne Formodninger, at hun havde gjort en overmaade vigtig Opdagelse af Emilies svampede Sædelighed. Denne Deel af hendes Anklage opvakte de ringere Personers Nysgjerrighed i Huset; og en højst ulykkelig Omstændighed, som den Tid hændtes, bestyrkede alle den rettroende og tjenstfærdige Judiths skammelige Beskyldninger. Emilie mærkede nu ganske andre Miner hos sin Belynderinde; hun saae sig afhængig af et nedrigt følesløst og udannet modenskt Fruentimmer. For hendes Følelser var hvert Øjeblik Dadel, hver Ytring Foragt, og hver Høflighed Beskjæmmelse. Ikke, at Lovise havde yttret sine nedrige Tanker i deres tydelige og passende Sprog, men for den lyse og følsomme Emilie laae Lovises fiendige Hierte aaben; og hendes følelsesfulde Siæl gysede ved alle de mangfoldige Afverlinger iet, under saadan Beskyttelse, henlevet var.

Nu blev hun vaer, at hun ikke havde agtet sin Faders Raad, at søge sin Afhængighed af sig selv; hun saae sit Liv henflyde i Rummer eller Gårde, alt ligesom hendes Belynderindes Ansigt vilde have det. Hun sølede sig fuld-

Kommen elendig og ydmyget i sig selv; uden Beskyttelse; og vidste ikke, hvorhen hun kunde tage sin Tilflugt.

Loogtyvende Kapitel.

Karls Venfkab for Baurien var bleven uop-
løseligt. NoGLE Tanker, som Franskmændene
havde yttret i Bogyndelsen, gjorde ham uro-
lig, men han ansaae dem blot for saadanne Skir,
modsigelser, som ere hans Lands umodereerte
Filosofers ejendommelige. Ogsaa følte Karl ikke
ringe Fornøjelse, da han mærkede, at Kraften af
hans Beltalenhed virkede paa Bauriens høje-
re Forstand; thi Baurien havde efterhaanden
opgivet sine egne Begreber, det ene efter det
andet; og syntes nu at være et blot Billede
af den rene og redelige Karl. Han hvilede
ved sin elskte Vens Barm; hans Dyder op-
vakte daglig hans Beundring; men ingen saa
meget som hans Gæmildhed, siden hans sidste
Penge-Remisfer fra Frankrig, hvilke han,
som hans fortalte sin Ven, havde lykkelig

erholdt. I Mauriens Barm' udsatte Karl sin hemmeligsteummer; med Bedrøvelse udlod han sig over Baronesse von Reischals Udsøvelser, og beklagede den Ligeegyldighed, hvormed han blev behandlet af sin forhenværende venstabelige Velynderinde.

„Hvad Baronen angaaer, søjede han til, saa maa De Selv tilstaae, at han er døv mod al Fornuft, og en Fiende af den Forsætning, som skulde beskytte hans Person og hans Ejendom, hvilken, om den behøver nogen Forandring, maa efterhaanden forbedres, ikke hastig forstyrres, nøiere forenes, ikke ødelægges. Forgæves indrømmer jeg ham gierne mange Grundfættninger, som jeg holder for politisk Overtro; men derimod afftaaer han ikke fra en eneste Mening, saa fantastisk og fordærvelig den end maa synes. Han og hans Tilhængere vilde gierne give alle Ting en ny Skikkelse; men Baronen er ikke enig med Hr. Weishaupt, Weishaupt ikke med Dyl, og Weinlig ikke med Doktor Wacker. Filosofien har sine Fordomme, som ere ikke mindre skadelige, ikke mindre umenneskelige, end den uroligste Pøbels almindelige Fordomme.

Og hvor stræber denne Filosoffie hen ; den vil danne et Menneske uden et Hierte ! Mig er det ligegyldigt , om en forfølgende Religion opbrænder mig paa et Baal , eller om en forfølgende Filosoffie bringer mig til Gilotinen ; for mit Hoved bliver det altid det samme.

Ved saadanne Samtaler havde Vaurien ikke allene givet ham sit Samtykke , men endog yttret sin Forundring over , at en saa frit og ypperlig tænkende Ungling , som han , kunde handle , saa meget imod sin egen Værdighed , og være afhængig af saadan en Belynders Beskyttelse.

„Taknemmelighed sagde han , for den gunstige Modtagelse , beviist mig som en Fremmed , holder mig tilbage i Friherrens Hus ; men min Befrielses Tid er ikke mere langt borte ; og jeg skal glæde mig , naar jeg seer , at De river Dem løs af hans glimrende men urosværdige Lænker. Og til denne Fornødenhed tilbød han ham en rigelig Understøttelse i Penge. Karl følede Taknemmelighed , og afflog Tilbudet blot af en vis sin Følelse , med den Anmærkning , „at , om hans Belyndere skulle

udlade sig med noget om Afſkeed, ſkulde han gierne benytte ſig deraf.” —

Tres bién*) ſagde Vaurien, dybsindig.

Baroneſſen var ganſke forbittret over Karls Køleſløſhed; hun havde udtømmet alle ſine Kunſter, og forgiæves ſøgte hun at oplive denne menneſkelige Støtte. Nu formodede hun, at hans Hierte maatte være fængſlet af en eller anden Medbeilerſke. For ſin fortrolige Vaurien udlod hun ſig med ſine Formodninger; deres gienſidige Lidenſkab havde aſtaget meget, og var i det højeſte en Kjærlighed, ſom ikke vidſte af nogen Skinſyge. Baroneſſen og Vaurien ſkulde gierne have hiulpet hinanden indbyrdes til ny Kjærligheds-Hiſtorier.

Birkelig, ſvarede Vaurien, paa hendes Efterforſken, det er en Skam for Frue Baroneſſen. Er jeg ſige det, De har en Medbeilerſke, i en liderlig Skabning?

Jeg forlanger, min Herre, ſagde Baroneſſen rødmende, at de aabenbarer mig det.

„Jeg kan ikke; min Fortrydſeønſker at iagttage Stiltienhed.”

*) Meget vel

Følsomme Mand! De aner mine Følelser; jeg forlanger at vide det.

„Han er min Ven. De maa love mig den ubrødeligste Taushed. Karl er uværdig til Deres Agtelse. Deres Medbejlse skede han til, med et halvundertrykt haanligt Smil, — er en nedrig paa Gaden opsnappet Kvinde, som han har hjulpet til en liden Handel.

Han gav hende Leonores Adresse.

Baronessens Ansigt glødede; hendes Øjne sprudede Ild, og hun sagde, saa det neppe kunde høres:

Er den Usling saa nedrig? hvor ydmygende er den Skurk! Hans Nærværelse forarsager mig Bebrejdelse! Vaurien, han skal ikke blive her længere.

„I dette Huus — blev Vaurien ved, lejede Emilie håndelsessviis et Værelse. Han har ofte taget mig med sig i denne Kvindes Huus; men den blide Emilie, for hvem jeg, som De veed, føler en Lidenkab, en endnu utilfredsstillet Lidenkab, kiender intet til hendes Karakter.”

Jeg har sagt Dem, min Herre, at jeg allerede hae bragt denne dyrbare Pige i Sif-

kerhed, da jeg lader hende losere hos os i nogen Tid. Modtag denne Uskyldighed med Sagtmodighed; smil i det mindste ved Offert af mit Venkab og Deres Kiærlighed. Naar hun bløder, saa lad mig ikke høre hendes Skrig.

Fra denue Samtale jlede Vaurien til Friherren von Reischak. Med ham havde han allerede for lang Tid steden indladt sig i indviklede Semmensværgelser, „I Morges, min Hr. Baron, sagde han, bragde en tilforladelig Kureer mig Breve fra Brest, om mine Landsmænds Fremskridt i Irland. Roban Konnor har forsikret sig Konnouths. Vi have en Besætning af Forsvarere i de næste Stæder af Irland. Kartoflerne maae dog vel være brændbare, da Irlanderne ere saa hidfige. Bort Tilhæng bliver i Paris stærkere; Jakobinerne spille nu ganske lemfældig med de Modereerte; men De kan forlade Dem paa, det er den unge Tiger med sin Opvartere, som forsøgte at gjøre Dyret tamt; men da Tigeren lærde at kiende sine Kræfter, legede han til Lidsfordriv med sin Opvarteres Hoved. Der foranstaltes en Indskibning til Engeland;

Kysterne ere besatte med Mandskab; Tiden til Angreb er ikke langt borte. Men Dem min Herre mangler det paa Iver for den gode Sag; nu burde vi herfra virke med til det almindeligste Beste; nu er det Dieblif, da hele Temsen skulde, som den anden Paktolus, rulle hen over lutter Guldsand. Paa Penge mangler det i Irland. Dyk staaer i Brevevexling næsten med hver Stad i Engeland; vi have alle unge Lediggængere, Misfornøjede, Bankerottører og hidfige Hoveder paa vor Side; De seer, vort Tilhæng er frygteligt. — Risler er bleven en Pilgrims-Taler, og hans usle Veltalenhed udbreder meer Oprør blant de ringere Klasser, end alle Penge fra Deres Friherlige Raade? han er ganske forstaaelig for dem; han skriger, han brøler, han raser, han henter sine Lignelser lige fra Folkets Vandhuse."

Baronen lyttede med inderlig Glæde, paa denne Baronens flygtige Forestilling. Hvad han allene berørte saa løselig, det udvidede hans frugtbare Indbildningskraft sig allerede forud. Allerede saae han den engelske Handel i de Franskes Hænder, og paa Londons

Ruiner saae han allerede en almindelig Velfærds Kommissjon have sig.

„Tag alt, dyrebare Ven! — raabte han, alt, hvad jeg kan give; men Forhalingen af alle mine Planer, som De skildre saa flygtig, har gjort mig til en uheldig og ruineret Mand. Pantesætte kan jeg ikke meer; og til Paan paa Puf har jeg ikke tilstrækkelig Kredit. Og om alle mine Planer skulde lide Skibbrud, hvor skal jeg saa flye hen? — Franferig — svarede Baurien, vil være stolt af, at læse Navnet Rejschach blant sine Tilhængere. Vi have allerede flere af Deres Landsmænd af forenede Fortienester. Men jeg kan ikke gaae videre, naar Karl bliver i Deres Huus. Jeg anseer ham for en Politiespion.

„Han skal faae sin Afsked! — svarede Friherren.

Af dette Slags vare Bauriens Venstaber, men i samme Dieblik viste han saadanne Andfald af Medfølelse, som selv Dyden skulde have været stolt af at erkiende sig ved. I det han gik over Salen, mærkede han en ung Tiener, som havde sat sig hen i en mørk Krog paa en Bænk, og græd og hulkede.

„Hvad fejler dig? — Wilhelm! spurgte Baurien.

Der har jeg nylig faaet et Brev fra min stakkels Moder, min Herre, hvori hun fortæller mig, at min Fader er død. Han har været sengeliggende i de ti sidste Aar. Hans Død kunde man vel finde sig i; thi min stakkels Moder kunde kun med Nød ernære sig og sin gamle hjælpeløse Mand. Men vi ere nu begge i saadan Fortvivlelse, at jeg ikke kan sove for bare Tanker; min Fader faaer ingen kristelig Begravelse; Kreditorerne trænge først paa Betaling; det døde Legeme holdes tilbage; og Himlen veed hvo det gaaer min Faders Siæl; den kan vist aldrig komme til Rolighed, naar Legemet ikke bliver begravet i kristen Jord. Af! Herre, jeg huffer endnu, da en meget stor Doktor i vor Landsbye anatomeerte den stærke Mand, som blev hængt, fordi han bestandig opbrød Fængselet, at han sølede en Samvittigheds-Ångest, og satte mig til om Ratten, at grave en Grav paa Kirkegaarden, for at Benene kunne komme til at hvile i hellig Jord; thi han kunde tilforladelig ikke forsvaret for sin Sam-

vittighed, om de vare blevne ubegravne. Naar Folk ikke blive begravede paa Kirkegaarden, hvad bliver der da af deres Siæle? Min Moder er uden for sig selv; og jeg er bange for at gaae ud om Natten."

Baurien smilede over Drengens og hans Moders uforslede Banghed og stillede deres hellige Frygt ved sin gavmilde Understøttelse.

Treogtyvende Kapitel.

Siden Emilies Ophold i Lovises Huus, havde Leonore endnu ikke afslagt noget Besøg hos hende, ihvorvel der var forløben saa lang Tid. Deres Skilsmisse var bleven foranlediget ved en Ulykke og ikke ved Ligegyldighed. Mange Menneſker synes at være udsendt af den rasende Skiebne, til ikke blot at føle den fulde Vægt af dens fordærvelige Omkastning, men ogsaa overalt at blive stukket af dens smaae og plagende Pile,

Da Leonore engang gik ud just i den Hensigt, saa veed jeg ikke, om hun virkelig havde

været saa længe indspærret i sin Krambod og i sin Arbejdsstue, at hun havde glemt, hvorledes man bør gaae i de folkerige Gader, eller hun havde vant sig saa meget til kummerfulde Tankedrømme, at andre vel kunde see hende, men hun saae selvintet — hun havde neppe sit Huus af Vinene, for hun mødte en Drager, som af den fulde Vægt og en Thekassens brede Omfang blev ligesaa trykket som blændet, og havde tillige det ulykkelige Forsæt, at være hurtig i sine Bevægelser; saa at Synets Anstrængelse blot beroede paa de Forbigaaende og ikke paa Drageren. Den sidste gik virkelig hurtig afsted, men fikker; thi han var ikke i Fare for, at blive stødt omkuld. Men da han drejede hastig om ved Hjørnet af en Gade hvortil Leonore var kommen, just ved Vendepunkten, hvor de to tilkommende Kæmper vare fuldkommen usynlige for hinanden — og endog før en halv Sekund forløb — styrede Drageren om, og Leonore faldt. Det var ikke et ubetydeligt Fald; thi hun havde hidtil maattet holde sig hjemme.

Emilie havde meer end engang seet ind til hende, havde følt med hende, og ved hvert

Besøg altid opdaaget mere agtbærdigt hos hende. Men hendes Faders Frygt havde giort et uudslætteligt Indtryk paa hendes Siæl; og hvor hastig hun end fulgte Venstabs ømme Kald, saa foraa sagede Mistanken hende dog mere Bævelse end Glæde.

Da denne stakkes Kone saae sig igjen helbredet, besøgte hun usfortøvet sin unge Veninde, og sagde:

Jeg haaber, Emilie, Deres Scilling er Dem behagelig.

Desværre! Leonore — svarede Emilie — om den ikke er det, saa maa jeg tilskrive det mine Følelsers nærværende Tilstand. Enhver Omstændighed faaer sin største, og undertiden sin ganske Virkning af vore Forestillingers nærværende Beskaffenhed. Jeg føler, at, om jeg var i et Elysium, vilde alt forekomme mig mørkt. Men i min Faders Billede finder jeg alt for meget Liv, til at kunne blive rolig ved Erindringen, at det har hørt op at være det; hans ubetydeligste Vaner, og hans sædvanlige Talemaader, sysselsætte endnu stedse mit Sind; jeg seer efter det, som jeg ikke mere kan see, og lytter efter det

som jeg ikke mere kan høre. For mig er han ikke død! og det forekommer mig, som om jeg levede under den grusomme Qual af en Traværelse, som jeg aldrig kiendte, og som jeg ikke veed at bære.

Tak Dem derfor min nærbærende Stilling. Her er intet uden Glædskaab og Glimmer; og mit Hierte lider under en vedværende Kamp af indvortes Elendighed og udvortes Munterhed. Men mit Hierte vil stedse sejre over sine Kiæder; det vil oplyse de Optrin som jeg seer; det vil yttre sin Kummer ved det Matte i mine Samtaler, og maa gjøre mig til en slet Selskaberinde for Louise. Hver Dag føler jeg, at jeg er en paatungen Fremmed i dette store Huus, og alligevel anseer jeg mig for den ringeste Person i samme. Jeg folgte min Frihed, da jeg forenede mig med dets ædelmodige Ejerinde. Taknemmelighed betager mig Eenen at vælge; desuden skulde jeg meget ønske, kiære Leonore, endnu i Dag at have det lille Værelse i Deres lille Huus i Besiddelse. Der kunde jeg, troer jeg, smage Rolighed; og for mig synes Rolighed at være Nydelse, næsten anseer jeg den for Lyksalighed.

Min Uafhængighed skulde da komme fra mig selv; Naadelighed skulde være min Tilfredsstillelse; nyttige og alligevel ikke ubehagelige Syssler skulde udgiøre min ganske Rigdom; og Deres Selskab skulde indeholde alt, hvad jeg ønskede at høre om Verden.

Da jeg betraadte denne stolte Bolig; fornærmede jeg ubetænkksom min dyrebare Faders højtidelige Befaling, som sagde til mig, som om han anede dette glimtende Slaverie, disse gyldne Kiæder, at jeg skulde søge min Underholdning ved mig selv. Ak! var jeg kun en eneste Gang igien i deres lille Værelse! — Dog, hvad siger jeg? Der skulde min Fader sidde for mig; alting i Deres Hus skulde erindre mig om hans Nærværelse. Lænestolen skulde sige mig, Der sank han to Gange i Asmagt; og Sengen skulde evig fornøje mig Erindrungen af hans sidste, hans rørende, hans anelselsfulde Time! Dog ere disse forfængelige Taarer, unyttige Erindrings Taarer; alligevel er deres behagelige Sørgelighed dørbart for de Levende; de forskaffe mig hver Gang Lættelse; naar jeg har tørret mit Øje, saa se

ler mit Hierte Standhaftighedens Kraft, og da siger jeg, jeg lever, som Himlen vil.

Derfom de vilde boe hos mig, svarede Leonore, saa vil jeg forandre mit Huus. Min hele Forretning beroder paa Glid, og ved Glid kan jeg besørge min Handel, ligesaa got i den ene Gade, som i den anden. Af nogle af mine Naboer, som havde forladt deres første Kramboder, for at faae en større, har jeg hørt den Klage, at deres nu værende Gade ikke er halv saa lykkelig, som deres forrige. Jeg forsøgte af puur Velvillighed, og ikke af blot Stolthed, at spille Filosopen. Jeg viste dem, at de i deres første Kramboder vare ved deres færre Forretninger langt flittigere; og at det Tilfælde er meget muligt, at Folk, naar de blive rige, kunne ikke desto mindre blive fattige, og uden at ane det, efterfulgte jeg et vist Begreb af Aristoteles, som forekom mig for nogle Aftener, at der er ingen Lykke eller Ulykke, som jo har sin Oprindelse fra vort eget gode eller onde Forhold; naar man siger; et Menneske er ulykkelig, saa siger man dermed, det mangler ham paa Duellighed eller Glid. Alligevel har jeg ikke kunnet omvende mine gode Naboer,

og en i Besynderlighed, somformedelt sin kostbare Levemaade, og sine Døttres kunstlede Opdragelse, hvilke, imedens deres Faders Krambodsvoend afvejer Ost, sysselsætte sig med, at forlyste deres Øren med en Konferti af Hayn, og rundt omkring i deres Krambod have de ophængt nogle fortrinlige Prospekter af det gamle Grækenland, midt iblant hollandske og engelske Oste — denne stakkels Mand, siger jeg, som ved sin egen Glid havde gjort en anselig Lykke i sin første Krambod, er nu overbevist om, at den Gade hvor han driver sin Handel, er den ulykkeligste i hele Byen. Dog jeg kommer fra mit Hjem, da jeg har noget alvorligere og vigtigere at meddele Dem.

„Hvad jeg nu har at aabenbare Dem, kære Emilie, kræver den største Taushed. Ikke blot deres fine Søller er jeg bange for at opegge, men ogsaa den venligste Mandes Godhed kan jeg ikke uden Zittren ville fornærme. Et inderligt Venfkab for tvende Personer, hvis Lykke er mig ligesaa dyrebar, som mine Børns Tilværelse, maa, om det i mindste Maade modsiges, bevirke, at det,

som mit Hjerte ansporer mig til at aabenbare, optages med Tølelse af Omhed eller venliggen tilgives.

Hvortil denne Forlegenhed? gode Leonore! Hvad for en Hemmelighed kunne De have, hvortil behøves en saa højtidelig Fortale. Kunne De ikke uden Frygt aabenbare mig, og kan jeg ikke uden Frygt høre paa, hvad som er vigtigt for mig, som De siger. Den Skyldfri har ingen Hemmeligheder. Jeg forsikrer Dem, jeg har i mit Liv aldrig haft nogen Hemmelighed. Jeg er vel bekendt med dette Slags Efterretninger, men jeg fandt sædvanlig, at en Hemmelighed var iffsn stink Dandskab. Jeg maa se it tilstaae, at jeg uden nogen Samvittighedsnaag kan overtræde en paatvungen Tausshed. Har De nogen Hemmelighed, som De ikke skulle være tilbøjelig til, ligesaa frimodig at fortælle mig, som nogen anden Veninde.

Jeg kan virkelig ikke stemme overeens med Dem. Ja, jeg maa sige Dem, at Ustyldighed kan have sin Hemmelighed, som den er saa utillbøjelig til at aabenbare, at den hellere skulde gaae i Døden. Al! der ere saa mange

mislige Stillinger, som kunne faae et strafværdigt Udseende, dersom de ikke med Frygt og Forsigtighed bleve holdte hemmelige." — Her slap et meget dybt Suk fra Leonore, som neppe kunde høres.

Got! fiære Leonore; — svarede Emilie. De maa fiende mere til den menneskelige Natur, end jeg. Jeg har ikke kunnet indlade mig i at undersøge noget Menneskes Karakter, uden min Faders. Vist blive ikke alle Mennesker forfulgte af samme onde Skiebne; og derfor kunne umuelig alle være saa strenge imod sig selv. Ofte sagde han til mig, han havde aldrig nogen Tanke, som han jo var bereedvillig til at aabenbare. Den fortreffelige Mand! Der var noget helligt i hans Siæl. Og i henseende til hine mislige Stillinger, hvilke De sigte til, da Ufskyldigheden faaer et strafværdigt Udseende, plejede han at sige, Redelighed er Wiisdom. Hvad vi skiule i Dag, kan komme for Lyset i Morgen; og den Erklæring, som vi søgte at undgaae, vil da komme for sildig. Vi ere igien komne ind i vor sædvanlige Moraliseren, fiære Leonore, men nu er jeg ganske forberedt paa

Deres Hemmelighed. — Da Emilie havde anført sin Faders Mening om Redelighed, rødmiede Leonore, hun forandrede sin Stilling og hun tog Lommeørklødet op for at holde det for Dinene. Emilie blev opmærksom ved hendes Forlegenhed. Ved denne angribende Erklæring, som hun havde fremsat, tænkte hendes Hjerter intet Ondt. Da Leonores visse ubehagelige Fornemmelser havde igien sat sig, blev hun ved paa følgende Maade:

De veed, Emilie, at jeg og mine Børn har vor unge Ven Karls besynderlige Velvilighed, at takke for vort daglige Brød. Vi skulde endnu have været værre faren end Betleren; thi ogsaa Betlerstanden har sine Venstaber; men mig blev endog en eneste nægtet i denne store Stad. Jeg betragtede mig, som et Affkum; jeg havde ikke en Paarørende, som endog kun ved opmuntrende Trøst skulde have hjulpet mig. Min Siæl blev syg; min Tilværelse blev mig til Byrde; meer end een Gang var min bevæbnede Haand stilet mod mit Bryst; men naar mit Dø vilde tage det sidste Farvel af mine Børn, saa faldt Staalet mig af Haanden, og Moderen blev levende.

Her henfled Leonore i Taarer, og hendes lydelige Hulken standsede hendes Mæle.

Beste Leonore, raabte Emiliemeget rørt, jeg troer, Deres Stilling var ligesaa mærkværdig, som Deres unge Vens Velvillighed. Hans Bødselighed stulste med Glid hans Fortienester; men intet Menneske, som er lige eens velvillig, kan give saa meget efter for sin naturlige Stemning. Ogsaa jeg var ham ikke ligegyldig; ogsaa jeg er hans Skyldnerinde; men det er ham ubekendt; han har seet mig i Forlegenhed, og har med megen Varsomhed hjulpet mig derudaf; han har seet mig bestæmmet, og har beskyttet mig i Stilhed. Edelmødig skulde det have været, at have beskyttet et Gruentimmer; men at have gjort det, uden at nogen vidste det, undtagen Fornærmeren, har noget af hine sølsomme Væseners Varsomhed hos sig, som i en romanf Edelmødigheds Tidssalder, levede blot af Drift til Heltedåd,

Leonore blev nu noget roligere; og denne hendes tildeelte frivillige Bisald opklarede og opmuntrede hendes Veninde. En blid Smil glindsede i hendes Taarer, som en Solstraa-

le, der forgylder en vandrigh Skye. Hun sagde:

Har de maaske paa nogen Tid givet Ngt paa Karl; hvor livløs, hvor bleg, hvor tung-sindig!

Han har sagt mig, svarede Emilie, at han er upasselig.

Desværre! troer han, aldrig at kunne blive rolig igien, svarede Leonore; dersom søvnløse Nætter og feberagtige Dage, end ikke pludselig udtørre Livets Kilde, saa svække de dog hans Springkraft, og hans Drivesfiære blive vel langsomme, men vist aldeles slappe. Vent aldrig meer, at see ham anderledes end han er; hans Sygdom bestaaer i hans Taushed; og denne Taushed vil han foretrække sin Sundhed; døe vil han, uden den ringe Trøst, at han sagde: jeg dør! Forelsket i sin Sygdom, smiler han ved sine Lidelser."

„Fortklar Dem, raabte Emilie alvorlig og zittrende.

„Jeg maa først forsikre Dem, blev Leonore ved, — at vor Ven undertiden anfortroer med sit Hiertes Oprigtighed — Omstændigheder, som han udtrykkelig ikke vilde tale

om. Versom min Taknemmelighed ikke havde lært, at udforske ham nære, at opfange hver fiæret Forbindelse med et tilfældigt Ord, saa skulde jeg, ligesom andre, til dette Dier blif blot have bemærket, at hans Sundhed har taget af, imedens Aarsagen skulde blive indhyllt i det bestemteste Mørke. Ligesom De, gode Emilie, er han ogsaa uløffelig i sit nuværende Opholdssted. Ogsaa De føle Nvalen af en glimrende Afhængighed; De ligner ham i Deres Sindelag, De ligner ham i Deres Lidelse. Naar De skuer begge i Deres egne Hjerter, saa vil enhver af Dem see den andens Hierte.

En Itolig Rodme skjalte Emilies Ansigt, saa heed, som det første Udbrud af den frembrødende Lidenksab.

„Og om jeg nu siger Dem, Emilie, at han med Mistillid men brændende elsker Dem, fortiener jeg da at dadles; fordi jeg aabenbarer en Sandhed, som meget længe har trykket mit Hierte? Hvo i denne Verden er mig dyrebare end mine Børn, og De, og vor unge Ben Karl. Vær kun forsikket, at han veed intet af mit nærværende Besøg, og formoder end

ikke, at jeg har opdaget den hemmelige Kilde til hans ulykkelige Tilstand. Kiendte jeg ham ikke, som et af de ædelste Mennesker, saa skulde jeg ikke have henvendt mig til den elsteværdigste blant Fruentimmerne. Taknemmelighed skulde have kunnet tvinge mig til at forstyrre Deres Rolighed. Tilgiv derfor, om jeg har handlet fejlsuld; det skeede af agtellesfuld Omhed.

„Emilie taug og var rørt. Endelig sagde hun: Jeg veed ikke, hvad jeg skal svare, fiære Leonore. Jeg har den største Agtelse for Karl. Dersom jeg ikke agtede ham højt, saa skulde jeg derved vise, at jeg er selv uden Værd. Jeg er ham meget skyldig. Han er den eneste Ven, jeg har blant hans Kion. Men naar jeg siger Dem, at jeg aldrig sølte meer end Agtelse for den mandlige Karakter, saa tæller jeg efter min sædvanlige Oprigtighed. Kiærligheds Lidenlskab har aldrig besværet min Rolighed, jeg har aldrig kunnet elske nogen Mandsperson, undtagen min Fader. Jeg elskede ham, fordi han var stor og ulykkelig. Men mit eget Kions Venskab forarsage mig de eneste selfkabelige Glæder, som ieg kan nyde

af en anden Person. Der er intet fint, intet af de sømme og smeltende Natur Træk hos Mandspersonerne. Havde min Fader ikke været min Fader, saa skulde jeg selv have anseet ham for haard. Hvad mig angaaer, saa har jeg fundet nogen Lethelse; Frue Baronesse von Reissach har indbudet mig at sofe re hos hende, saalange Lovise bliver borte fra Byen. Troe mig, naar jeg siger, at Baronessens Vennskab, som er et elskværdigt og fuldkomment Fruentimmer, forarsager en sorgfri, uforstyrret Glæde, en ufrygtfuld Lyksalighed, som man aldrig kan føle ved en Mandspersons Haardhed.

Nævn ikke Baronessen! raabte Leonore med Eftertryk og Urolighed, jeg tør ikke gøre mit Besøg endnu længere, men forglem ikke, kiære Emilie, at vor Ven Karl vil tie, men maa elske og lide. Jeg besværges Dem, ikke at lade Dem mærke med noget for ham, at jeg ved denne farlige Opdagelse har nævnet Dem hans Navn. Han skulde maa skee aldrig tilgive det; og hans Misfornøjelse skulde gøre mig Livet, som jeg har ham at takke for, møjsommeligt. Hun skildtes fra den

skønne Emilie og forlod hende i hiin smme
 Sindsskiælven, naar Lidenstidens første Læ kun
 med halv modstræbende halv eftergivende Op-
 brudsens bryder frem af Hjertet, hvor den
 laae ubemærket og skult for at udbrede sig
 over hele Legemet, sank i Ønene, gløde i
 Minerne og forfine det hele Udseende, i det
 Naturen kommer denne uskyldige Forlegenhed
 til Hielp, og fortryller Livhaberens derved,
 at den fremlokker hiin nysøgte Rødme, som
 er langt skadeligere for hans Rolighed, end
 hiin, som han vidste selv at finde, før hans
 Elskelige blev bekjendt med sine første smme
 Tanter.

Men Karls haarde Skiebne vilde, at
 denne første smme Tanke aldrig skulde blive
 ham bekjendt, og i Stedet for at fortrylle,
 strække ham. Kærlighedsbugge omflattes af
 Grasierne, og Haabets Musik udgyder sine
 fortryllende Toner; men hos vor Helt stod
 Elskoven under Furiernes Pleje, og Haabets
 Melodier blandede ved hans Emilies hemme-
 lighedsfulde Bebrejdelser og bortvendte Øje-
 kast.

Fire og tyvende Kapitel.

Da Leonore havde forladt den smukke Emilie, og gik igiennem Forgemakket, blev hun fortroligen tiltalt af en af de ringeste Tienere, og skulde just voldsom omarmes af ham, da hun med Hæfthighed sled sig løs af hans Arme, og i en Kamp af Forbauselse raabte: Og saa vidt er det kommen? Hun styrtede ud af Døren.

Gamle Paf! raabte Karlen, hvorledes? den gamle Matrone tænker, jeg skulde ikke kiende hende igjen! Lader hun ikke for al Verden, som om hun var et beskedent Truentimmer. Saa? hiin tvetydige Madame i — Gaden, er Froken Emilies gode Veninde? Mah kiender Fuglen paa Fiærene, det er dog sandt! en herlig Tidende for vor Judith!

Vi ville nu følge den elendige og ydmygede Leonore. Hun naaede sit Huus, uden at mærke, at hun var sluppen ud af Lovises Bolig. Forgemakket og Tjeneren svævede hende bestandig for Næsen, ved en igjentagen Gæbærde syntes det, som om hun endnu bævede tilbage for hans Omfavnen; hun skar Tænder

af indvortes Qual, snart blussede hendes Ansigt af den dybeste Undseelse, snart viste en mørkegraa Skræk sig i hver Mine. Saa snart hun havde naaet sit Hus, ilede hun til sit Værelse, kastede sig paa Sengen, og snakkede uden Sammenhæng i en hæftig Kamp af hendes Livsaander.

Barmhertige Fader! nægtes mig allene Barmhertighed! lader en Fejl som min, sig ikke afvæske ved Taarer? Nej! Jeg havde endnu ikke lidt din sidste Straf. Jeg seer der var giemt en Grad af Elendighed til mig, skarpere, end den hemmelige Braad, som nærer mit Hjerte. Da jeg gav mig til Priis, var min Skam mig forbeholden; jeg havde ingen Ven, som kunde gjøre mig Vebrejdselse, jeg fandt til intet Fortiis i den indvortes Høielse til selskabelig Tilbøjelighed; ingen bemærkede mig; jeg syndede, nej jeg foer blot vild, i Rolighed. Børn! Børn! hvad have I ikke kostet mig! hvad ville I nu koste mig! Skal jeg forbande eder? Skal jeg forlade eder? Have I ikke spændt eders Moder paa den meest qvalfulde Pinebænk? Stakkels Børn; I ere uskyldige; jeg allene er skyldig, Him-

len vil, at Straffen vedbliver, naar For-
 brydelsen er forbi; Skal jeg inu-re, fordi
 jeg maae drikke den bittere Kalk, som min egne
 Hænder have tillavet? Hvor jeg nu vandrer
 hen, overalt hvor jeg nu nedsetter mig, pll
 Spotten pege Fingre af mig, som af en ne-
 drig, løslagtig Qvinde! En Feber ryster mit
 Legeme. Grusomme Tilbageerindring! Jeg
 troede, iglen at være i Besiddelse af Dyd
 og Rolighed; — et eneste Slag af Skløb-
 nen forstyrter min evige Fred. Min Tjener:
 — Tanken er ufordragelig! min Skam er aaben-
 bar. Emilie maa endelig lære at kjende mig
 som den Elendige som jeg er. Vist var hen-
 des Faders Raad, at Redelighed er Wijs-
 dom, hvad vi skulde i Dag kan komme for
 Lyset i Morgen. Erklæringen kom for sildig.
 For den Skamfuldhed, som den skulde have
 kofset mig, maa jeg nu lide en Pine, som
 vil være mit Liv. Wiist havde hun henvende
 sig til mig, for at faae Oplysning om min
 hemmelighedsfulde Historie. O! Pinebænk!
 Jeg vil flye paa Landet! jeg vil søge den
 bedste Tjeneste, jeg vil døe, og ingen skal vi-
 de, hvor den elendige Leonore ender sine Da-

ge. Dette er altsaa Himmeles forhalede Straff! Jeg smager Bitterhed! jeg nærer mig med Galde, Mine Børn! mine Børn! naar i døe, saa kunne i ikke giøre eders vanvittige Moder nogen Bebrejdelse — det er eders Fædreland; eders Gud vil det.

Vi vilde forlade dette hendes egen Bildfarelles og den almindelige Fjords Offer, og igien vende os til Løjises Bolig. Saasnart Tieneren, som meer engang havde seet hende i hendes vanværende Karakter, traadte ind i Folkestuen, fortalte han Rudsten, at hiin tvetydige Dame fra — Gaden, var nu nylig kommen ud af Emilies Værelse, og havde gjort sig saa stolt, som om hun var en anstandig Kone. Rudsten fortalte sin gode Ven, Koffen, Sagen igien uden Affortning, og uden af Ondskab at sætte noget til. I saadanne Tilfælde er Indbildningskraften hos Mandspersonerne sædvanlig ikke saa frugtbar, som hos Fruentimmerne, af Aarsager, som vist er enhver Jagttager af den menneskelige Naturbekiendte. Koffen forskionnede Historien, Kammerpigen forfinede den; men Judith gav den Begyndelse, Midte og Ende, ef-

ter den store Aristoteles's strenge Fordringer ved et Heltedigts Forsfærdigelse.

Og her maa vi anmærke, at Løgn er Pøbelens Veltalenhed. For at røre de menneskelige Lidenstaber, og bevirke Overbeviisning, udfordres en voldsom Bevægelse i Sjælen, thi en mild Bevægelse, som den sovende Søes flade Jævnhed, kan ikke behage længe. Vi maa bestorme Sindet. Det vil derfor best lykkes Digterne og Talerne at spænde deres Læreres og Tilhøreres Opmærksomhed, thi de ere lige duede til at udvide Sagen, som i Sandhed er det samme, som Løgn. En nøjagtig Fremstilling skulde ikke røre, vi skulde ikke længe kunde læse et Digt, eller høre paa en Roman, som havde intet anden Sandhedens enfoldige Præg.

Den gemene Mand er derom overbevist, hvorvel Aarsagen er skjult for dem. Der ere ingen større Løgnere end de gemene Folk; thi Erfaringen har gjort dem bekendt med Løgnens Nytte; de bringe Forstørrelser eller Forkortninger, ligesom de ønske at opvække en overensstemmende Følelse; og de ge-

mene Folk ere, uden at vide det, store Digtere og Talere.

Koffen fortalte,, nylig var en elendig Hore gaaen ud af Huset, som var Johan og Frøken Emilie bekendt; Kammerpigen sagde, Frøken Emilie og Johan havde Bekendtskab med alle Horer i Byen; og Judit Rumpf ilede til Hr. Ralf Meerwein, for at forsikre ham, det var det høie Tid, at tage Bladet fra Munden; Frøken Emilie stillede sig blot til Selskaberinde for nedrige Bytlæringer, og stak med Johan under et Laag; hun har selv seet en affkyelig Bog i hendes Hænder, og hun maatte desuden være en udlært Arianerinde.

Got! got! det er just saaledes som jeg tænkte! raabte Meerwein, at modtage en Person Gnd veed hvem hun er, i en Wands Huus som jeg er, fordi hun var en gammel blind Lieutenants Datter! Jeg saaer vel endnu tage alle gamle aftaklede Soldaters Døttre i Huset til mig,

Forbandet være hendes Harpe, som ftingrede mig i Ørene, og som gjør mig under-

tiden ligesaa tungfædig, som Uffiernes Falden.

Han ilede til Lovise, som vist blev besynderlig sat i Bevægelse ved denne Lidende, helst da hun allerede to Timer tidligere havde hørt den af Mariane, og nu indslumrede ganske rolig over den sidste nyeste Roman.

Dyrebareste Fader! raabte Lovise — Jeg jitrer paa mit hele Legeme! mine stakkels Nerver; det er skændigt! man bør aldeles ikke tale derom! Jeg beder, lad Johan kaldes ind, slag ham an i min Narværelse; lad mig høre alt, hvad som er forefaldet. I Morgen vil selv Byen vide det; om Hr. Tompson skulde høre det, hvilken Forargelse vil det blive for hele Huset — En Tiener!

Johan blev fordret frem, og fortalte sin simple Historie, han forringede Indits prægtige Logn til den blotte Forsikkring, at den Person, som var kommen ud af Emilies Kammer, var en gemeen Hore.

Da Lovise nu var alene, lod hun Emilie komme ind og begyndte, som følger.

Froken Emilie, da jeg tillod Dem, at vælge mit Hus til Deres Bristed, saa stæde

det af Velskikthed, — Emilie giktræde. — Men De har misbrugt min Godhed; og i Stædet for den Pige, for hvilken jeg ved vort første Bekjendtskab ansaae dem, finder jeg, at De er en nedrig Hores Selskaberinde.

Bleg og bestyrstet raabte Emilie: Himmel! hvad mener De? Siig det gesvindt, jeg beder Dem!

Deres Bestyrrelse og Urolighed er overmaade vel anbragt. De forstaaer Dem ret forunderligt derpaa! Skulde man dog troe, naar man seer paa Dem, at De virkelig giktrer. Men det er deres Venindes Erklæring. Man skulde tænke, De vidste ikke, hvem den Person er, som besøgte Dem i Dag Morges.

Hendes Navn er Leonore Gerke, hun leser de min Fader en Violig. Ja, virkelig lejer hun Bærelser, hun er meget vel bekendt her i Huset, hun er vor Johans fortrolige Veninde, hans chereamie. De vil have den Godhed, at forlade mit Huus saasnart mueligt. Jeg behøver ikke, at anbefale Dem nogen Violig. Efterat hun havde sagt dette, brummede hun en Melodie af en Opera, og lod

Emilie tilbage i Kammeret uden Bevægelse og maalløs.

Endelig vaagnede igjen hendes Bevidstheds Følelse. Hun sættede sit beklemte Hierte ved at smaaafnakke for sig selv, og hvortil hendes Ufskyldighed havde vant hende.

Saa er altsaa min Faders Trygt bleven sand. Alt hvad han sagde, hvor alvorlig! hvor rigtig! Hvad Tillid kunde vi sætte til vore Selskabsfæstre; Venstreb! hvor misbrugt bliver dit Navn! Oprigtighed! hvor efterabet bliver dit Udseende! Denne liderlige Kvinde! — Ogsaa Karl! — De maa være enige med hinanden! hun bruges af ham forat forføre mig! Enhver Hemmelighed er nu opdaget, Idelig raabte han paa Digterens ubegrænsede Siæls Tillid! Dette gjorde ogsaa den frække Byren! I Beagndelsen vilde hun ugierne skilles fra mig! nu tilbyder hun mig et Tilflugt i sit Huus; hun vil endog forandre sin Bolig, for at modtage mig! I Dag fortalte hun mig, at Karl elsker mig. Hylerske! Hvorledes er jeg undgaaet din Snare! Og ogsaa Karl! Den fine Hylsere! Ogsaa han fører mig bag Lyset, han, hvis Bil-

lede var næst min Faders, det fiæreste for min Fantastie! Han beskyttede mig mod den velslygte Benzen; jeg holdt det for adelsmødig; jeg finder det nedrigt — han vilde bevare mig til et Køn for sig. Ak! Emilie, skaffels forladte Pige! Det er for mig, lige som hele Jorden havde sammensvoret sig imod mig. Hvor skal jeg sige hen? —

„I disse Arme! raabte Baurien, da han traadte ind i Bærelset, og kastede sig for hendes Fødder. Deres Ansigt Frøken Emilie, er skilt med Taarer. Røgt mig ikke den Trøst, at forene mine med Deres. Ingen Taare paa Deres Ansigt; som jo allerede smelter mit Hjerte. Røvn mig Deres Bedrøvelse; lad min ringe Hielp behage Dem. Jeg har hørt nogle af deres Kummers afbrudte Klager; jeg kan ikke leve, og forglemme dem.

Den besværsede, stammende og stærkt hullende Emilie havde tabt sit Måle. Hendes skønne brune Løkker faldt i Worden hende ned over Ansigtet og Nakken; hun løstede to beduggede Dine til Himmelen; Taarene faldt og glinsede paa hendes Haar, hun lignede en

Magdalene af Gids. Waurien dragde hende med Baersomhed til en Stool; han knælede, tog fat paa hendes Haand, og trykkede et brændende Kys paa den; hun havde ikke engang saa megen Landsnærværelse, at hun stod imod, eller mærkede hans usikkelige Stilling. Hendes Faders Billede stod hende for Øine; hun studsede i en stille Fantasiens Kamp; hendes Taarer fornyedes; Waurien blev dristig ved hendes Ufølsomhed.

I dette Øjeblik rev Karl Døren op. Han udtrede et lydeligt Suk. Emilie soer sammen: Hvor er jeg? raabte hun; Er det Dem? min Herre! og hun kastede et Blik til ham fuld af Vrede og Skræk.

„Tro, det var ingen! svarede Karl hastig og ilede ud af Værelset.

Bedrager! læspede Emilie. Hun skjulede sit Ansigt med Hænderne, og sad nedsunken i Kummer. Waurien tog en ordentlig Stilling og traadte hen til hendes Stol. Saa stor var hendes Sindsforvirring, at det som var forefalden, efterlod saa Spor af Indtryk i hendes Hukommelse. Karls Indtrædelse havde opvakt hendes Vrede og hendes Fregt paa ny. Da hun vendte sine Øine paa Wau-

rien, saa var hendes Blik fuld af Godhed, hun betænkte, at hans Nærværelse havde geraadet hende til Beskyttelse.

Daurien benyttede denne siebliffige Forandring, og sagde, beriis mig den Vre, Frøken Emilie, at tage til Takke med min Tilstand. Hvad er Marsag til denne Bedrøvelse? De seer her for Dem den elendigste Person af hendes Kion; Et Fruentimmer uden nogen Ven.

Stig ikke det, tilbedelselsværdige Emilie, hvo som ikkun kiender Dem, maae være Deres Ven, og dersom et smiere Navn ikke skulde fornærme, saa er her en, som blot ønskede at leve for at opnaae samme.

Ak! min Herre! De ville dog ikke endnu mere krænke et allerede saaret Hierte. Jeg hang ved Bredden af Fordærvelsen, blind skøbelig, uen bestemt. O! om min Fader endnu levede! Himmelen's Engel, er du søllesløs ved din Datters Røst? Paa Jorden aabnede du hende hendes Skæbnes Bog, og kan nu ikke naae til diu faderlige Kierlighed, din elendige Wildfarende.

Gode Emilie, Deres Fantastie er for:

virret. Stil Deres Følelsers Hæftighed, underviis mig, men forurolige mig ej, — Min Herre, De kunne maaſke undervise mig. De veed hvor jeg boede med min Fader. Konen ſiger, Dem og den unge Karl har hun at takke for ſin Tilværelſe.

Al! Groten Emilie, ſvarede Baurien, i det han vendte Anſigtet bort, det er en ubehagelig Sag; Deres Længſel maa ſtaane min Følelſe.

„Ja, min Herre, De maa endnu ſiæ meere, meget mere; De maa ſige mig alſedſom De vilſe være min Ven. Loviſe har i dette Øjeblik ſagt mig, at hiin Kone.

„Er en nedrig Hore — Baurien ſvarede hende Ordet.

Og De, min Herre, har taget hende i Beſkyttelſe? ſpurgte Emilie haſtig.

„Hun er Karls Veninde; blev Baurien ved, jeg kiendte intet til hende. Almindelig Medlidenhed gjør ingen Forſkiel paa dem, ſom gjøre den første Paastand derpaa; jeg vil hellere hjælpe den Uværdige, før jeg ſkulde kjæle mit Hjertes Varme ved Efterſpørſeler, ſom alt for

meget kunde forhale den Hjelp, som tilkommer den Værdige.

Edelmodige Mand! Og er det da sandt? Jeg kiender intet til den menneskelige Natur; jeg holdt hende for en lidende Engel.

Medsødte Godhed! Jeg igientager det; hun er en skændig Kvinde. Karl er hendes Ven. Jeg vil aldrig igjen betræde hiint Huus. Men man har dog vel ikke forstyrret Deres Rolighed?

O! meget, alt for meget, raabte Emilie! O! Hjertets Bedragerie! Himmelen og min Fader være vist mine Beskyttere. Hiin Kvinde havde altid Taarer til rede, og saadan ubebyrdende Godhed, saadanne skjulte Fortienester. Hos de Ubertige finder ogsaa Forfinelse Sted. Hidindtil troede jeg, at den Gudsforjaaene prælede overalt af Dyden.

Erøe mig; sagde Maurien Baronesse von Weischat har den tilbørlige Agt for Deres Karakter; hendes Huus staaer Dem aaben.

Fem og tyvende Kapitel.

Da Baurien saa Tilbagevejen mødte sin Ven Karl, saa drillede han ham for hans pludselige Vortgang fra Emilie. Hun er, sagde han, den fuldkomneste Kokette, naar De er nærværende; men allene er hun en af de farlige Piger, som, ved deres overstrømmende Hjertes, gjøre os alt for sikre. De var Vidne til hendes tillokkende Uorden. Det var Lykke, — at De traadte ind! Et hemmeligt Djevelskast lokker hende, et Ord henriver hende. Hun flytter nu til Baronesse von Rejschach, et Par kydske Duer for Venus's Bogn! Skulde De vel troe, at den qvindelige Karakter kunde være saa bedragerisk? Men Bedragerie er deres Syssel og deres Tidsfordriv, deres utile und deres dulce.

Karl hørte med Forstrækkelse og gysede ved Tanken. Baurien yttrede adskillige hemmelige Vink — om tidligere Sammenkomster med Emilie, viste saadan fast Fortrolighed, og tilbød sig, fælleds at nyde hendes Gunstbevisninger, med saa venfskabelig Tillid, at

Karl, ved at erindre fra den sønlige Fornøjelse, som Emilie hver Gang følede ved Bauriens Samtaler, og hiint Kortrydelses Diekast, hvormed hun piinte hans Siæl, da han traadte ind, og Baurien laae ved hendes Fødder — at Karl dadlede sin Overilelse, Lidenstkab, og sin indskrænkede Bedømmelse, oldt Gallieren for den vindedelighabere, og sandt Emilies Keenhed mistænkelig.

Al! min Ven, sagde han — hvor ønsker jeg ikke, at være forvilst af dette Hus! Laasmodig kan jeg ikke see paa, at en Person, som jeg tilbad som en Engel, bliver ligesom mine Dine Baronesse von Rejschachs Selskaberinde; Synet af hende vil hver Time fornøye en Kummer, som ved min Fraværelse kan undertrykkes og efterhaanden uddøe. Livet bliver til Qual i hendes Nærværelse, Tres bien! sagde Baurien dybsindlig.

I denne Mellemtid havde Baronessen indhentet nøje Kundskab om Leonore; Ogsaa havde Karls gamle Ven, Alvensleben, ikke funden nogen Betænkning i at troe Baronessens Forestilling om den hele Omstændighed; saa tilbøjelige ere ofte de beste Meeneister til at dømme blot efter Synet. Baronen var allerede

bleven forberedt paa, til at samtykke i hans Gemalindes Beslutninger; og nogle Dage efter ovenanførte Samtale med Barrien, fandt Karl paa sit Bord et Brev fra Baronessen, af hendes egen Haand, som indeholdt en fuldkommen Afsked. Barnessen lagde et besynderlig Eftertryk til hans fornærmende og vanærende Befiendtskaber.

„Leonore vil selv raskfærdiggjøre sig, raabte Karl for denne uforkyndte Bagvaskelse.

I dette Øieblik blev følgende Brev bragt fra hiin ulykkelige Kvinde.

„Min Herre!

Rekke kunne mine adspredte Tanker samle sig for at henvende sig til Dem. Jeg har bragt mine Sager i Orden. Den Summa hvormed De saa velvillig understøttede mig, vil følge hermed. Jeg har taget min Afsked. Jeg flyer, jeg veed ikke, hvorhen?

Jeg forglemmer, at gjøre Dem bekiendt med den sørgelige Omstændighed, som drager min Fordærvelse efter sig. Den forhadte Karakter, under hvilken jeg forhen se lede mere, end syndede, fører sin Straf med sig, endog naar Forbrydelsen forlængst har ophørt. In-

gen menneskelig Velvillighed kan nu udrydde den uudslettelige Fornedrelse. Jeg har fortalt Dem, at jeg har opdaget Frøken Emilie min hele Historie, undtagen hiin bestemmende Tidspunkt, da deres Haand, drevet af Gøddædighed, befriede mig fra saa mangen natlig Afskyelighed. Ja, jeg fordulgte dette hæslige Træl i mit Levnets Malerie. Havde Emilie kunnet omarme en løsagtig Kvinde?

Men just af denne Mangel paa Oprigtighed reiser sig denne min Siæls Kamp, som gjør mig min Skams og Beskjæmmelses Elen-dighed uudslettelig saa længe jeg lever.

Jeg gjorde hende min Opvartning (ville De forlade mig) for at aabenbare hende Deres Sindssforfatning, som De maaskee ikke engang formoder, at jeg kiender; men kunde jeg see Dem døe saa stille hen? Ja min Herre, Taknemmeligheds Ole udforskede i Hemmelighed alle Deres Gebærder, alle Deres afbrudte Tanker, alle Deres henrivende Suf; Taknemmelighed bevogtede og opdagede Deres Hierte. Emilie har truffen Dem ved mange hemmelige Beviser paa Godhed, hendes Stemme udtalte hendes Taksigelse,

hendes Rødme forraadte hendes Kiærlig-
hed. — — — —

Jeg skriver i afbrudte Linier — — —

Jeg blev kiendt af en Tiener. Mit Ansigt gløder, min Haand zitter, min Tunge fortørres, en Feber tærer mine Livskræfter. Andre ville fortælle Dem om min Skam. Himlen har udmærket mit Ansigt, og jeg vandrer omkring som en quindelig Ravn. Afvexlende bestormer og forlader en stræffelig Tanke min Indbildning. Skal en Moder være en Morderke? Et Djeblik skulde have mine Børn til Engle. Ja frygtesløs kunde jeg opløste en blodig Arm til al Barmhiertighedens Fader. Mine Børns Blod skulde ikke for min Gud vidne om nogen Grusomhed, men kun om deres Moders Røvelse og Anger.

— — — — —

Det var blot Vanvittighed, det var Tankernes Kamp, som overstiger alle Grændser. Naar Hiertet er udtømmet, saa ere Følelserne rolige. Just nu har jeg trykket de dyrebare Børn til den moderlige Barm. Viis-

sig storede Himmelen hvert formildende Dje-
 fast, hver flygende Omfavnelse. De Umyn-
 diges Dø, Barndommens Kys, kan bringe
 det af Fortvivlelse foruroligede Moderhierte
 igien til Føtning. Hoor underfulde og hem-
 melige ere Naturens Drifter. I Livet, som
 bliver mig til Byrde, føler jeg en Rydelse,
 naar jeg troer at leve for dem. Da slaaer
 mit af Alder og Kummer bøjede Hierte for
 Ungdom og Glæde. Jeg flyr fra Hamborg.
 Al! skulde man finde mig død, saa tænke paa
 de Overlevende! De staar uden for al Forbin-
 delse med deres Moders Forbrydelse; de ere
 dydige Forældres Børn; thi jeg var en dydig
 Kone, omentilrent en strafværdig Moder.
 Lev vel adelmødige Yngling. Altid skal jeg
 være evig saa taknemmelig, som jeg maa væ-
 re elendig.

Leonore Gerke."

Uhyggeligst blant dit Køn! raabte
 Karl, dit Liv tiener til Advarsel; det er læ-
 rende for vore Læder. En Afvigelse fra Kydsk-
 hed straffes med yderlig Haardhed! og uret-
 færdige Straffe avle virkelige Forbrydelser.
 Konen maa imodstaae Kierligheds forenede

Angreb! hiin Lidenſkab, ſom vor Opdragelſe og vore Sæder have lært os, at anſee ſom Livets vigtigſte Gynſket; men en Moders Skiodſelſhed, en tilfældig Omſtændighed, et uagtſomt Djeblif, en vildfarende Følsomhed, en fin Liſt, en ſaſt Tillid, og en inderlig Tilbøjelighed, overvælde, eller beſnære hiin ſædelige Følelſe, ſom uden ſamme ſkulde beſtandig have iagttaget ſine ſædvanlige Pligter. Konen behøver derfor en langt-kraftigere Standhaftighed, end ſelv Manden; men Standhaftighed er mandlig, og en Kone ſtaaer uden Beſkyttelſe midt iblandt hendes Hjertes Vildfarelſer.

Men naaar et ved offentlig Skændſel forhadet Liv blot havde ſit Udſpring af Træng og Dydens Fortviſeſe, ſaa bliver det alligevel ſtedſe revſet med de ſamme Piinſler; Fredens huuslige Fakkelt er udfølt for evig. Saadanne ulykkelige Vildfarende værne ſig til Laſtefuldhed formedeltſt vore grufomme og uſkaanſomme Anklagelſer. En viis og filoſofiſk Forordning af den ſtore Frederik forbød, under Trudſel af haard Straf, at krænke et ſaadant Gruentimmer, ſom var

vendte tilbage i sine Venners Arme, og til Gienudsøvelse af hine huuslige Dyder, som hun mere havde afbrudt, end forladt. Hvor længe vil Menneskeligkiærligheden taalmodigen see paa, at en uhyre Mængde qvindelige Stabninger dør bort i Ungdommen!

Staffels Leonore, du er ingen Forbryder! — og alligevel havde du givet dig til Prais. Følsomhedens Barn! dit Hierte skulde briste ved denne Bebrejdelse, du trængde frem i Nattens Mørke, for at forskaffe Næring til dine døende Børn. Du kunde ikke byde dig til falsk ved høj lys Dag! Og jeg, som ikke vilde lide, at en Enke skulde omkomme med sine Børn paa Gaden, jeg er nu indviklet med i hendes tilsyne ladende Strafverdighed. Alvensleben badlede mig, fordi jeg havde indladt mig i vanærende Bekendtskaber; og til Baronessen kan jeg nu ikke mere henvise hiin ulykkelige Wildfarende. Hvo som staaer ulykkelige Dyd bi, (thi denne Kone er højst dydig) den erklærer Følskets Fordom for en Deeltagere i en Ugudelighed, som han dog afstøjer.

Og Emilie kiender altsaa min Lidenkab,

og har fireret Leonore saa længe? Kan da Blomsten, beprydet med Uskyldighedsjomfruelige Dyd, skjule en ung og falfst Slange? Ja! den har jeg seet; Baurien, jeg har hørt; dens rasende Djekast gjorde mit hele Legeme skjælvende. Alligevel kan jeg aldrig forglemme hende. Jeg elskede hende, da jeg holdt hende for dydig, og nu maae jeg beklage hende, som om en pludselig Død havde berøvet mig den, jeg elskede. Livets Glæder ere ikke for mig, jeg vil sidde ved deres Grav, og tænke paa den henfarne Lyksalighed, som den omslutter. — Han gjorde nu et Udkast til et agtværdigt Svar til Baronesse von Reichach; fortalte Beskaffenheden af hans Forbindelse med Leonore, og beklagede, at hendes hastige Flugt maatte give hans Opførsel et forblommet Udseende. Da han forlod Huset, talte Baurien med ham i saa om en Tone, at det syntes som om han udgød Taa- rer, og han stod paa, at han skulde modtage et anseligt Laan til sine Forretningers Fortsættelse.

Gamle Venstaber, som bleve afbrudte, mere af Uagtsomhed end af Stoltshed, betrag-

tes i Gienbordigheds Tider med et Die, som omtaager af Taarer, giver Gienstanden, til hvilken det vender tilbage, en ganske egen Omhed.

Karl gik til Alvensleben og udøste i hans redelige Barn hans Tilstands hele Omverling. Alvensleben gientog sin gamle Anmærkning over det Farlige af flette Bekiendtskaber:

„Alligevel kunne De troe mig — blev han ved, at Baronessen har tre himmelige Marsager til saaledes at give Dem Afsked; hun kan ikke med god Samvittighed indvende noget imod visse Slags brugte Kænker. Jeg ærer Deres Stiltienhed! men det er belærende for mig. Og hvad tænker De nu om Deres Ven Baurien?

Han er — svarede Karl — det tjenstvilligste Menneske, og den sømmeste Ven. Mine ærefulde Bekiendtskaber skulde have ført mig uden Mast og Rør, ud paa Livets vilde Sæ. Bauriens ufortøvede Godhed holder mig skadesløs for den ublide Skiebne; han har frivillig laant mig en betydelig

Pengesum, som jeg skulde have undslaaet mig for, dersom han ikke havde antaget en For-
skrivning af mig.

„Saaledes er det; amærkede Alvens-
leben, — efter at han havde opvakt en Af-
stye hos Dem for Deres Afhængighed af Ba-
ronen, vidste den snilde Gallier at bringe det
dertil, at de allene er afhængig af hans Edel-
modighed.

Karl Svarede med Varme; De laster
bestandig Bauriens Handlinger, som De skul-
de rose hos en anden.

Ja, unge Ven, jeg har lært, at Dy-
den ikke altid har Deel i dydige Handlinger.
Klinger dette maaskee modsigende? Jeg maa
endog sige, at Forbryderen ofte er dydig; thi
ligesom et lastefuldt Menneske kan finde det
tienstigt, at opfylde Dydens Pligter, saa kan
Dyden blive tvungen til at begaae Forbryr-
delsen, som den afstyer, men ikke kan und-
gaae.

Og her har De skildret Leonore! raab-
te Karl. Karlyttrede nu sin Tilbøielighed til,
at tage fat paa en eller anden lærd Beskæf-

tigelse; han bad Alvensleben om sin Mening og denne svarede, som følger:

Naar De vil være udmærket, som et Gieni af første Klasse, i et eller andet rosbærdigt Tag af Litteraturen, saa maa Deres Talenter og Evner være engang saa store; det vil ikke lykkes Dem, fordi De i det ringeste fattes nogle Hundrede for Aaret. Et faldkomment Gieni er i denne Tids Alder et halvt Aarhundredes Arbejde, en Skribent grænnes i det fyrretyvende og blomstrer i det tredstidstyvende Aar. Vi fordrer, i denne Smagens Tidssalder, saa megen Tilsnit, saa megen Polering, saa meget Arbejde med Øren, saa meget Arbejde med Filen, og saa mange smaa Arbejder, saa at jeg ikke holder nogen Skribent for at være voksen fra Ledesbaandet for det tredivte Aar; forudsat at han til den Tid er bleven udviklet med Omhu, ernært med de fineste Meelsupper, og plejet i bestandig Hensyn til Sted, Forbindelse, huslige Bøer, smaa Omstændigheder, Tilfælde, og en Mængde flere Ting, som De enkeltvis kunne finde angivne hos Helvetius. Jeg seer nu tydelig, at vi ikke mere ville

faae Mænd af Sjæni; thi efter al den Unga-
ge, hvori vist ingen Dødelig tør vente sig at
være lykkelig, kan det ubetydeligste Elfsælde,
eller den ringeste Forsømmelse, fordærbe den
ganske Sjæni-Mænd; ligesom den stakkels
Tristram blev uheldig formædelt Mangel af
et Vindues Gardin. Vore store Skribenter
skrive lidet, og skrive sjelden, og vise intet
Sjæni uden i deres Værker. Jeg var i Sel-
skab med to af vore bedste Digtere, med fire
af vore største Historiekskrivere, med et Dusin
af vore fantasierigste Romanskrivere, og de
vare saa højtidelige og saa enfoldige, som en
Samling af Magistrats Personer, naar der
er ingen Ting at forhandle. Sjæniets Ald
har gandske antaget Kjøkkenildens Beskaffen-
hed.

Alligevel kan De faae Deres Underhold-
ning af Litteraturen, naar De har et maa-
deligt Sjæni. Jeg betroer Dem en Hemme-
lighed; Manden, som De her seer for Dem,
har fortjent Penge ved sine litterære Arbejder,
som om han kunde være vor Tids Alders første
Sjæni.

De sætter mig i Forundring, jeg har aldrig hørt Deres Navn nævne blant Skribenterne.

Min Skyld bliver det ikke, om De finder Bærker af gandske forskellige Skribenter under de samme Navne; ligesom omvendt, en og den samme Skribent, ofte giver adskillige af sine egne Bærker, forskellige Navne. Mange af Nutidens Lærde og Skribenter affadte deres Skrifter derved, at de fikerede Læserne med Navnene. Men jeg har nogen Følelse af Ære og mere Sambitrighed. Jeg er en navnløs Skribent, men mine Bærker have Navne.

Min Sysfel bestaaer i Tilpasning, Ordning, Afsondring og Indfaring. En bringer mig en tyk klæbende Draabe, og min Pen bliver flydende. Man leverer mig raa Stoffer, og da væver jeg Silke, Bomuld, eller Læ, efter dens Befaling, som tager mig i Arbejde. Jeg svækker det Magre. Herre, jeg er en Skribent, som, som De seer, ikke betynder det samme som Forfatter, af et heelt Bibliotek. Jeg har skrevet Reiser til Rusland, Reiser til Skotland, Gesandtskabs Rei-

ser til Kina, en Greves filosofiske Forsøg, en Friherres økonomiske Undersøgelser, en Læges Historie og et geheime Raads Beretninger. Jeg er en ærbørdig Kader til et Dussin af saadanne lærde Skielmer, som De seer vandre her omkring her i Byen.

De veed vi leve i en skribentrig Tid: alder; og len af de flere Aarsager dertil kan ikke være Dem ubekjendt. Det er billigt, at mine Brodherrer, hvis Hoveder kunne være saa skaldede, som Cæsars, bære deres Laurbær eller deres lærde falske Haar; thi de kunne sværge, at det er deres eget Haar, da jeg veed, hvor de have kjøbt det. De forundrede Dem, min Herre, for nogle Aftener, at Hr. T. — i Samtalen syntes at have forglemt sin egen Bogs Grundsetninger; men jeg forsikrer Dem, Hr. T. har aldrig læst sin egen Bog.

Begyndelsen til denne Bestignelse, som ikke er saa besynderlig, som den synes at være, blev foranlediget ved følgende Omstændighed. Jeg var Medarbejdere i adskillige lærde Surnaler; og hver Gang, jeg undersøgte et Værk, som havde en Mand af Stand

til Forfatter, saa gjorde ieg de skrækkeligste Erindringer om Nødvendigheden af en filosofisk Grammatiks Kundskab, hvorom man kan forudsætte, at den ikke er nogen Mand af Stand bekiendt, og jeg anbefalede dem, at henvende sig til en vis Lærd, som var maaskee ikke nogen Standsperson, men en filosofisk Sproglærer. Ingen begreb, hvad jeg forstod ved de Ord, filosofisk Grammatik; men de vare frygtelige, skrækkende, og foruroligende. Med enhver Maaned igientog jeg den trængende Nødvendighed af en filosofisk Grammatik; mange geraadede i Frygt, henvendte sig til min Forlægger, som gav dem min Adresse; og siden den Tid er ieg bleven en filosofisk Sproglærer; og da ieg nu har tilstrækkelig Beskæftigelse, saa hører man ikke eet Ord mere om Nødvendigheden af en filosofisk Grammatik. —

Karl begav sig nu under Opsyn af deune hemmelige Kunstner af lærde Værker, og mærkede, at, hvor der ikke udfordres Opfindelse og Indbildningskraft, kan en Skribent skrive ved Solkin og Regn, ved

Glæde og Sorg, og med en mekanisk Pen
forfærdige en mekanisk Bog.

Ser og Tyvende Kapittel.

Imidlertid de Karakterer, som Maurien udsøgte sig som Personer, hvis Talenter og Anlæg syntes at stemme med hans almindelige Hensigter, fordi de stode i en besynderlig Sammenhæng med deres, var en original Sværmer, som vi i denne Historie vilde kalde Platonisten.

Han boede i en romansk Egn i Naboeilaug, og var nu kommen hertil for at forvente Fremgangen af et stort Værk over Mangelguderie. Han holdt det for en besynderlig Gunst af Guderne, at han havde været i Stand til at bestaae i hiint ubekostelige Land. Der fandt han et malerisk Landskab, og i Midten en lav Bolig, som havde et ret gammelt Udseende. Den var virkelig sammensat af et Abbedies smaa Ruiner; og det, som formodentlig havde været et Dagts

taarn, staaer endnu ved Enden af hans Have; og derhen havde han forlagt sin Bogsamling. Her var det, hvor han, fiernet fra alle Ting, og fra alle Mennesker, læste sin Homer og Plato, og havde intet anden Himmelen for Dine.

Hans Hytte ligger ved Indgangen af en dyb Skov, og Vinduerne gaar ud til Landevejen; en Omstændighed, som foraarsager ham megen Engstelse; thi han anser, at hans Hytte kun maatte sees af Guderne. Hans Levemaade er eensom, men høist digterisk; alligevel kunne vi neppe holde det for Ensomhed, naar man lever i Selskab med en romanagtig, følsom og lyffelig Skjønhed. Han har en Klasse af meget besynderlige Selskabere, en stor Mangfoldighed af Dyr og Fugle. Hans Morgentimer tilegnes Homer og Plato i Dagttaarnet; Eftermiddagene anvender han til sin saa kaldte Omgang med sine stumme Venner: om Aftenen vandrer han i Skoven, forklarer Plato for sin elskværdige Selskaberinde, og beslutter Natten med et herligt Maaltid, og med den usor-

styrrede Henrykkelse, som stöder af et Hierte, der Raar enslydende med hans.

Allerede i Skolen lagte han Grund til denne Homers Tilbedelse, og en Pedant begeistrede en Digter; det var en Følge af hans Lærers tilfældige lærde Bigotterie, og hans uophærlige Vrefrygt for denne Digter, som blev foranlediget, af en brændende Høielse, men af et vanvittigt Ord: Kløverie. Homers Bryksbillede stod over hans Kamin; Homers Hoved var indgravet i han Signet; og i hans sørgelige Timer ærede han den gamle Mæonier derved, at han bragde hans Erindring et rigeligt Drkke Offer. Lærers Daarskab meddeelte Desipelen, men Indtrykkene vare af et finere og ædlere Slags. Hos den ene var det en stib Ordkløvers kraftløse Spænding, men hos den anden blev det en yppig Høielse, som brod frem af en meget brændbar og forvirret Fantaste. Han havde ulukkeligvis indladt sig dybt i visse Platonikers Forklaringer, som i Billeder forklare Homer, opdage himmelske Systemer, og forvandle Ilias til en grædsk Bibel om Naturrens Hemmeligheder.

Da han forlod Skolen, havde hans Sind faaet et stærkt Anstrøg af alle det platoniske Prismas Farver. Han rugede over det fortryllende Begreb om en almindelig Skønhed, som herskede i denne sørmeriske Filosofi. Men da han endelig havde faaet et fuldkomment Aftryk af Platons Værker, saa udbredte Sindets Sygdom sig over alle hans Aands Nerver; og saa hæftig var hans Livsaanders Kamp, at han aldrig kunde læse Plato, uden hæftig Hjerteklappen; og meer end en Gang steg hans Følsomhed til en saadan Højde, at han besvimede over Bogen, da han med en Slags religiøs Bæven holdt den i Haanden. Af denne Betskaffenhed ere virkelig de ejendommelige Træk af hiint forrykte Fantasiens Begeistring, som sørmer omkring blant ubekiendte Optrin, og forbauses over digteriske Uring. Digtere føle dem i deres Henrykkelses Raserie; Filosoferne føle dem i deres Systemers idealske Forsærdigelse, og Mystikerne ved deres Forsøg, at forslutte sig fra Jorden til Himlen.

Naar vi læse en andens Opdagelse, saa

saa vi en Mand til Opdagelser. Menneffets efterlignende Mand bliver alt, hvortil den vænnes. Han læste om tusinde skønne Forklaringer i Homer og Plato, som han aldrig kunde have tænkt sig; men da han enaang havde tænkt sig dem, saa tilføiede han tusinde andre af sin egen Erfaring. Et Sind, som hans, har nok i en Haandfuld udstrøet Sæd, for at skule sin udbredte og frugtbare Grund med en uhyre Blomstring; og liig hiint lykkelige Jordstrøg, som ikke føler det Strenges af en forandret Mars Tid, var hans Sind en eneste vedholdende Sommer.

Liig andre begejstrede Personer — thi Begeistring holdt han for sin Fornøjelse — troede han sig nu forpligtet til at oplyse en mørk og vildfarende Verden.

Hele Europa, raabte han — er omgivet af en sørgelig Nat; derfor besvare Menneffene hinanden uophørlig, og den ene hindrer den anden, i det han selv hindres. Han bemærkede den gamle Religions Forsald, da ny Sekter paa en lumsen Maade sprudle frem, og af ethvert forældet og døende Uhyre fryde hintende frem. Han medveelte

først et hemmeligt Selskab sine Tanker; nogle holdt dem for mærkværbige Indfald af en Student af stor Lærdom; nogle ansaae dem for filosofisk Underholdning og for forsængelige Slingrunde af Skinnmodsigelser af en Mand af Aand; men nogle opdagede, at de vare en lærd Vanvittigheds blotte Wildfarelser. Deres Tvivl havde snart Ende, da to Quarte Lind, til den lærde Verdens Forundring, ved Slutningen af det attende Aarhundrede, kom for Landet, hvori han erklærede sig for en Platonist i den meest religiøse Forstand, og søgte at bevise, at den kristelige Religion var blot en forhullet og forvildet Platonismus. Platon's Guder vare Guder, som man burde tilbede; og han forstodde at intet Folk kunde være dydig og lyffeligt, naar ikke Vennekærlige bleve underviste i at kalde Gud en Jupiter, Maria en Venus og Kristum en Cupido.

Nu var al Forstillelse forgiæves.

Hans Venner forsøgte at belære ham ved Fornuften, men Fornuften forbedrer ikke nogen Sværmere. En Sværmere kan aldrig forfæle sin Sag, thi kun han kan være sin egen Dommer. Forgjeves modsatte Verden

fig; den ikke allene modsatte sig, men foragtede ham. Han var et Atlas for sig; den eneste Draeger af et System som var alt for ufornuftigt til, at filosofiske Fornuft-
 grandsskere kunde have antaget det, og alt for vildfarende til, at det kunde have forarsaget filosofiske Fantaster nogen Glæde. Han vidste, sagde han, at han var denne Tid-
 alders Gemisthus Plato, og dermed var han tilfreds. Han satte derfor Homer og Plato imod Verden som modsatte sig ham; og han ventede ikke i dette Aarhundrede at blive belønnet med en Blomsterkrands i Filosofiens Skole.

Han saae sig forladt; men tilgav de ublide Mennesker; thi han fandt sin Trost og virkelig sin fulde Betsjæstelse i Menneske-
 den, som han havde opbaget i andre Dyr. Endog dette var fuld af Hemmelighed, thi han gik utydeligt at forslaae, at han havde ikke ringe Bekendtskab med Dyrenes Sprog. Et meget talrigt Selskab husede han i sin Hytte; paa Trapperne, i sit Studerekammer, fra Loftkammerne til Kælderne, og endog under Tagspærrene, var et talrigt Selskab af

Verdens stumme Borgere forsamlet, og man mærkede, at han tilbragte hele Dage i et meget stort Fugle Huus.

Det platoniske System havde forskaffet ham mange Beundrere blandt det smukke Kion. Det passede ikke ilde med Deres Fattigdom: thi, fordi det var ubegribeligt, oppirrede det Hemmelighedsfulde den kvindelige Nysgierighed; og det var i det ringeste ædlere end at opløse en Gaade eller udvikle en Charade. Det var rigt paa smeltende Kraft-Uttringer af en salighedsfuld Tølelse; thi hvad Platonisten kalder almindelig Videnskab, forvandles til almindelig Skionhed. Det var en Hylding, som blev bragt det smukke Kion. Han plejede undertiden at lade sig høre i 'Udtryk, som følgende:

Skionhed vandrer stille ved dets Fodder; den løfter, henrykker og hæver alle Ting ved dens Kraft: den strømmer over Skikkelfernes Lys; den dækker Gudernes hemmelige Forening" —

Det hele System var fint og glimrende; det viste blot Figurer af Ligemaal og Ynde; og den kvindelige Opmærksomhed, som en

Gang var fortryllet ved Billedet af en evig Saligheds Fuldkommenhed, — som havde sin Tilværelse i den guddommelige Bygmesters Dierne — og var indviet i den platoniske Lære om Joer, blev snart indvillet i et søls- og silkevævet Net, som prydede den elskværdige Gange mere, end det satte hende i Forlegenhed. Hvor hun søgte en Herre, der fandt hun en Liebhabere; og ganske fortryllet lyttede hun paa Foredragets Veltalenhed, paa de blændende Lignelser, paa den uubræmmelige Digtekunst, og paa den smittende Begeistring af en Mand, som havde mange af sine personlige Skabnings Fuldkommenheder, og mange yndige Egenskaber at rakke for sin Anbefaling.

Platonisten er en mesterlig Tonekunstner, en høj Digter; og naar han er i Varme, bliver hans Stemme melodisk, hans Dje oplyst ved levende Indsigter, hans Ansigt viser alle hans Siels Forandringer, og han er, ligesom Sybilla i Kumæ, et Billede paa Begeistring. Hans særbartlige Foredrag viser ved alle disse Gienstande den hele Digtekunst, uden det Majsommelige i samme og;

hans hele Gættninger strømme med en Pragt, som om han opløste en tydelig Esterlignelse i Ciferonist Stilt; i et lyffeligt Djevel rører han ved høje Tanker, og henrykker ved det Levende i hans overflødige Billeder. Endog hans mystiske Uforftaaelighed bliver Ynde; den tiener ham til Hvile, Plads for hans Sjæl, naar den følger ham i hans Opføftelser, og hvo fom ikke er fattig paa Indbildningskraft, den beftager det, naar Platoniften ender fit flydende og fortryllende Foredrag.

Lønge fattede han efter en Forbindelfe med en qvindelig Elifkhed, ved hvis Barm han med Henrykkelfe og i Tankedømme kunde forfatte fine Betragtninger. Eensomheden, uden en faadan Seltfæberfte, frembragte intet for hans følelfesfulde Sjæl, intet uden et tomt Lidenskabers Ode. Dyrene og Fuglene vare, uagtet al hans berømte Befkendffkab med deres Sprog, efter hans egen Tilftaaelfe, ham ingen Erftatning for Savnet af en faadan ufattæerlig Seltfæberinde. Blant Mandfperfoner kunde han ikke finde noget Seltfab; thi faa ftærk var hans følel-

fers Virring, at hans Sind havde forfinet sig til quindelig Skionhed; han gikrede ved alvorlige Samtaler, og bævede af Skræk ved tolperagtige Glæder, grov Lustighed. Ved hans Forklaringer om Skionhedens Årsager fandt han Trøst og Beindbring blant Fruentimmerne; men han opdagede intet Fruentimmer, som han af den hele Verden havde kunnet vælge sig; thi foruden søsterlig Sindsskemning, og en fortrialig Persons Skionhed, forlangde han, som endnu er sjeldnere, et fortroligt Bekendtskab med det Grædske.

Med Undtagelse af et fuldkomment Bekendtskab med det Grædske, var Charlotte Kenton hans Siæls Rymie. Naturen havde dannet hende efter ens Form; men en Forskiellighed i Opdragelsen havde forskyvet hende med adskilligt Stof til Næring for hendes Fantastie. Siden hendes Barndoms Aar havde hun levet i en landlig Eensomhed og beskæftiget sig med den meest udsvævende Indbildnings-Værker; og hele Dagen, foruden en Deel af Natten, blev henlevet i en liden Trøskelreds, af hvilken hun aldrig

traadte ud. Hun vandrede frøgtesløs ved den yderste Rand af romansk Digt. Alle Fornuftens Bærker vare hende modbydelige; hendes Fornuftslære bestod i Kælsomhed, og fra Historiens usle Fortællinger, hvor Menneskene syntes for hendes Dine, som Døerge, hævede hun sig til Homers kæmpe-mægtige Helte, hvilke, uagtet deres Vandskabning i de beste tydske Oversættelser af en Fals og Stolzberg, alligevel vare stedse hendes Helte. Hun læste med Begjærtsked de gamle Romaner af Amadts af Gallien, og gottede sig i de sex Folianter om Perces's Skove; de arabiske Fabler bleve ikke forkastede, og Opiz og Reufirk vare de nyeste blant Digterne, som hun plejede at læse. Men da vor Platonist aabnede den vidtloftige Omfang af sin filosofiske Fantastie, saa støj hendes Videlyst paa hundredes fold Vinger; hun stirkede i stum Forvirring, og sad hele Timer i dybe Betænkninger.

Men den guddommelige Grækerinde var den eneste Talere, hvem han kunde meddele sine Følelser. Hun bad ham om hans Underviisning, og de vare neppe kom-

ne til Iliadens tredie Bog, førend den fornøjede Platonist foredrog et nyt Livs System paa følgende Maade.

Naar de gamle Filosofer, sagde han, sølte Driften af guddommelige Kræfter, saa forløbe de Menneskenes urenlige Boliger. Vi maae tilintetgiøre Circe's Tryllekraft, og sige et Farvel til Kalypso's fængslende Arme. Mange Nar maa vi sbe os i rensende Dyder, for, saa meget mueligt, at skille Sielen fra Legemets mørke Golder. Og naar vi da endelig have tilintetgort Lidelskabernes Tyranni, hine skadelige Ledfagerinder, som paa saa nedrig Maade havde førmet i Sielens Palæ, saa skulle vi nyde Sundskabens og Viisdommens salighedsfulde Straaler, indtil vi ere, ligesom Ulysses, landede i vor Fædrelands Havn, og, lig ham, leve forenede med vor Fader, hvis Omfavnelser vi uloffeligviis vare saalænge berøvede. Vi skulle openfinde den ægte Filosofies Lir ved Persefodens Bredder. Der, fiernede fra den nedrige Mængde Mennesker, tilbringe vi da vort Liv i herlige Bestragtninger og ved Lyden af guddommeligt

Harmonier. „Og dette var, elskværdige Charlotte, de fromme og oplyste Samles eneste Hjælpmiddel. Enten maa vi rejse, eller søge Tensomheden; thi de ny Religioners Wildfarelser ere en Besvottelse imod Guderne. Pythagoras og Plato, disse Naturens Fortolkere, ansaae det nødvendigt for at faae Kundskab, at fælle over mange Have, og at besøge mange Lande. Men til Rejser have vi ingen Penge. Euripides forfærdige, de sit Gorgespil i en Hule; Demokrites skrev sin Filosofi i en afliggende Krog. Demosthenes blev en Talere ved Havets Strandbredde; og Rama raadførte sig med Nymfen Egerta i Stillehed og Tensomheden. Selv disse store Mænds Efterfølgere, Moses, Jesus og Mahomed, begave sig ligeledes, visse Tider, i Tensomheden, for at ordne deres Systemer. Gubernes Markværelse er kun synlig i Tensomheden. Archimedes hørte ikke hans Stadtemures Omstyrning; Carneades forglemte, ved sine Maaltider, Mæden, saa han i sit eget Hus næsten var død af Sult. Og hvad tænker De om hiin Filosof, som berøvede sig Synet, for ikke ved fremmede Gjen-

stænde at forstyrres i sine høje Betragtninger. Og om hiin anden, som, for ikke at komme i Fristelse, til at træde frem af sin betragtningssfulde Eensomhed, affaar sig det Halve Hovedhaar, for at have et Waaskud, til ikke at lade sig see for Verden, thi i hiin platoniske Tidssalder bar man ingen Parykker."

"Jeg længes efter Eensomhed, for at beskrive Homers Lepnet, hvorom ikke noget er bekendt, og for at fuldføre min platoniske Forklaring af vor guddommelige Digtere. Jeg har beregnet Versene, har ordnet Stoffet; og 3 Aars daglige Arbejde skal grundfæste et System, som skal udholde med de Bestanddele, som det beskriver. Kan Venus begeistre min Charlotte, for at forlade en uplatonisk Verdens Ateister, og høre sig i Vejret til de guddommelige Waaskenskeres Hemmeligheder?

Uf dette Slags vare Platonikerens Samtaler, som gjorde den Opdagelse, at Venus havde begejstret. De søgte det romantiske Stæd, som vi have bestrebet, og Tidens var nu kommen, da de, berigede med Homers

Levnet, og med vor Platoniskers talrige Opdagelse, bleve Menneske Verden paa ny. for at gienbringe Aastrøet Tidssalder, da Mangelguderie skulde udgiøre en almindellig Religion.

En og tyvende Kapitel.

Hvor fantastiske end Platonistens Drømmerier maatte forekomme mangen en, saa ubestemte ere alligevel de fleste Filosofers Meninger over Religionens vigtige Gienstand. Thi hver Folketroe er bleven undersøgt med Alvorlighed eller Spot, saa at de, i Bevidsthed af en eller anden herskende Systems velgjærende Indflydelse, have forlangt sagt, og endnu søge efter en ny Religion, som, da den skal grunde sig paa Naturens uforanderlige Regler, skal frembyde en almindelig Troe for alle Mennesker, saa at endog den strengeste Filosof tør midt under Folkets Gudstieneste lade sig see med en ærbødig Haand, og et fromt Hierte, da den præstelige Dragt

ikke længere skal skule den største Religions
Hjflere.

Wangeguderie, saaledes som det efter de
Lærdes Undersøgelser og efter Aanderseernes
Indbildninger plejer at forestilles, udtydes
figurlig, indtil den bliver til en naturlig Fi-
losofies System. Guderne ere kun Bestandde-
le, og de have derfor altid et synligt og føle-
ligt Væsen. Kampanella var af den Me-
ning, at Verden og dens Bestanddele have
Følelse, fordi det, som kommer af dem, har
Følelse, og fordi intet kan være i Virkning,
som ikke er i Marsag. (Man see Bayle, i
Artik. Kampanelle.) — Ogsaa nu ere nogle
af den Mening, at en Fornægtelse af Begre-
ber om Halvguderne, eller om Heltetienesten,
kunde bruges, som et roesværdigt Redskab til
hvin Udødelighed, som udgør den lidenskaber-
lige Stræben hos høje Siæle. Et Panteon,
eller en almindelig Guder-tempels Oprettelse i
London, var i mange Selskaber en Yndlings-
Gienstand for Samtalen.

Følgende Udtog af et engelsk lærd Tids-
skrift, over denne Platonismens ny Udsvævel-
se, sætter jeg her, fordi jeg er tvivlsom, om

ikke desuden den største Deel af det, som er skrevet om denne Gienstand, maatte ansees utroligt. Der findes nogle, hvilke søge, at fremskille Grækenlands Hedendom, som det forklæres af Platonikerne, blant de Religioener, som offentlig læres i Templerne, og erkiendes i Selskabet. Vi frygte, det maatte ikke henrægnes til de lærde Luners harmefrie Drømme. Man har fortalt os om nogle Personer, som vare villige, til at gjøre Bidrag, til at stifte Panteon, til Værelse for det menneskelige Selskabs Velgjærere og Lærere. — Dette er den rette Tidsalder til flige platoniske Indtryk. Der vises en Svaghed i Forstanden, som følger paa overdreven Grandffining, og til at tilfredsstille de sygelige Begjærligheder, dertil ere de platoniske Meninger fortrinlig bekvemme. Efterat Fornuftens Tidsalder var forbi, fandt de Yndest hos de sindsyge Indbyggere af Athen og Alexandrien, af Rom og Konstantinopel, og de ville sandsynlig endnu engang bidrage til at befordre den europæiske Kræbsgang.

I nuværende Italien have mange laant Dret til dette Blændværk, og Teurgisterne

have endog opvakt den kirkelige Magts Ekinsyge.

Platonisten kalder denne Bygning, et Sted til Erindring om de skønne Nanders Himmelfart. — Saadanne Mennekkers Tilbedelse, skulde blot være visse Dyders Tilbedelse, og ved vor Andagt skulle vi forsvige Dyden, som vi tilbede. Hver menneskelig Dyd er et Billede paa en af Guddommens Egenskaber; og Skaberen skulde æres, naar vi i hans Skabninger søle og kiende hans Egenskaber. Vor Tid salder synes at yde hvert Slags Sværmerie. Tvivlesygen griber hastig om sig, og Doertroen samler ny Kraft for at imodstaae Tvivlesygen. Herkende Meninger ere begge alt for modereerte; derfor forfalder Religionen i adskillige Sekter og Filosoffen deles i Systemer. En Doerdrivelse kæmper med den anden. Indbildningen vandrer forbauset og halv forundret omkring; men den rolige Forstand stuer omkring sig, og bortfierner sig med Bestyrrelse. Religionen og Filosoffen ere bleve tvende Fægttere; den ene tæder ikke af, uden at tilintetgjøre den anden. Men hvo kan være forvisset, at

en allene skal triumfere? Tvende Fægttere ere undertiden begge omkomne ved deres modsatte Angreb.

En af Vauriens Vædlings Planer var det ukræftige Haab, at omstørte Jesu Religion. Han forbandt sig derfor med alle dem, som ved deres Magt eller ved deres Talenter, kunne virke med til dette Djiemeed. Han ønskede at styrte Kristendommen, ikke fordi den var et System af Religion men et System af Rigdom; han var ingen Fiende af den ny Aagt, men vel en Fiende af den fornemme Gejstlighed.

Men han havde endnu en anden Grund til sit Had til Kristendommen; dens Grundfætninger vare for fredelige, for meget selvdræbende og for meget svækkende. Men de nuværende Tider ere lige saa blodgierrige, som i noget andet tidligere Tidrum; og vi kunne ikke indsee, hvorfor Kristendommen af disse Aarsager skulde mishage mange saa meget, da Kristne nu ere bleone ligesaa rasende lamiske Mordere, som i forrige Tider. Hvorledes det end dermed forholder sig, saa finder man Vauriens Tanter om Kri-

Istenommen i følgende Udtræk af Beaumelle,
 S. 177. „Isteddommen, som ved blodige
 Offere vante Menneskene til Bidskab, som
 forgudede store Feltherrer og modige Borge-
 re, opfoldte sine vise Lovgivere med Kærlig-
 hed til Friehe. I istendommen, som frem-
 viser blot ublidige Offere bringer Misdhed
 i den menneskelige Karakter, erklærer ube-
 kiendte Personer for Hellige, afdrager fra
 verdslige Forretninger, giver dem en Lydig-
 heds Aand. Kristendommen taler for meget
 om Himmelen, til at give Anledning til me-
 gen Hengivenhed til verdslige Gienstande, og
 i det den indpræger Underdanighed mod
 Monarkiet, bliver den en Fiende af al For-
 nufts Brug.“

Baurien havde gjort nogle Bekendtskab
 med Platonisten, og besøgte ham nu, for at op-
 muntre hans Glid i at bekendtgjøre politet-
 stiske Sætninger.

Da han kom til hans Hus, mødte
 den elskværdige Charlotte ham, Platonisten
 er nu beskæftiget med sin Bøn, og synger
 Apollo en Sang.

Og De tager ingen Deel i hans Bøn?
spurgte Baurien.

Charlotte svarede: Jeg har ingen Afgjæltelse for Apollo, fordi han behandlede Daphne saa slet. Vi Koner ville lade os vinde; men vi ville ikke være tvungne. Det er grusomt at forfølge, hvad man ikke kan overvinde. Venus er min Beskytterinde.

Baurien saae smættende paa Charlotte, og raabte: „Venus er ogsaa de unge Mandspersoners Gudinde, jeg tilbad hende i hendes Tempels Ruiner i Grækenland. Gode Guder! — raabte den romantiske Charlotte, du er altsaa min elskværdige Broder, den første, som jeg har funden, som en tilbørlig Tilbedere af min Guddom! Platonisten er ubekymret om hendes daglige Bønner. Vare vi kun i hendes Tempel, for at iagttage hendes Ceremonier, som Herodot beskriver dem!“

Den gandske Himmel, den gandske Jord er hendes Tempel, — raabte Baurien; — Rødmænd, hvilken igsom Roser frembrøder paa denne Kind, — disse Døns lyse Stands;

denne Barmh Langsomme Hævelse, er Beviis paa denne Guddoms Nærværelse!

Ah! — sagde Charlotte — De er den første, som forener sig med mig, som Venuses højtidelige Vidne."

Imid'ertid havde Platonisten fuldendt sin lange Lobsang til Apoll. Baurien steg nu op med megen Uimage. Rede ved Trappen var en stor Hytte for Hunde af forskjellige Rationer, som levede i god Forstaaelse med hinanden, undtagen naar et Been blev kastet iblandt dem; thi, da opførde de sig, som Mennesker, det vil sige, da beede og sledde de hinanden med Snedighed og uden Fortrydelse. Store og smaa Aber vare lænkede ved Dørstolperne. En lille Republik af Ratter havde deres fredsommelige Bolg paa den første Affats. Han gif igiennem et Kammer, som var et Fuglehuis; og igiennem et andet, som var et Viehhus.

Under Loftet af Platonistens Studerekammer hang en glimrende Kugel af Glasstykker, som kastede stærkt Solens Straaler tilbage. Under denne besværlige Glimmer

sad Platonisten, som forandrede sit Stæde efter sin Guds Bevægelser, saa at han og Solen i Dagens Henteb gjorde en regelmæssig Sirkel i Kammeret. Han var bestyrtet med at forfærdige en magist Løgte, og denne barnagtige Tidsfordriv opvakte Bauriens Beundring. Platonisten gav herom følgende Forklaring.

„Min Afhandling over Siensniste Gienstande, sagde han, er aldeles ikke bleven forstaaet. Dette paa hvidt Papiir affildrede Maskinerie vil være forstaaeligere, end alt, hvad jeg kunde give paa et Blad Papiir. I Guderne's Nærvaarelse, i Hemmelighedernes Allerhelligste, aabenbares Dæmoner med Hundehoveder. Saa siger Plerho, som levede tusende Aar efter Hemmelighederne. Derpaa har jeg eensformige og skrækkende Uhyrer, fremdeles Demiurgus, Renselsens Fremgang, Ophøret, Fællebæren, og endelig Venstab med Guderne. Men her ligger den store Banstæthed. Hvorledes skal jeg fremstille det guddommelige Lyses ufordragelige Skin? Meget ont gjør det mig, at et Lys og et Stykke farvet Tin er alt, hvad jeg til dette

høje Djemeed kan bringe i min Logte. Guderne ere ikke altid mine Forsøg gunstige. Efter mange Forsøg troede jeg, at have opdaget de Gamles evige Dødslampe. I forrige Uge havde jeg indbudt mine Venner til en filosofisk Forelæsning over min evige Lampe; men førend min Forelæsning var endt, slukkedes pludselig min Lampe. I gode Guder!

Baurien beklagede med ham Ufuldkommenheden af alle menneskelige Forestillinger om Guddommen, og Udsukkelsen af en evig Lampe; og erkjendte sig efter Marsagen til hans besynderlige Tilbøjelighed til den stumme Skabning. Her gav Platonisten sig en Mine fuld af Værdighed, kastede sig tilbage i sin Stol, for at opfange Solens fulde Stråler; derpaa blev han dybsindig, opløstede sine sunklende Dine paa Baurien og tiltalte ham!

„Dem, som en Mand, som jeg ærer, som vor Tidsalders store Forbedrer, som sætter Hengivenhed til Guderne, og understøtter sammens eensomme Tilbedere. Dem vil jeg aabnbare Guddommens Indflydelse.“

„Vilid altsaa, at alle Mennesker ere Dyr, og alle Dyr ere Mennesker. I Beayndelse ses deres Darnesse væsentlig forskjellig, men den er det ikke virkelig. Mange Dyr nærme sig meget den menneskelige Skabning; og blant Menneskene nærme sig mange meget den dyriske. Vi have Ubefatte Ansigter, Drøvhoveder, Eftelsminer, Edderkoppersfødder, og Skildpaaude Tykkelse, og blandt det kvindelige Kion, have vi Tigergesæster, Kattelaller, Uglesløer, Slangesnoen. At de ikke endnu ere naaagrigere, er en uundgaaelig Følge af Naturens tilfældige Sammenklæden; men deres Videnskaber, deres Gebårder, og deres Tilboieligheder ere de samme.“ „De vil indvoende, at den dyriske Skabning ikke har gjort nogle lignende Fremfæridt i Konster og Videnskaber, som den menneskelige Slægt. Men jeg nægter dette, den dyriske Skabning er vi fere end vi; de drive blot de Videnskaber, som ere til virkelig Nytte for dem. Tag for Exempel Aben; den er et fuldkommen Villed af Mennesket, en Abes Laller ligne gandske vore; hvorfor, vil De spørge, have altsaa ikke Aberne gjort lige Fremfæridt med

Menneskene? — Fordi, og jeg taler af Erfaring, da jeg har levet meer end tyve Aar blandt Ueberne. — fordi Ueberne ikke ere saa meget bekvemme til Ulyst og Kiædsommelighed, som vi. (Les singes ne sont pas susceptibles de l'ennui, qu'on doit regarder, ainsi que je le prouverai dans le troisieme discours, comme un des principes de la perfectibilité de l'esprit humain. — Helvetius de l'esprit, Vol. I. IV. Den bevaagne Læser bedes her, at mærke, at den menneskelige Aands Perfectibilitet, dette mange af de nyere Filosoffers Indslings Udtryk, blot er et forældet Indfald fra Frankrig.) — En Ube er aldrig ledig, og altid lykkelig. Og rigtig har Helvetius gjort Anmærkningen om den samme Gienstand, at vi have just denne Stræben efter Virksomhed at takke for alle store Mænds store Handlinger. De fleste Mennesker ere foragtelige Dyr, naar de ere for sig; et Dyr er det aldrig. Alle Feltherrer, alle Digtere, alle Historiekrivere, ere blevne det ved blot Ledigaang. En feedsommelig misfornøjet Tilværelse bliver til Marter. Naar de derfor have intet be-

Dre at gjøre, saa forstyrer Kæstherren en
 Stad, eller myrder dens Indbyggere: Dig-
 teeren skriver sin Grindings-Ode; og Histo-
 riefriiseren skriver et tusend Aar sildigere alle
 Omstændigheder, og meget ofte i den nærvæ-
 rende Tid.

„Og dette forsikker jeg Dem, at i alle
 Konster og Videnskaber, som ere til virkelig
 Nytte for Dyr og Fugle, overgaae de alle
 Mennesker. Kan Bæverstolen fremvise saa
 fin en Traad som Edderkoppens Spind? Kan
 Bygmesterne bygge, som Bæveren? se ler
 Skipperen som Muslingen? (Rauillus), Og
 kunne vi i det huuslige Liv saaledes faae
 Skindet af Ristene, som Rattene? og opso-
 re som Hundene? Spørg Svetsker Tonden:
 Hvo slaver og hamler sikke en saa Klumernes
 Harde Svids end han? eller hans Gæd? De
 besidde derfor, i langt større Fuldkommenhed,
 end vi, hunn-beskynderlige Kunst eller Væ-
 sen-
 skab, som de søge. For at gjøre fortrinlig
 Fremgang i en eller anden, raade vi Manden
 af Aand, at lægge sig kun pfer en eneste.
 Dette er just det, hvad ethvert Dyr gjør, og

jeg paastaar derfor, at hvert Dyr er et Menneske af Slægt.

Her holdt Platonisten op, og ønskede, at bytte Plads med Daurien, fordi Solen var gaaet omkring ham. Derpaa gik han, med en fattet Mine, videre i sit Foredrag.

„Dem, mit Hjertes Fortrolige, aabenbarer jeg dels underfulde Hemmeligheder. Vid derfor, jeg har opnaaet Dyrenes forskjellige Sprog, med hvilke jeg omgaaes hele Tider. Jeg kan forvandle min Person til alle Skikkelser, og min Stemme til alle Toner.“

„Deres Sprog er fuldkommen det samme, hvoraf Menneskene skulde betjene sig i et slikt Tilfælde. Tænk Dem et Selskab af stumme Mennesker, hvorledes skulde de tale med hinanden? Aabenbar ved Miner. Saaledes er just Dyrenes Sprog. Miner er en Længsel af Stemme, en legemlig Røst. Og saa de have deres Toner; men deres Miner forrette de med ubegribelig Fuldkommenhed; og ved disse indeholde de en Samkvem med deres Meddhr, i.e. mener Menneskene. De have saa Forestillinger, men mange Tøleiser;

de ere ingen Fornuftkonstnere, men lidenskabelige Bøfsener; de føle fin og alligevel ytre de alt, hvad de føle."

„Minernes Bevægelser gjøre et Sprog, som er langt høiere end Urtalen ved Røsten. Det er Naturens uvilkaarlige og almindelige Sprog. Vor Maade til at meddele vore Tanker er seendragtig, ufuldkommen, bedragende. Blot ved Miner kunne vi opdage Hjertes uvilkaarlige Kælelser. Siig, viser ikke den personlige Sindsharmonie sig i det muntre og blinkende Dje? I Rinden, hvis Farver forsvinder i den halo bortvendte Mine? i det mørke Djekest, som afflaaer, da Haanden frembrøder?"

„Kacilinas forvildede Dje, hans snart hurtige, snart langsomme Gang, viste i sin forstyrrede Skikkelse Sammensværelsens Aand. Den uforandrede Mine hos Sokrates, hans stadige Skridt i Bevægelsen, som, efter Kantypes Tilstaaelse, viste aldrig, hieme eller ude, noget rynket Ansigtstræk, beviste ikke al dette hans standhaftige Siæls regelmæssige Gang? Og hiin Elendige med smidig Mine, paa hvilken Titus mærkede,

at den syntes at staa ved den Ustyldiges
Gienvoerbighed en halv kvast Latter, da han
lod høre ugrundede Sukke og lod see Taarer
i Mængde, viste Titus den hemmelige Skæf.

— I hiint unge Menneske, sagde Sylla, i
det han talte om Cæsar, som vandrer saa
usædelig paa Gaden, seer jeg saa mangen
Marius. Cicero fortæller om Antonius, at
han ved den Hæfthed, hvormed han forba-
rede sig for Nættens, stødte idelig Jorden
med sine Knæer. Ja, min Ven, fordi den
bøjede Bue trykkes sammen med en dobbelt
Kraft, saa farer Pilen desto voldsommere
frem; det er en Pæl, som drives af Himme-
lens Storm, og som gienmenborer, hvor
den træffer. — Hvo forstod sig bedre paa
Naturen, end Cicero, da han gav sin Bro-
der det Raad, at han for at bevise sig mild
i sin Regjering, maatte gjøre noget mere end
indbyde til Fæst. Nil interest habere a-
trium apertum, vultum clausum; det hiel-
per kun lidt, at holde sit Huus aabent, naar
Minen er dørmærket.

„Vi Platonister have forlængst vidst, at
Minerne ere Lidenstaberne eneste Sprog; og

at Dyrene, som have dem i større Fuldkommenhed, end Mennesket, betjene sig af et rene-
re og kraftfuldere Sprog."

"Og virkelig forstikkrede den store Kampanella, Dyrene tale med hinanden, fordi de forstaae hianden; og for denne enkelte Anmerkning freed Kiæfter-Retten ham Skægget af, og truede ham med at opbrænde hans Lege-
me. Saa vidt gik hans guddomme-ge Kundskab om Minerne, at han, i hans mange Nær- Fængsel, som han fortæller os, erfarede alle hans fraværende Benner's eller Hien-
der's Tanker, i det han efterlignede alle deres Miner, og antog alle deres Stillinger. Mogle vare saa forvorne, at de vaastode, han maa have været en melankolisk Hypokondriisk. Men Burke siger os: han har gjort Forsøget, og Lavater taler de om, som om en unægtelig Gjerningsfog, Og ere da Burke og Lavater Banbittige."

"Burke siger: Jeg har ofte bemærket, at jeg ved at efterabe vredagtigere, eller mildere, mere forfækkede, eller mere forvorne Menneskers Mine og Gebærder, fandt ubilkaarlig mit Sind stemt for den Li-

denſkab, hvis Udtryk jeg ſøgte at efterabe. Vore Siæle og Legemer ere ſaa nær og nøje forbundne med hinanden, at den ene Deel ikke kan føle nogen Smerte og nogen Fornøjelse uden den anden." (Burke over det høje og Skønne.)

"Og hvor beundringsværdig er derfor en Anmærkning af Rouſſeau, ſom angaaer denne Gienſtand, og ſom synes mig at have været en ſand Platonift. Han ſiger: Ved Forſømmelſen af Minesproget, ſom taler ved Indbildningen, have vi tabt det kraftfuldeſte af alle Sprog. Ordenes Indtryk er altid ſvagt; og vi tale til Hiertet langt eftertrykkeligere igiennem Diet end igiennem Dret." (Emel, 4 B. S. 179.) Denne Efterretning om Dyrenes Sprog, ſagde Daurien, berøfker mig; og De have viſt gjort mange mærkværdige Jagttagelſer over deres Raſional Karakterer og over deres huuslige Sæder."

"Jeg har virkelig i lang Tid været en Borger af Dyrenes ſtore Republik; og de have trøſtet mig over mit eget Siæles Utafnemmelighed. Hvor forgaaer mig Taalmodigheden, naar jeg af Deres ſtore Naturforſker

Buffon hører den Tilstaaelse, at Dyrene have finere Følelse end Menneskene; og naar han da fælder den Dom, at Grundene til deres Bevægelser, skint de synes at være bestemte ved Drif'er, være alligevel blot mekaniske, og afgang aldeles af deres Lemmer. Men Buffon skrev kun, som jeg har hørt, om Dyrene; hvilket er noget ganske andet, end at omgaaes med dem. Hans høje Fortælling om Kamelens Reise igiennem Ørken, overgaaer al Nutids Veltalenhed; men han har selv aldrig gjort nogen Reise igiennem en Ørk; og han er derfor en større Digtere end Naturforskere."

„Ak! min Ven, hvor fortryllende er det simple i Dyrenes huuslige Skikke. Naar jeg stifter en Forbindelse imellem en Hund og en Løve, hvor meget misunder jeg dem for det korte Tidssrum af deres Boelskab! Han opfører sig ikke som en Spradebasse og hun sig ej som en Kofette. Han opholder sig ikke ved folde Lovtaler over hendes Farves Skønhed, over hendes Godsel, eller over hendes Ungdom. Han føler kun en eneste Længsel, hans Kions Formcresse. Men hvilken Redelighed vises da i hver Mine, hvilken Tyrighed i hans Dj-

ne, og med hvilken om Kiærlighed slikker hans Tunge hans Elskte! Menneſkene ere nogle evige Svadsfere i Kiærlighed eller i Raserie, men et Dyr yttre blot sin Lidenskab, ved en eneste Handling. Er det hevngierrigt, saa bider det retskaffent. Er det kiærlent? saa slikker det med Hiertelighed. Aldrig er det hverken Snigmorder eller Sværmer.

„Hvor meget beundrer jeg ofte den kolde Listighed, og bydende Mine af en ærværdig bepestet og skækket Hankat, som sidder stadselig der ved min Vinterild, eller vellystig strækker sig, eller slummer rolig. Undertiden gaaer den paa Jagd, for at hente sig noget, men hans Bløiels Hoster hæve sig med en saa ligedannet Lune, at man seer, hans Tilværelse er hans Nydelse. Intet uden en Hankat kan bringe hans lyse Silos frem ud af Fatning.

„Munkelæster, fordi de ikke ville lade sig regiere af os, som ikke er dem lige i Færdighed, naar de have baaret de Rejsende fra Afgrundens flibrige Rand, hvor de Skridt for Skridt udkløbe deres Vej, og holde stille, naar de ere Faren nær, — blive tryglede ved deres Hiemkomst, og mishandlede for deres

Haardnackenhed. Hvilken Blisdom vides hos
 Munkløsternel Hvilken Dumbhed hos Menneſkenel
 Noget Munkløster, ſom vare jagede udaf en
 Indhægning, gjorde ingen Mine til, ſom om
 de vilde vende tilbage; alligevel mærkede man,
 at Græsſet var afædt; de vaagede, og udfaae
 ſig hver ſit Lejligheder, til at ſpringe over
 Hæget, og efterat have fortæret deres
 ſmaaſne Maaltid, vendte de ved Dagbræk-
 ningen tilbage til deres vedgrandsede
 Mark."

„Graſmus fortæller os, han har ſeet
 en Hund, ſom man havde afrettet, til i en
 Kuro at hente et Stykke Kød fra en Slag-
 terbod; naar han blev anfaldet af andre Hun-
 de, ſaa plejede han at forſoare ſin Herres
 Ejendom, men naar han ſaae ſine Fiender
 alt for talrige, ſaa plejede han, at bortſnap-
 pe et Stykke Kød, fordi han frygtede for,
 ikke at ſaae andet end Prygl og Vre i ſig
 uhyggelige Kamp."

„Leverer ikke Historien os mangfoldige
 re Beviſer paa Hundenes Troſkab, end
 paa Menneſkenes? Ligeſom hos Menneſker
 af ſtarke Følelſer, er ogſaa deres Hevngier-

rigthed i Forhold med deres Taknemmelighed. Paa mine Rejser saae jeg engang et Monument, som jeg beskuede med Vrefrygt; det var bleven oprettet til en Jægers Erindring, som i tre Dages Tid havde forsomt, at føere sine Hunde, og som, ved sin Indtrædelse blev sonderrevet; en frygtelig Hylen udbredte sig blant det hele Sælskab, og fordi de langt hæftigere følte Hæongierrigheds Lidenstabs, end Hungerens Drift, saa lode de deres Føde ligge lang Tid urørt.

„Naar en Hundeslagter i Kanton kommer i en Gade, saa forfølge alle Hunde ham med høit Skrig. Naar en Kamskadaler taber sin Stok, hvormed han driver Hundene for sin Slæde, saa mærke de det i Diebliffet, og løbe saa gesvindt, som muligt, derfra, for at kaste ham i Sneen. Mishandler man en Hund, saa vil den længe erindre det; og naar man søger at forsone sig med den, vil den forsvare sin Værdighed, og ikke giøre noget forekommende Skridt, saalænge den veed, at den Haand, som nu klapper den, havde forhen slaaet den.“

„Og skulle vi nu sige med Buffon, at

det er blot Ytringer af Mechanismus, som have deres Oprindelse blot i deres Lemmer? Jeg tilstaaer, det fordrer en Taalmodighed, som grændser til Højhed, naar man vil erhverve sig Kundskab om deres Sprog og deres Færdigheder. Svammerdamen tilbragte hele ti Aar, liggende paa Maven, for at lære at kiende Myrenes Nations Land. Reaumur maa have anvendt lige saa mange paa Fuglenes forskellige Redebygninger, og han har virkelig meget tydelig vist Maaden, hvorledes de fordøje deres Føde. Jeg har selv fyrrerhyve Nætter iagttaget en Frøes Værring."

„Ikke noget endnu i Korthed om Fuglene; thi jeg seer, at Solen daler hastig. Fuglenes Sprog er ellio ist, og ligner Tacitus's Sætninger; saa D d, mange Tanker. Hvert Slags har en forskiellig Tonegang, ligesom hver Indfødt i et stort Kongerige har sin Provindsens egen Udtale. Ravnens Stemme er højtidelig; Duen har en klagende; Alfen har en lystig, men underlig; den lystige Spæt leer overlydt, og Ugle bringer sin Medhjælperin-

inde sin Cerenade paa den af Maanen oplyste Feg.

„Jeg kunde anføre Dem Exempler paa udmærket moderlig Dmhed; paa en hurtig og tillige forsvret Følelse; paa et mofomweligt Konfigreb i at ffinde et eller andet tiært Dyholdsfted; paa heltemodig Ubladelser af et Kiøns Tilbøielighed, og paa en Sælfkabeligheds Aand, fom, naar den forfyrres, har megen Indfyndelse paa det fælfkabelige Dyrfs Sundhed, Lidenfkaaber og Nydelfe.“

„Dumme Fugle have deres Forfængeligheder, faa vel fom dumme Menneffer. En Guldfinke for et Speil er en fuldkommen Kofette; hun pynter fine Fiære, naar hun fiddet paa Pinden, og betragtor fig med Fornøjelfe; og naar hun er forfynet med et lidet Vandfad og en Lænke, faa vil hun trække det i Bwiret, og da fee omfring fig, om hendes Færdighed ikke bliver ubemærket. Kialne Fugle have ogsaa en overmaade fiælen Lidenfkaab. Den vilde Kanariefugl formilder med fin Sang de dyrebare ægte Unger. I Aarbøgerne af min Fugle Republik fkal det blive erindret, at en, i det den fang, hendsøde pludfelig. Den afbrudte Sang

foruroligede Hunnen, hun stj af sin rugende
 Rede, og søgte sin stumme Selskabere; hun
 pikkede paa sin Ven; han var ikke meer! hun
 stod hos ham, vilde ikke æde, og stirrede i
 Stillehed, indtil ogsaa hun døde.

„Denne mærkbardige Omstændighed om-
 mældes af Engælenderen, Lord Kaines, og
 er ingenlunde usandsynlig. Denne overmaa-
 de følsomme Fugl synes ofte at døe af pludse-
 lig Skræk. Jeg veed, at af 3 Kanarie-fugle,
 fandt man de to døde i deres Buar, skjønt
 man efter Anseende havde forladt dem friske.

„Af denne Beskaffenhed ere disse Ver-
 densborgeres færegne Sæder, og mangfoldige
 Moerskaber. Forbind hermed, min Ven, det
 pythagoriske System om Stjælevandringen, som
 var guldig i de Bises Alder, og døm saa om
 den Uretfærdighed og Ugælfærdighed, som jeg føler for denne
 forfæmte Deel af vore Medskabninger. Me-
 get ont gjør det mig, naar jeg hører, at Na-
 turlærere troe at forholde sig overmaade sam-
 vittighedsfulde, naar deres Skarpsindighed
 havde opfundet de udsøgtteste Piinsler. Her
 lader en en Glente sulste ihjel, for at see, hvor

længe han kan leve uden Næring; hisset udtrækkes Larvene af en Græshoppe, A og udstoppes med Bomuld; derpaa bliver den gennemstuckten med en Naal, og fem Maaneders Tid bliver den til Naturforskerens store Fornøjelse, i bestandig Bevægelse af sine Been og Følehorn. Svangre Kaniner blive levende sønderlemmede, for at rive Ungerne ud. Skædebånd dryppes paa et levende Dyr, for at bemærke hvorledes det levende Kiød, bliver svøden sort og opbrændt; og to Spurrer hungres til Døde, for at afgjøre, om knuset Frøe, eller smaaahakked Epise, er best beqvemt til igien at frembringe det næsten udslukte Liv. I gode Guder!"

Efterat Maurien have ønsket Platonisten til Lykke med den ny Verden, som han havde aabenbaret ham, saa sagde han:

„De tænker, min Herre, at omstyrte Kristendommen ved Platonikernes Skrifter, og at oprette et Panteon, for at Guderne maatte værdig tilbedes.

„Ja! det er min vigtige Hensigt; færdig har jeg allerede den højsvævende og henrykte

Olympiodorus; den ædle og dunkle Heraclius; jeg forbinder dermed Proclus's asiatiske Dyrighed, efter Iamblichus's guddommelige Forflaring, og efter Plotinus's dybt lærde Foredrag; hiin Plotinus, som af sine Tidsforvandre blev kaldet Forstand; saa stor var hans Mands Iver, at han plejede at skrive, uden at agte paa Retskrivningen og sine Børters Giennemsyn, som maaskee forarsager deres guddommelige Uforstaaelighed; thi den himmelske Kraft gjorde ham uskiftet til Smaating; og derfor overlod han dem, saa hurtig som han skrev, til Porphyrius, som, fordi han maaskee stod under denne samme guddommelige Indfindelse, var ligesaa uskiftet til Sands og Retskrivning."

Platonisten endte denne Samtale med en Skiændetale, hvis Udtryk forekomme os saa mærkværdige, at vi gandske nøje ville føje den til i en Ciceronianist Sætning, som en Prøve paa den platoniske Stil.

„Forlænge siden bemærkede jeg kristelige Præsters Uvidenhed og Ondskab, siden de første Føddes Tider, indtil Rutidens Hyllere, som ndframme deres dumme Vaas. Enhver

indsigtsfuld Læsere maa, ved de Nyeres vilde og fabelagtige Systemer, afværlende opfyldes af Rummer og Fortrydelse, af Meblidenhed og Blændværk; Meninger, som enten grunde sig paa Sværmerie eller paa Gudsbespottelse; hvilkke ere saa ubegribelig fornuftstridige, uforstaaelig mørke, latterlig forfangelige, og so sær e ig vanstabe, ufornuftig dumme, og foragtelig tørrige, apostolisk galne, og historisk tørre, og med et Ord, saaledes beskafne, som Stokthed og Uvidenhed kunne aale dem, Ugudelighed forplante dem, og de nyeres flane Mand optage dem."

Min dyrebare Platonist — raabte Bau-rien, naar De kunne saaledes lade Særninger strømme, som disse, saa fortæner Deres Sjænt at belønnes derved, at De blev selv valgt til at lægge den første Grundsteen til Panteon, til Erindring om fortræffelige Dæmoners Himmeifart.

Otte og tyvende Kapitel.

En anden Vndlings Plan af vor Franskmænd, var de adspredte Ebræers Samling. Denne ugudelige Plan, som en god Katolik kalder den, var ikke denne Galliers politiske Fantasie særegen; thi blant andre, havde to af hans Landsmænd havt det samme Korehavende i Tanterne. Marsti af Langallerie, som i Begyndelsen af dette Aarhundrede blev afstødt fra ethvert Hof, hvortil han henvendte sig, gjorde Anstalt til at samle disse asiatiske Flygtninge paa de arkivilagiste Der. En Mand af en høj Karakter, Marskalk af Saksen, som blot ved sin Ubestandighed i Kiærlighed tabte Haabet om Besiddelsen af det russiske Rige, trostede sin Vergierighed ved et indbildt Overherredømme over de forvildede Israelliter.

Dette Korehavende har noget saa tillokkende og behageligt, at det aldrig udslukkes gandske i mange hidtige Høkeridderes romantiske og skinnæriske Hoveder. Men der findes Modgrunde i dette Folks Karakter, som ere

uomsfødelige, fordi de beroe paa Naturens Grundfærninger. Jakobs Børn ere sammensatte af alle Rationer, og kunne ikke paa lige Maade forenes med det Folk, blant hvilket de boe; ligesom Metallerne ere i Naturen, hvilke ikke ved nogen kymist Handling kunne amalgamiseres.

Baurien havde giort Bekjendtskab med en jødisk Filosof, og i samme Hensigt giort Besøg hos ham, som hos Platonisten. Han fandt Jøden ved et Maaltid af Svine: Ribbeensteg; og ved hans Tallerken laae Jøden Mendelsøhns Bredon opslaaet, en høj Efterlignelse af Plato, over Siælens Udsødelighed. Jøden ønskede, at fuldende sit Maaltid i Ro: lighed. og blev ved, paa samme Tid atbenytte sig af sine Dine og sine Tænder; men hovedet fordsøiede ikke saaledes som Munden; og Jøden havde saaledes fordybet sig i Tanker, at Baurien reiste sig af Uraalmodighed. Filosofen vaagnede nu af sin Tankedrøm; beklagede, at de hyperligste Forestillinger vare tillige de mørkeste; lufte sin Plato til, og horte paa den galliske Kristen.

Hvorlænge skal Filosofien, raabte Bau-
rien — sørge over det menneskelige Kiøns For-
nedrelse! Vor store Stats Forandring ophid-
ser Hovederne paa alle vore europæiske unge
Mennesker, og paa enhver Ven af Menneske-
nes Rettigheder. Frankrig har gjort alle Me-
gre fri; Frankrig ønsker at gjøre Jøderne
fri. Saa længe som Lovgiveren fornærmer
Naturens Lighed, saa synes Staten endnu sted-
se at beholde Slaver tilbage; men den taber
i Sandhed ligesaa mange Patrioter. Jeg
var tilstæde ved et af de sidste Jordskælvs i Ita-
lien. Mængden stirrede ved Ruinerne af en
Stad; Adelen sukede ved Sporene af dens
Størrelse, de beindledede Borgere beklagede de-
res i Gruset begravne Rigdomme. En Røst
af Folket afbrød den tungsindige Stillehed, i
det den raabte: „Nu ere vi alle lige!“ En
høj og skrækkelig Sandhed! ulukkeligt er det
Land, hvor stort det end maa være, hvor en
stor Deel af dets Borgere ikke behøver, at ansee
Landsforvildning for nogen Straf, og hvor
et Jordskælv kan forårsage en behagelig
Hæbons Kælelse. Og det maa være enhver in-
diansk Rægers, og enhver europæisk Jodes Fø-

lelse. Man finder Eder overalt, og ingensteds agter man Eder; hvor Jend vandrer hen, der slæbe J den samme skammelige Tanke med Eder.

„De forklarer Dem — svarede Jøden — med den særdige Betsalenhed, som er Deres Nation egen. I dette tempererede Jordstrøg frygte vi ikke for noget Jordskælv; og vi ere ikke Venner af slige daarlige Forvandlinger. Som Filosof anseer jeg for min Pligt, ligesom det forarsager mig Fornøjelse til, at rette Folkets Bildfarelser ved enkelte Sandheder. En filosofisk Historie om Jøderne skulde være en Historie om den menneskelige Natur. Ingen Nation har viist sig fra saa mangfoldige Sider; deres Regiering var teokratisk, aristokratisk, republikansk og monarkisk; snart skatkyldig, snart skatfordrende; flygtig og ubevægelig, forarmet og bemidlet, overtroisk og oplyst; et Folk, som er i Europa det meest ubidende, gjorde hine Videnskaber bekendt, som nu udøves af alle Mennesker, Jøderne undtagen.“

„Men en Samtale maae ikke udarte til nogen Afhandling. Det er tungt, at sige lidt om noget, hvorom vi kunde sige meget. Jeg vil indskrænke mig til nogle af de besynderligste Jordomme.

„Hvad var Oprindelsen til dette uforsonlige Had mellem Kristne og Jøder? Rangs-
 strid, eller Rivalitet (Medbøllerie.) Kristendommens Grundsætninger ere imod Jødedom-
 mets Grundsætninger. Kristendommen var i
 sin tidligste Beqvædelse, en bedaget og kraft-
 løs Faders egenstadiæ Barn. Først søgte
 Jøderne, at straffe Kristenheden; derefter blev
 det Kristenheden mueligt at myrde Jøderne.“

„At Kristendommen selv er et forbedret
 Jødedom, paaftaae selv mange Tilhængere af
 samme. Jeg har for nylig læst et Beviis
 derpaa, som jeg endnu ingensteds havde fun-
 det anmærket. Sakramentet, for hvilket saa
 mange have lidt, er en enkelt Religions Skik,
 som nu hver Sabbats Aften iagttages af Jø-
 derne. Vin og Brød foresættes Husherrens;
 efter en Velsignelse lader han Bageret gaae
 rundt, bryder Brodet og giver enhver en Deel.
 Jesus iagttog midt iblant sine Disciple denne
 Skik, den saa kaldte Kedusf *); og i en ung
 Rabbiners figurlige Sprog sagde Ihan om

*) som Jøderne holde hver Sabbaths Aften.

Brød og Viin: Dette er mit Legeme, dette er mit Blod; hvilket for begge Dele var sandt, naar det havde forenet sig med hans Person. Denne enkelte Omstændighed have I at takke for Brødforvandlingens Uvidenhed og Grusomhed."

"Alt er enkelt i sin Tillsammenhæng; Naturens Grundsatninger ere enkelte og uforanderlige, hvor meget de end ved Menneskenes Kunstgreb forvirres.

"Ikke hører den Omstændighed til Ebræernes ringeste Besværinger, at deres Historie blev skrevet af Kristne. Jøderne kiender man fornemmelig af deres Fienders Efterretninger, som med munkeagtigt Nag gjorde den gamle Bagvaskelse endnu værre og varigere. Man betænke kun de kristelige Aarhundredes Uvidenhed; ikke som om Kristendommen nødvendig maatte fatte Uvidenhed i sig, men Uvidenhed kan fatte Kristendommen i sig. Den pavelige Magt var et almindeligt Monarki. Ingen enkelt Stemme modsatte sig Pøbesjens Aa; alligevel stode vi undertiden i Historien paa en soag Stemme, som med en frygtagtig Højmodighed, synes at hvidske noget til Beste for

Israels Taalere. Stumme Taarer flød af Bidsdommens Dje. Vi leve nu i en Tidsalder, da et Menneske standhaftig og tydelig kan fortælle sine Medborgere Aarsagen til sine Taarer. Men om endog dette Folk i denne Tidsalder opvakte deres Opmærksomhed, hørte Filosofer op, at være Filosofer.

„Voltaire, men hverken Rousseau, eller Mirabeau, var en Fiende af dem. Da den lærde Dohm i Berlin udgav sin Afhandling om Jødernes borgerlige Forbedring, fandt dette Menneskekærlighedens Værk en Modstander i Hr. Hartmann. Sheridan har skildret dem i gammel Stil. Voltaire, Hartman og Sheridan, kristelige Britænkere, havde ladet sig bedrage ved nogle jødiske Magerkarle. Hr. Hourwig, en lærd polsk Jøde, har paataget sig sin Nations Forsvar, med en, til Virksomhed ægget, Israels Kraft, der foruden en hæftig Talelse skriver med Eftertryk. Han fortæller os, han kender mange unge Mennesker, som havde fattet Had til Jøderne, fordi adskillige havde forsynet dem med Penge, hvorved de havde tabt deres Sundhed og deres Formue. Han kendte en Dyrigheds-

person i Tydskland, som forfulgte Jøderne, fordi han i sin Ungdom havde ved deres Penge tildraget sig en skamme lig Sygdom. Saa-
danne Tilfælde bevise kun, at den forsigtige Jøde kender Penges Værd, og at den uforsigtige Kristen er en nedrig Slave af sine utæm-
mede Lidenstaber.

„Blant Engellænderne har jeg seet, at Hr. Burke skrev en Afhandling mod alle Isra-
raeliter, hvori han skildrede dem som Penge-
udlaanere, Beflippere og Snydere, og gav dem Skuld for alle de Forbrydelser, som kun hans sorte Fantasi kunde udtænke. Hans Foredraa er for høit, til at han skulde anvende det paa slige fornærmende Gienstande; det er et forgyldt Soelskin, som udtømmer sin Glæde paa en Modding.— Doktor Moore mishandler dem i sine Rejser med megen Vilvillighed. Maaskee misunder den tjenstfærdige Doktor mangel riig Jødesom han maatte have truffet paa i sin Vandringstid. Filosofer skrive undertiden mere end de tænke, og ere derfor meget tilbøjelige til at antage Virkninger for Aarsager. Jøderne maa være alt det, som de efter deres Angivelse virkelig ere; vi spørge derimod, hvorfor ere de det? Ere Mennesker fødte Pengendlaan-

re? Og hvorfor ere de Kristne, som ere i lige Tilfælde med Jøderne, i alle Henseender Jøder, kun ikke i det Udvaltes?"

Man indbilder sig, Jøderne skulle være fiendelige paa et vist Nationalaasyn; og man er from nok, til at holde det for et Tegn, hvorved Guddommen har gjort dem fiendelige, som for døm Kain. Deres Ansigtssfarve er mørk og forbrændt; deres Næse er kroget som Høgens; og deres Øine ere store og sorte; deres Ansigtstræk ere mangfoldig ad'le og udtryksfulde. De mere dannede Jøder, som opholde sig i Engeland, ere Efterkommerne af hine Udvandrede, som undkom den menneskelige Glædesild i Spanien og Portugal. Naturligvis have de derfor i deres Familier beholdt deres Fædres Ansigtstræk, saavel som deres Skikke, Bæuer og Sprog."

Jøderne, som i Engeland have fundet en Tilflugt imod deres Nations Ringegjællse i Tydskland og Polen, udmærkes ved disse Nations skønne Ansigtssfarver, graa Øine og rødt Haar. Dersom Lutherdommen havde fundet Tilhængere i Spanien og Portugal, og sløgtet for Inkvisitionens Piinsler; til Engeland, saa skulde mange Medlemmer af den engelske Kirke have udmærket sig

ved de saa kaldte jødiske Ansigter. Den jødiske Mine, som vi undertiden gjør latterlig, er ofte hans spanske Majestæts Mine. La Croze spotter over Spaniernes Fordomme mod det jødiske Blod, som hemmelig besmitter deres Kirke og Stat. — For nogen Tid læste jeg en spansk Roman, hvori der forekom følgende mærkelige Omstændighed, — Da Inkwisitoren i Goa forhørte en jødisk Kvætt, opdagede han, at denne var hans Sønesøn. — „Ebræerne, som ikke kunne kalde nogen Plet paa Jorden deres Ejendom, indbefatte alle det menneskelige Rions Mangfoldigheder i sig; og vi se ved deres Forskjellighed fra de Indfødte, blant hvilke de bor, at de i det ringeste ere Mennesker.“

„Deres almindelige Udspredelse og særskilte Levemaade opvække Filosofernes Videlyst, og Teologernes Triumf. Man paaastod mange Gange, man igientog, og vil igientage det, at det er en Straf for deres Fornægtelse af Jesu Gudsdom. Men den jødiske Nation havde, længe for Jesu Aabenbaring, ophørt at være en Nation, og levet i Udspredelse. Hvorfor har dette bedræglige Bevæis bestaaet: saa længe?“

„De Kristne vilde antage det for et vedvarende Under, og Jøderne vilde være anseete for en af Guddommen udvalgt Nation. En Filosof, som er ligegyldig ved begge, søger bestandent Sandheden, og holder sig fast ved den. Alle Rationalsvirkninger maa føres tilbage til naturlige Aarsager; og hver Dødagelse, som Fornuften overskrider, og kun gøres af fornuftige Væsener, er en Syges Feberdrøm.”

„To Aarsager havde forenet sig for at give Anledning til denne Udspredelse, og give Jøderne en adskildt Tilværelse blant andre Nationer.”

„Jødernes politiske Stilling er virkelig et mærkværdigt Syn i Rationalsædernes Historie. Et Kunstgreb, thi dette var det, naar det ikke var nogen Tidgyldelse af Guddommen — et ligesaa besynderligt, som fortreffeligt Kunstgreb af deres Lovgivere grundede en Magt, som er ligesaa bestandig som Verden.”

„Voltaire, Bolingbroke, og deres filosofiske Skole, have gjort sig det magtpaaliggende, at overtale deres Læsere, at Moses aldrig har havt nogen anden Tilværelse, end mange andre Romanhelte; en Prinds Arthur, hvis

Navn aav Stof til mange romanske Biografier. Hr. Pastoret har i sin *Moise consideré comme législateur et Moraliste*, P. 7. — bevist, at Moses omtales af de hedske Skribentere, af Strabo, Justin, Manethon Diodorns af Sicilien, Plinius og Apuleius; men deres Efterretninger ere ligesaa romanagtige, som uviste. I dette Værk kan Læseren finde en god Udvikling af den mosaiske Lovgivning; det er lærd, fromt og tungt. Indskrænket er den Filosofi, som angiver Moses strenge Befaling mod afgudiske Skikke, som Aarsag til den jødiske Krasstillelse. Afguderie har ophørt, men de ere endnu stedse et særskilt Folk.

„I det Moses ved strenge og talrige Skikke udvidede sine Udsigter til en Høide, som gjør den menneskelige Skarpsindighed Ve, uden at overskride den, og hvilke Skikke han ved deres Hellighed forskaffede Anseelse, saa udvirkede han arvelige Sæder fra en Slægt til en anden; han gjorde den nu værende Europæers, og den Tids Asiaters huuslige Leve-maade fuldkommen lige; og ved sin Aand har han i en saa forfærdelig, lang Tid, endnu

stedse Indflydelse paa de Rhyatinge, hvis Fø-
 rere han var, og adspredde dem blant de fol-
 kerigste Nationer. Hvad, som i hans Lovbog
 ved første Diekast synes ringe ubetydeligt, og
 fornuftstredigt, er fortræffelig Klogskab. Den
 simple Omstændigheds Skik, som han saa ind-
 sigtsfuld anordnede, som en uafslædig Pligt,
 forklarer endnu tydeligere hans høje Tanker.
 Fordi han mærkede, at de ved deres Sam-
 menblanding med andre Nationer, let kunde
 føje sig i deres Skikke, og komme til at ligne
 dem, som smaae Strømme, der forene sig med
 Floder, saa forordnede han en Handling, som,
 da den blev foretagen i Barndommens Alder
 tvang enhver til at bære paa sit Legeme det
 Jødedøm, som Hiertet havde affagt."

„En anden Aarsag bevirkede Jødernes
 almindelige Udspredelse. Deres Tilbøjelighed
 til Handel. Naar et Skib seilede bort, gjorde
 en Jøde Rejsen med; naar en stor Stad
 blev anlagt, var en Jøde en Indbygger af
 samme. Nødvendig maatte de stille sig ad,
 for at formere sig. Man finder denne Omstæn-
 dighed i næsten alle Landes Historier, de
 vare talrige, men ikke forsamlede. Hvo, som

ikke paa et Sted kunde finde nogen Cyffel, gik til et andet, hvor han maaskee berigede sig. Fordi deres Lov ikke tillod den frigeriske Levemaade, men vel opmuntrede dem til Grens Nydelse, da Ufrugtbarhed blev anseet for Forbandelse, saa blev deres Folke- mængde mærkværdig; de tabte intet ved Tildragelser, som andre Nationer, de samlede efter en ordentlig Beregning Mennesker, som Guld. Dersom de ikke havde lidt saadanne virksomme Blodbade, saa skulde maaskee Europa have fremvist et nyt Jerusaleem.¹¹

„Opriindelsen til deres, til Ordsprog, formerede Rigdomme, er ligesaa simpel, som de allerede nævnte Aarsager. Da Kristendommen blev stiftet, saa nedsatte Jakob's Børn den under menneskelig Værdighed. Ikke blot Vasaller, men Livegne vare de ofte. De omskaarne Slaver bleve som andet Kvæg afhændet af en Ejere til en anden. Grev Richard af Engeland, købte sine Jøder af sin Broder, Henrich den tredie, for en Forpagtnings Forckrivning, for at han, efter Brynnes kraftfulde Udrust kunde rive Ind-

voldene ud af dem, som Kongen havde flaaet. Et endnu mærkværdigere Exempel gav denne Konge, som, da Prinds Edwards Misfornøjelse blev ham mistænkelig, tilsendte ham Joderne, for at befæste ham i hans Hengivenhed til Kongen, og da Prinds Edward i det følgende Aar geraadede ligesaa dybt i Gæld, som hans Fader, saa overlod han dem, ved en ny Forfkrivning, paa fire Aar, til de Natursensiske Rigdmænd. Man rødmer, naar man finder saadanne Giernings-sager i Menneskenes Historie."

"I denne besynderlige Tilstand var Arbeidsomhed en Kilde til Velstand, De Kristne vare den Tid meget regellose, lidet vise, og endnu mindre arbeidsomme. Den jødiske Rigdom tiltog, og Rigdom avler Frihed; de vare stolte af et Slags Parlament, Overdommere og Kanselier. Uagtet deres Rigdom iagttog de endnu stedse den strengeste Maadelighed; nedrigfarrige, og overmaade snuvsede."

"En Afriidsning af Jodernes huuslige Liv i Engeland, giver den artige og vittige

Skribent, Fuller i hans Kirkehistorie B. 3.
Par. 37."

„Først om deres Spise; den var ussel i henseende til dens Velskaffenhed, og derhos ringe i Hensigt til Mængden, saa at de i en vis Maade lavede en Suppe af Flintestene. Svinekiød plejede de vel ikke at spise, men vel Hundeæde; jeg mener Øre- og Bedekiød, saa usselt og magert, saa at det, som Kristne i Slagterboderne sloge Brag paa, blev Jøderne til Deel. Deres Klæder vare saa slette og pialtede, at ingen Betler skulde have taget dem op paa en Vej. De holdt ingen til Opvartning, thi enhver betiente sig selv. Ingen Under altsaa, om de meget snart overgik dem i Rigdomme, som paa en nederdrægtig Maade forødede deres ved alle Slags Vekvæmmeligheder. — Man skulde ikke komme til Enden, dersom man vilde opregne al den Spot, som blev bevist Jøderne. Læredrenge slaae i vore Dage paa Fastelavns Mandag ikke saa ofte og med saa tykke Prygle Ratten af Tønden, som man paa den Dag pleiede endog med Røller at slaae efter Jøderne, naar de lode sig see uden for deres Hu-

te; et Folk, som ved Tæster og Slagsmaal var lige ulykkeligt; thi hvergang naar de Kristne ved nogen slags Høitid anstillede Forskællinger, maatte Jøderne betale Gildet; og opkom der noget Slagsmaal i London, saa endte det sig altid i Jødegaden, med dens Bedboeres Plyndring.

„Endog til at forsvare hine anstødelige Gæder blandt Jøderne kun de man uden Vanskelighed angive Aarsager. Imidlertid blomstrede deres huslige Dyder, i Oppighed og Skionhed, som Deres Palme og Mandeltræ paa disses Fædrenelands Grund. Tiden har ved Tilfælde giemt mange vigtige Efterretninger om deres taalmodige Lidelser, deres varme Tilbøielighed, og deres heroiske Modstand.

„Hvor Rigdom toinges sammen blant Saa, der finder den Forsølgere blant de øvrige Mænge. De som laante af dem, vare store Forsødere og elendige Regnskabsførere. De lade Kristnes Eiendomme bleve opslugte ved Pantesættelse hos de arbeidsomme Jøder. Regenten fyldte sit udtømte Skatkammer med deres Rigdomme, og Friherren overlod sorg-

løb sit Kob. Kristelig Uretfærdighed aables
de jødiske Nagerkarle. Pengenes Priis staaer
altid i Forhold med den Fare, som man vo-
ver derved. Som Gienstænde for Rationals-
Kon, bleve de Gienstænde for Rationalraferie.
Den halve Ration stod i deres Gield; et Blod-
bad betalte den. 17

„Med Rette tilskrives Jøderne mange nyt-
tige Handelsopfindelser, og denne fornedrende
Handelsaand, som over hele Europa har for-
mindsket Menneskenes højere Egener, kan af
tænkende Mennesker ansees, som en Slags
Straf, som faldt paa de Kristne, af hvilke de
lidende Israelliter bleve tvungne, til ikke at
være andet end Handelsmænd. En asiatisk
Horde forvandlede oplyste Rationer til Staa-
dere og offentlige Røvere; de fornedrede de
Store lige med de Uværdige, og tilintet-
gjorde him Væres Land, som kunde give den, af
en Ration tildeelte, Gegefrands, meer Værd,
end den uhyre aarlige Løn, som nu gives en
Yndling ved Hoffet. Fortvivlelse blev hos
Jøderne Moderen til Opfindelser, og Vexel-
breve bleve opfundne af dem. Den Tid var
der noget højt i Tanken, ved et Slags Hæx-

rie, at sende Bæde til Verdens længstfræliggende Dele, og at gjøre en for Diet usynlig Rigdom usynlig, og dog virkelig."

„Undertiden bleve Jøderne formodetst deres Mager fordrevne af Nigterne, og da viste det sig, at Mager blev dreven af Kristne; og i det Jøderne bleve almindelig forbandede for deres Magerie, viste hans Hellighed i Rom, ved sin Bereserer, Caurfini, i Sammenligning med en Jøde, den samme Lighed, som finder Sted imellem en Magerkarl og en Smydere; og de forskellige Anordninger til at afværge Mager i mange Lande, efter Jødernes Fordrivelse af samme, bevise; at Mager er en ikke dem særegen Forbrydelse."

„I disse Tider bleve Vagvasker udbredte, som vare snart urimelige, snart skrækelige, og som virkelig vedvarede indtil dette oplyste Tidsrum. Jeg kunde fremvise hele Bind af tilsammenbragte Vagvasker; jeg vil blot indskrænke mig til to. Idelig bleve de beskylde, at de forsfæstede Børn; og Hovedfortællingen af dette Slags, bekræftes endog af ti Historieffrivere. Omstændig-

heden er lærerig. Forskillige Skribenteres Overensstemmelse i en eller anden overordentlig Begivenhed, hæver sig dog ikke stedse til et Bevis; Mangen en siger noget, fordi andre have sagt det. Paa saadanne Skribentere kunne vi anvende Dantes Eignelse.

Come la pecorella elcor dal chiuso

— — — — —
 E chio che fa la prima l'altre fanno,
 Addossandosi a lei s'ella s'arresta
 Semplici e chete, e lo imperché non
 sanno *)

Paa denne Maade forfærdiaes hver Historie. Ni af disse Historiekrivere have afskrevet deres Forgængere; og den første Fortæller udgiver Sagen for et Rygte, og beskriver den som en Roman. Jeg veed ikke en eneste Tode, som er bleven hængt, for at have forfæstet et Barn, men jeg veed, at

*) Ligesom Faarene naar de løse ud af Stalden.

— — — — —
 Hvad det første gjør, det gjør de andre efter
 Liggende paa det, naar det staaer stille,
 Ufryldig og stille, uden at kiende til Marsagen

den Tid, da disse Klager bleve forebragte Især i Engeland, var Kongen meget fattig og Afgifterne saare trykkende. Jøderne have aldrig brugt Træe for at korsfæste Kristum, men de Kristne have brugt meget, for at opbrænde Jøder."

„Omstændigheden med det korsfæstede Barn, bliver, endog i en engelsk Roman, under Titel: „en Guineas Begivenheder,“ fornyet igien, og omstændelig anført, som et Exempel paa jødisk Had. Og i et andet under Titel: „Johan Bunceles Begivenheder“ — siges: at endog de lystige Jøder fælte Foragt og Afsky for en Dands, som kaldtes den lille Jesus; og Forfatteren fejler til: de hade vor hellige Religion meer end alt." — Saa tankeløse ere Menneskene, som besyrke og ikke svække Folkefordomme."

Man havde længe troet, og som jeg hører, troer man endnu i vore Tider, at Jøden udmærker sig ved en særegen og modbydelig Lugt. At stinke, som en Jøde, er et Ordspøg, som Kuretiere har beholdt i sin Ordbog. Men denne Lugt forsvandt, som det synes,

faa ofte en Jøde blev omvendt til Kristens dommen."

„Forfatteren til — „Roma Santa"— siger: Cosa maravigliosa, che ricercato il santo battesimo, non puzzano piu.*)

En fransk Biskop skriver, hvor han berører Daabens underfulde Virkninger, følgende:

Abluitur Judæus odor baptismate divo
Et nova progenies reddita surgit aquis,
Vincens ambrosios suavi spiramine rores**)

„Den lærde Ramazzini anseer for afgjort, at Guderne, i det meest blomstrende Tidrum, gavede en stinkende Lugt fra sig. Salomon ved sit vellystige og balsamiske Hof, maa i sine ensomme Samtaler med Dron-

*) Forunderlige Sag, efter den hellige Daabs Forretning, er Stanken forsvunden.

**) Den jødiske Lugt afvoes ved den hellige Daab, og af Vandet fremstaaer igien en ny Slægt, som udbreder en for Guderne sød og behagelig Lugt.

ningen af Gaba, naar de kom sammen, for at forforte sig Tiden med Gaader og Eventyr, have været langt mere tilbageskrækkende for denne Dronning, end sædvanlig troes. Den filosofiske Engælender Thomas Broon, har i sine „Folkeskildfarelser“ (Vulgar Errors) bestemt det tiende Kapitel af sin fjerde Bog til en lærd Oplysning af det Spørgsmaal: Hvorfor stinke Jøderne? Efter en glimrende Forretstilling af talrige Gierningsfager, er han ikke tilbøjelig til at troe Beskyldningen; men forsigtig lader han Spørgsnaalet uafgiort.“

„Sandheden er, at ingen rigtig Jøde vilde ombendes til Kristendommen; derfor bleve de Ombendte tagne af Snavset paa Gaderne, som vare ligesaa skidne i deres Sæder, som i deres Forretninger. Men naar de vare døbte, saa bleve de forrædne Kendselser foretagne med dem, de bleve ragede og flædte; Virkningen af det hellige Band havde følgende intet Overordentligt.“

„Jøderne af den ringere Klasse beskylde man, at de opdrages og holdes til uroesvær-

dige Haandteringer. Ingen Haandtering er
 urøsbærdig, naar man mangler Brød. —
 De ere arbeidsomme, listige og bedrageriske.
 Man give kun Agt paa de Fattige blant de
 Kristne, som befinde sig i samme Stilling.
 Har man ikke Ont for at gjøre Forskiel paa
 en jødiske, og en kristelig Staadder, hvilkender
 er den redeligste?"

„Af denne Bessaffenhed var disse Men-
 nesters forhen værende Tilstand; og saaledes
 var den endog i et Land, som gjør sig saa
 stolt af Menneſke-Frihed, jeg mener i Enge-
 land. En Krønikeſtriver fortæller os, da han
 taler om en bestemt Tids Angivelse: Paa den
 ne Dag bleve ſex hundrede Jøder dræbte
 Dork, og i denne følgende Artikel siger han
 Kongen blev kronet med stor Pragt og Fry-
 deſtrig. Jeg tilſtaaer, jeg kan ikke gaae saa
 rolig fra at Blodbad til Lyſligheder; kan et
 Mord ogſaa mindre kaldes et Mord, ford
 det nævnes saa ſlet hen. Mange Menneſter
 maa ikke føle nogen større Uroei deres Hier-
 ter, naar der nævnes ſex hundrede, end naar
 der nævnes ſex; andre ſkamme ſig ved deres

Land og deres Kristendom; men Kristendommen
staar ikke i nogen Sammenhæng med Forsøl-
gesser.

„De nu værende Jøders Tilstand er ikke min-
dre haard, end de gamles. De succedede igiennem
Aarhundrede, og i Aarhundredes Forsølgelse
blise de fornødrede. I England er det tvivlsomt
om Jøderne ere Borgere; de ere blot taalte Ind-
byggere; endog dette Udtryk er for mildt. Eiden
dens sidste Forvisning gjorde de under Oliver
et Forsøg paa at vende tilbage; men Svær-
merne kunne ikke blive enige. Karl, som var
vundet ved Stikpenge, og ligegyldig mod Re-
ligions Befiendelser, samtykte deres Modtar-
gelse; men det engelske Parlament har aldrig
ophævet Forordningen om deres Forvisning.
Man see Blackstone, 4 B. S. 374 Udg. 1795.
Det synes, at der paa dette Stæd siges,
at Jøderne, som ere fødte i Storbritanien,
have Ret til visse Friheder. Jeg har aldrig
kunnet opdage, hvilke Friheder disse ere.
Kunne Forviste endnu have Friheder? Black-
stone siger, „Hvad disse Friheder vare i
Hensigt til Jøderne, forarsagede hæftige De-
batter paa den Tid, da det vidt bekiendte For-

ilag skeede om Jøderne. (Jew bill) Jeg
 har ikke i Sinde, igjen at fornye denne Striid;
 thi Akten bestod kun nogle Maaneder, og blev
 derefter forkastet; Fred være derfor med dens
 Afse!" —, "Dette mørke Stød synes, at vise ty-
 delig, at de jødiske Friheder er en Utting. Lord
 Chesterfield siger om denne Siensstand," den
 lydelige Modsigelse mod Jøde Akten kommer
 af hiin udvidede intolerante Partiaaand i Re-
 ligionsfager, og af den Usælskabeligheds Aand
 i borgerlige Anliggender; og begge Dele skulle
 alle vise Regjeringer modsatte sig." 4 B.
 S. 34."

„Dette brittiske Frihedsland, som Sla-
 ven kun behøver at betræde, for at være fri,
 holder Jakobs Børn i elendig Fornedrelse. Jø-
 den kan ikke købe det Huns, han-beboer; og
 tør ikke hæve sig blant sin Stamme ved nogen
 Levemaade, som kunde forøble hans Aand,
 og erhverve hans Folk Værdighed.

„Rusland har fordrevet dem af sine ubli-
 de Egne; Danmark *) vil ikke taale dem;

*) Dette er jo feil. Jøderne nyde jo i
 Danmark flere Friheder end i noget an-

og i Norge og Sverrig vandrer ingen Israelit. (Man see Dohms Afhandling: Om Jødernes politiske Forbedring.) Italien henflytter dem til de mørke Egne i deres Stæder; lukker snart Portene ved deres Indtrædelse, giver dem snart et fornædrende Tegn. Mod dem sandt den hellige Fader ingen Betænkning, skammelig at bryde sit givne Ord. Dette Tegn bestaaer i en grul Lap, som de bære paa deres Hatte."

„Ingen Jøde tør boe i Keiserens behagelige Gader. Først i Aaret 1740, da Jøderne havde faaet betydelige Friheder af Kongen af begge Sissierne, spaaede en Munkeprofet, at hans Majestæt ingen mandlige Urbinger skulde faae, dersom han ikke fordrev Jøderne; og see! de bleve fordrevne! Naar nu en eller anden veed at snige sig ind, saa staaer han stedse under nogen Slags ny Profets eller en hemmelig Fiendes vilkaarlige Behandling. En italiensk Jøde viste mig nogle Privilegier, som

det Land. Kun fremmede omløbende Betlere
Jøder taales ikke

Overf. Anm.

hans Familie havde kiøbt af Paven, og som indeholdte de forbindende Udtryk — Vita mortali durante — og ab æterno. *) hvilke hans Hellighed, som holdt Pengene tilbage, har udstroget. I Italien troer man formodentlig, Jakobs Børn vare virkelig Jakobiner; hvilket ikke skulde forekomme fremmed, om de vare det."

„Tydskland tilskaaer dem undertiden blot Haushye i en eneste Nat; ethvert Jødebarn forøger kun Faderens Afgifter; og et Giftermaal er ligesaa beklageligt som et Dødsfald. Ebræerne, som er Fader til flere Børn, taber endog Nydelsen af den huuslige Ukyldighed; Sønnerne adspredes fra deres Fødeland. Mennesker, om hvilke man kan sige, at de ere fødte Flogtinge, ere Kummerens Børn, som ikke kunne afholde sig fra at høre deres arveløse Arm mod deres grusomme Fædrenesland. Ikke alle Mennesker ere Jøder, men hvor længe maa man endnu erindre os om, at alle Jøder ere Mennesker."

*) Saa længe det dødelige Liv varer og fra Evighed.

„Jøderne altsaa, som forsvarede deres egen Sag, har dryppet deres Venne i Taarer og Galte. Hr. Bryant, en engelsk Skribent, siger i sin Bog om den kristelige Religions Sandhed, S. 93;“ de ere overalt udmærkede og uomvendte, og sølgelig Fiender af Evangelium; de ere ligesom Vandene i Styx, som blive ublandede, hvor de end flyde hen, og deres Bitterhed beholdes indtil det Sidste. — Her er Indbildning og Rette troenhed, men ingen Menneskefølelse. Denne Bitterhed er en Virkning men ingen Årsag. Hr. Bryant og andre forundre sig, hvorfor Jøderne vedblive at nægte Daaben; og Jøderne forundre sig, hvorfor Hr. Bryant og andre undslaae sig for Omstændelsen. Naar to Partier ere lige ufornuftige, saa føle de den samme Grad af Overbeviisning, og kunne derfor aldrig forandre deres Meninger. Jeg kan forsikre denne lærde fromme, og fantastiske Skribent, at der ere Jøder, som elske deres Gødhar Torah med den samme Iver, som Hr. Bryant elsker sit ny Testamente; beundre den ligesaa overordentlig, og skulle med samme Hengivenhed døe for den. Alle Ræsoner udmærke sig paa lige Maade ved

Beskyt for deres Fædres Religion. Denne Folke har Guddommen indplantet den menneskelige Natur. Gud vil at alle Mennesker skulle nyde Fred, og Menneskene gjøre sig opfættede mod Guddommen ved deres indbyrdes Forsølgelser."

Jesús, som de Kristne ære som deres Religions Stiftere, og deres Lovgivere, har befaleet dem, at holde Mennesker for Brødre, og at elske enhver som sig selv. Buddet, men ikke Tænkemaaden, er overordentlig. Ederes ny Testamente er en Lovbog for Bølgelighed; og alligevel har den foranlediget Krigstog. Men Menneskene omvende alt."

Endnu maa jeg føje til, at en sygelig Aands Svaghed vises hos Jøden, naar han sammenlignes med en anden Europæer. Det hele System af den ebræiske Opdragelse strider imod den menneskelige Aands Fremskridt; mærk og stillestaaende i Uvidenhed, eller forvildet i indviklet Overtro, føre de en Leveemaade, som er saare uegnet til at danne nogen Smag for Naturens og Konstens Værter; og den eneste dem tilladte Beseftigelse,

Konsten at samle Rigdomme, udslukker de
driftigere og mere fremskikkende Liden-
sker."

„Dette Folkets Rational Karakter er
derfor eensformig, aldrig blive de oplyste
af en ulmende nok saa svag Fornuftes Straa-
le, og aldrig bøve de nogen Fortædning;
ligesom den Blinde, der allene kan vandre
med Tillid i sin indskrænkede, men vante Om-
kreds. De erkiende, at de ikke bære Læn-
ker under Tyranner, og føle med Taknemme-
lighed, at de leve blant Menneſker; men
Stræben efter Roes dær hen i Uvirkſomhed, og
Vren kvæles af Handelsens Silkesnor.

„Overalt vil Jøden arte ud, og denne
Udarten er forplantet fra deres Gial paa
deres Person; spinkel og frygtſom, bekræfter
de Virgili Ord: Degeneres animos timor
arguit. AEneid I, IV. V. 13; Frygt bevise
et udartet Sind. De jødiske svage og ud-
mattede Hæder mangle en Blanding af krigſelig
Blod. Deres Hæder viſe Ruſten fra fem-
ten hundrede Aar. Alle Stridsøvelſer ere
imod deres ſiddende Levemaade. Fra Ungdom

indtil Alderdom aande de en trygelig Tilværelse under det huuslige Tag!"

„Den Forbedring, som De tænke at bevirke blant dette Folk, er ikke at onske; thi nu ere de dertil uværdige. Deres Overtro er maaskee aldrig at udrydde. De troe, at deres skrevne Lov indeholder alt, hvad Mennesker have nødig at vide. En spansk Rabbiner taler gandske efter sine Brødres Taler; En nuestra loi se compréhende todo lo subtil y profundo de las sciencias lo que no es anfy en las otras; — Vor Lov indeholder alt det Fine og Høje af Videnskaberne, hvilket ikke er Tilfældet med nogen anden. Uden Tvivl maa denne lærde Rabbiner, som seldkommen kiendte sin Lov, have været en temmelig ulærd Mand, og have holdt sin Lov for noget saadant, som Peters brune Brød, som var Kalk, Beede, og Viin, efter Swifts Eventyr om Tonden,"

„Den mundtlige Lov, siger David Levi, som troer paa alt, kun ikke paa Jesum Kristum, er en Forklaring over den skrevne Lov, som af Moses blev foredraget i den samme Orden, som han havde faaet den af Gud!!

Og denne mundtlige Lov bestaaer af sex stærke Klasser; og indeholder omstændelig saadanne ubetændelige Uansændigheder, og usfelt Borneværk, at Jesuiten Sanchezs bekiendte Afhandling *De matrimonio* (Om Egtteskab) er i Sammenligning dermed, ulasteligt og endst. De Skindhellige begaae meget oftere Ryggeløsheder, end Filosoferne. Hver Jøde giver sit Bifald til Troen paa dette Naas. En lille Sekt i Tyrkiet vilde blot troe paa de fem Moses Bøger; man kaldte dem Karaiter; men disse Fornuftige have ved de ægte Jøders Forsølgelse opnaaet deres Ende, og ere aldeles udryddede."

Lig en Omar, skulde de opbrænde alle Bøger, deres Alkoran undtagen. De troe, at deres mundtlige Lov blev virkelig givet Moses i Ord for Ord, saaledes som man nu har den, og indeholder tolv Folianter af Urimeligheder; en sand Uvidenheds Encyklopædie. Menneskene maa efterhaanden vænnes til at høre en Rational Friheds roesværdige Byrde. Vi maa aldrig skynde den Forsultne til Maaltidet; dets Nydelse kunde blive hans Død. Deres egen Ration var lige-

saalidet forberedt til Frihedens Rydelse, som Negrene og Jøderne, hvilke De nu erfordre til at gribe efter den farlige Gave. Man lade Mennesket fortjene Friheden, før han faaer den; man lade ham forandre sig selv, men befale Forandring, heder hos Dem, at give Despotismen Frihedens Navn, og hos andre at give Oprør Vrens Navn."

"Lad os arbeide lemfældig, paa at løse Jordommens Lænker, at udslutte et unaturligt Had, og ved Slutningen af det attende Aarhundrede at overbevise Kristne og Jøder, at Troens Vittringer aldrig var Menneskefjendelighedens Vittringer; og at den Time skulde allereee være forbi, da de Kristne skulde være højmodige og Jøderne taknemmelige. Hvo, som modstaaer denne Grundsætning, begaaer en Modsigelse i Statsfager, og en Afvigelse fra den rene Sædelære."

"Dog tør jeg ikke slutte dette Udcast, som jeg har gjort Dem om min Rastløse Tilstand blant de Kristne, uden den Anmærkning, at i det lærde Berlin nyde Jøderne nu fortrinlig Være, som Mænd af Aand og Duelighed. Den afdøde Moses Mendelssohn,

blev, for sin Fornufts Styrke, kaldet den jødiske Sokrates, og for hans Foredragss Vnde kaldet Plato. — Denina siger, i sit lærde Prøisen, „at det tydske Sprog har denne Jøde at takke for mange Skionheder og Forebringinger. — Bloch, en jødisk Læge, var den Tidssalders første Naturforsker: Herz er en Professor af fire hundrede Tilhørere; Maimon er en dyd Metasofiker. Man kiender jødiske Digtere og jødiske Konstnere af Betydning, og hvad som maa skee ingensteds findes, uden i Berlin, et jødisk Akademie for Videnskaber, og en lærd jødisk Siurnal i et ebraisk Sprog. Alle disse store Mænd havde, i deres Ungdom, at kæmpe med deres fattigdom, og med deres Talmud; men Moses Mendelssohns Exempel besvælede hans Folk og hans Selskabsbrødre; sine Medborgere underviste han, som en Fader, og sine Medbejlere elskede han som sine Brødre.”

„Lærte Jøder maa være fældne overalt; ingen Studerende ere udsatte for saa talrige Hindringer; deres ondskabfuldeste og mægtigste Fiender finde de blant deres huuslige Selskabsbrødre. Naar en lærd Kristen mødes

nes ved det tredidte Aar, saa kan en I ærd
 Jøde neppe moednes med det Fyrretyvende.
 De have derfor lagt sig efter saadanne Vi-
 denskaber, som de kunne fortsætte, uden me-
 gen Forbindelse med Menneſkenes Sæder. De
 havde iblant sig alvorlige Metafysiker og flæ-
 tige Naturforskere, ogsaa have de udmærket
 sig i Lægekunstens Videnskab og i dens Udø-
 velse. Voltaire har skrevet Iſaak Silva, et
 poetisk Brev, som forſkaffede denne jødiske
 Læge U dødelighed. I de flumne Videnskaber
 have de ikke vift nogen udmærket Karakter ;
 ikke heller bringer nu deres stenede Jord-
 Bund nogen Spire til et blivende Sjenie for
 Lyſet."

Her fluttede endelig den jødiske Filoſof,
 og Vaurien begav sig bort med den Overbe-
 viisning, at Jøden var ingensunde ſaa beha-
 gelig, ſom Platoniften ; at han viſte meer
 Lærdom, end han onſkede at høre, og at han
 duede ligſaa lidet til hans politifke Henſigter,
 ſom til hans Moroe.

Ni og tyvende Kapitel.

Foruden Myterieforsamlingen i Friherren von Reischachs Huus, forsamledes uden hans Vidende, et hemmeligt Udskud i Hr. Burmbrands Huus, for at lætte, og saa fremt mueligt, gandske i Stilhed at hjælpe til at befordre de Franskes Hensigter i Engeland. Selskabet var nu forsamlet, og Daurien tiltalede det saaledes:

Betænk mine Venner, hvor nødvendigt det er, at vi haste. Hvilke Efterretninger have de fra London?

Dyk soarede: "For nogle Uger blev engang om Morgenens den trefarvede Fane to Timers Tid udhængt fra Løber til hele Stadens Forundring og Skræk. En af mine der værende Venner havde bevæget en Dreng dertil, blot ved en Halvtimes Samtale om Frihed. Drenge give de bedste Borgere, hvert Beviis er dem nyt og uiglembreligt. Jeg troer at kunne paastaae, Borger Risler, at De ved Deres Vandring, faae Erfaring derpaa.

„Herpaa svarede Rißler: Borgere! min Lunge, mine Arme, mine Fødder, dette blege Ansigt, og disse vilde Lokker, som flyve, som Furiernes Slangehaar, alle disse Ting virke Under blant Læredrengene. Jeg har, siden Revolutionen, lært det franske Sprog; Jeg taler om Konstantinopel, naar enhver veed, at jeg mener London, eller Wien; om Mahomed, naar det gielder Jesum, og om de syv Kongers Sammensværelse imod det uimyndige Roms Friheder, naar jeg tydelig beskriver de forbundne Magter. Paa denne Maade trodser jeg alle Love. Helvetius gjorde det samme. Er denne Vand ikke ogsaa hos mig? Alt kommer fra Helvetius; han er Fødselsmoderen til den menneskelige Natur. Alle mine Venner, og politiske Gesandtere gjøre sig fortiente for det almindelige Bæsen; men de paastaae alle, at de ville først lade det trykke, som de have at sige. Jeg har trykt noget i enhver Klasse af Literaturen, men det, som virker kraftigst fra mine Lærestole, det gjør ingen Virkning i Tryk. Mine Bærker ere ligesom Syren af en paa Malurt: Salt udpresset Citron; naar ikke det første Skum opsamles, saa er alt uden Kraft! Min Spot falder

man fornærmende Fadafer; min Veltalenhed, oibløst Gøglerie; mine Tanter kiedsommeligt Baas; man siger, jeg har hverken Værdighed eller Lethed, hverken Natur eller Talekunst. Men træder De hen til min Talerstool, hører der mit harmende Skrig; min Dydagelses Lespen; min Wands skummende Hævn; mine Armes tordnende Hærdighed, og mine Fødders lydelige Foragt. Jeg forsikkrer Dem, Borgere, en Bolge Linie af Liv giennemløber det gandske Værelse, jeg har selv set Bænkene jittre af Forbauselse, i det mit Stemmes gienslydende Ekko, lig Guddommens Røst, høres, men ikke sees. Mine Slagtere ere saa modige, som de romerske Fagtere; mine Skrædere ere Helte, indtil den sidste Wand; mine Skoemagere ere lige saa mange Solonner. Pøbelen er den menneskelige Naturs Adel."

„Rigtig — svarede Maurien; — og jeg har stedse forundret mig over de Tydskes og de Engellskes aristokratiske Skik ved Distinktionen; I bortkaste omhyggelig Værmen; men Værmen er baade Epise og Drifte, og indeholde meer ægte Aand, end det Tynde, som fly-

der oven paa. Vor franske Viin har ingen Humle; thi den har intet Legeme; det er alt eens levende og glødende; men den holder sig ikke, derfor drikke vi den ud paa en Gang. Tiden gjør den kun doven og suur. Lad os nu høre af Borger Dyf, hvilke Efterretninger han har fra Engeland om Anstalterne til det besluttede Blodbad."

Dyf stortede sig nu ud paa Kanten af sit Stol, opløstede to blodrøde Dine, og en gyfelig Mine, derpaa drog han en Deel af sit Kiolærme tilbage, ind til den halve Arm var blottet; og talte til Forsamlingen, som følger:

"Just fra to Maanedes af til nu, havde mine Venner villet udføre sølaende Anstalter. Vi dele os — skreve de til mig — i tre Hobe. Den første forsamler sig ved Charing-Cross under Tyrannens Støtte: den anden forener sig ved Tower, den tredie trænger ind i Banken. Den første vil halsbuge ved Falkells; Tower skal forsyne os med Baaben, men jeg frygter, vi ville forgiæves søge efter Penge i Banken. Imidlertid kan meget skee i en virksom

Nat; naar Solen staaer op, ville vi give en Deel af Staden til Priis for Plyndring; Det vil være en Slags Skuemynt for Pøbelen."

"Da jeg var i Paris udforskede jeg Robespierres høje Dyder, og Dantons kraftfulde Heltetod." —

(Læseren vil erindre sig, virkelig at have fundet slige Udladelser hos Skribentene. For Mangen en var Robespierre en anden Cicero; men Anden i hans Talekunst bestod blot deri, at han havde beholdt noget af de franske Skribenters veltalende Ord Pragt. Man kiendte ikke et eneste Værk af ham, ikke en eneste Udladelse af Sjenie, før hiin forfærdelige Rystelse, som vippede slige nedrige Væsener i Væsret. Danton var fornemmelig ulærd; af Sindelag var han en lumsk Skielm; i Hjertet var han feig, men i sit Udbortes var han en Kjempe. Barrere var, eller er un poëte asles mince *) en Magazin Leverandør. Collet d'Herbois var en Teater Avissskriver, ne Faiseur de

*) en ringe Landsskypøet-

petits vers **) Af dette Slags vare de Mennesker, som aldrig havde staaet paa Trens Liste i Frankerig, og hvis Navne man skulde have forglemte, dersom ikke noget, endnu forstræffeligere end Skurkestreger, havde tvunget dem til at blive et stort Folks blodige Lovgivere. Store og dydige Republikanere have blødet under Gilotinen; en LaVoisiers, Baillys og andres Navne vare bekendte; men hine ubekendte nedrige Skurker, som, ligesaa mange Phaetons, vare uskaffede, til at styre den fortrinlige Magt, hvorefter de tragtede, ere selv omkomne, efter at de havde udbredt en Ild over Verden:)

„Jeg raadslog — blev Dyt ved — med den modige Barrere, og med den rolige og standhaftige Collet d'Herbois. De foranstaltede deres Blodbade efter en ny Plan. De satte først Ild paa en Deel af Byen, uden at lade et eneste Mord stee i den brændende Egn, fordi de forlode sig paa Krudtets Retfærdighed. I de modsatte Egne maatte Patrio-

*) En lille Versemager

terne trække op; og i det de gandske ro'ig udøvede deres Pligter mod Indbyggerne, bleve de Flygtende, som undkom af Luerne, tvungne til at styrte sig i deres Sabler. Dette flygtige Indfald lykkedes saa temmelig; vel ikke saaledes, som de havde ønsket; og da de mærkede, at de blot havde bragt et halvt Blodbad i Stand, saa besluttede de ægte patriotisk, at sløise den prægtige Stad Lyon. Her have de Hjerter ikke tykkere end en Naalespids; De vilde have fundet dette fortræffelige Blodbad betænkeligt."

„Og troer De i Deres Galenskab, at kunne forstyrre London?" spurgte Doktor Wacker.

„Forstyr mig ikke i mine Tanker; — blev Dyl ved; i det han kastede et Lynblik paa Wacker; i den Nat, da hiin Plan skal udføres, skulle begge Parlamenthusene blive Frihedens Lamper til Hovedstadens Oplysning. Hine Stadens stolte Skrækbilleder skulle forsvinde. Vi skulle vade i Blod; vi skulle see ved Luerne. Mod Middag skal det halve London være ødelagt, og Halvdelen af dens Borgere skulle ligge i Høbe paa hinanden.

Lykkeligt og broderligt Folk! Friheden skal være det velgiørende Gæstgæst, som forgylder denne Afstuelighed; og De skal være fri, naar de juble over deres Ruiner."

„Hvor mange kunne Deres Venner bringe sammen i London?" spurgte Baurien.

„Trehundrede! Svarede Dyk, med et alvorligt Hovednik. —

„Tilsammenregnet! Tilsammenregnet! raabte Weisshaupt; ingen Samvirkethed; ingen Muelighed!"

„De have fixeret os! raabte Baurien; jeg troede, Deres Venner havde at byde over det halve London."

„Nu? ville vi ikke alle forene os? blev Dyk ved; Rislær vil bringe sit Tilhæng sammen. Regner De det befriede Newgate for intet? fejler det Fængselet paa ægte Republikanere? Har Bridesvil ingen Patrioter? Vil ikke den halve Ungdom forsamlе sig den Dag naar kun engang begynder?"

„Tilsammenregnet! Tilsammenregnet! igientog Weisshaupt.

„C'est un jeu perdu *)! raabte Baurien; det Blodbad maa vi opgive.

„Opgive det Blodbad? raabte Dyl, i det han soer op fra sin Stool, og udstrakte sin blottede Arm; — først vil jeg myrde mig selv; Kizler, De tier?

„Jeg aabner aldrig min Mund; — svarede denn: — naar jeg ikke kan bringe et Antal af meer en end trehundrede Tilhørere sammen.“ —

„Ingen af Dem, raabte Dyl — har gjort endog kun et maadeligt Fremskridt i Statsklogskabens Filosofi. Hvor øiebliklig bevirkede Massaniello sin Stats Forandring? En eneste Nat fuldendte Sammensvørelsen af Tiesko, og Marius og Sylla ere udødelige. Lad os efterligne store Mænds store Planer, og glimrende Gjerninger. I en Sag, som denne, kan kun den feighiertede gnie paa Blod, og kun Daaren kan forsøde Ord. Et Blodbad i Staten er et elektrisk Stød; det udløsker Flamme af de koldeste Legemer. Jeg har bivaanet berømmelige Blodbade. De maa

*) Det er et tabt Spil.

giøre sig en svag Forestilling om et saadant Optrin. — Naar i Mættens Dødsfugge, da den stille Vind neppe høres, en Tummel udbræder som en Torden fra alle Kanter; naar Raaben og Stønnen, Konernes Skrig, Sab'lernes Klirren, Pistolernes Skyden, høres overalt; naar den blege Himmel snart bliver sort af Røg, snart rød af Luerne; naar nogle flye, og andre forfølge; naar Folket snart trykkes i Trængselen; naar Gaderne flyde af Blod; naar Vejen stæmmes ved døde Lege-mer, og en ægte Patriots triumferende Dje skuer rolig og fornøjet hen over den uendelige Slagten; i et saadant Djeblif, mine Venner, blusser enhver af de Sammensborne af Glæde, idet hver Borger forbauses af Skæf. Jeg traadte ind i en Kirke i Paris med kun faa Venner, meer end femhundrede Præster havde der søgt et Fristed; de sang Te Deum; da vi traadte ind, forenede alle deres Stemmer, men ikke en eneste imodstod vore Dolke; vi hørte, hvorledes en Stemme efter den anden efterhaanden hørte op, indtil kun en eneste Tone gienlød i Kirkens hule Valvinger; vi overlod ham til sin Skiæbne, beskiærmet

af hans femhundrede myrbede Medbrødres Liig.

„Tro mig, Borgere, en virksom Patriots Arm trættes ikke. Lad kun Mennesker skinle sammen, og jeg forlanger ikke en Minut for en Mand. De have dog hørt om Prindsesse Lamballes Morder; jeg havde bundet ham; men han er slettet bort; det var en Messer. Den Rige kan ikke slaaes, og den Fattige vil. — Man bringe en velsødt Edderkop tilfammen med en anden, som har fastet 10 Maaneders Tid; Den magre angriber, dræber og myrder Denne mærkværdige Omstændighed, som bekræfter Edderkoppernes besynderlige Afholdenhed, er nylig bleven fortalt os af Hr. Baillant i hans Reiser. Han forvarede en Edderkop i en Glasflaske i en Tid af 10 Maaneder; den levede, men dens Legeme formindskedes til en Punkt; derpaa satte han en Edderkop ind af sund og god Bestaenhed. Edderkoppen, som havde udstaaet saadan en tyrtisk Ramazan *), saae en Tid lang stivt

*) Fastetid.

paa den Fremmede; og da endelig Krigten ved det nøiere Bekendtskab horte op, saa forenede den sig broderligen med hiin med alle sine Kloer; og den rige tykbugede Edderkop blev snart sønderrevet af sin magre og forhungrede Medborger."

"Mennesker ere Edderkopper i denne Hensigt. Bryder det engang ud i Engeland, saa vil ingen Stad blive tilbage, som jo skulde gjøre Oprør med. Skulle de franske Flaader ikke være sikre i de engelske Havne? —

Betænk Vindene, Vindene! raabte Maurien; De er ligesaa hidsig i Deres forventninger, som De er hidsig paa Mord; De maa vist være blind af Solens Stråler, naar de holder Habet for grønne Marker."

Hvad bekymre os Vindene! — svarede Dyk! — har ikke Hr. Volney sagt os, han vilde vel vide at tæmme dem saa længe? Skulde vi da opsætte et fordeelagtigt Blodbad for en nordøst eller nordvest Vind. Saa har De bragt mig bag Lyset. Jeg forlod mig paa Vindene."

"Vi kunne endnu ikke gjøre Regning paa

Vindene; anmærkede Weishaupt; men det kunde være mueligt strax i næste Aar.

„Tilforladelig, eller i de næste tusende Aar svarede Burmbrandt.

„Bliv borte med Deres Kæmpesystem raabte Døf. De taler om ti tusinde Aar, og lad det nærværende Djævlis gaae ubenyttet, og ubekymret forbi; Deres gandske Liv blive til Barndom.”

„Med Kvækerne i Engeland kan man ikke foretage sig noget, sagte Baurien, — Min Plan til en almindelig Fred henrykte, men mit Forhold affkræftede. Alligevel er mit System godt overlagt. Frankrig kan, for medelst sin Størrelse og sin Folkemængde udholde en Krig, længere end noget af Naboe-rigerne, saa at dette, naar andre Rationer ere halv ødelagte, vil endnu stedse beholde et anseeligt og udvalgt Antal Republikanere. I vore Beregninger see vi mere paa Bekostningen til Krudt og Kugler, end paa Mennesker vi have for meget Mandskab, men vi ere ofte fattige paa Krigsforraad. Vore ny Taktikers Aand fordre, at vi sægteuop-

hørlig til Lands, og entre de fiendtlige Skibe til Søes, for at stille os ved vort overflødige Mandskab. Vi ødelægge, eller ødelægges, er den eneste Hemmelighed i vor Kunst. Derfor maatte man ønske en tyve Aars vedvarende Krig. Jeg smigrer mig, at to Millioner af vore Fiender kunne aarlig udryddes. Ved Slutningen af de tyve Aar skulle vi kunne bringe i Stand det, som hidtil var Filosofens Kabinets Drøm, en almindelig Fred.“—

„Deres Beregning fortjener Roes, svarede Weishaupt. — men denne almindelige Fred ligner meget Freden paa en Kirkegaard. Det er en Slags Fred, som man endog kan nyde i en Ørk. Min Plan er aabenbar højere. Jeg vil ikke myrde Mennesker, men lede dem til Fornuft. Hvilke ere Krigens Aarsager eller Bevægelsesgrunde? Man har angivet en Deel af dem; dog lade de sig alle bringe til en eneste, til den ved Krigen forventende Fordeel, som man havde til Hensigt. Nu lader sig intet afgjøre om Fordeel eller Tab, uden efter vor Overbeviisning; derfor er det

en Sag, som bør overvejes. For nærværende Tid føre Rationerne Krig, før de begynde Underhandling; de skulde indlade sig i Underhandlinger, før de begyndte Krig."

"En Krig bringer seldten nogen sand Nytte for nogen af Parterne; men den er forbunden med uundgaaelige Ulykker for begge Parter. Over en Tid glæde de stridende Rationer sig; de skulde meget snarere sørge; da først mærke de, at de befindes imellem lutter Steen og Gruus. En Krig er ofte bleven antændt formedelsst et fejlsfuldt Udtryk i et Fredsforslag. Denne Anmærkning bekræftes ved en ny Gierningsdag. Thomas Paine beklager sig over en bogstavelig Uagtsomhed i det amerikanske Forslag, som kunde blive en væsentlig Marsag til Krig. Forslaget giver England Rettighed, til at bemægtige sig Levnetsmidler og andre Artikler paa amerikanske Skibe. Udtrykket — andre Artikler — indbefatter, efter Thomas Paines Paastand, alle andre Artikler, af hvad Natur de end maatte være."

Just dette er Tilfældet med Lovene, som er en Krig af et andet Slags. Mangen Forbryder blev frikendt for Retten, fordi hans Procurator havde foretaget en gandske liben Forandring med hans Navn. Et Bogstaa mere eller mindre; et Komma eller et fuldstændigt Punktum, har ofte forstyrret Europas Fred. — Jeg mener, det maa være nødvendigt, at overbevise Verden, at man, i Stæden for at lade Krigshærene bestaae af Soldater, skulde sætte dem sammen af rigtige Sproglærere og duelige Fornustlærere.

„Rationer kæmpe, fordi de ikke forstaae hinanden. Fornusten er uforanderlig! enhver Hindring hæves ved en tydelig Forklaring. Et Krigs Forlig skulde være ønskværdigere, end en Krigs Træfning. Hvo kunne imodstaae mægtige Beviser, og et gandske rigtigt Sprog; der skulde ikke forefalde nogen Misforstaaelse; thi der skulde ikke forekomme nogle vrange Fortolkninger.“

Sproglære og Fornust! raabte Nisler, jeg stemmer gandske, og aldeles derimod! Hvad skulde der blive af mig og af mine Værker,

dersom de skulde bedømmes efter Sproglæren og Fornuften? Kanoner og Krudt er ligesaa nødvendigt, som Pen og Blæk."

„Jeg tilstaaer det, sagde Barmbrand, jeg er ingen stor Beundrer af Sproglære og Fornuft; jeg har en naturlig Modbydelighed for Begge; thi da jeg for nogle Aar var Staldkarl i, — saa bemærkede jeg stedse, at visse Udsigter fra det tydske Sprogs Rigtighed yttrede de største Virkninger paa mine Heste og Kamerater. Mange af vore meest kraftfulde Udtryk ere ligesaa meget ufornuftige, som de ere sprogsfridige."

„Og alligevel har Hr. Beishaupt fuldkommen Ret i det, som han siger om Fornuft og Sproglære, anmærkede Doktor Waffer; thi dersom Forfatteren af første Moses Bogs første Kapitel kun havde vidst et af Begge, saa skulde han ikke have betient sig af det Ord Elohim, hvilket Ord viser en Gleeerhed, Guder, og har tient mange til et stærkt Bevis for Tre: Enigheden, hvorved saa mange ærlige Mennesker, som jeg, ere bleve udelukte af Hierarkiet."

„Jeg besvargte, sagde Vaurien, — i det han vendte sig mod Weishaupt, — at Deres Krigsforlig, dersom de skulle dannes efter Fornustlæren, vilde blive ligesaa bedrægelige, som vore nuværende Fredsforlig, thi de kunne, som det synes, resonnerer med lige Styrke paa begge Sider. De kunne, som Hr. Burmbrand fortæller mig, bevise, at et Menneske er en Steen, og derpaa, at en Steen er intet Menneske.“

„Det kan jeg, svarede Weishaupt med triumferende Tone; det er det letteste Arbejde i min Fornustlære; thi det skeer formodentlig en gammel Fornustslutning. I mit store Værk vilde De finde mange, endnu sælsommere, og overordentligere Sætninger. Dog til Sagen. Jeg gaaer frem paa følgende Maade: En Steen er et Legeme; et Dyr er et Legeme; Mennesket er et Dyr; altsaa er Mennesket en Steen. Videre. Ingen Steen er et Dyr; Mennesket er et Dyr, følgerlig er Mennesket ingen Steen. Man lade kun, jeg gientager det, fornusttunge og forstandige Væsen handle med Fornust og Forstand, og jeg paastaar tilforladelig, at en sund Fornust-

lære! Skulde store Verdens Ungsindender langt
kraftigere, end en bevæbnet Verden af Sol-
dater."

"Herlig sagt! — svarede Maurien med
et Smil; imidlertid glæder det mig, at De
har befriet mig fra denne Forstening's Straf.
Naar jeg imidlertid læser Deres store Brev,
saa bliver jeg atter forstenet. Veishaupt,
De fortjener vor romiske Digters Pris:

Raisonner est l'emploi de toute ma
raison

Et le raisonnement en bannit la raison")

"Dog, naar skulde vi forsamle os for at
blive enige?"

Med disse Ord gik den almindelige Vel-
færds Uoffad fra hinanden.

*) At sladdre er min gandske Fornuftes
Sysfel,

Og Sladden forbander derfra, Fornuften.

Trediede Kapitel.

Da Baurien overvejede sin hemmelige Udsands Tvivlsraadighed, sine Medhielperses Svaghed, og det synlige ubetydelige Antal af ægte Republikanere i Naboelandet, England, saa indsaae han Nødvendigheden af at bringe Mennesker tilsammen ved andre Midler, end efter de hidtil fulgte Planer. Efter dybt Overlag gjorde han adskillige Planer, som alle vare lige vittige, og valgte endelig en, som syntes at love en almindelig Forvirring, at forlyste den unge Sværmere i sit Kabinet; de Oplyste ved Vresbeviisninger, som bleve ofrede deres Kundskaber; Pøbelen ved Forbauselse over et nyt og almindeligt Indtryk; og de ægte Republikanere derved, at den satte dem i Stand, til at forsamle sig til fælleds Understøttelse, og, som David, til at tælle Folket.

Han satte sig nu hen, for at forfærdige dette store Værk: Han betitlede det: „Op-
raab i alle Nationers Navn og Guldmagt,“
og han kaldte sig Hovedforretnings-Forer af
alle Videnskaber og Konster.

Hans Diemeed var en Opfordring til alle Engelmænd, Skotlændere og Irlandere, til Erindring om Newtons Fødsel, Værker og Navn. Han gjorde det Forslag, at en Rational-Udgave af hans Værker skulde ved en Parlamentsakt ufortøvet beslattes, hans Majestæt skulde gaae aarlig i Pomp til Newtons Presse; ligesom Kæiseren af Kina aarlig fører Plov, for at ære Agerdyrknings Konsten. Støtter til Newtons Erindring skulde oprettes i en hver stor Stad af de tre forenede Kongeriger; Newtons Navn skulde finde Plads blandt Prindsernes Navne af det kongelige Blod; en ny Ridder-Orden skulde stiftes, og kaldes den Newtonske; hans Majestæt skulde give Hoved-Forretnings-Føreren af alle Videnskaber og Konster den Titel: — Sir Newton af Maurien —; en newtonsk Kilde skulde udrustes til nye Opdagelser i alle Verdens Dele; og endelig skulde Erkefilosofens Hus, — hvorom vi mælde, uden at rædmes, at det for nu nærværende Tid er forvandlet til et Episkopal-teer, og Episen er fuldkommen saa nyttig som i Filosofie, — ophøjes til et prægtigt Tempel; hans Opdagelser skulde sættes i Handels-N

Musik, og filosofiske Lovsange skulde til hans Erindring afsynes i alle tre Kongeriger!

Til at beskride denne høje Plans Beføstning gjorde han det Forslag, at der skulde prænumereres to Gineer hos hans Banker, og et hvert Overskud, efterat Spisefarveret skulde være bleven ophøiet til et Tempel, bestemt han til de Fattiges Understøttelse, paa den Maade, som Swift saa menneskekærlig havde anbefalet.

For de fleste af vore Læsere vil det være nødvendigt, at vi fortælle dem, at denne hele Plan virkelig for to Aar blev bekendt i London. Man see: De par toutes les nations; — en Bog, som blev solgt i London hos Elmsley. Forfatteren kalder sig her: Monsieur de la Blancherie, som Madame Roland nævner blant sine talrige Elskere; denne Omstændighed tiener til at anbefale hans Smag; men om dette ogsaa gjælder om Statsklogskab, vil jeg ikke afgjøre. Hr. Blancheries Hensigter maa være meget uskyldige; alt, hvad jeg veed derom, er dette, at hans Iver for hans nær, værende Forehavende gav Anledning til at han blev truet med Forordningen mod Udlandin-

ger, eller med den saa kaldte *Alien Bill*; men dersom han endnu er i England, saa er det et Beviis paa den engelske Regierings Retfærdighed, og paa hans Hiertes Enfoldighed. Denne Herre kan man give den Forsikkring, at Engælænderne ære deres Newton, ikke som ægte Republikanere, men som redelige Mennesker, ikke som Poge, men som Grandfætere; de læse hans Værker med det samme rolige og langsomme Skarpsyn, med hvilket Britten havde udkastet dem. En stor Mand behøver intet andet Mindesmærke, end hans Værker; deres Kraft fornyer sig selv i saa forenede Gemynter; og han er udødelig, fordi han lever i andre.

Af denne Veskaffenhed er den omstændelige Opløsning paa hiin overdrevene Plan af vor Franskmænd; en koldsin dig og fornuftig Britte vil i Øjeblikket erklære det for et Daarligheds Værk, og paaataae, en sli g Befiendtgjorelse kunde ikke stifte noget Ont for Staten; som om store Narre ikke vare fuldkommen saa farlige, som store Skurker. Naar Bauren havde været gal, saa var der i det ringeste Sammenhæng i hans Galsskab; men Bau

rien var ved god Sundhed, skönt ikke meget opromt, da han forfærdigede dette store Værk. Det var en sidste Plan. Enhver Stræben af Fortvivlelse holdes, naar den mislykkes, for en Uttring af Vanvittighed; men naar den lykkes, saa pleje vi at erkiende den for en høj Opfindelse af en ikke sædvanlig Mand.

Denne Plan vil man ikke længere holde for nogen Urimeslighed, naar man sammenligner den med nogle andre af lige Slags, som i Frankerige blev bragte til Virkelighed. Bortræffelsen af en Voltaires og en Rousseaus Deen, som med en afgudisk Pomp bleve henbragte til Forgudelse i et Panteon, — Rational Erindringen om en vild Frihed ved Fremstillingen af en sindbilledlig Pantomine, — og de brogede og fantastiske Rational-Drakter, af alle Skikkelser, og af alle Farver, — alt dette vare vist ikke Udsøvelser af vanvittige Mennesker, men rænkefulde Menneskers Børneværk; Børnestræger vare det for det Udvortes, som var udtænkt for at fængsle Djet, for at behage Kvindernes Fantasie, for at holde Ungdommen i

Udrefngt, og for hellere at angive den store Højs Lidenheder en eller anden Kanal til Jagttagelse og Underholdning, end tillade, at deres oprørte Bolger skulde slaae over Magtens affondrede Rilde. De skæggede Børn kunne bruges som andre Drenge, og de giver dem uskadelige Ubekatterier, for at de ikke skulle falde paa de Tanker, at betiene sig af det farlige Værktøj — Mennesker; men de vilde ikke tillade Naturens Børn, at afgive sig med andet Vegetøj, end saadant, som arbeides efter Pariser Mode; Smilthed var der i dette vor Franskmands sidste Forsøg."

Han havde hidtil lobet sin Belynder henrivende Linder, som med ufejlbar og forunderlig Kraft skulle følge paa hinanden. Kardinal Rohan havde ikke mere Udrefngt for Ragliostros Brystbillede, som han ansaae for den store Oplyste i det Aarhundrede, end Baron Reischach havde for Bauriens Hoved. Men Gallieren var i ethvert Tilfælde bleven bedraget af sin egen uregierlige Fantasi. Frankerigs Flaader bleve adspredte, borttagne, og opbrændte. Irælænderne bleve de

res Konge tro, og følte en brittisk Fortrydelse over en gallisk Gaskonade. De ægte Republikanere i London vare for faa i Tallet, og foragtelige til at besatte sig med. Forvovne, modige og misfornøjede Mennesker vidste han at finde; men deres Indige Misfornøjelse var et Beviis paa deres Fædrelands Frihed. Han saae, at den engelske Regjering følte alle Svaghederne af en langsommelig Statsforvaltning; ingen Regjering kan opnaae en stillestaaende Fuldkommenhed; de fremkomme alle ved menneskelige Liden skaber, og alle vedligeholdes ved modstræbende Fordele; enhver Regjering er god, naar den er taalig.

Baurien saae, at den engelske Regjering ikke kunde være saa reen og kraftfuld, som i dens Barndom, i Aaret 1688; dens sunde Tilstand er meget mere svækket ved hyppig Rørlighed, end afmægtig ved en kraftløs og udtæret Alderdom; en Stats Tiener kan dadles og anklages, og Folkets Røst kan naae til Tronen; Reenheden af den engelske Regjering er bleven prøvet i sin Hovedkilde.

Han mærkede deres Svagbed, som bare Hovederne for hans herværende Tilhæng, som annasede sig et Overherredømme over de menneskelige Meninger, og blant hvilke kun en eneste havde Fordring paa Siens. Forgæves havde den følelseløse, sofistiske og metafysiske Weishaupt funden for godt, at skildre frie Mennesker, som Horder fra Yahoës; forgæves havde han, med sin Ondskab og overdreven Bagvaskelse, konstig udkastet et mørkt og skrækkeligt Malerie, som han behagede at kalde den engelske Forsatning; forgæves havde han dannet et Væsen med en Forstening i Stædet for et Hierte, med Jisvand i Stædet for Blod, hvilket Væsen han behagede at kalde Menneske.

Endnu mere ubrugbar var Burmbrand, Aftenskyggen af denne metafysiske Klæmpe; hans titusende Aar kunde blot forårsage en Latter, som i Øjeblikket blev forglemt. Naar Maurien hørte ham forsvare Aandens underfulde Indflydelse paa den udbortes Dannelses, og at man efter Behag kunne forlænge sit Liv, og naar han da kastede et Øie paa denne Evigheds Filosof, saa smilede han ad hans spinkle

Legeme, ad hans rynkede Mine; naar han
 saae et Menneske for sig, som var knækket i
 sit Livs Modenhed, hvis Snakksomhed blev
 standset ved idelig Hosten, hvis hele Kraft
 hvilede paa vaklende Been, og hvis Driftig-
 hed zittrede ved forstyrrede Nærver; denne
 Vurmbrand, som i den Tanke, at man ved
 vedholdende Vane kunde opnaae alt, søgte i
 sin Gang at gjøre lutter store Skridt, for ef-
 terhaanden at kunne gjøre et Ræmpestridt, —
 som efterhaanden formindskede sin Spise, for
 med Tiden at kunne leve uden Føde; og som,
 af samme Grund, anstrængte og udpiinte sin
 Aand med sit Legeme, for at blive en Mand
 af Sjæni, naar han rasende skrev Komædier
 uden Smag, Poesier uden Fantasi og om
 Statsfager.

Af Hr. Weinlich kunde han vente lidet;
 thi Kiont denne havde det Forsæt, at styrte
 alle Religioner, saa havde han dog endnu be-
 holdt saa meget tilbage af Præsteskab, at han
 haabede endnu nogenstæds at blive Sognepræst
 eller Superintendent. Hvad Selskabets øv-
 rige Medlemmer angaaer, saa være Fred med
 deres Aander!

I denne Stilling, forladt af Haabet, og drevet af Fortvivlelse, gjorde han hiin besynderlige Opfordring, og overlod det til Tilfældets Indflydelse; til Tilfældet, hvortil saa mange store Karakterer havde taget deres Tilflugt, og hvorom han vidste, at det i det meest indviklede og fordærveligste Epil undertiden gjør et Kast, som afgjør vor Lykke.

Baurien havde slet beregnet den engelske Rations Aand; han havde begaaet sine partiske Feil; de troe, Engländerne maa være dem lige; det vil sige, de holde de Engelse for værre end de ere; de have blot undersøgt nogle skøre forældede Muursteen, som vare nedfaldne af den brittiske Regterings Bygning, og bedømme det underfulde Værk efter nogle naturlige Tilfældigheder. Forgæves paaستاer man, at alle Mennesker ere de samme Mennesker. Rationalkarakterer ere hinanden modsatte. Hiin Strid i Meninger, som, fra en Tidkalder til en anden, har fiernet disse Ræbøe. Rationer saa overordentlig langt fra hinanden i deres Tænkemaade. Den samme Vinter og Sommer fieler og varmer Paris og London; men ikke den

samme velprøvede Regiering og de samme huuslige Dyder. Smagen er et Kiendetegn paa Rationalkarakteren. Voltaire omfattede aldrig en Shakespears Aand; Johnson fandt aldrig Smag i en Voltaires Vittighed. En engelsk og fransk Lærd kunne benytte de samme Skribenter, men de ville aldrig skrive de samme Tanker. Endog den tørre Metaphysik har man vidst i Frankrig at gjøre underholdende for det kvindelige Køn; men dersom Engælændere søgte med afmaalte Skridt at forfølge hiin vindige Galliers Trin, saa skulde det være ham umueligt, ved deres flygtige Munterhed, at nedstemme sin Alvorlighed. Engælænderen kan ikke tilegne sig Franskmændens flygtige Kiihed, lettere Dade og sængende kvindelige Fantastie.

Krygtelige ere de i Statsfager; thi de bringe deres edelige udkastede Planer hastig i Udførelse; lumste ere de i deres Erklæringer, fine ved deres Falskhed og blodgierrige ved deres Magt. I Frankrig gaaer Følelsen indtil uudsigelig Kiihed, eller til ubegrikelig Skræk; deres enkelte Drab vare stedse udmærkede ved særregen og sammendrygtet Grusom-

hed. Længe forud, før deres Rationat-Hand
 yttrede sig i nye Blodbade, kunde man forføl-
 ge den i sine himmelige Drab, som bleve
 anlagte med besynderlig List, og udførte med
 besynderlig Affkyelighed. Et fornemt Gruen-
 timmer vilde hævne sin i Bastilien hensatte
 Elskere, og forgiftede sin Fader, sin Broder
 og andre af Familien. En Medbejlerske
 besøgte sin Veninde i Barselseng, og kom
 Rottfrugt i hendes Suppe. En Fransmand
 bød en Familie fra Landet til sig; og efter en
 meget opfindelsesrig Plan skilte han den fra
 hinanden, myrdede enhver særskilt, og tog
 deres Formue i Besiddelse. En anden i En-
 geland havde først myrdet sin Værtinde og
 var derpaa en heel Uge sysselsat med, gands-
 ke rolig, at hugge det døde Legeme i smaa
 Stykker. Man kunde angive en Mængde
 flige Stierningsfager. De have steds ved de-
 res Grusomheder viist et høist opfindsomt
 Forhold; og den i deres Land paafulgte Stats-
 forandring har viist Verden blot hiin Ratio-
 nal Karakter, som forlænge siden var Filo-
 sopen bekiendt.

Woldsomme Tølelser ere flygtige, og ta-

ge modsat Vending; man begaaer Mord og skriver over Døren: ici l' on danse. Kvindagtige i alle Ting, ere de ogsaa kvindagtige i deres Hævn. Utaalmodige ved al Tvang, blive de i Krigen ved en Beleiring modløse, og slagne tilbage; i Fred kunde en ordentlig Forsatning aldrig opvække deres Rierlighed eller Agtelse. Skrækkelige i Stormen; foragtelige i Flugten; forfærdelige i deres Planer, svage i sammes Udførelse; duelige til at tænke sig alt, udelige til nogen Tid at bringe noget i Stand; de triumfere for Dieblicket, og forbiøve hele Aarhundrede. Af alle Nationer kom de allene paa den daarlige Tanke, at stræbe efter en almindelig Republik; men de kiendte aldrig hiin brittiske Forstands Styrke, som kunde udkafe den fuldkomneste Forsatning, hvortil Menneskene ere stikkede. Da de Franske vare Slaver, havde de Agtelse for de Engelske; da de bleve fri, toge de de Engelske til deres Mønster; da de nu ere

*) Her danser man.

frække, saa hade, saa misunde de de Engelse.

Europa kunne de frænke ved vedvarende Stats-Forandringer; alligevel kunne deres Hensigter tilintetgøres; for de Engelse var en eneste Stats Forandring ti'stræffelig. Farlige Medbejlere ere de; thi de henvende sig til Menneſkenes Indbildningskraft; de forlede Djet og antænde Hjerter; de indblande fremstikkende Dyder, som skjule deres rodfæste: de Lastefuldhed; uskikkede til at udholde vilde de omkomme over deres egen Sag, naar For-dærvelsen pludselig indtræffer; de ville tale om Frihed, naar de udøve Tyrannie; de ville ære Menneſkeligheden i Freden, naar deres Haand er bevæbnet med Døden: de ville forbedre Fordomme, i det de indføre endnu for-dærveligere Fordomme; de kalde sig Verdens Borgere, da de flye fra et Stæd til andet, og lade tilbage paa deres Bei blot Grindringen af deres Odelæggelser; de kommer for at tilintetgjøre, eller tilintetgøres; at forene sig med dem som Brødre, er det samme, som at omarmes og døe.

Franskmændene ligne Vandmelonerne, om hvilke det er bleven til et Ordsprog, at ikke een blant Tusende bliver fuldkommen i Smagen; deres Saft er vandagtig, og sielden behagelig; da derimod Engländerne have, ligesom Kokus-Roden, en skrumpet og haard Skal, som beskytter Melken af den menneskelige Godhed.

Da dette Værk har i sin Fremgang faaet en meer politisk Anseelse, end Forfatteren i Begyndelsen havde til Hensigt, saa anseer han nødvendigt, her at sige til, at Frihedens Sag er ham langt kærere, end alle andre menneskelige Anliggender. Han glædede sig, som Frihedens Ven, over den franske Stats Forandring, og som Engländernes Ven glædede han sig, at hiin store Nation havde engelske Grundsætninger at takke for sin Befrielse. Forsøgets ulykkelige Fremgang har blot viist, hvad mange havde formodet, at Slaver ikke ere umiddelbar skikkede, til at blive fri Folk. For nærværende Tid er det sædvanligt, at tillægge Ministernes fejlsulde Opførsel Skylden for denne vilde Krigs sørgelige Begivenheder,

uden tilbørlig at bedømme, om denne Beskyldning stedse er grundet.

Et og tredivte Kapitel.

Det er nu Tid, at vi efterligne Rapiers Manner i hans Historie, som, naar han har afserdiget en vis Deel af Statsbegivenhederne, som vi have gjort, vender tilbage til de forte Fortællinger om firkkelige Anliggender, og kommer da igien til Staten, og derpaa tilbage til Kirken; en behagelig og ikke trættende Regelmæssighed, som vi maa misunde. Vi Nyhedsskribenterne staae en Klasse dybere end vore Brødre, som foredrage paalidelige Historier; og alligevel maa vi, med de fiske, jiske Kryderier, underholde vor Fantasiens Ild; men en Historieforfatters Ild er overmaade ringe, og underholdes blot ved Brænde og Kul.

Men da de fleste Menneskers Dine ere fuldkommere, end Tiinheden af deres Lugs Nærver, saa skeede det, at Historiekrivere holdes for høje Personer, men vi derimod for unyttige Svadsere. Hvad vore kirkelige Anliggender angaaer, saa ere de meget lettere at fortælle, end andre Historiekrivers Anliggender; thi en Kirke er den allersidste Gjenstand for en Nyhedsfribents Opmærksomhed. Det gaaer os, som mange andre Mennesker; at gaae til Vielse i Kirken, er et Skridt til Fortvivlelse; og naar vi gjøre den Opdagelse, at vi ere i en udtømmet Tilstand, saa, for at frelse vor gode Navn, tage vi Tilflugt til Præsten.

Emilie betragtede nu Daurien med hemmelig Fornøjelse. Hun følte den samme Grad af en fortryllet Tilbøjelighed, som Karl havde følt den. Da de vare i en lige Stilling, saa elskede og hadede de hinanden indbyrdes. Naar Emilie hørte paa Baronesse Reischach, saa fik hun foragtelige Tanker; og naar hun hørte paa Daurien, saa forøgedes hendes Afsky for Karl.

Om Leonores Karakter havde hun faaet upaatvivlelige Vidnesbyrd. Hun og Karl havde lige Følelse; thi begges Ufkyldighed og Keenhed var det bestandige Offer for Baronessens bedragne Lidenfkaab, og Gallierens grusomme Ondfkaab. Alligevel fortienner at anmærkes, at alt dette mangfoldige Onde havde sin Oprindelse fra en ung Persons Goddardighed mod en løs og elendig Kvinde.

Emilie havde neppe boet en Maaned hos Baronessen, før hun fandt sin afhængende Levemaade langt sørgeligere, end hos den rige Penge Mægler's Datter. Lovise kom aldeles ikke Baronessen liig i Skønhed, og Odselighed; og da hun havde ringere Opdrættelse, saa var hun ikke heller saa duelig og opfindsom i hendes Ufveigelser i Belanffændighed og Dyd, som hendes Medbejlerske, der var af højere Fødsel; og alligevel kunne vi ikke tage vor Tilflugt til nogen Forskiel af Fordegnen, for at løse denne Gaade, som mange andre Filosofer vilde gjøre. Hun havde endnu ikke gjort sig den naturlige Udsøvelsesaand egen; thi det er ingenslunde noget let Arbejde, at blive den liderligste og tillige den elskværdigste

skindelige Skabning; en øvet Smag udfordres endog til at vælge den gemeneste Opførsel.

Man kunde ikke see Baronessens huuslige Sæder, uden at føle Afsky derfor. Guldkommen fremmed mod sin Gemal, boede hun alligevel med ham under eet Tag; naar hun affældede Manglerne i sin Formues Tilstand, saa kaldte hun sine høje Spil en Rationalgiæld; en aabenbar og strafværdig Omgang med hendes Favoriter heed en Flørette; og med hendes Kreditorer en Kvittering. Hendes ensomme Tidssfordriv forurodigede hende hver Time; thi for at give et Bevis paa sit Venkab, afslagde hun al Frygtsonhed, og under den livlige og glimrende løse Paaklædning, hvormed hun ofte fortryllede det offentlige Øie, viste hun en diæbelsk Hæslighed, og lastefuld Vanstabsning.

Hos Baurien mærkede Emilie intet uden Menneſſekjærlighed og Guldkommenhed. Ogſaa han bar en smuk Maske; men Konſten kappedes ſaa meget med Naturen, at, derſom den uſkyldige Emilie anſaae en Maske for

et Ansigt, bleve andre af et mere øvet Skarpsyn bedragne paa lige Maade.

Naar hun undertiden sad alene, saa hysfelfatte hendes Tanker sig med Karl; hans Billede stod paa hendes Hjertes Alter; og vi hugge ikke lettelig de Afguder i Stykker, som vi engang havde tilbedet. Men Vaurien betragtede hun som sin Beskytter; og lattede ved sit Haabs Forstyrrelse og ved sine Fornødenheders Trang de Hensigter, han havde foresat sig.

Imidlertid mærkede Vaurien sin Medbejleres tiltagende Lidenkab, som, i sit Venkabs Fortrolighed, bekiendte sit Hjertes virksomme Urolighed. „Alt elste hende, — sagde Karl — som ikke fortjener nogen Kiærlighed, er Fortryllelse. Forgiæves ere mine Kampe og mine Forsætter; naar hendes Billede aabenbares for mig, saa vender hver Tanke sig til hende; evig stirrer jeg efter denne aandige Aabenbaring, som antager den rene Skjælsse, uden denne Piges urene Siel.“ —

Vaurien var ligeledes overbevist om Emilies Forkiærlighed for Karl; thi han havde ikke allene overrasket hende ved hendes af-

brudte Selskab, hvorefter vi have givet Læseren Efterretning, og det i det Øjeblik, da hun havde opdaget Leonores Karakter; men hun havde ogsaa ofte erkundiget sig om Karl, og bejamret hans Karakter, ikke saa meget med Bedrøvelse af Mishag, som med Rummer af Lidenstkaben.

Karl havde vel ingen Tilbøjelighed, til igien at betræde Friherre von Reischachs Huus; men hans sysselsatte Engstelighed foranledigede ham, til at erkunde sig om Emilie hos hendes Pige. Ved hende fik han at vide, at hun var intet mindre end ligesindet med Baronessen, med hvem hun syntes, ikke at staae i den bedste Forstaaelse; at hun var tungsindig; og ofte blev funden i Graad.

Imidlertid tilfod Pigen, at Emilie syntes at finde megen Fornøjelse i Mauriens Selskab; at hun spillede ofte paa sin Harpe for ham; at de tilbragte hele Timer i Selskab med hinanden; og at hun i alle trængende Tilfælde spurgte ham til Raads. Som Aarsag, til at Dingen var afbrudt imellem Baronessen og Emilie, ansaae han Skindsygens Aand, da den sidste Deel af Pigenes Udss

gende bekræftede faldkommer hendes Karakter saaledes, som hans Ven Baurien havde skildret den.

Hans Sind's Uroe tærede hans Legeme, og hans Sundhed tog synlig af. Hans lærde Forretninger yttrede han Tegn paa sin Sind'sforvirring; og mange besynderlige Overilelser og Forseelser, som han havde begaaet, overbeviste hans Ven Baurien, at han søgte at dølge en eller anden stærk Uroelighed, som i sine Virkninger kun blev alt for synlig.

Karl ønskede at opgive disse Bekræftigelser; han tilstod, at han var nedstunken i en Lidenkab, som blev skadelig for hans Nollighed; han elsker en Gienstand, som ingen Kiærlighed fortienter: og fortalte nu en Historie, som han hidtil havde holdt hemmelig.

Albens eben yttrede strax den Tanke, at Baurien havde bedraget ham i Hensigt til Emilies Karakter.

„Umueligt! — svarede Karl; — skulde den Mand, som med den ene Haand gav mig Middel til at kunne bestaae, med den anden vilde berøve mig mit Livs eneste Nydelse?

Effierat Alvensleben havde ladet ham give sig Løfte paa, at han, for ikke mere at begaae slige Feil i sine litterærifke Arbejder, som hidtil, ikke vilde tage fat paa noget andet Manuskript, faa forfikkrede han ham, han vilde snart give ham visfere Vidnesbyrd paa Gallierens Rænker. Han nyttede den første Lejlighed til en Samtale med Emilie, og gjorde hende en Glæde, da han gav hende Forsikkring, Karl var dydig og lidenskabelig.

„Og hvorfra, spurgte hun — hans skammelig Forbindelse med et foragteligt Væfen.“

„Overdreven Menneskekærlighed! Hiint Væfen er en dydig Kone. Vi maa lære at forbedre vore Fordomme, naar vi ikke alfor ofte vilde med et nyt Stik giennem bore den dydige Ulykkeligens blødende Barm. Hvad hun fortalte, er sandt, men hun kunde ikke fortælle alt. Hendes Beskedenhed fortiede hendes Uafholdenhed.“

Alvensleben talte nu om hendes mærkværdige Forbindelse med Karl. Da han var

færdig, løftede Emilie sine Øjne til Himmelen, og raabte :

„Min Fader, altsaa har du dog engang taget fejl! Dyden kan altsaa dog antage et strafværdigt Udseende! Kummerens Søster! hvor maa hun vandre nu? Fordommens og Følelsens Offer! Jeg kunde nu med Dydens Lillid omfavne hende. Jeg kunde trykke denne Kone, som havde givet sig til falsk, til min redelige Barm, som et Mønster paa moderlig Omhed. Siig deres Karl, at han er et fortreffeligt ungt Menneske; dersom jeg undlob at agte ham, saa vil Marsagen til denne Standsning overbevise ham, at jeg nu kun maa agte ham desto højere.“ —

„Dersom de agter ham, — svarede Alvensleben — saa har jeg en Klage imod Dem. Karl veed, at De er Baurien hengiven, og finder en synlig Fornægtelse i hans Selskab.“

„Jeg er fædt til at lade mig bedrage, — sagde Emilie — Ja, Bauriens Fortrin vare veltalende, og hans Dyder vare glimrende; hans Karakter bliver nu uforstaaelig. Er han da en Skurk? Al! min Fader! har du dog Ret igien? Min Fader forma-

nede mig ved sin Død, at flye det Behagelige. Jeg skulde da ikke have paadraget mig denne retsfærdige Beskyldning." —

„Deres Fader — anmærkede Alvensleben — raadede Dem viselig; den Behagelige gjør stedse let Erobring blant Deres Kion." —

Da disse Hemmeligheder vare blottede, opdagede Baurien dem i Emilies Miner og Tæfser. Hun gjorde ham Bebrejdelser for hans uædelmodige Opsørsel mod Karl.

Baurien taug nogle Minutter; derpaa opløstede han Hænderne, og raabte med Eftertryk:

„Jeg tager Himlen til Vidne, at jeg ikke er uædelmodig! Denne Mand, og uden Tvivl ogsaa denne Kone, leve, endog i dette Djeblik, af min Godhed. Da han opfordrer mig til en Opdagelse, som jeg havde holdt hemmelig, saa dadle De mig ikke for den Fortrolighed, som jeg samvittigen og ubrødeligen har holdt. Jeg vil vise Dem hans Forstrifning. Altsamme dette kan ikke være andet end en Aftale imellem disse elendige Partier.

Hvad Karl betræffer, han er pludselig forfunden." —

Nu viste han Emilie Forskrifningen, som var paa sex hundrede Dufater. Da hun betragtede den, blev hun foruroliget af blandede Følelser; Bauriens ædelmodige Dashed opvakte en skrællende Fornøjelse i hendes Dine; Karls Stiltienhed, hans Forbindelser og Flugt, vare en nagende Behrejdelse for hendes Hjerte; hendes Ansigst glødede af Fortrydelse; hendes Dje blev lyst af Fryd; Bauriens elskværdige Karakter traadte frem for hendes Siæl; — og naar hun vendte sig mod Baurien, saa saa hun med Beundring en beleven Adonis; hun lyttede efter Toner, som stemte med hendes Jnderste; og blev blandet af Dine, som smeltede af den stærkeligste Jld. Han kastede sig for hendes Fødder; erklærede sig for hendes Tilbedere; og jamrede i saadan Fortvivlelse over Karls Misundelse og Galskhed, at Emilie, som lyttede til, blandede sine Taarer med Bauriens Taarer.

Dette var et af den rænkefulde Galli-ers hine Virksomheds Djeblikke, da hans Aand uforsvovet bragte det i Stand, som al-

mindelige Skurkers langsomme Tanker ikke ved gientagne Overlæg havde kunnet fuldende. Da det endelig var bleven ham mueligt, at imodstaae den fordomsfrie Emilies overstrømmende Medfølelse, saa lod han i Diebliffet sætte Karl i Arrest; og ved anfelige Penge bragte han det hos Glutteren saavidt, at alle Breve, som han maatte ville skrive, bleve afleverede til ham.

Da dette var skeet, saasmeddede han et Brev til Alvensleben, efter Karls Haandskrift. Baurien var svet i at efterligne Haandskriv er; og i Neapel var hans Duelighed engang nær bleven belønnet med at afhugge hans Haand; men han havde i Tide begiøet sig derfra, og beholdt, foruden Værktøjet til sin Kunst, tillige sin gandske forrige Duelighed.

I dette Brev til Alvensleben skulde Carl mælde ham, at han var tvungen til med zitterende Hastighed, at forlade Staden og Egnen; han havde spillet Hyllersens Rolle; hans Hengivenhed til Leonore havde varet meget længe, og var udsaldet til Skade for ham; og endelig bad han — Alvensleben maatte be-

sege Baurien og takke ham for den betydelige Summa, som han var ham skyldig, men som han aldrig kunde betale tilbage.

Alvensleben læste Brevet med stum Forbauselse. Han undersøgte det, og undersøgte det atter. Karl lod sig ikke see og hvert Bogstav var syntig este hans Haandskrift.

Han ilede til Baurien og til Emilie. De følte den samme Forbauselse. Alvensleben, som endnu ikke havde forladt sin Mistanke, undersøgte med den største Nøjsagtighed Bauriens Miner; aldrig syntes noget Menneſke at føle en mere nagende Kummer.

Han udlod sig med saa Ord, og neppe vare disse at høre; en Taare trillede ned over hans Kind; han vriede sine Hænder, saae snart paa Emilie, snart paa Alvensleben, rystede med Hovedet, og sukkede højt.

Da Alvensleben forlod Huset, hørte han saa mange Beviser paa Bauriens Gæmildhed mod Betienterne, at hans frivillige Fremlaan til Karl ikke længere blev holdt for noget overordentligt. Wilhelm fortalte ham, at, dersom Baurien ikke havde været, skulde han ikke have vidst, hvad der skulde

være bleven af hans Faders Siæl; thi uden hans Edelmødighed havde den aldrig kunnet hvile paa Kirkegaarden. — En Hob Berlere ventede ved Døren, for at modtage Bauriens ugentlige Almisser. Denne Mand — tænkte Alvensleben, — maa være, hvad han synes at være; og jeg har fornærmet ham ved min Fordom mod hans Ration.

To og tredivte og sidste Kapitel.

Saaledes stode Tingene paa den Tid, da Bauriens Newtonske System blev offentlig bekendt. Karl var i sit Fængsel saa tungsindig, som Jeremias; og sødselsatte sig, med at klage over Nutidens Venskaber; og denne Pythias troede sig, at være bleven forraadt af den ene Damon, og forladt af den anden. Baurien mærkede, at hans Skiebnes Cirkel sluttede den Kreds, som han beskrev;

og at Høitideligheden til Newtons Hoes, blot blev overladt til det Planete - System, som han havde afbildet; og at han, som havde skrevet sine Værker til Himmelen, maatte med et Smil see ned paa Dødelighedens jordiske Betsammelse.

Nogle af Baron Reischachs Venner havde mærkt ham, at han havde besknyttet en farlig Lykkejæger i sit Huus; at til Adelsens Privilegier hører ikke Frihed, fra at anklages for Retten; og desuden forsikrede de ham, at hans Læger vare af den Mening, at en Forandring af Luften og Opholdsstædet maatte være aldeles nødvendig for hans Sundhed. Baronen var virkelig af samme Mening, ikke i Hensigt til hans Sundhed, hvilken, han forsikrede, var i god Tilstand; men i Henseende til hans Sager, om hvilke han tilstod, at de vare æraadte i megen Uorden; og en Creditors Stemme er ligesaa advarende, som en Læges; begge overbevise den Syge, at han ikke kan vente nogen Rolighed, dersom han ikke undflyer deres ordentlige Besøg.

Vaurien havde nu sat sig gandske i Besiddelse af Emilies følsomme Hjerter, og han nød allerede forud Dieblicket af hendes Fald. Han havde raadført sig med Baronessen; og hendes Kabinet var bleven bestemt til det Alter, hvorpaa det jomfruelige Offer skulde bløde.

Store Mænds Begivenheder staae under den samme lunefulde Indflydelse, under hvilken ringe Menneskers ringe Begivenheder staae. Skiæbnens Væv bliver forfærdiget af Lykkegudindens Haand; og denne flittige men upartiske Væverske tager det tilfældige Møgle af sin Kurb, og arbejder ubekymret, snart med en Traad af Guld, snart med fordærvet Garn. Hun væver paa vor Skiæbne, men hun gjør ingen Forskiel paa Personer. Helten misunder ofte Stratenrøveren; thi ofte fandt den sidste, at han havde en Geyer over Uskyldigheden at takke for sin Tilværelse, i det den første omkom ved sin uretfærdige Handling. Alt synes i denne Verden at være Lykke eller Ulykke; og Skiæbnens Hændelser hænge ved de ubetydeligste Tilfælde; et Bræt styrter Oprøreren i Svæn, som

er dyb og stormende, ligesom hans Planer; og maaske just i Seyerens Djeblif, flyver en Flintesteen mod Kiæmpens Hoved i hans stolteste Tillids Time.

Baronen gjorde Franskmanden de bitterste Bebrejdelse for hans forulykkede og vidt udstrakte Planer. Han havde endelig opdaget, at han var et vaklende Træ, riig paa Blade, men tom paa Frugter; han flagede gandske i en Tone, som en Fordums forulykket Libhabere af Alkymien, for en ussel Guldmager, som havde lovet at panele og beklæde hans Værelser paa mexikanisk Viis, før Spanierne ankom; men efter adskillige Aars mangfoldige Flid, sprang, debærre! Smelte Ønen med et frygtelig Knal, i tus eller just i det afgjørende Djeblif, blev Aurum potabile i Digelen udvisket af en Ratterumpe.

Store eller smaa Marsager havde, efter Vauriens Paastand, hidtil gjort hans vidt omfattende System til intet. I det de, efter Beishaupts Maade, beregnede med hinanden, hvad som var Visshed og hvad som var ligesaa got, som Visshed, blev dem mældt, at

de Herrer Dnſ og Riſler vare formedelſt miſtænkelige Taler og Foretagender blevne hæſtede; et Korteer ſildigere erholdt Baurien en Anviisning fra Ørigheden af meget indſkrænket Korthed, hvori ham blev betydet, inden fire og tyve Timer, at forlade Stad og Land.

En Ven ſtyrtede aandeløs ind, for at bedel Baronen, ſtrax at tiltræde ſin beſluttede Reife.

„Deres Regiering — anmærkede Baurien, vælger Weiſshaupts Straffe-System; den gjør os alle til Reiffende. Jeg har været en for længe ſiden. For mig har Skiæbnens Hændelſer og Forandringer ved Bauen ſaaet en Eensformighed i dens Mangfoldighed. Mit ſværmende Hoved anſaae Europa i diſſe Revolutionens Tider for enhver hof Politikers Arvegods; men jeg frygter, min Skygge vil ſtedſe være ſynlig paa min Næboes, og aldrig paa min egen Grund.“

Baurien var fattet og uforſkrækket, og han ſkulde have været bleven begge Dele i ſamme Grad, om hiin Ørigheds Anviisning havde indeholdt en Befaling til hans Hen-

rettelse. Mithridates og Hannibal førte et Middel hos sig mod Forgift; og havde Baurien nu været i vor Tids Italien, skulde han have iagttaget den samme Forsigtighed, hvoraf hine store Mænd havde betient sig i det gamle Italien; men i dette nordlige Jordstrøg vidste han, at vi blot forgive Røtter.

Hvad som indgød Gallieren dette uforfærdede Mod, var Overbeviisningen, at han maatte være bestemt til at lide en offentlig Død. Om Filosofen skulde blive hængt, gillotineret, halshugget, radbrækket eller spiddet, vidste han ikke, da Dødsmaaden allene ankom paa det Lands Skikke, hvori han skulde tage Afsked fra Verden.

Ehbien! tænkte Baurien, i det han indpakkede sin Badsæk. — Disse Lydskeres Frihed er som en Flaske af deres Ol, der er indsluttet i en Glasflent; de seer den, og der er den; men de smage den kun efter deres Herres Gotbefindende, som har Nøglen i sin egen Forvaring; deres Frihed vil ikke gjøre dem ør i Hovedet.

Her underkaster Folket sig Lovene! — de forðømte Daarer! — Lovene maa være

underkastede Folket; der skulde slet ingen Love være, som Weishaupt siger; og da, naar der vare ingen Love, vilde alt være lovmæssigt.

Diab!e! — raabte han, da han løstede sin Vadsæk op — jeg tager intet med mig af denne rige Stad! Jeg spiller mine Kort slet. Efter alle mine Jagdpartier med hiin Skolepog i Neapel, skulde han dog stille mig ved min Haandskrift, hvori jeg havde givet en falsk Anviisning paa Skatkammeret. Spanien tabte jeg ved hine Hvidløgsædende Grandes, fordi jeg ønskede at forlorde deres Navne. Jeg tog fejl i det virkelige Antal af mine Forbundne, naar jeg giennemsaae mine Papiere; ligesom de der stode skrevne, holdt jeg hver enkelt i det ringeste for sex. Jeg troede, at have en heel Familie, da jeg opdagede en bruusshovet Dreng. — Det berlinske Hof skulde have været paa vor Side, dersom ikke Ministeren havde bestandig forsikket Kongen, vi vare Bedragere. — Rom skulde have været min, uden hine Kardinaler, som kaldte sig Pavens Søstersønner; men jeg fandt, at disse beviste en større Røjsagtighed, idet de

faldte ham deres hellige Fædet. — Det ottomanske og russiske Rige ere skionne og aabne Markter; men de ere alt for langt borte for Øieblikket. — I Amerika har ieg Venner i Arbejde, som ville opbrænde deres Bopæle, naar det ikke skulle lykkes dem. For mig er ingen Plads tilovers; Jeg vil ikke gierne være en Eremit midt iblant hundredetusinde Agre. — Hollænderne ere nær. — blodgierige og følesløse vidste jeg, at Bønderne være; men jeg havde ikke troet, at hine utienstfærdige Marsviin, som sove i plørede Bænde, skulde nogen Tid hoppe frem, for med plump Dystighed at istemme Marsellie Sangens National Melodie."

„Men for en eneste Dag har jeg skilt mig ved Emilies Besiddelse! Et Kongerige kan jeg altid opdage; Men et Kiærlighedens og Naturens Barn kunne Kongeriger ikke skænke mig. Karl bliver tilbage i Fængselet. Begge give mig ingen videre Fordele; og jeg ønsker intet Bæsen ulykkelig, som ikke forhindrer mine politiske Hensigter."

Han tog nu sin Pen og skrev følgende Brev til Emilie:

„Beundringsværdige Emilie!“

„Naar De faaer dette Brev, er Baurien/paa Søen. — Her lende sig mine Maaner; og den eneste Lidenskab, som nu bestiaftige mine Tanker, er min Velvillighed.“

„De er sluppen, søde Elskovsfugl! men i Rattens dybeste Mørke stode Lysene; og Garner, som Baronessen og jeg for længe siden havde spundet, skulde i dette Djævelsflaade sammen over Dem. Naturens Barn og Skønhedsfulde Kvinde! Deres ubesmittede Ufskyldighed var den tillokkende Fortryllelse, en Fortryllelse, som skulde have paaahyndet Deres Fordærvelse. Jeg har allerede viist mig, som Deres Sindsforsørere; og naar et fuldkomment Fruentimmers Sind, — en Skabnings, som blot er sammensat af Indbildning og Tølsomhed, engang er bundet, saa har man forsikket sig et Tilhæng i Fæstningen, som snart vil være for stærk for hver Modstand ved Udværkerne.“

„Naturen var ødsel mod mig; men Konsten har endnu overgaaet dens Gæmildhed. Skulde jeg have levet længere i Hamborg, skulde jeg have gjort Dem til den elendigste Skabning af deres Røn; men da jeg er for-

vlift af Staden, saa vil jeg giøre Dem høist lykkelig." *11*

"Alt hvad jeg havde fortalt om Karl og Leonore, er skammelig Opdigtelse af et alt for nedrigt Slags, til at den nogens Tid skulde have kostet mig nogen Umage. Familie-Forræderier ere alt for nedrige for mig; Rastornal-Forræderie er det, hvortil jeg føler en Aand hos mig, og hvori jeg sætter min Roed.

"Kiære Pige, i dette mit Hoved arbejde alle Kabinetts-Hemmeligheder i Europa; Monarker har jeg bragt bag Lyset; Hertuger har jeg gjort ullykkelige, og Ministre har jeg sadt i Forlegenhed. De mærker nu, Emilia, at jeg ingen Fordring gjør paa den Fortieneste, at have bedraget en Landsbypige, og lille Jomfrue." *11*

Forundrer De Dem ikke over mit Gaileté de coeur?*) Ikke sandt, De troer om mig, jeg maa være fordybet i Tanker, og bestyrtset over mine Forventningers Feilslag! Just i saadanne Dieblikke, da jeg ikke er selsat med nogen besynderlig Plan, føler jeg mig fri fra Statsager, jeg føler mig selv,

*) Over mit Hjertes Ustighed.

og splitter Mennesket. Hos Dem var jeg stedse alvorlig og følsom; ja, havde De den Tid lurt paa mine Samtaler med Baronessen, havde Deres Dine havt Forstand, jeg forstikrer Dem, vore Ansigter vare altsfor ofte høist upolitiske; men jeg forlod mig paa Deres grændseløse Enfoldighed, ligesom De forlod Dem paa min ubegrændsede List. De har derfor intet Begreb om min Karakter. De har ofte sagt, vi føle meer end vi yttre, men jeg yttre meer end jeg føler. Dette er min hele Kunst! *il faut toujours peindre en beau**) det være i Kiærligheds- eller i Statsfager. Dersom den menneskekiærlige, den følsomme, den høje Baurien — med saadanne roesværdige Titler havde De stoltelig prydet mit Navn — har et eller andet fortrinlig Talent, saa grændser den til det spottende, til det forfælske, til det ondskabsfulde."

"De holder mig nu for en Skurk; jeg er det; og efter min Rations Forsængelighed anseer jeg mig for en stor Skurk; jeg afstøjer det almindelige Gemeene, endog i Skurkefregger."

*) Man maa altid male skjønt.

Men riv ikke Brevet itu af Fortrydelse. De maa vide alt om Baurien, før De forbande ham, og da maa De have ham."

„I det Øjeblik, da jeg mærkede, at Alvensleben forstyrrede alle mine Planer, besluttede jeg, at bedrage denne alvorlige og mistænkelige Lydsker. Noget Fortieneste var ved dette Bedragerie; thi det udfordrede min forvoveneste Anstrængelse. Da jeg forlod Dem, lod jeg sætte Karl i Arrest, for til hver Tid at kunne byde over ham, da jeg vel vidste, at han aldrig kunde betale mig igjen. Alle Karls Breve bleve mig leverede. Dette ensfoldige unge Menneske sukker i dette Øjeblik over nu værende Venkabers Eroløshed, og over Lefteriet i Nutidens Elskovshandel; thi Brevet, som Alvensleben bekom, var en Opfindelse af mig."

„Jeg er for nærværende Tid ikke riig; dog kan jeg være ædelmodig. Der gives Skurker eller Kanibaler nok blandt Menneskene, som skulde give Penge for et eller andet lov-mæssigt Instrument. Et Gieldsbeviis, kunne De sige til Karl, er ingen Smaating; han

underskrev det saa ubekymret, som om det havde været et ubetydeligt Udkaft. De bekommer det herved tilbage; bring ham samme i hans Arrest; lad ham modtage sin Frihed og sin Lykke af en Persons Haand, som han tilbeder. Jeg ønskede det havde været mere; thi det var ikke af mine Penge. Skaf De ham Besiddelsen af sin Emilie. Dog, jeg skriver disse Ord med et Stik i mit Hjerte. Vis ham dette Brev, og lad sammes Hjemmelighed finde sin Grav hos Dem.

Forsikre ham, at hans Emilie er et kostbart Gjemme, hvis Edelstene bleve uplyn- drede, ihvorvel en Røver allerede besad en falsk Nøgel dertil, Hundrede, som De, har jeg frænket; mangen redelig Yngling har jeg fundet, men aldrig i en saa blid Skabning, med en kydske Siæl og med et saa fortreffeligt Sind. — Tilbededelsesværdige Emilie! De er noget meer end Fruentimmer, og alligevel er De gandske Fruentimmer, noget som Fantasien stirrer paa med Fryd, men ogsaa med Vresfrygt; Smagen bliver stum, naar den vil skildre Dem, og blot i Erindringen

seer man Dem med deres udmærkede For-
trin."

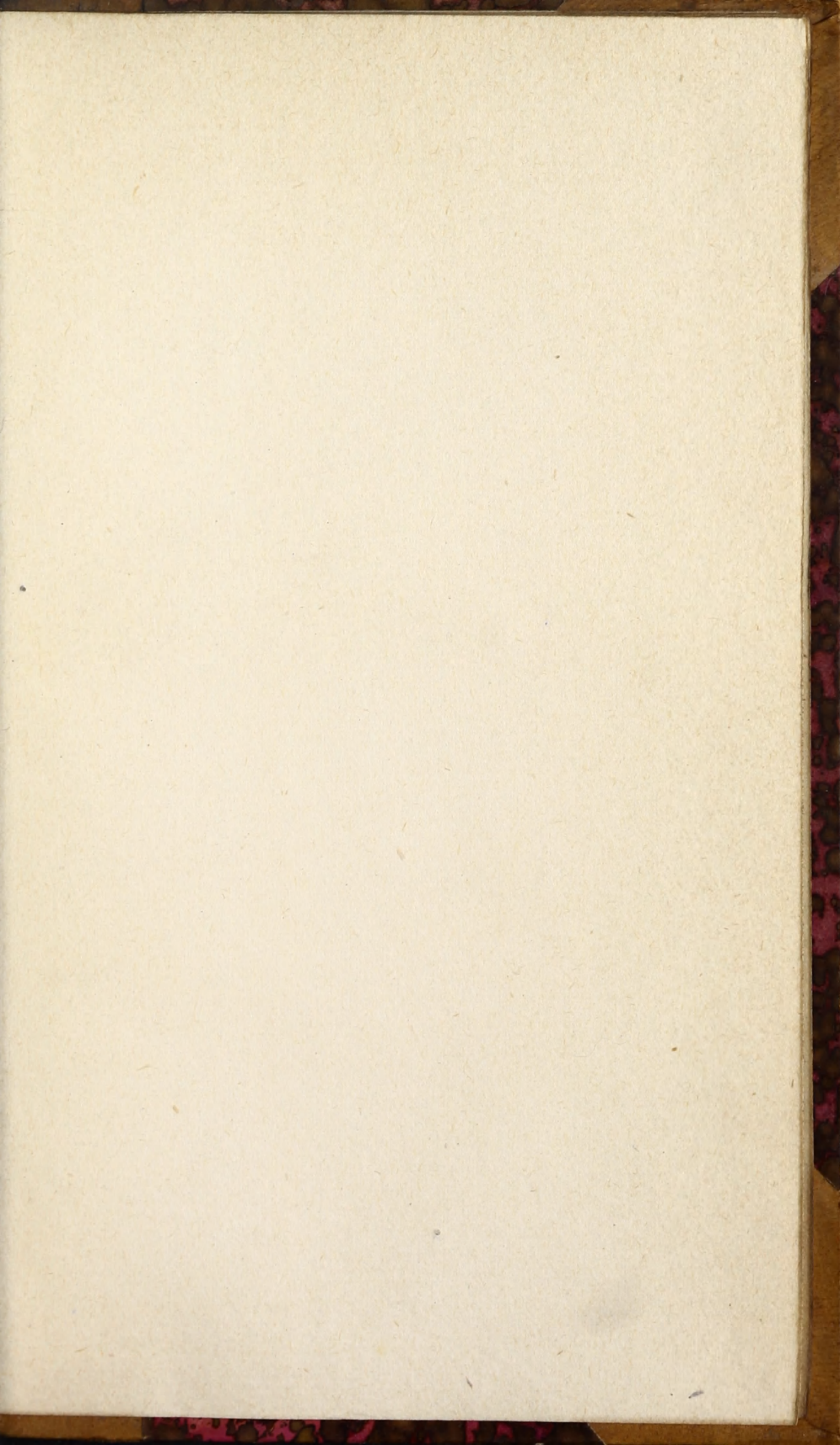
,Forglemmer De vel nogen Tid

Baurien?"

Efterat Gallieren havde forseglet dette Brev, saa tiltraadte han sin Rejse i et neutralt Skib til Holland; og før han naaede Kysterne, overlagde han allerede en ny Regiering for dette forulykkede Folk; men vi vide ikke, hvilke Planer han maatte have gjort, til at udføre sine ny Udcast; endnu mindre vide vi om det torde være lykkedes ham, skönt vi maa formode det Modsatte.

N e t t e l s e r.

Pag.	Linie		læs	Sønners
4	12	Sønner	l.	aldrig
7	5	aldrig	l.	bergver
9	3	berorer	l.	alt
14	25	al	l.	Mand
15	19	Mund	l.	stakaandede
34	12	stakkede	l.	sine
37	10	sine	l.	Midas, end
43	19	Midasend	l.	Hjørne
44	21	Hjørner	l.	hiint
63	10	hiin	l.	Lundbue
63	25	Lundbue	l.	
64	25	maae tilføies, som er udeladt:		
Skade. Men fordi han var for meget en				
Rimrod i Marken, og en Marsisfus i Husene,				
66	18	Fuldkommen	l.	fuldkommen
69	12	Vinter haver	l.	Vinterhaver
80	17-18	Men i dette suur re. læs. Men		
i dette	Fald,	da De gjør	Sig det	saa suurt,
104	10	sin	l.	sin
106	24	hans	l.	han
110	25	han	l.	har
112	21	Baronens	l.	Bauriens
115	10	høde	l.	havde
				søge den før:
133	24	søge den	l.	ste den beste
158	10	affadte	l.	affatte
179	24	aftræder	l.	aftræder
189	24	inderholde	l.	underholde
221	25	i Tanke	l.	i den Tanke
249	20	forenede	l.	forenede sig
259	8	Efter	l.	Efter
269	19	edelige	l.	idelige
	19	Planner	l.	Planer

Wichmann,
Bogbinder,
Gothersg. 41.

